ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ

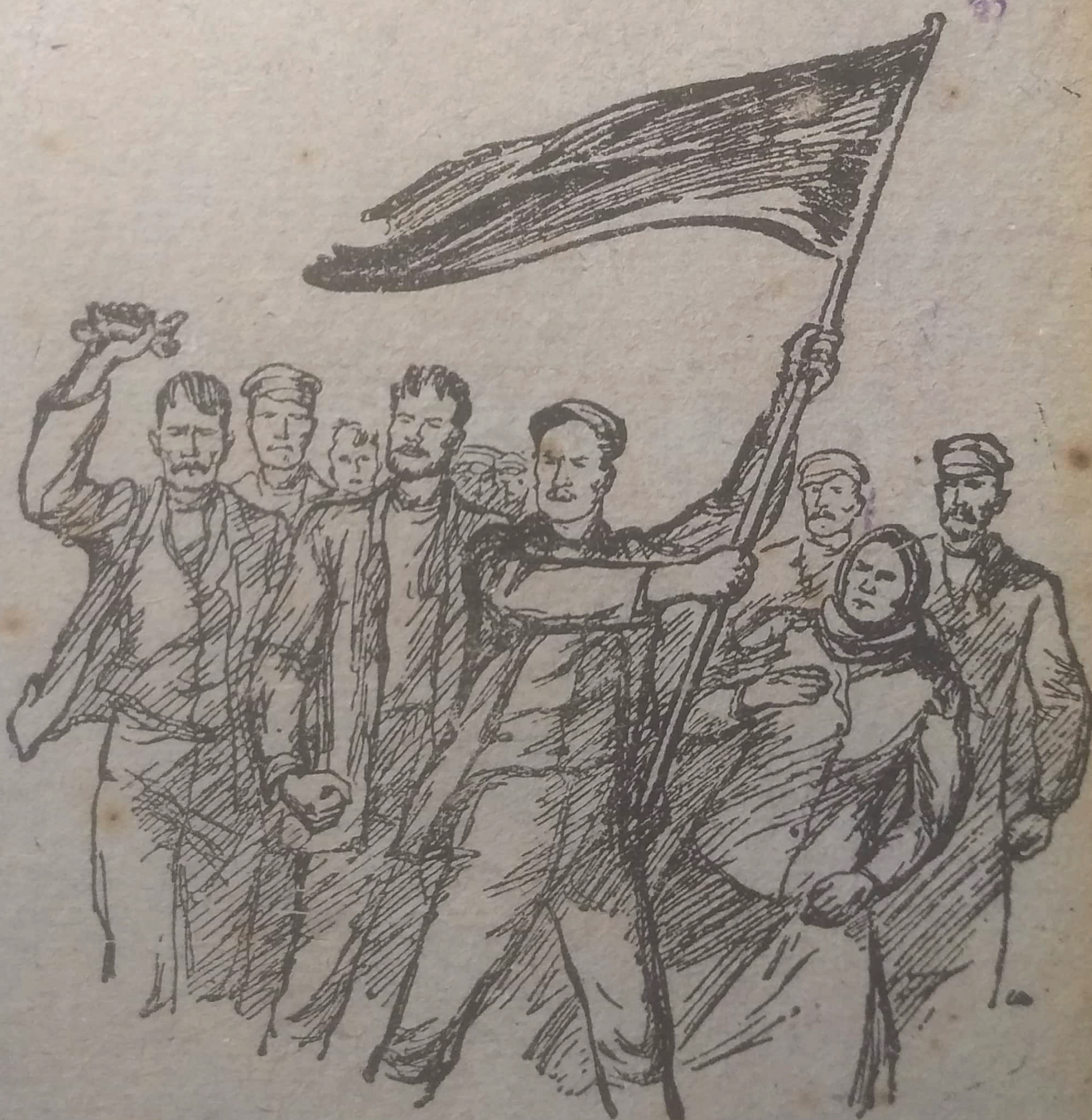
ΓΙΑ ΤΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΦΤΕΡΟ

ΣΙΝΘΕΣΙ, ΔΙΑΣΚΕΒΙ ΚΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ

Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΙ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ

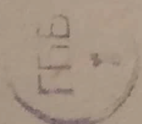
ΓΙΑ ΤΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

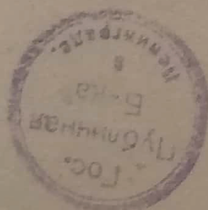
ΜΕΡΟΣ II

ΓΙΑ ΤΙΝ ΤΕΤΑΡΤΙ ΤΑΚΣΙ
ΤΥ ΑΡΧΙΚΥ ΣΚΟΛΙΥ

ΣΙΝΘΕΣΙ, ΔΙΑΣΚΕΒΙ ΚΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙ
Α. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΕΠΙΤΡΑΠΙΚΕ ΑΠ' ΤΟ ΛΚΠ ΤΙΣ ΥΣΣΔ

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ
ΜΑΡΙΥΠΟΛΙ—1936

ΠΑΡΑΜΙΘΙΑ

«Ο χοριάτις κι' ο αφέντις» κε «Ο τραγόπαπας» ίνε παραμίθια τις φτοχολογιάς τυ χοριύ κε σχιματίστικαν πριν από πολά χρόνια—το πρότο στιν τσαρικί Ροςία κε το δέφτερο στι μπυρζυαζικί Ελάδα.

Το παλιό χοριό τις τσαρικίς Ροςίας, όπος κε το τορινό χοριό τις μπυρζυαζικίς Ελάδας, ίχε λίγα σκολιά κι' ακόμα λιγότερα βιβλία. Ι τσιφλικάδες κ' ι καπιταλιστές άφιναν το χοριό-μας αγράματο. Το ίδιο κάνυν κε τόρα στα καπιταλιστικά κράτι. Γι'αφτό ι καλιτεχνικί διμιυργία τις φτοχολογιάς τυ χοριύ ίτανε μόνο προφορικί: σχιμάτιζαν τραγύδια, παραμίθια, ενίγματα, βγάζανε παριμίες. Αφτά όλα τα μεταδίνανε όχι με τα βιβλία, μα από στόμα σε στόμα.

Στα παραμίθια ι φτοχολογιά τυ χοριύ δίχνι το μίσος-τις ενάντια στυς καταπιεστές, ενάντια στυς αφεντάδες κε τυς παπάδες, καθός κε τιν ελπίδα-τις, ότι ο φτοχός θα νικίσι τον πλύσιο.

Τα παραμιθια «Για τον Λένιν κε τιν αλίθια» κε «Ι εφτιχία τυ φτοχύ χοριάτι» σχιματίστικαν στι χόρα-μας ίστερα απ'τι Μεγάλι προλεταριακί επανάσταςι τυ Οχτόβρι. Αφτά μας δίχνυν το πός ι εργάτες κ'ι χορικί τις Σοβ. Ένοςις κάτο απ' τιν καθοδίγισι τυ Κομυνιστικύ κόματος νίκισαν τυς τσιφλικάδες, φαμπρικάντιδες, εμπόρυς, κυλάκυς κε παπάδες, έγιναν ι ίδιι νικοκίριδες κε χτίζυνε τι νέα εφτιχιζμένι ζοί σίμφονα με τις οδιγίες τυ κόματος τυ ΛΕΝΙΝ—ΣΤΑΛΙΝ.

Ο ΧΟΡΙΑΤΙΣ ΚΙ' Ο ΑΦΕΝΤΙΣ

(ΡΟΣΙΚΟ ΛΑΙΚΟ ΠΑΡΑΜΙΘΙ)

Μια φορά κ' έναν κερό ζύςε σε σπίτι αφέντι ένας χοριάτις. Έκανε διάφορες δίςκολες δυλιές. Μα μια όμορφι μέρα πςόφιςε το αγαπιμένο ςκιλί τυ αφέντι, πυ το λιπότανε περιςότερο απ' το χοριάτι. Ο αφέντις απεφάςιςε, ότι ο χοριάτις φαρμάκοςε το ςκιλί-τυ κε τον έδοςε στο δικαστίριο.

Το δικαστίριο έβγαλε απόφαςι να ίνε ο χοριάτις στον αφέντι ςα ςκίλος κε τυ απαγόρεπςε να μιλάι ανθροπινά.

Νά, τρέχι ο χοριάτις με τα τέσερα κε γαβγίζι σα σκίλος όλι τι νίχτα.

Ακύι ο αφέντις, ότι ο χοριάτις γαβγίζι καλά κε φοναχτά κε διατάζι:

— Να ταίζετε το σκιλί καλίτερα!

Ο χοριάτις έκανε μια πονιριά κε σιμφόνισε με τυς κλέφτες ναρθύν κε να κατακλέπσυν τον αφέντι.

Ι κλέφτες το δέχτικαν κε μια νίχτα ίρθανε να κλέπσυν.

Ο σκίλος γαβγίζι ακόμα πιο πολί κι' ο αφέντις σκέφτετε.

— 'Αβριο θα διατάκσο να ταίζυν ακόμα πιο καλά το σκιλί.

Το πρωί λίπανε πολά πρόβατα, αγελάδες, άλογα, έκλεπσαν κε χρισαφικά. Ο αφέντις θίμοσε απ' το σκίλο-τυ κε τον έδοσε στο δικαστίριο. Ο δικαστίς ροτάι τον αφέντι:

— Λιπόν, πολί γάβγιζε ο σκίλος εκίνο το βράδι;

Ο αφέντις απαντάι:

— Ο σκίλος γάβγιζε περισότερο από κάθε άλι φορά.

Ο δικαστίς ίπε:

—Δε φτέι ο σκίλος, αφύ τον απαγορέπσατε να μιλάι.

Ο αφέντις θίμοσε ακόμα πιο πολί κε σκέφτετε: «Θα τυ δίκσο, θα τον πάγο στι φιλακί».

Τιν άλι μέρα ο αφέντις έβαλε να ζέπσυν τ' άλογα για να πάι το σκίλο στι φιλακί.

Πιγένυν απ' το δάσος, ίδε ο χοριάτις ένα δέντρο, πυ το τσάκισε ι μπόρα κε λέι στον αφέντι:

— Νά μια αρκύδα!

Τ' άλογα φοβιθίκανε κε τραβίχτικαν στιν πάντα.

Ο αφέντις λέι:

— Μα τί θα κάνυμε τόρα;

Ο χοριάτις απαντάι:

— Πρέπι να γαβγίσυμε.

Ο αφέντις ρίχτικε πάνο στο χοριάτι κε λέι:

— Γλίγορα γάβγισε, κε δινατά!

Ο χοριάτις γαβγίζι αγάλια-αγάλια, κι' ο ίδιος πσιθιρίζι: «'Ερχετε ι αρκύδα, έρχετε ι αρκύδα!»

Ο αφέντις φοβίθικε κε φόναξε:

— Γάβγιζε δινατά!

Ο χοριάτις απάντισε:

— Έχις δινατί φονί, δοκίμασε εσί να γαβγίσις! — Ο αφέντις άρχισε να γαβγίζι, έτσι γάβγιζε ος το προί.

Ξιμέροσε, κι' ο χοριάτις λέι:

Μα δέντρο ίνε αφτό! Θα πο σ' όλυς τυς γίτονες, ότι ανάνκασα τον αφέντι-μυ να γαβγίζι όλι τι νίχτα.

Ο αφέντις άρχισε να τον φοβερίζι, ότι θα τον εξορίσι στι Σιβιρία, κι' ο χοριάτις απαντάι:

— Κ' εγό απ' τι Σιβιρία θα γράπσο γι' αφτό στιν εφιμερίδα.

Φοβίθικε ο αφέντις κε λέι:

— Σε παρακαλό, μι λες τίποτα σε κανένα, θα σε λεφτερόσο, θα συ δόσο ένα ζευγάρι άλογα, μιαν αγελάδα, πρόβατα, κε σιτάρι για ένα χρόνο κ' εφτά ντεσετίνες γι.

Ο χοριάτις σιμφόνισε. Στο σπίτι ο χοριάτις πίρε απ' τον αφέντι όλα όσα τυ ιποσχέθικε, πίρε το ένγραφο τις ελεφθερίας κε ίπε:

— Εφχαριστό, αφέντι. Όσπυ θα ζο θα λέο — ο αφέντις-μυ δε γάβγιζε σα σκίλος.

Έτσι ο χοριάτις βρέθικε πιο πονιρός απ' τον αφέντι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Σε πιές πράξις τυ αφέντι βλέπυμε τι σκλιρότιτά-τυ;

2. Πός ζύσε ο χοριάτις στο σπίτι τυ αφέντι;

3. Τι ίθελε ο αφέντις απ' το χοριάτι κε τι ίθελε ο χοριάτις απ' τον αφέντι; Πιός νίκισε στο παραμίθι;

4. Πιός μπορύσε να σχιματίσι ένα τέτιο παραμίθι: ο χοριάτις ίτε ο αφέντις; Μπορί κανίς να το καταλάβι αφτό απ' το παραμίθι;

5. Σε πιό περιβάλον σχιμάτισαν κε διιγόντανε ένα τέτιο παραμίθι: στο περιβάλον τον τσιφλικάδον ίτε τον εργαζομένον χορικόν; Τί εσθανότανε εκίνος πυ άκυε ένα τέτιο παραμίθι;

ΔΥΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΝΟ

Ιποδιγματικές ονομαςίες τον μερόν τυ παραμιθιύ:
1. Ο χοριάτις ςκότοςε το ςκίλο τυ αφέντι.
2. Ο χοριάτις πρέπι να κάνι το ςκίλο.
3. Ο χοριάτις κάνι το ςκίλο.
4. 'Εκλεπςαν τον αφέντι.
5. Ι απόφαςι τυ δικαςτιρίυ: ο ςκίλος δε φτέι.
6. Ο χοριάτις φοβέριςε τον αφέντι με τιν αρκύδα.
7. Ο αφέντις γάβγιςε.
8. Ο αφέντις ανανκάςτικε να ιποχορίςι.

Πύ τελιόνι ςτο παραμίθι το καθένα απ' αφτά τα μέρι;

Σε πιά μεγάλα μέρι μπορύμε να ενόςυμε τα μικρά; Πόςα τέτια μεγάλα μέρι θα βγύνε; Πός μπορύμε να ονομάςυμε το καθένα.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Αφέντις, ο—барин, άρχοντας.
Τραγόπαπας, ο—поп с козлиной шкурой, παπάς με τραγί δέρμα.
Σχιματίςτικαν—составлены, ίνταν.
Τςιφλικάδες—помещики.
Καλιτεχνικός—художественный.
Διμιουργία, ι—творчество, ότι κάνι κανίς.
'Ενιγμα, το—загадка.
Παριμία, ι—пословица.
Μίςος, το—ненависть.
Ελπίδα, ι—надежда, υςςάνεμα.
'Εμπορος, ο—торговец, τυκιαντζίς.
Οδιγία, ι—указание, τίλογα δίχνι.
Διάφορος—разный, λυγάς-λυγάς.
Δίςκολος—трудный, βαρίς.
Λιπότανε—жалел, χίεβε.
Δικαςτίριο, το—суд, κρίςι.
Απαγόρεπςε—запретил, δεν τον άφιςε.
Διατάζι—приказывает.
Ταΐζο—кормить, φαΐζο.
Πονιριά, ι—хитрость.
Σιμφόνιςε—договорился, έκαμαν λαχαρντί.
Δέχτικαν—согласились, приняли, ίνταν χαίλ.
Σκέφτετε—думает, νυνίζι.
Λίπανε—отсутствовали, δεν ίτανε.
Χριςαφικά, τα—золотые вещи, φλιυρίτκα ςςέια.
Θίμοςε—рассердился, χολιάςτεν.
Δικαςτίς, ο—судья.
Δε φτέι—не виновен, δεν έχι χαμπαιάτ.
Φιλακί, ι—тюрьма, τυρμύ.
Στιν πάντα—в сторону, ςτι μαρέα.
Πςιθιρίζι—шептает, μυρμυρίζι.
Δοκίμαςε—попробуй, ντινκάι.

Γίτονας, ο—сосед, χυμςςύς.
Εχςορίζο—ссылать,. πελίγο.
Ιποςχέθιχε—обещал, έδοςε λόγο.
'Ενγραφο, το—акт.
Σχλιρότιτα, ι—жестокость.
Περιβάλον, το—среда, ότι ίνε ολόγιρα.
Εςθανότανε—чувствовал, ένιοθε.
Ιποχορίςι—уступить, отступить.

Ο ΤΡΑΓΟΠΑΠΑΣ

(ΕΛΙΝΙΚΟ ΛΑΙΚΟ ΠΑΡΑΜΙΘΙ)

Ενός χοριάτι πὲθανε το πεδί-τυ ίτε ι γινέκα-τυ, δεν κςέρο.

Λιπόν αφτός ίτανε φτοχός, ίπε ςτο γιό-τυ να προςκαλέςι τον παπά να θάπςι το πεδί: πίγε το πεδί, μα ο παπάς δε θέλιςε να πάι, ίκςερε πος δεν ίχε χρίματα.

Ο πατέρας ανανκάςτιχε τότες κ'έςτιλε το πεδί-το να μαζέπςι ελειμοςίνι. Αλά δεν μπόρεςε να μαζέπςι, παρά μόνο μια δραχμί, χοριχί άνθροπι βλέπις, άλος μια πεντάρα, άλος μια δεκάρα, περιςότερο δεν ίχαν να τυ δόςυν.

Τα έδοςαν ςτον παπά, αφτός κε πάλι δεν τα δέχτικε, γίρεβε τυλάχιςτο τρις δραχμές.

Τότε λὲι ο πατέρας τυ πεδιύ:

«Πεδί-μυ πίγενε ν'ανίκςις το λάκο, να το θάπςυμε μόνι-μας, γιατί τόρα ίνε καλοκέρι, κε θα βρομίςι ο νεκρός».

Πίρε τον καζμά το πεδί κε ένα φτιάρι, πίγε ςτο νεκροταφίο κε άνιχςε ένα λάκο. Αλά εκί ίβρε ένα δέμα, πυ ίχε μέςα λίρες.

Τότε πίγε ςτο ςπιτι κε λέι: «Ορίςτε, πατέρα, μια λίρα, πίγενε δός'τι ςτον παπά να θάπςυμε τον αδερφό-μυ». Επίρε ο πατέρας τι λίρα, τιν πίγε ςτον παπά κε έθαπςαν το νεκρό.

Ο παπας ςκέφτικε κε λέι με το νύ-τυ. «Α! λέι, ετύτι τυς ζίτιςα τρις δραχμές κε δεν ίχαν, τόρα πύ ίβρανε τις λίρες; Κὰτι θα τρέχι, θα ίβραν θιςαβρό!» Κε ςκὲφτικε πός μπορύςε να τυς τα πάρι. Τί ςοφίζετε;

Πάι ς'έναν τςομπάνο κε τυ ίπε αν έχι ὲνα μεγάλο τράγο. Ο τςομπάνος ὶχε πολύς. «Λιπόν τυ λὲι, να μυ διαλέχςετε το μεγαλίτερο, θα ςας δόςο μια λίρα, μα θέλο να τον γδάρετε καλά κε με προςοχί, να μυ δόςετε το τομάρι, κε το κρέας κρατίςτε-το ςις κε φάτε-το. Να μυ αφίςετε τα κςίλα, τα μάτια να τα βγάλετε καλά, να τ'αφίςετε όλο το τομάρι δίχος να το πιράχςετε καθόλυ, με τα γένια, το ςτόμα, όλα».

Το βράδι τυ πίγαν το τομάρι στο σπίτι, όπος το παράνκιλε. Ι γινέκα-τυ απόριςε άμα τον ίδε κε τον ρότιςε: «Παπά-μυ, τί έπαθες;»— «'Ενια-ςυ, μορί γινέκα, κε θα δις αφτό το τομάρι θα φέρι θιςαβρό το βράδι».

Τα μεςάνιχτα λιπόν ο καλός-ςυ ο παπάς γδίθικε, όπος τον γένιςε ι μάνα-τυ, τον βοίθιςε κε ι παπαδιά, κε φόρεςε το τομάρι. Μια διο κε πάι ίςια στο σπίτι τυ χοριάτι, πυ ίχε τον πεθαμένο κε χτίπιςε τιν πόρτα.

Ο νικοκίρις τυ λέι: «Πιός ίνε;»—«Ίμε ο διάβολος», λέι. Ανίγι τιν πόρτα ο νικοκίρις κε βλέπι έναν τράγο κε τυ μιλύςε. «Τί ίςε ςι;» λέι τρομαγμένος ο νικοκίρις.—«'Ιμε ο διάβολος κε έρχυμε να μυ δόςετε τα χρίματα πυ μυ πίρατε». Ο νικοκίρις δεν ίκςερε τίποτα. Πάι ςτο πεδίτυ, τυ λέι. «Έλα εδό, πεδί-μυ, μιν ίβρες τίποτα εκί πυ έςκαπςες; Εδό ίρθε ένα πράμα κε μυ λέι, ότι ίνε ο διάβολος, μα τί ίνε κ' εγό δεν κςέρο». Το πεδί φοβίθικε κε πίγε ς'ένα μέρος πυ ίχε κριμένο τον κόμπο με τις λίρες κε όπος ίτανε πίγε κε τα έδοκε ςτον τράγο.

Ο τράγος όλος χαρά πίγε στο σπίτι κε βροντάι. Ακύι ι παπαδιά «Πιός ίνε;—Εγό ίμε, λέι. Ε, δε ςύλεγα γο, τις λέι, παπαδιά-μυ, πος τύτο το τομάρι θα φέρι θιςαβρό; Νά λιπόν» — κε τις έδικςε το δέμα με τις λίρες.

Στο διάστιμα αφτό πυ ι παπαδιά κίταζε τις λίρες κε χερότανε, ο παπάς προςπαθύςε να βγάλι το τομάρι τυ τράγυ από πάνο-τυ. Αλά

τίποτα. Δε μπορύσε. Προςκαλί κε τιν παπαδιά. Τραβάι κι'αφτί να βγι το τομάρι, μα το τομάρι δεν κςεκολνύςε απ' τον παπά. Αφό δεν έβγενε, λέι τις παπαδιάς:

«Πάρ'ένα μαχέρι να ςκίςις το τομάρι τυλάχιςτο». Πέρνι το μαχέρι, πάι να ςκίςι, πονάι ο παπὰς. Αφὺ ίδε, ότι πονύςε κε ίταν αδίνατο να βγι το τομάρι, λέι τις παπαδιάς να πάρι τις λίρες κε να τις δόςι στο τάδε ςπίτι. Γιατί ςκέφτικε, ότι αν δόςι πίσο όσα πίρε με πονιριά, θα βγι το τομάρι. Πιρε ι παπαδιά τις λίρες, τις πίγε κε τις έδοςε. Αλά όταν γίριςε τραβύνε πάλι το τομάρι, κε ύτε τότε έβγενε.

'Ετςι κι' απέμινε ο παπάς με το τραγίσιο τομάρι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Σε πιά πράκςι τυ παπά βλέπυμε τιν αχορταγιά-τυ;
2. Τί έκανε ο παπάς για να πάρι τα χρίματα;
3. Πιός ςχιμάτιζε κε διιγόντανε παραμίθια για τυς αχόρταγυς παπάδες; Μπορύμε να δόςυμε απάντιςι απ'ότι γράφι στο παραμίθι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

'Εςτιλε—послал, πέλςεν.
Ελειμοςίνι, ι—милостыня.
Μαζέβο—собирать, ςορέβο.
Δραχμί, ι—драхма, ελινικά καπίκια.
Τυλάχιςτο—по крайней мере, το λιγότερο.
Λάκος, ο—яма, τζυχόρ.
Θάπςυμε—похоронить, παραχόςυμε.
Νεκρός, ο—мертвец, πεθαμένος.
Νεκροταφίο, το—кладбище, μυρμόρια, νίματα.
Καζμάς, ο—кирка.
Λίρα, ι—золотая монета, φλιορίτκα καπίκια.
Θιςαβρός, ο—клад, сокровище, χαζνά.
Σοφίζετε—выдумывает, βγάζι με το νύ-τυ.
Διαλέγο—выбирать, μπιλέζο.
Τομάρι, το—шкура, δέρμα.
Κρατό—держать, βαςτό.
Πιράζο—трогать, τιέβο.
Παράνκιλε—заказал.
Απόριςε—изумился, θαγμάςτεν.
'Ενια-ςυ—не беспокойся, μι νιάςκεςε.
Γδίθικε—разделся, γδίςτεν.
Τρομαγμένος—испуганный, φοβιζμένος, κςιπαζμένος.
Διάςτιμα, το—промежуток, время, κερὸς.
Προςπαθό—стараться, πολεμό.
Αδίνατο—невозможно, δεν έχι τζαρά.
Τάδε—такой-то, ατίτκος.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΝΙΝ ΚΕ ΤΙΝ ΑΛΙΘΙΑ

(ΡΟΣΙΚΟ ΛΑΙΚΟ ΠΑΡΑΜΙΘΙ)

Ι δυλιά αφτί έγινε προπολύ. Ζύσανε στο χοριό διο αδέρφια, όργοναν τον κάμπο, πότιζαν με δάκρια τι γι κε γινόντανε καμπύριδες. Έπερναν τα σιτιρά-τυς κε τυς πλιροναν με κοπάνιζμα.

Ζύσανε όχι ένα ίτε διο χρόνια, μα ζύσανε πολά χρόνια. Έτσι ζύσανε ολόγιρά-τυς κ'ι άλι χοριάτες. Δε βάσταχσαν τ'αδέρφια να ζύνε έτσι. Αποφάσισαν να πάνε στι μάνα Ροσία, στις πόλις, στις προτέβυσες,—να βρύνε τιν αλιθια.

Νά, λιπόν, πιγένυν κε όχι μια ίτε διο μέρες, πολές μέρες πίγεναν. Ίρθανε σ'ένα μεγάλο κε πλύσιο χοριό. Βλέπυν ένα αρχοντόσπιτο, μια πέτρινι εκλισιά. Σκέφτυντε: «Θα βρύμε εδό τιν αλίθια».

Ίρθανε τ'αδέρφια στον αφέντι κε τυ λένε:

— Ζύσαμε πολίν κερό κε δε μπορύμε πια να βαστάχσυμε. Μάθε-μας τιν αλίθια.

— Καλά,— λέι ο αφέντις, — θα σας δίχσο τιν αλίθια Μα θα δυλέψετε γι'αφτό.

Τ'αδέρφια σιμφόνισαν. Δύλεβαν κε δύλεβαν όργοναν τι γι κε γινόντανε καμπύριδες.

Πέρασε ένας χρόνος. Τ'αδέρφια ίρθανε στον αφέντι. Ο αφέντις τυς λέι:

— Λιπόν, νά ι αλίθια-σας. κσιπόλιτι, ίνε να δυλέβετε πάντα για μας, τ'αφεντικά-σας.

Έτσι κε φίγανε τ'αδέρφια δίχος τιποτα. Δεν ίβραν τιν αλίθια στο αφέντι.

Πίγανε στιν πέτρινι εκλισιά, σκεφτυντε: «Μπορί να βρύμε στο θεό τιν αλίθια».

Βγίκε ο παπάς, πλύσιος, όχι λιγότερο απ'τον αφέντι, λέι:
— Τί θέλετε, χοριάτες, τιν αλίθια γιρέβετε; Καλά, θα παρακα-

λέςο τιν αλίθια απ'τον επουράνιο βαςιλέα, κ'εςίς για τιν όρα δυλέπςτε για μένα.

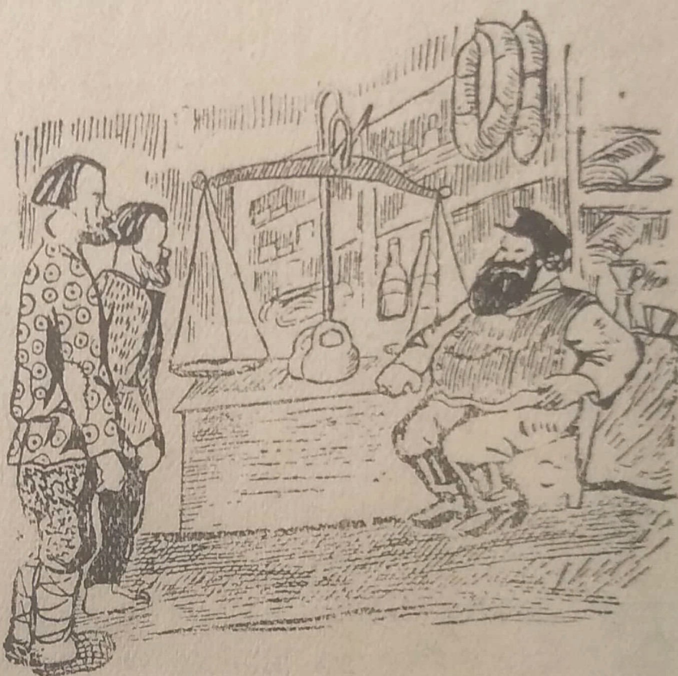
Σιμφόνιςαν τ'αδέρφια. Δύλεβαν κε δύλεβαν, όργοναν τον κάμπο, πότιζαν με δάκρια τι γι κε γινόντανε καμπύριδες.

Πέραςε ένας χρόνος. 'Ιρθανε τ'αδέρφια στον παπά, κ'εκίνος τυς λέι:

— Δυλέπςτε κε να ακύτε τὶ ςας λένε ι ιπιρὲτες τυ θεύ. Νά ι αλίθια-ςας, πεδάκια-μυ.

'Εφτιςε εδό ο μεγαλίτερος αδερφός κε λέι:

— Δεν ίμαςτε δυλεφτάδες-ςυ, εςί μόνος-ςυ, κιλαρά, κάνε ότι ςυ λέι ο θεός-ςυ.

Ο παπάς ςτέναχςε, άρχιςε να φονάζι, μα τ' αδέρφια ὶτανε πια μακριά.

Πίγανε ς'έναν έμπορο. Βγίκε ο έμπορος, πιο πλύςιος απ'τον παπά κε απ'τον αφέντι, παχίς.

— Καλά,—λέι, θα ςας μάθο τιν αλίθια, δυλέπςτε για μένα.

'Αρχιςαν τ' αδέρφια να δυλέβυν, να γίνυντε καμπύριδες. Τυς μάθενε ο έμπορος, πός να κςεγελύνε τυς τίμιυς ανθρόπυς, να κςεγελύνε τυς φτοχύς ςτο μέτριμα. Δε δύλεπςαν ένα χρόνο, κι' ο μικρότερος λέι:

— Δε θα πάγο πια να γιρέπςο τιν αλίθια, δεν ιπάρχι ι χοριάτικι αλίθια ςτον κόζμο. Θα γιρίςο πίςο ςτο χοριό.

Κε γίριςε ο μικρότερος αδερφός ςτο χοριό

Μα ο μεγαλίτερος αδερφὸς ίτανε επὶμονος, δεν ίθελε να γιρίςι ςτο ςπὶτι δίχος τιν αλίθια. Πίγε ς' ένα φαμπρικάντι. 'Ιχε μεγάλι φάμπρικα με χίλιες μιχανές. Κι' ο ίδιος ίτανε πιο χορταζμένος απ' τον παπά, τον αφέντι κε τον έμπορο. 'Αρχιςε ο μεγαλίτερος αδερφός να δυλέβι. Κε ςτι φάμπρικα δύλεβαν ακόμα πολί χοριάτες από διάφορα μέρι τις Ροςίας. Δυλὲβανε όχι ένα ίτε διο χρόνια, μα δυλέβανε πολά χρόνια, γινόντανε καμπύριδες, αλά τιν αλίθια δεν τιν ίδανε. Μα μια φορά, άμα τὲλιοςε ι δυλιά-τυς, ακύι ο μεγαλίτερος αδερφός μια ὶςιχι κυβέντα:

—Στο βορὰ, ςτιν Πετρύπολι ζι ένας άνθροπος. Δεν ιπάρχι άλος τέτιος άνθροπος ςτι γι. Τον λένε Λένιν. Κςέρι τιν αλίθια. Ο μεγαλί-

τερος αδερφός έβαλε καλά στο νύ-τυ αφτό το όνομα, έφιγε απ' το νικοκίρι κε πίγε στον κόζμο να γιρέπςι τον Λένιν. Πίγενε, πίγενε, μέρες πολές. Ίρθε στιν Πετρύπολι. Στο δρόμο ςινάντιςε έναν ανθροποεργάτι κε τυ λέι ςιγά:

— Πύ να βρο εδό τον Λένιν;

Κ' εκίνος τυ απαντάι ακόμα πιο ςιγά.

— Μα πιός απ' τυς εργάτες-μας δεν κςέρι τον Λένιν; Πάμε να ςυ τον δίκςο.

Κ' έφερε το μεγαλίτερο αδερφό στον Λένιν. Μπένι ο μεγαλίτερος αδερφός, βλέπι μια μεγάλι κάμαρα, πολά βιβλία. Τον προιπάντιςε ένας άνθροπος, ντιμένος όχι πλύςια, μιλάι απλά, ςαν τον αδερφό-μας εργάτι λέι:

— Γιά-ςυ, ςίντροφε. Τί θα πις;

Ο μεγαλίτερος αδερφός διιγίθικε, πός με το μικρότερό-τυ αδερφό γιρέβανε τιν αλίθια, πός γίριςε ο αδερφός-τυ στο ςπίτι δίχος τιν αλίθια, κ' εκίνος πίγε παραπέρα στι φάμπρικα. Πολίν κερό μιλύςε ο Λένιν μαζί-τυ, ροτύςε πός δυλέβυνε στι φάμπρικα κε για τι χοριάτικι αδικία.

Κι' ο Λένιν τυ ίπε:

— Έκανες ςοστά. Στι φάμπρικα ίςια-ίςια μπορίς να μάθις τιν αλίθια. Στα χέρια-ςας τιν κρατάτε.

Κε διιγίθικε ο Λένιν στο μεγαλίτερο αδερφό, πός να παλέπςυνε για τιν εργατικί αλίθια, όςτε να μιν ιπιρετύνε στυς αφεντάδες, να μιν ακύνε τυς παπάδες, να μι δυλέβυν στυς εμπόρυς κε φαμπρικάντιδες, μα μαζί με τον τςάρο να διόκςυνε κι' αφτύς. Μα πρέπι όλι ι εργάτες να παλέπςυνε για ένα έργο, κ'ι χοριάτες να παλέπςυνε μαζί με τυς εργάτες.

Γίριςε στι φάμπρικα ο μεγαλίτερος αδερφός. Κι' άρχιςε κριφά να διιγίτε στυς άλυς τι λενινιστικί αλίθια. Ένας διιγίτε—δέκα άνθροπι ακύνε, δέκα διιγύντε—εκατό ακύνε. Κε πιγε ι λενινιστικί αλίθια με θερμά λόγια στις φάμπρικες κε στα χοριά. Ι λενινιστικί αλίθια περπατύςε στον κόζμο ένα χρόνο, περπατύςε διο χρόνια, περπατύςε πολά χρόνια, ςίκονε τυς εργάτες κε χοριάτες στον αγόνα.

Κε τον Οχτόβρι με τι μεγάλι φονί τον κανονιόν φανερόθικε ς' όλο τον κόζμο.

Ι εργάτες κ' ι χοριάτες άρχιςαν ςκλιρό πόλεμο ενάντια στυς τςιφλικάδες κε φαμπρικάντιδες.

Κε τυς οδιγύςανε ι μπολςεβίκι, ο Λένιν κι' ο Στάλιν, ο καλίτερος βοιθός-τυ. Κε νίκιςε στον Οχτόβρι ι λενινιστικί αλίθια.

Από τότε κε ίςτερα δε δυλέβυν για το φαμπρικάντι κε τον αφέντι ύτε ι εργάτες κε ύτε ι χοριάτες, δε γίνυντε χαμπύριδες, δεν ποτίζυν τι γι με τα δάκριά-τυς. Ι ίδιι ίνε νικοκίριδες τις γίς-τυς.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πύ αποφάσιςαν να πάνε τα διο αδέρφια για να βρόνε τιν αλίθια;
2. Πός δύλεβαν στον αφέντι, στον παπά, τον έμπορο κε το φαμπρικάντις; Ίβρανε εκί τιν αλίθια;
3. Πιὸς ίτανε ο μεγαλίτερος αδερφός;
4 Τί τυ ίπε ο Λένιν;
5. Πὸς νίκιςαν ι εργάτες κ' ι χοριάτες τυς τςιφλικάδες κε τυς καπιταλιςτές;
6 Πιός τυς οδιγύςε στον αγόνα-τυς;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Προπολύ—давно, ίνε πολίς κερός.
Οργόνο—пахать, αλετρίζο.
Προτέβυςα, ι—столица, ι κιριότερι πόλι.
Αφεντικό, το—хозяин, νικοκίρις, ςυρμπατζίς.
Επυράνιος—небесный, πυ ίνε στον υρανό.
Ιπιρέτις, ο—служитель.
Κςεγελό—обманывать, αλταέβο, πλανό, κομπόνο.
Τίμιος—честный, χυρςός.
Δεν ιπὰρχι—нет, не существует, δεν ίνε.
Επίμονος—настойчивый, νιάτις.
Κυβέντα—разговор, беседа, λαχαρντὶ.
Ίςιχος—тихий, τὶντζκος.
Σινάντιςε—встретил, ίρθε χαρςςύ.
Ντιμὲνος—одетый, φορεμένος.
Προιπαντό—встречать, κζέεν έμπρο.
Απλὰ—просто.
Διιγίθικε—рассказал, ίπε.
Αδικία, ι—несправедливость, обида.
Διόχνο—выгонять, καρτακολίγο.
Έργο,—дело, δυλιά.
Κανόνι, το—пушка.
Οδιγύςανε—вели на, τυς πίγεναν.

Ι ΕΦΤΙΧΙΑ ΤΥ ΦΤΟΧΥ ΧΟΡΙΑΤΙ

(ΤΖΥΒΑΣΙΚΟ ΛΑΙΚΟ ΠΑΡΑΜΙΘΙ)

Σ' ένα χοριό ζύςε ὲνας γέρος με τι γριά-τυ. Ίχανε τρία πεδιά. Ζύςανε πολί φτοχικά. Βλέπι ο γέρος, ότι θα πεθάνι μαζί με όλι τιν ικογένιά-τυ απ' τιν πίνα. Τί να κάνι;

Άκυςε ο γέρος, όταν ίτανε ακόμα νέος, ένα θαβμάςιο παραμίθι, —ςα να μιράζανε τάχατες μια φορά τιν εφτιχία ανάμεςα στυς ανθρόπυς. Ο πρότος τζυβάςος, απ' τον οπίο άρχιςε ο τζυβάςικος λαός δεν πίρε τιν εφτιχία, γιατί άργιςε—φορύςε τα τςαρύχια-τυ.

Κι' ο γέρος αποφάσισε να στίλι τυς τρις γιύς-τυ σε τρις δρόμυς για να βρύνε τιν εφτιχία.

Τον πιο μικρό γιό-τυ τον έλεγαν Εντρί.

Πίγενε, πίγενε στο δρόμο, έφτασε ος τον τόπο, όπυ ο δρόμος χοριζότανε σε διο. Εκί ίτανε ένας στίλος, κε πάνο στο στίλο ίτανε γραμένο: «Αν πας στα δεξιά—θα βρις τιν αρκύδα, αν πας στ' αριστερά—θα σιναντίσις τον αιτό».

Ο Εντρί σκεφτότανε πολίν κερό πιό δρόμο να πάρι. Αποφάσισε να πάι στ' αριστερά.

Τι δέφτερι μέρα έφτασε ος τιν αρχί τυ δάσυς, ίδε το λαμπερό ίλιο, κε πάνο στον ίλιο καθότανε ένας αιτός.

— Πύ πιγένις Εντρί;—τον ρότισε ο αιτός.

— Νά, πιγένο να βρο τιν εφτιχία, δεν μπορό πια να ίμε με τι φτόχια-πίνα.

Ο αιτός φόναξε σιμά-τυ τον Εντρί κε τυ λέι:

— Ι εφτιχία δεν κιλιέτε στο δρόμο, πρέπι να μπορέσις να τιν πάρις. Νά πάρε αφτό το ρόπαλο κε πίγενε πίσο. Στο δρόμο θα σιναντίσις μια αρκύδα. Χτίπισε αφτί τιν αρκύδα με το ρόπαλο, σκίσε τιν κιλιά-τις, κι' από εκί θα πέσι ένα χρισό κυτάκι. Αν μπορέσις να τ' ανίξις—θα βρις τιν εφτιχία.

Ο Εντρί άκυσε τον αιτό, σκότοσε τιν αρκύδα, ίβρε το κυτάκι, το άνιξε, κι' από μέσα βγίκε ένα γυρύνι κ' ένα πρόβατο.

Ο Εντρί πίγενε στο σπίτι-τυ, χέρετε: ίβρε τιν εφτιχία-τυ. 'Εζισε ο Εντρί λιγάκι στο χοριό—βλέπι: αν κε άρχισε να ζι πιο λαφριά, μα ι εφτιχία—υχ, πόσο μακριά ίνε!

Αποφάσισε να ξαναπάι να βρι τιν εφτιχία. Σινάντισε πάλι τον αιτό, κ'εκίνος τον ροτάι:

— Πύ πιγένις πάλι, φίλε Εντρί;

Ο Εντρί τυ τα ίπε όλα με τι σιρά.

— Καλά,—λέι ο αιτός,—νά πάρε το ρόπαλο, πίγενε πίσο, θα σιναντίσις ένα λίκο. Σκότοσέ-τον, σκίσε τιν κιλιά-τυ, στα πόδια-συ θα πέσι ένα κυτακι. Αν ανίξις το κυτάκι, θα βρις τιν εφτιχία-συ.

'Ετσι κε έκανε ο Εντρί, όπος τυ ίπε ο αιτός. 'Ανιξε το κυτάκι κι' από εκί βγίκε μια αγελάδα κ' ένα άλογο.

—Νά-τινα επιτέλυς ι εφτιχία, σκέφτικε ο Εντρί κ' έτρεξε στο σπίτι-τυ.

'Εζισε λιγάκι στο χοριό—βλέπι: ι ζοί έγινε πολί πιο λαφριά, μα ι εφτιχία ακόμα ίνε μακριά. Αποφάσισε να ξαναπάι για να βρι τιν εφτιχία.

Σινάντισε τον αιτό κε τυ ίπε, ότι πάλι ι ζοί ίνε δίσκολι.

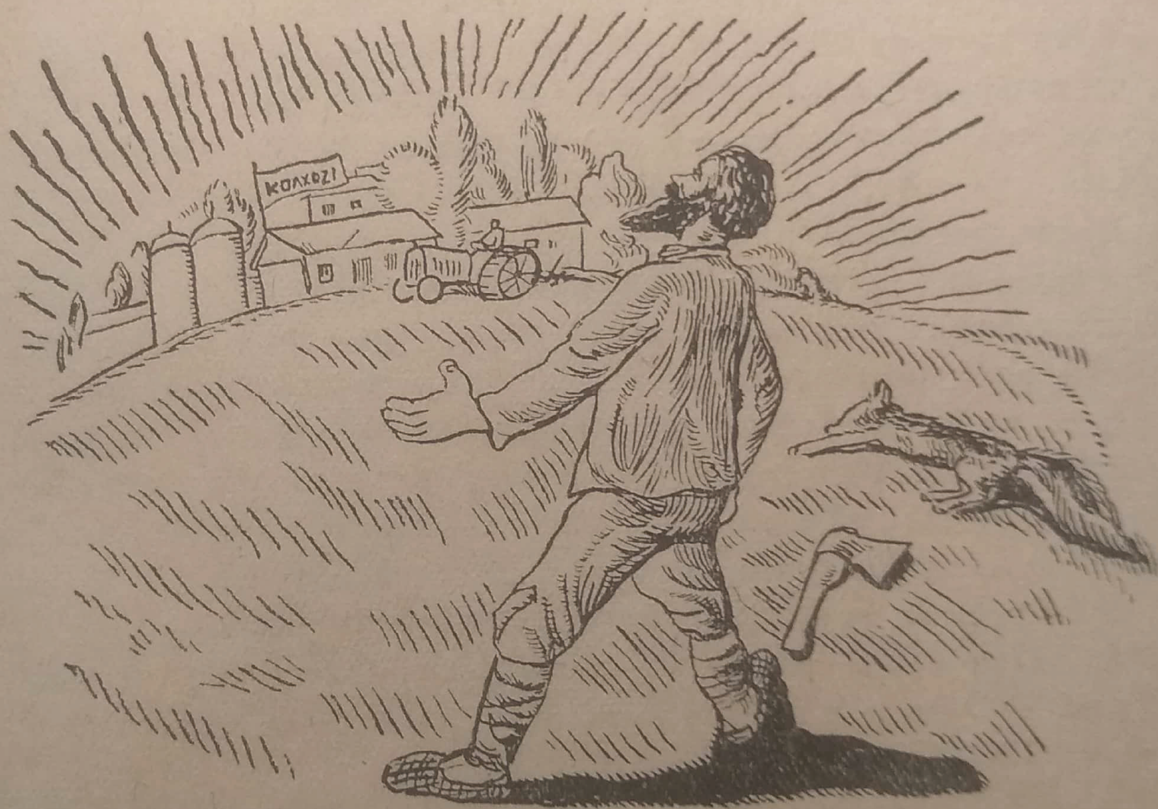
— Καλά,—λέι ο αιτός.—Γίρισε πίσο, θα σιναντίσις μια αλεπύ.

Να τι σκοτόσις, κε στον τόπο όπυ θα τι σκοτόσις, θα βρις τιν εφτιχία-συ.

Ο Εντρί έτσι κε έκανε. Σινάντιςε τιν αλεπύ στο χοριό-τυ, τι σκότοσε, κιταζι το χοριό-τυ κε δεν το γνορίζι: στον τόπο του γνοστύ χοριύ ίνε ένα νέο, θαβμάσιο χοριό, με καλά χτίρια, με αμπάρια γιομάτα από σιτάρι, με στάβλυς κε μάντρες γεμάτες από ζόα, κε πάνο στο κιριότερο χτίριο αφτύ τυ χοριύ ίνε γραμένι ι όμορφι λέξι «κολχόζι».

Έτσι ο φτοχός, τζυβάσος Εντρί, αμα σκότοσε τιν αρκύδα-τσάρο, το λίκο-τσιφλικά κε τιν αλεπύ-κυλάκο, ιβρε επιτέλυς τιν εφτιχία-τυ.

Κε το όνομα τυ αιτύ, πυ έδιξε το δρόμο στο φτοχό τζυβάσο, ίνε Στάλιν.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Εφτιχία, ι — счастье, βαχτ.
'Εφτασε — прибыл, пришел, ίρθε.
Στίλος, ο —столб, παλί
Αιτός, ο—орел.
Χρισό—золотое, φλιυρίτκο.
Κυτάκι, το —коробочка, μικρό κυτί.
Αν κε —хотя.
Ρόπαλο, το—дубина, πασσί ταιάχ.
Χτίριο, το—здание.
Στάβλος, ο—конюшня, αλογί μαντρί.

Ο Μ Ι Ρ Ο Σ

Εφτά ελινικές πόλις: ι Ζμίρνι, ι Ρόδο, ι Κολοφόνα, ι Σαλαμίνα, ι Χίο, το Άργος κ' ι Αθίνα—μάλοναν, πιά θάχι τιν τιμί να ονομαστί πατρίδα τυ Ομίρυ. Τρις χιλιάδες χρόνια πριν από τιν εποχί-μας (διλαδί πριν από 5000 χιλ. χρόνια) ι ἑλινες τραγυδιστές έλεγαν τραγύδια για τιν εκςτρατία τον ελίνον ενάντια ςτιν Τρία κε για τις περιπέτιες τυ Οδιςέα, τυ ίροα τυ Τροικύ πολέμυ. Έλεγαν, ότι αφτά τα κςακυζμένα τραγύδια τα έφτιακςε ο τιφλός πιιτίς Όμιρος.

Μα ίτανε ο Όμιρος ςτ' αλιθινά ίτε, μπορί, αφτά τα τραγύδια να τα έφτιακςαν διάφορι πιιτές ςε διάφορες εποχές για διάφορυς πολέμυς κε για διάφορυς ίροες κε μόνο αργότερα ενόθικαν ςε διο μεγάλα πιίματα: τιν «Ιλιάδα» κε «Οδίςια»—αφτό κι' ος τόρα δεν το κςέρυν ι επιςτίμονες.

Μα τρις χιλιάδες χρόνια ς'όλο τον πολιτιζμένο κόζμο διάβαζαν κε μελετύςαν απ'τα πεδικά χρόνια τα πιίματα τυ Ομίρυ. Κε τόρα δε βρίςκετε κανίς μορφομένος ύτε ςτιν Ευρόπι, ύτε ςτιν Αςία, ύτε ςτιν Αμερικί, πυ να μι διάβαςε τιν «Ιλιάδα» κε τιν «Οδίςια», ας ίνε κε ςε αποςπάζματα. Ι επιςτίμονες μελετύν ς' αφτά τα πιίματα τι ζοί τυ αρχέυ κόζμυ: τιν πίςτι κε τα ςινίθια, το κινονικό καθεςτός, τυς πολέμυς κε τιν ιρινικί δυλιά, τι ςπιτικί ζοί κε τα ταξίδια.

Τα πιίματα αφτά έχυν πολά απίςτεφτα κε μιθικά επιςόδια. Ένα απ' αφτά τα μιθικά επιςόδια ίνε κε το πός ο Οδιςέας κ' ι ςίντροφί-τυ βρέθικαν ςτο νιςί τον κικλόπον, πυ ίτανε γίγαντες—ανθροποφάγι.

Ο ΟΔΙΣΕΑΣ ΣΤΥΣ ΚΙΚΛΟΠΕΣ

Ι ΔΙΙΓΙΣΙ ΤΥ ΟΔΙΣΕΑ

Θέλις να μάθις για τις θλιβερές περιπλανίςις-μυ, μα από πύ ν' αρχίςο κε πός να τελιόςο τι διίγιςί-μυ; Πρότα απ' όλα θα ςας πο τ' όνομά-μυ για να κςέρετε πιός ίμε. Ίμε ο Οδιςέας, ο γιος τυ Λαέρτι, ο κιρίαρχος τις ιλιόλυςτις Ιθάκις, όπυ το Νέριο, πυ φένετε παντύ απ' τι θάλαςα, ςικόνι ψιλά τιν κοριφί-τυ, πυ ίνε ςκεπαζμένι από δάςος. Εκί ίνε κε πολά άλα νιςιά, πυ βρίςκυντε το ένα ςιμά ςτ' άλο: ι Σάμι (Κεφαλινία) κε το Δυλίχιο, ι Ζάκινθο, πυ ίνε πλύςια από δάςι κε διτικά βρίςκετε ι Ιθάκι, τριγιριζμένι απ'τι θάλαςα. Το έδαφός-τις ίνε πετρόδικο, μα εγό δεν κςέρο καμιά χόρα πιο όμορφι απ' τιν Ιθάκι.

'Αμα καταστρέπσαμε τιν Τρία—τιν προτέβυσα το Πριάμυ, πιγέναμε στιν πατρίδα-μας με καράβια, πυ ίτανε φορτομένα από πλύσια λάφιρα.

'Ακσαφνα ο σινεφομαζόχτις θεός Δίας μας έστιλε ένα βοριά, πυ μύνκριζε άγρια. Τα σίνεφα σκέπασαν τι θάλασα κε τι γι. Ι σκοτινί νίχτα κατέβικε απ'τον αγριεμένο υρανό. Τα καράβια-μας πετύσαν κ' ι πλόρες-τυς βυτύσανε στα κίματα.

Ο αέρας μας έρικσε στι χόρα τον δινατόν, άγριον κικλόπον, πυ δε θέλυν να κσέρυν το δίκιο. Ζύνε κσένιαστα, δεν οργόνυν τι γι με τ' αλέτρι, δε σπέρνυν, μα ι παχιά γι απλόχερα τυς δίνι κε σίκαλι, κε κριθάρι, κε θαβμάσια τσαμπιά σταφίλια. Δεν έχυν ύτε κιβερνίτες, ύτε λαικές σινελέφσις. Ζύνε λέφτερα μέσα σε σκοτινές σπιλιές ίτε πάνο στα κορφοβύνια.

Εκί ίνε ένα νισάκι, δίπλα στι γι τον κικλόπον, έριμο κι' άγριο, σκεπαζμένο από δάσος. Το νισί δεν έχι ενθρόπυς. Εκί τριγιρίζυν λεπτοπόδαρες κατσίκες, πυ ποτέ ακόμα δεν τις ανισίχισε ύτε ο θεριοπιάστις, ύτε ο κινιγός.

Εκί ίνε ένας σίγυρος όρμος, όπυ ίνε τόσο ίσιχα, όστε δε χριάζετε να ρίκσις τι βαριά άνκιρα, ύτε να δέσις το καράβι με το παλαμάρι. Σ' αφτό τον όρμο κε μπίκαμε με τα καράβια. 'Ιτανε σκοτινί νίχτα. Ι ιγρί ομίχλι τριγίριζε τα καράβια. Τα πικνά σίνεφα σκέπαζαν το φενκάρι, κε δεν ίδαμε ύτε το νισί, ύτε τα κίματα πυ έτρεχαν πλατιά στιν απόκριμνι ακροθαλασιά.

Μα νά ι πλόρες τον καραβιόν-μας χτίπισαν στιν ακροθαλασιά. Μαζέπσαμε τα πανιά, βγίκαμε στιν κσιρά κε κιμιθίκαμε ος το πρoί. Το πρoί γιρίζαμε με θαβμαζμό στο έριμο νισί. Ι κατσίκες κατέβικαν απ' τα βυνά. Φέραμε αμέσος απ' τα καράβια τα εφκολολίγιστα τόκσα, τα κινιγιτικά λαφριά κοντάρια κι' αρχίσαμε τι μάχι. Φορτόσαμε κε τα δόδεκα καράβια με σκοτομένες κατσίκες, τρόγαμε όλι τι μέρα ορέο κρέας κε πίναμε γλικό κρασί. Σ' αφτό το διάστιμα βασίλεπσε ο ίλιος, κι'όλιμας κιμιθίκαμε με τιν κυβέντα τον κιμάτον, πυ έσπαναν στιν ακροθαλασιά.

Τιν άλι μέρα, άμα βγίκε ο ίλιος, μάζεπσα τυς σιντρόφυς-μυ κε τυς ίπα: «Εσίς όλι να μίνετε εδό, κ' εγό με το καράβι-μυ, μαζί με τυς ανθρόπυς-μυ θα πάγο στι γι τον κικλόπον. Θέλο να κσέρο, τι άνθροπι κατικύν εκί: άγρι, πυ δε θέλυν να κσέρυν το δίκιο, ίτε γλικομίλιτι, φιλόκσενι κε καλόκαρδι».

'Ετσι ίπα κε μπίκα στο καράβι. Κ' ι άνθροπί-μυ μπίκαν ίστερα από μένα, καθίσανε κι' αμέσος με τα δινατά κυπιά έκαναν ν' αφρίσυν τα σκοτινά νερά.

ΣΤΙ ΣΠΙΛΙΑ ΤΥ ΠΟΛΙΦΙΜΥ

Γλίγορα αράκςαμε ςτιν ακροθαλαςιά κε ίδαμε ςιμά ςτι θάλαςα ένα βράχο κε μέςα-τυ μια μεγάλι ςπιλιά, πυ ιτανε πικνοντιμένι με δάφνες. Ι αβλί ίτανε φραγμένι μ' έναν αψιλό τίχο από τεράςτιες, χοντρά πεταγμένες πέτρες κι' ολόγιρα ιψονόντανε ςαν πιχτός φράχτις ι βαλανιδιές κε τα πέφκα.

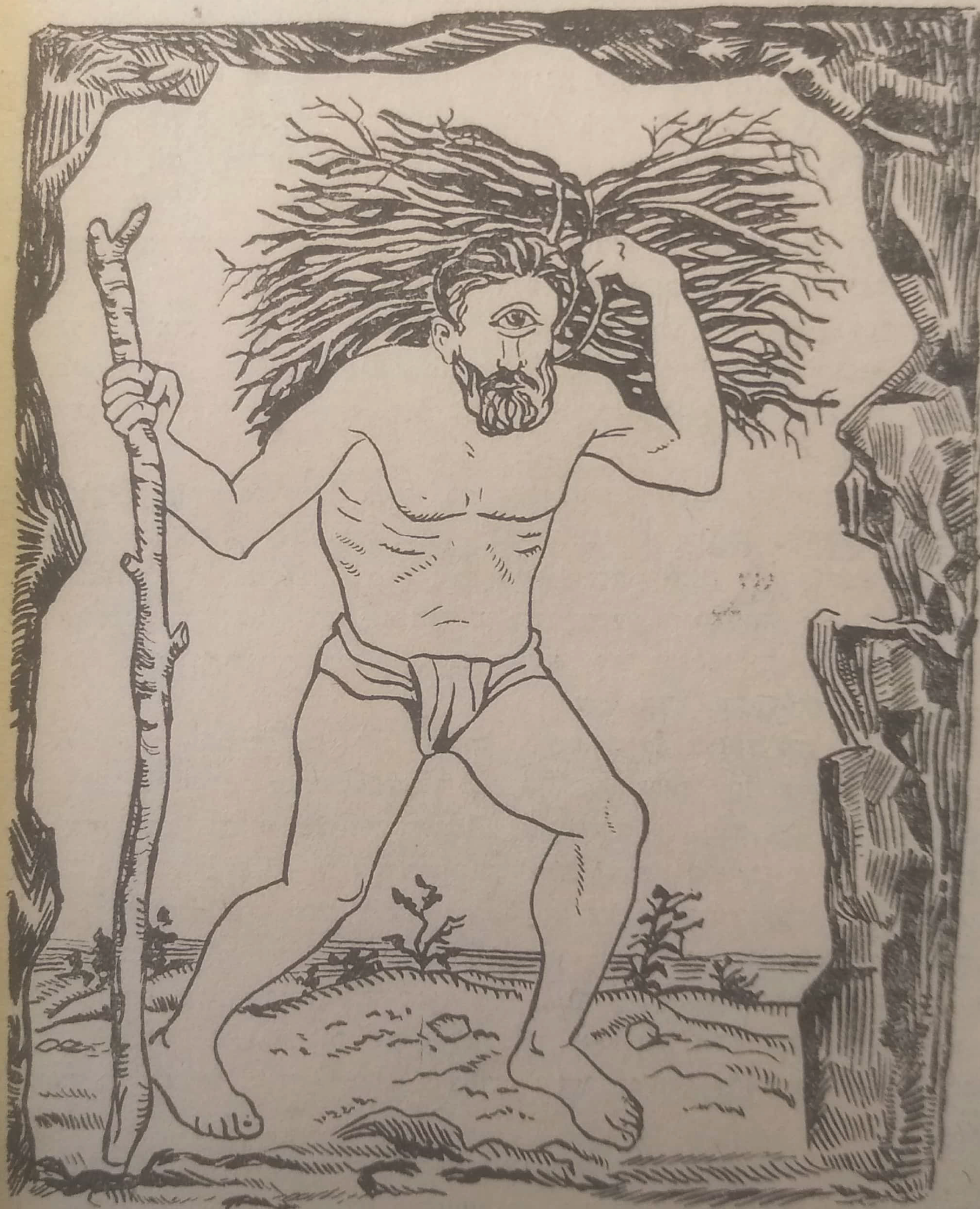
Μέςα ς' αφτί τι ςπιλιά ζύςε ένας γίγαντας με τερατόδικο ανάςτιμα. Μονόφθαλμος κε φοβερός, έμιαζε με το άγριο κορφοβύνι, πυ ίτανε ςκεπαζμένο από δάςος. Έβοςκε τα κριάρια κε τις κατςίκες, κε ίτανε μιςάνθροπος, άγριος, δεν ίκςερε ύτε νόμο, ύτε δίκιο. Διάτακςα τυς ςινοδιπόρυς-μυ ν' απομίνυνε ςτιν ακροθαλαςιά για να φιλάκςυν τα καράβια, κε διάλεκςα δόδεκα ςίγυρυς, τυς πιο άφοβυς ςιντρόφυς κε πίγα μαζί-τυς ςτι ςπιλιά. Ο νικοκίρις τις ςπιλιάς έλιπε: έβοςκε ςτο λιβάδι τις κατςίκες κε τα κριάρια. Αρχίςαμε να κιτάζυμε. Στι ςπιλιά ίτανε πολά τιριά μέςα ςε καλαμένια καλάθια, ςτις μάντρες ίτανε ςφαλιγμένα τα κατςικάκια κε τ' αρνιά. Ι κάδι κ' ι λεκάνες ιτανε γιομάτι ος τα χίλια με πιχτό κςινόγαλα.

Ι ςινιδοπόρι-μυ άρχιςαν να μυ λένε να μι μίνυμε πια ς' αφτί τι φοβερί ςπιλιά, αλά να πάρυμε τιριά κε διαλεχτά κατςικάκια απ' τι μάντρα, να μπύμε γλίγορα ςτα καράβια κε να φίγυμε ςτι θάλαςα. Μα για κακί-μυ τίχι εγό δε θέλιςα να εχτελέςο τι ςοφί ςιμβυλί-τυς. Ίθελα να δο τον κικλοπα. Θαρύςα, ότι θα μας φιλέψι κε θα μας δόςι δόρα.

Ανάψαμε φοτιά, θιςιάςαμε ςτυς θεύς κε, αφύ χορτάςαμε από τιρί, απομίναμε ςτι ςπιλιά, περιμένοντας το νικοκίρι. Γλίγορα ίρτε με μια ανκαλιά κςίλα για να μαγιρέψι το δίπνο-τυ κ'έριχςε με βρόντο τα κςίλα ςτιν ίςοδο τις ςπιλιάς. Μας έπιαςε ο φόβος κε κριφτίκαμε ςτι γονιά. Κ'εκίνος έφερε ένα κοπάδι από θρεμένα κατςίκια κε μαλιαρά κριάρια προς τι ςπιλιά, άφιςε να μπύνε μέςα ι κατςίκες κ' ι προβατίνες, κε τυς τράγυς κε τα κριάρια τ' άφιςε όκςο. Ίςτερα ςίκοςε μια πέτρα, τεράςτια ςα βράχο, κ'έφραχςε μ'αφτίνα τιν ίςοδο. Κάθιςε κι' άρχιςε ν' αρμέγι τις κατςίκες κε τις προβατίνες. Άμα τις άρμεχςε, έβαλε κάτο από καθεμιά απ'ένα βιζανιάρικο, ίςτερα έχιςε το γάλα: το μιςό για να πιχτόςι κε να γίνι τιρί, κε τ'άλο για να το πίνι το προί κε ςτο δίπνο. Τέλος, άναψε μια δινατί φοτιά, μας ίδε κε ίπε με χοντρό τρόπο: «Πιί ίςτε; Από πύ ίρθατε; Έχετε καμιά δυλιά; Ίτε τριγιρίζετε δίχος δυλιά ςτις θάλαςες, ςα λιςτές, ριψοκινδινέβοντας τι ζοί-ςας κε κάνοντας κακό ςτυς λαύς;»

Έτςι ίπε. Ι βροντερί φονί κ' ι τερατόδικι όψι-τυ μας φοβέριςαν ακόμα πιο πολί. Μα πίρα θάρος κε τυ ίπα: «Όλι-μας ίμαςτε αχεί κ' ερχύμαςτε απ' τι μακρινί Τρία. Εδό μας έριχςε ι φυρτύνα: γιρίζαμε

στιν πατριδα-μας κε νά χάσαμε το δρόμο. Ιπιρετύσαμε στο στρατό τυ Ατρίδι, γιυ τυ Ατρέα, τυ βασιλιά Αγαμέμνονα, πυ νκρέμισε τι μεγάλι Τρία. Κε τόρα πέφτυμε στα πόδια-συ κε σε παρακαλύμε να μας φιλοχσενίσις κε να μας δόσις τα δόρα, πυ σινιθίζυν να δίνυν στυς χσένυς όταν τυς αποχερετύν, ιμαστε χσενοφερμένι, ζιτύμε άσιλο, κ' ετσι φοβίσυ τυς θεύς. 'Οπιος δε σέβετε τυς νόμυς τις φιλοχσενίας κε δε δίνι δόρα στυς χσένυς, θα τιμοριθί σκλιρά απ' το φιλόχσενο θεό Δία».

'Ετσι ίπα. Κι' άκσαφνα μ' απερίγραφτι κακία ο κίκλοπας μυ απάντισε: «Φένετε, ότι ίσε από μακριά ίτε ίσε ολότελα άμιαλος, αφύ θαρίς, ότι εγό φοβύμε ίτε σέβυμε τυς αθάνατυς θεύς! Εμίς, ι κίκλοπες, δε

χριαζόμαστε τυς θεύς-σας. Κε μι με φοβερίζις με τον κεραβνοβόλο Δία. Θα σας κάνο ότι θέλο. Μα πὲς-μυ, πύ ίνε το καράβι, πυ σας έφερε εδό;»

Κατάλαβα τιν πονιριά τυ κίκλοπα κε τυ απάντισα επίσις πονιρά: «Το τσάκισε ο θεός Ποσιδόνας. Τὄριχσε όχι μακριά απ᾿τιν εδό γι, πάνο στις πέτρες ενός απόκριμνυ ακροτίριυ, κ᾿ ι φορτυνιαζμένι θάλασα σκόρπισε τα σιντρίμια-τυ. Κ᾿εμὶς τιχέα γλιτόσαμε».

᾿Ετσι ίπα. Ο κίκλοπας, δίχος ν᾿απαντίσι τίποτα, πίδισε άκσαφνα σα λισαζμένο θεριό, κε αφύ άπλοσε τα φοβερά-τυ χέρια, άρπαξε με μιας διο απ᾿τυς δικύς-μας σα σκιλάκια κε τυς χτὶπισε κάτο. Τα κεφάλια-τυς τσακίστικαν. Τυς ὲκοψε, τυς έκανε κομάτια, μαγίρεψε το φριχτό-τυ δίπνο κε τυς έφαγε ολάκερυς σα λιοντάρι, μανιαζμὲνο απ᾿ τιν πίνα. ᾿Ιστερα απ᾿αφτό το φοβερό φαγί, ο ανθροποφάγος ίπιε γάλα, ξαπλόθικε στο χόμα, ανάμεσα στα κατσίκια κε τα πρόβατα, κε κιμίθικε.

Τότες εγό πίγα σιμά-τυ, έβγαλα το κοφτερό σπαθί για να το μπὶξο στο κορμί τυ κίκλοπα, ίσια στο σικότι. ᾿Ιχα σικόσι πια το σπαθί κι᾿άκσαφνα θιμίθικα, ότι μαζί με τον κίκλοπα κ᾿εμίς θα χαθύμε. Γιατί εμίς με τις λίγες δινάμις-μας δε θα μπορέσυμε να παραμερίσυμε τιν πέτρα απ᾿ τιν ίσοδο.

Κε νά με λαχτάρα περιμέναμε το πρoί. ᾿Ιρθε το πρoί. Ο κὶκλοπας σικόθικε, άναψε φοτιά, άρμεξε τις κατσίκες κε τις προβατίνες-τυ κε πάλι έφαγε διο από μας. ᾿Αμα τυς έφαγε, έβγαλε το κοπάδι απ᾿τι σκοτινί σπιλιά, παραμερίζοντας τιν πέτρα με το δινατό-τυ χέρι, ξανασφάλιξε τι σπιλιά με τιν πέτρα κε σφιρίζοντας πὶγε το παχί κοπάδι-τυ στο βοσκότοπο, στα βυνά.

Κ᾿εγό, πυ έμινα εχμάλοτος, άρχισα να σκὲφτυμε για να βρο κανένα μέσο να τον εκδικιθό. Κε νά τί αποφάσισα: στιν κατσικισια μάντρα ίτανε το ρόπαλο τυ κὶκλοπα. Μόλις το ίχε κόψι από μια ελιά, ίχε καθαρίσι τι φλύδα κε τὄβαλε στι μὰντρα να ξεραθί. Το ρόπαλο στο μάκρος, στο χόντρος κε το βάρος ίτανε σαν πραγματικό άλμπυρο μεγάλυ καραβιύ, πυ κυβαλάι εμπορέβματα. Το πίρα κ᾿έκοψα απ᾿αφτό με το σπαθί ένα παλύκι, μεγάλο ος τρις πὶχες, το μιτέροσα κ᾿ έκαψα τι μιτερί-τυ άκρι στα κάρβυνα. Παραχόσαμε το παλύκι μέσα στιν κοπριά, πυ ίτανε σαν τεράστια στίβα μέσα στι βρομερὶ σπιλιά τυ κίκλοπα.

᾿Ιστερα διάταξα τυς σινοδιπόρυς-μυ να ρίξυνε κλίρο: πιός απ᾿ αφτύς θα με βοιθ᾿σι να μπιξο το κομένο παλύκι στο μάτι τυ ανθροποφάγυ. Ο κλίρος έπεσε σε τέσερις, τυς πιο σίγυρυς, πυ κ᾿ εγό θα τυς διάλεγα δίχος κανένα κλίρο.

Το βράδι ο κίκλοπας έφερε το παχί-τυ κοπάδι στι σπιλιά, άρμεξε τις κατσίκες κε τις προβατίνες-τυ κε πάλι έφαγε διο από μας.

Τότε πίγα ςιμά-τυ με μια χριςί κύπα με κραςί κε ίπα: «Πιες, κίκλοπα, πιες κραςί ίςτερα απ' το ανθροπινό κρέας για να μάθις τί πολίτιμο πιοτό ιχαμε στο καράβι-μας. Το φίλαγα για ςένα με τιν ελπίδα, ότι θα ίςε ςπλαχνικός. Μα εςί ίςε τόσο ςκλιρός κι' άγριος! Κε πιός θα ς' επιςκεφτί τόρα, άμα ακύςι για τα κακύργιματά-ςυ;»

'Ετςι ίπα. Κε πίρε τιν κύπα κε ίπιε, κε το δινατό πιοτό τυ φάνικε πολι νόςτιμο.

«Βάλε-μυ κι' άλο—ίπε,—κε πες-μυ τ' όνομά-ςυ για να μπορέςο να ςυ ετιμάςο ένα καλό δόρο».

Γιομιςα τιν κύπα. 'Ιπιε τι δέφτερι κε τιν τρίτι κύπα, κε νά δύιςε το κεφάλι-τυ. Κ' εγό τυ ίπα κολακεφτικά: «Κίκλοπα, θέλις να κςέρις τ' όνομά-μυ για να με φιλέψςις κε να μυ δόςις ένα καλό δόρο, μάθε λιπόν: με λένε 'Υτι (Κανίς). Τέτιο ονομα μυ έδοςαν ι γονί-μυ, έτςι με λένε κε ι ςιντρόφι-μυ.

«'Ακυςε λιπόν, φίλε-μυ 'Υτι,—ίπε ο κίκλοπας,—εςένα θα ςε φάγο τελεφτέο. Να πιό ίνε το δόρο-μυ».

Τότε κςαπλόθικε ανάςκελα, κρέμαςε στιν πάντα το δινατό-τυ κεφάλι κε κιμίθικε μεθιζμένος. Πιραμε το παλύκι κε βάλαμε τι μιτερί-τυ άκρι στι φοτιά. Ι μιτερί άκρι άναψςε. Ι τέςερις αφοβι ςιντροφι ανκαλιαςαν το παλύκι κ' έμπικςαν τι μιτερί άκρι στο κιμιζμένο μάτι τυ ανθροποφάγυ. Κ' εγό άρχιςα να στριφογιρίζο το παλύκι, όπος στριφογιρίζι ο μάςτορας τυ καραβιύ το τριπάνι, όταν τριπάι κανένα χοντρό ςανιδι. Το μάτι τςιρτςιριςε, κάικαν ι βλεφαρίδες, ο κίκλοπας μύνκριςε τόςο άγρια, πυ απ' το μυνκριτό-τυ στέναξε ι σπιλιά. Πέτακςε με το δινατό-τυ χέρι το παλύκι απ' το βγαλμενο μάτι κι' άρχιςε να φονάζι ςα μανιαζμένος τυς άλυς κίκλοπες, πυ κατικύςανε στις γιτονικές σπιλιές. Ι κίκλοπες έτρεχςαν από παντύ κε μαζέφτικαν στιν ίςοδο τις σπιλιάς.

«Τί έπαθες Πολιφιμε; Γιατί μας κςιπνάς τα μεςάνιχτα; 'Ιτε ςυ πίραν τις κατςίκες κε τα κριάρια-ςυ; 'Ιτε κανίς θέλι να ςε ςκοτόςι; Λέγε, πιός;»

Κι' ο Πολίφιμος με άγριο απελπιζμένο μύνκριζμα απάντιςε: «ο 'Υτις!»

«'Υτις: (Κανίς;) Τότε γιατί μυνκρίζις; Μα τί, άροςτος ίςε; 'Ινε το θέλιμα τυ Δια: αφτό δε μπορις να τ' αποφίγις. Προςεφχίςυ στον Ποςιδόνα, τον πατέρα-ςυ,—εκινος θα ςε βοιθίςι».

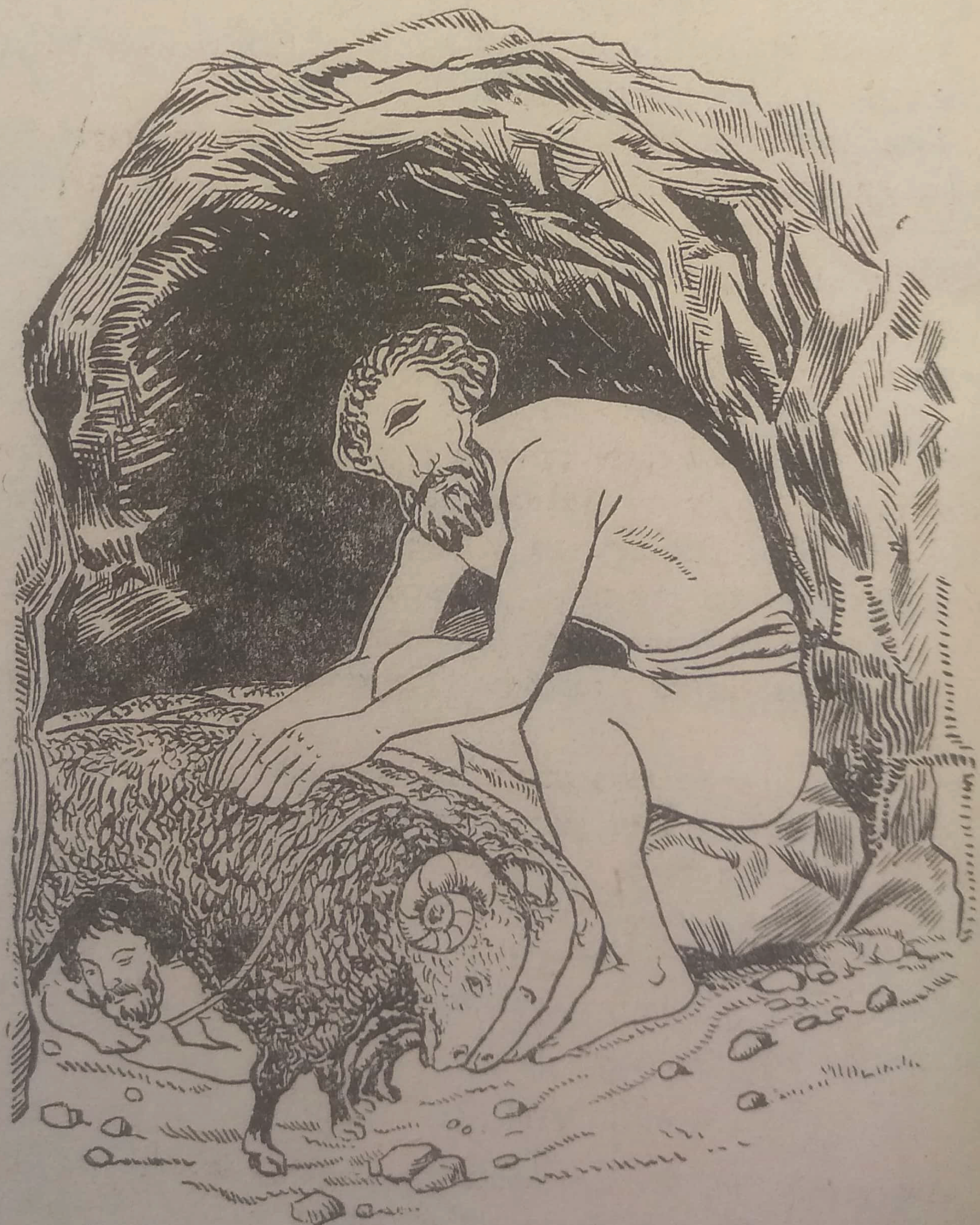
'Ετςι ίπαν κ' έφιγαν κε μέςα-μυ γελύςε ι καρδιά-μυ, τόςο χςερόμυνα, πυ με το όνομα πυ ςοφίςτικα πονιρά γλίτοςα κε τον εαφτό-μυ κε τυς ςιντρόφυς-μυ.

Ι ΦΙΓΙ ΑΠ' ΤΙ ΣΠΙΛΙΑ

Αναςτενάζοντας, βονκόντας βαριά, ο κίκλοπας έψςακςε τυς τίχυς με τα χέρια-τυ, έβγαλε το βράχο απ' τι σπιλιά, κάθιςε στιν ίςοδο κι'

άνιχσε τα τεράστια χέρια-τυ, ελπίζοντας να μας πιάσι, όταν θα βγύμε απ' τι σπιλιά μαζί με το κοπάδι. Ο άγριος ανόιτος θαρύσε, ότι ίμε άμιαλος σαν κε κίνον. 'Οχι, σκέφτικα κε ιβρα ένα πονιρό μεσο, πός να γλιτόσο απ' το χαμό τον εαφτό-μυ κε τυς σιντρόφυς-μυ. Απ' την πσάθα, πυ ίχε ο κίκλοπας για στρόμα, έβγαλα κάμποσα λυριά κ' έδεσα μ' αφτά από τρία κριάρια. Κάτο από κάθε μεσέο κριάρι έδεσα ένα απ' τυς σιντρόφυς-μυ. Κε για μένα διάλεχσα το πιο μεγαλο, πυ ίχε μακρί μαλί, γάντσοσα στι μαλακιά-τυ ράχι κε κρεμάστικα κατο απ' την κιλιά τυ κριαρύ.

Το προί ι τράγι κε τα κριάρια έτρεχσαν προς τιν έχσοδο. Ο κίκλοπας βονκόντας, πασπάτεβε τις μαλιαρές ράχες τον προβάτον πυ περνύσαν, μα ο ανόιτος ύτε μάντεβε πιός ίνε κριμένος κάτο απ' τις κιλιές-τυς. Τελεφτέο πίγενε το μακρόμαλο κριάρι-μυ. Ο κίκλοπας πα-

ςπάτεπςε τι ράχι-τυ κι' άρχιςε να μιλάι μαζί-τυ: «Εςί ίςε, αγαπιμένο-μυ; Γιατί βγένις τελεφτέο; Πριν δεν ίςυνα τεμπέλικο. Έβγενες πάντα πρότο ςτο λιβάδι να τςιμπίςις γλικά χορτάρια, κε ςίμερα βγένις τελεφτέο. Φένετε, εςθάνεςε, ότι το μάτι-μυ δεν μπορί πια να ςε κιτάκςι. Ένας αλίτις, ο Ύτις, μυ ςτέριςε το μάτι. Μα ίνε ακόμα ςτιν εκςυςία-μυ! Ο, αν μπορύςες να μιλίςις, θα μυ έλεγες, πύ κρίφτικε αφτός ο μιςιτός εχτρός-μυ! Θα τυ τςάκιζα το κεφάλι κε θα τον κομάτιαζα».

Έτςι ίπε κε άφιςε λέφτερο το κριάρι. Κ' εγό ςτάθικα πρότος ςτα πόδια-μυ ςιμά ςτιν ίςοδο. έλιςα τυς ςινοδιπόρυς-μυ κε μάζεπςα μαζί-τυς όλα τα κατςίκια κε τα παχιά κριάρια κε τα έδιοκςα προς το καράβι.

Άμα φορτόςαμε ςτο καράβι τα κατςίκια κε τα κριάρια, διάτακςα αμέςος να φίγυμε απ' τιν ακροθαλαςιά. Ι άνθροπί-μυ καθίςανε κε με μιας άφριςαν τα ςκοτινά νερά με τα ιςχιρά κυπιά. Άμα φίγαμε, φό-νακςα ςτον κίκλοπα: «Άκυςε, αμίλιχτε κίκλοπα! Έφαγες τυς κςένυς, πυ επιςκέφτικαν το ςπίτι-ςυ, δε ςέβεςε τυς νόμυς τις φιλοκςενίας, κε γι' αφτό ςε τιμόριςε ο φιλόκςενος Δίας».

Ο κίκλοπας έςπαςε με λίςα ένα βαρί βράχο απ' τιν κορφί τυ βυ-νύ κε τον έριχςε με δίναμι προς τιν κατέφθινςι τις φονίς-μυ. Ο βρά-χος πέτακςε πάνο απ' το καράβι κ' έπεςε ςτιν άβιςο τόςο ςιμά, πυ λίγο έλιπςε να ςπάςι τιν πλόρι τυ καραβιύ. Ταράχτικε ι θάλαςα απ' το βράχο πυ έπεςε, ένα μεγάλο κίμα όρμιςε προς τιν ακροθαλαςιά. Μαζί με το κίμα όρμιςε ςτιν ακροθαλαςιά κε το καράβι-μας. Μα ςτι-ρίχτικα ςτιν αμυδιά μ' ένα μακρί κοντάρι κε κςέςπροκςα μακριά το καράβι, κ' έγνεπςα ςιοπιλά τυς ςιντρόφυς-μυ, κ' εκίνι με μιας άρχι-ςαν να λάμνυν.

Άμα φίγαμε μακριά απ' τιν ακροθαλαςιά, άρχιςα πάλι να ερεθίζο τον κίκλοπα με προζβλιτικά λόγια:

«Κίκλοπα, αν ςε ροτίςι κανίς, πιός έβγαλε το μοναδικό-ςυ μάτι, να πις: ο βαςιλιάς Οδιςέας, ο γιος τυ Λαέρτι, ο κςακυζμένος κιρίαρχος τις Ιθάκις, μυ έβγαλε το μάτι».

Έτςι ίπα. Ο κίκλοπας μύνκριςε απ' τιν κακία-τυ κε φόνακςε δι-νατά: «Αλίμονο! Πραγματοπιιθικε ι παλιά προφιτία! Ίταν εδό κάποτες ένας προφίτις, μεγάλος κε ςοφός. Έζιςε κε γέραςε εδό. Μυ προίπε, ότι θα με τιφλόςι ο Οδιςέας. Εγό θαρύςα, ότι θάρτι ένας άντρας με τεράςτιο ανάςτιμα, πυ θάχι θεική δίναμι... Μα τί έγινε; Ένα κοντύτςικο τέρας, ένας πςέφιος ανθροπάκος με μέθιςε προδοτικά κε μυ έβγαλε το μάτι!».

Τότε ςίκοςε τα χέρια-τυ προς τον υρανό κι' άρχιςε να παρακαλί τον Ποςιδόνα να μυ ςτίλι όλα τα κακά.

Ίςτερα άρπακςε μια πέτρα, ακόμα πιο μεγάλι απ' τιν πρότι κε

τιν έριχσε με δίναμι στι θάλασα. Ι πέτρα έπεσε στο νερό κε λίγο έλιπσε να τσακίσι τιν πρίμι τυ καραβιύ. Ταράχτικε ι θάλασα απ᾽ τιν πέτρα πυ έπεσε. κε τα κίματα έδιοχσαν το καράβι-μας προς το νισί τον κατσικιόν. Κε νά μπίκαμε σε κίνο τον όρμο, όπυ βρίσκονταν τα καράβια-μας κι᾽ όπυ ι σινοδιπόρι-μας περίμεναν με λίπι κε με φόβο, πότε θα γιρίσυμε. Άμα βγίκαμε στιν χσιρά, μιραστίκαμε τα κατσίκια κε τα κριάρια τυ κίκλοπα, θισιάσαμε στυς θεύς κι᾽ όλι τι μέρα τρόγαμε ορέο κρέας κε πίναμε γλικό κρασί.

Το πρωί φίγαμε απ᾽ το νισί, λιπόμασταν για τυς πεθαμένυς κε χερόμασταν, πυ μόνι-μας γλιτόσαμε απ᾽ το θάνατο.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός ίτανε ο Οδισέας κε πύ γενίθικε;
2. Πός έπεσε ο Οδισέας στι χὸρα τον κικλόπον;
3. Τί λογιό ίτανε ι κίκλοπες;
4. Πός περιγράφι ο Όμιρος τον κίκλοπα Πολίφιμο; Να το πίτε με τα λόγια τυ διιγίματος.
5. Τί έκανε ο Οδισέας με τυς σιντρόφυς-τυ στι σπιλιά πριν να ὲρθι ο Πολίφιμος;
6. Τί έκανε άμα ίρθε κ᾽ ίστερα;
7. Γιατί ίθελε να μάθι ο κίκλοπας, πὺ βρίσκετε το καράβι τυ Οδισέα;
8. Πός φέρθικε ο κίκλοπας με τυς σιντρόφυς τυ Οδισέα;
9. Τί έδοσε ο Οδισέα στον κίκλοπα;
10. Τὶ έκανε ο Οδισέας μαζί με τυς σιντρόφυς-τυ άμα μέθισε κε κιμίθικε ο κίκλοπας;
11. Γιατὶ δε μπόρεσαν ι άλι κὶκλοπες να βοιθὶσυν τον Πολίφιμο;
12. Πός έφιγε ο Οδισέας με τυς σιντρόφυς-τυ απ᾽ τι σπιλιὰ;
13. Τί έγινε άμα κὰθισε στο καράβι ο Οδισέας με τυς σιντρὸφυς-τυ;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μάλοναν—ссорились, спорили, χαβγαλάιζαν, ιρὶσσεβαν.
Τιμί, ι—честь, цена.
Εκστρατία, ι—кампания, поход.
Περιπέτια, ι—приключение
Τιφλός—слепой, κιορς, σσαχάις.
Κσακυζμένος—знаменитый, ναμλίς.
Επιστίμονας—ученый.
Πολιτιζμένος—культурный.
Μορφομένος—образованный, μαθιμένος.
Απόσπαζμα, το—отрывок, отряд, κομάτι.
Μελετό—изучать, μαθένο.
Σινίθιο, το—обычай, τερμπιὰ.
Κινονικό καθεστὸς, το—общественный строй.
Ιρινικός—мирный, σιριός.

Μιθικός—сказочный, του παραμιθιύ.
Θλιβερός—печальный, плачевный.
Περιπλάνιςι, ι – скитание.
Κιρίαρχος—властитель, господствующий.
Ιλιόλυςτος—солнечный, πυ το λύζι ο ίλιος.
Νιςί, το—остров, κςιρά πυ έχι ολόγιρα νερό.
'Εδαφος, το—почва, πάτος.
Καταςτρèφο—разрушать, χαλàνο.
Λàφιρα, τα—воен. добыча.
Δίας, ο—Зевс, ο πιο μεγάλος θεός τον αρχέον ελινον.
Πλòρι, ι—нос корабля, το μπροςτινό μέρος τυ καραβιù.
Βυτό—погружаться, μπατέβο.
Δίκιο, το право, υκύμ.
Κςένιαςτα—беззаботно, άνιαςτα.
Απλόχερα—щедро, μπòλικα.
Σίκαλι, ι—рожь, ζζίτνα, μιζίτ.
Τςαμπί, το—кисть винограда.
Κιβερνίτις, ο—правитель.
Σινέλεφςι, ι—собрание.
Σπιλιά, ι—пещера.
Κορφοβόνι, το—вершина горы, κορφί τυ βυνù.
Δίπλα—рядом, ςτο γιαν.
Τριγιρίζο—окружать, πέρνο λόρια.
Λεπτοπόδαρος—тонконогий, με φτινà ποδάρια.
Κατςίκα, ι—коза, τραγί.
Ανιςιχό—беспокоить-ся νιàζυμε.
Θεριοπιàςτις, ο—зверолов, πυ πιάνι τα θεριά.
Κινιγός, ο—охотник.
Σίγυρος - безопасный, надежный, уверенный, υςςανεμάτ.
'Θρμος, ο—бухта.
'Ανκιρα, ι—якорь, το ςίδερο πυ ρίχνυν απ' το καράβι ςτι θάλαςα.
Παλαμάρι, το—канат, παχί ςκινί.
Ιγρός—сырой, ντιμιàρκος, μα.
Ομίχλι, ι—туман.
Απόκριμνος—крутой, ìςα κàτο, ύρτα κàτο.
Κςιρά, ι—суша.
Τόκςο, το лук, αρχέο όπλο.
Μάχι, ι—бой.
Ορέος—прекрасный, όμορφος.
Γλικομίλιτος—приветливый, μιλένις.
Φιλόκςενος—гостеприимный, πυ αγαπάι τυς κςένυς.
Κυπί, το—весло.
Αράζο—причалить
Βράχος, ο—скала, γαιατζίχ, ςκέλια.
Δάφνι, ι—лавр.
Βαλανιδιά, ι—дуб.
Πέφκο, το —сосна.
Τερατόδικος—чудовищный.
Ανάςτιμα, το —рост, μπόι.

Μονόφθαλμος—одноглазый, πυ έχι ένα μάτι.
Κριάρι, το—баран, χυςχάρ.
Σινοδιπόρος, ο—спутник.
Καλαμένιος—камышевый.
Κάδυς, ο—кадка, ведро, κανάτ, τζαλάτ.
Λεκάνι, ι—таз, λινκὲν.
Τίχι, ι—счастье, βαχτ.
Σοφός—мудрый.
Σιμβυλί, ι—совет.
Φιλέβο—угощать, ςιλιαέβο.
Δόρο, το—подарок, χάριζμα.
Θιςιάζο—жертвовать, χάνο χυρμπάν.
Δίπνο, το—ужин, το βραδινό φαγί.
'Ιςοδος, ι—вход, το μέρος, ι πόρτα απ'όπυ μπένυν.
Γονιά, ι—угол, χυςςὲ.
Θρεμένος—откормленный, λιπαρός.
Τράγος, ο—козел, ςερνικό τραγί.
Λιςτὶς,—разбойник, бандит, κλὲφτις.
Ριπςοκινδινέβο—рисковать.
'Οπςι, ι—вид, τζιράι, γιαπὺ.
Θάρος, το—смелость, καρδαροςίν.
Αχεός—ахеянин, παλιό όνομα τον ελίνον.
Φυρτύνα, ι—буря, шторм
Αποχερετό—прощаться, αφίνο ιγία.
'Αςιλο, το—приют.
Σέβυμε—уважать, ςαέβο.
Τιμορό—наказывать
Αθάνατος—бессмертный, πυ δεν πεθὲνι.
Κεραβνοβόλος—громовержец, πυ ρίχνι κεραβνὺς.
Επίςις—также.
Ποςιδόνας—Посейдон, ο θεὸς τις θάλαςας ςτιν αρχέα Ελάδα.
Ακροτίριο, το—мыс, κςιρά πυ χὸνετε βαθιά μέςα ςτι θάλαςα.
Σιντρίμια, τα—обломки. осколки, κομὰτια.
Τιχέα—случайно, ραςτ.
Πιδὸ—прыгать, ραντό.
Φριχτός—ужасный.
Λιοντάρι, το—лев.
Μανιαζμένος—раз'яренный.
Μπίγο—вонзать, χόνο μὲςα.
Σικὸτι, το—печень, ταλάχ.
Θιμύμε—помнить, φέρο ςτο νὺ-μυ.
Παραμερίζο—отодвигать, γιαγαλτρέβο, κυτζιραέβο.
Εχμάλοτος, ο—пленник.
Μέςο, το—средство.
Εκδικύμε—мстить.
Ελιά, ι—маслин. дерево, маслина.
Φλὺδα, ι—кора, χαπύχ.
Πραγματικός—действительный, αλιθινός.
'Αλμπυρο, το—мачта, το αψηλό κςίλο τυ καραβιὺ.

Εμπόρεβμα, το—товар.
Παλὺκι, το—кол, παλίτς.
Πίχις, ο—аршин.
Μιτερόνο—заострять, κοφτερόνο.
Κλίρος, ο—жребий.
Κὺπα, ι—чаша, καφκί.
Πολὶτιμος—ценный, πυ έχι μεγάλι τιμί.
Πιοτό, το—напиток.
Σπλαχνικός—жалостливый, πυ χιέβι.
Επιςκέπτυμε—посещать, πάο ντρανό.
Κακὺργιμα, το—злодеяние.
Νόςτιμος—вкусный, ὸμνοςτος.
Κολακεφτικός—льстивый.
Ανάςκελα—навзничь, πάνο ςτι ράχι.
Τςιρτςιρίζο—шипеть, τςαρτςαρίζο.
Βλεφαρίδες, ι—ресницы, ματόφλα.
Απελπιζμένος—отчаявшийся, πέτακςεν τον απλόγυ-τ'.
Προςέφχυμε—молиться, βάλο ςταβρό.
Ανόιτος—глупый, αχμάχς.
Πςὰθα, ι—рогожа.
Γαντςόνο—зацепиться, зацепить, κυρτςοκλαέβο.
Ράχι, ι—спина, ράςςα.
'Εκςοδος, ι—выход, το μέρος, ι πόρτα απ' όπυ βγένυν.
Κριμένος—спрятанный, μυλομένος.
Μαντέβο—угадывать, βρίςκο με το νύ-μυ.
Αλίτις, ο—бродяга, μπαςςτὰχς.
Στερό—лишать, πέρνο ένα πράμα απὸ κάπιον.
Ιςχιρός—мощный, могучий, πολί δινατὸς.
Αμίλιχτος—неумолимый. непримиримый, πυ δε χιέβι.
Κατέφθινςι, ι—направление, γιυρὺχ.
'Αβιςος, ι—пучина.
Ορμό—бросаться, кидаться, χυλταὲβο.
Στιρὶζυμε—опираться, βαρίζο πὰνο.
Κςεςπρόχνο—отталкивать, ςκυντό.
Γνὲφο—кивнуть, показывать знаком, κάμο μάτι.
Λάμνο—грести.
Ερεθίζο—возбуждать, βγὰζο τι χολί.
Προζβλιτικός—оскорбительный.
Πραγματοπιό—осуществлять, κάνο
Αλίμονο—увы, βάι.
Προφιτία, ι—пророчество.
Τέρας, το—чудовище.
Προδοτικά—предательски.
Λίγο έλιπςε—чуть не, λίγο απέμνε.
Πρίμι, ι—корма корабля, το πὶςο μέρος τυ καραβιὺ.
Λίπι, ι—печаль, βαρικαρδὶα.

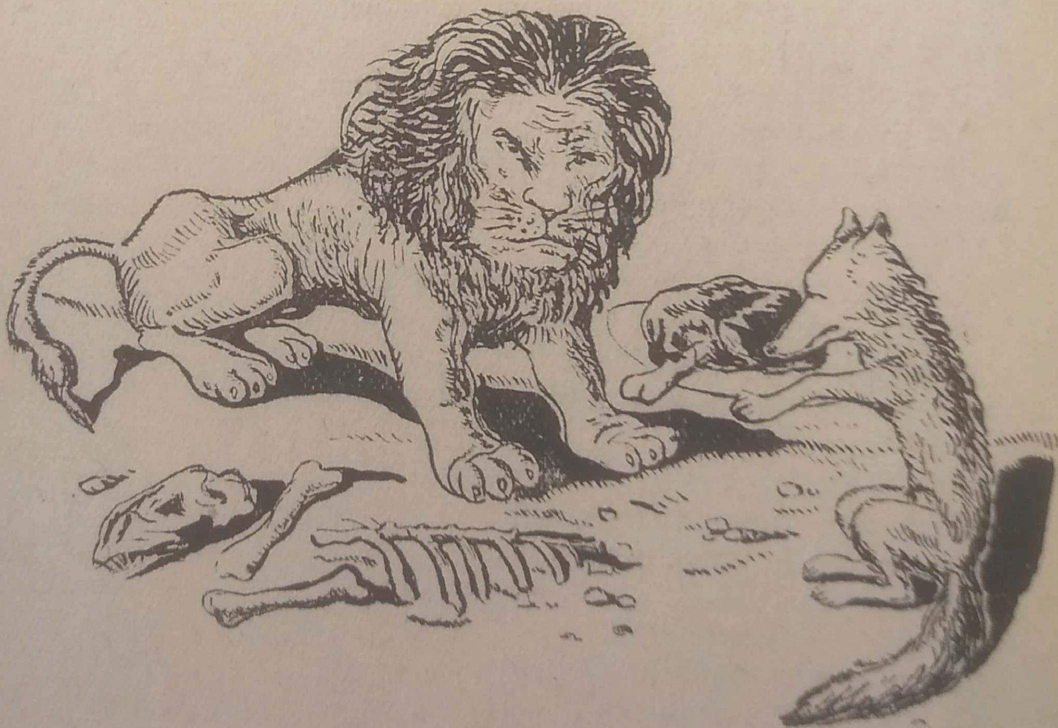
Ε Σ Ο Π Ο Σ

Ο 'Εςοπος γενίθικε στιν αρχέα Ελάδα κε ίνε ο πιο παλιός απ'τυς γνοστύς μιθογράφυς. Ζύςε στα μέςα τυ VI εόνα πριν απ'τιν εποχί-μας, διλαδί πρίν από 2.500 χρόνια. Στιν αρχί ίτανε ςκλάβος, μα ίςτερα λεφτερόθικε.

Ο 'Εςοπος έλεγε θαραλέα τιν αλίθια· γι'αφτό ι ιερίς τον Δελφόν τον κατιγόριςαν, ότι ίνε ενάντια στυς θεύς, τον νκρέμιςαν κάτο από ένα βράχο κε τον ςκότοςαν.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ, Ο ΓΑΙΔΑΡΟΣ Κ' Ι ΑΛΕΠΥ

Το λιοντάρι, ο γάιδαρος κ'ι αλεπύ κάνανε ςιντροφιά κε βγίκανε για κινίγι. Πιάςανε λιπόν πολί κινίγι κε το λιοντάρι πρόςταχςε το γάιδαρο να τυς το μιράςι.

Ο γάιδαρος χόριςε το κινίγι ςε τρις ίςες μερίδες κε τυς έλεγε να διαλέχςυν.

Θίμοςε τότε το λιοντάρι κ'έφαγε το γάιδαρο.

'Ιςτερα ίπε στιν αλεπύ να κάνι αφτί το μίραζμα.

Ι αλεπύ έβαλε όλο το κινίγι σε μια μερίδα κι' άφισε μόνο ένα μικρό κομάτι για τον εαφτό-τις.

Το λιοντάρι τι ρότισε.

—Πιός συ έμαθε, καλί-μυ, να μιράζις έτσι;

Ι αλεπὺ απὰντισε.

—Ι σιμφορά τυ γαιδάρυ.

Ι ΣΚΙΑ ΤΥ ΓΑΙΔΑΡΥ

Ένας νὲος νίκιασε το καλοκὲρι γάιδαρο για να πάι απ'τιν Αθίνα στα Μέγαρα. Όταν ίρθε το μεσιμέρι, ο ίλιος άρχισε να κέι δινατά. Ο αγογιάτις κι' ο νέος δεν μπορύσαν να ιποφέρυν τιν κάπσα κι' ο καθένας-τυς ίθελε να χοθί στι σκιά τυ γαιδάρυ.

Μα εμπόδιζαν ο ένας τον άλο. Ο αγυγιάτις έλεγε:

—Εσί νίκιασες το γάιδαρο, κι' όχι τι σκιά-τυ.

Κι' ο νέος απαντύσε, ότι έχι όλο το δικὲομα, γιατί αφύ νίκιασε το γάιδαρο θα πι, ότι νίκιασε κε τι σκιά-τυ.

Ι ΛΙΟΝΤΑΡΙΝΑ Κ' Ι ΑΛΕΠΥ

Ι αλεπύ πίραζε μια μέρα τι λιονταρίνα λέγοντας, ότι δεν ίνε δα κε τόσο σπυδέα.

—Πάντα γενάς ένα μόνο λιονταράκι. Δεν ίσε σαν κ' εμένα, πυ γενό κάθε φορά κὰμποσα αλεπυδάκια.

Ι λιονταρίνα απάντισε στιν αλεπύ:

—Νε, ίνε αλίθια πυ γενό μὸνο ένα, μα αφτό το ένα ίνε λιοντάρι

Ο ΓΕΟΡΓΟΣ ΚΕ ΤΟ ΦΙΔΙ

Ένας γεοργός ίβρε το χιμόνα ένα φίδι παγομένο απ'το κρίο. Το λίπιθικε, το σίκοσε κε τὄβαλε στον κόρφο-τυ.

Το φίδι άμα ζεστάθικε κσαναζοντάνεπσε κε δάνκασε το γεοργό. Έτσι αντάμιπσε τον εβεργέτι-τυ.

Ο ΚΑΒΥΡΑΣ Κ' Ι ΑΛΕΠΥ

Ένας κάβυρας βγίκε απ'τι θάλασα κ' έβοσκε χορτάρι. Τον ίδε μια πιναζμένι αλεπύ, έτρεκσε κε τον άρπακσε. Όταν ὶταν να τον φάγι ι αλεπύ, ο κάβυρας ίπε:

—Καλὰ να πάθο. Ίμυνα θαλασινός κε θέλισα να γίνο στεριανὸς.

ΤΟ ΚΑΤΣΙΚΙ ΚΙ' Ο ΛΙΚΟΣ

'Ενα κατςίκι βριςκότανε πάνο ςε μια στέγι. Απ' εκί ίδε να περνάι κάτο ένας λίκος. Το κατςίκι τον κοροίδεβε κε τον περιγελύςε.

Ο λίκος ίπε:

—Δεν ίςε ςι πυ με βρίζις, μα ο τόπος.

Ο ΣΚΙΛΟΣ

'Ενας ςκίλος βαςτύςε με το ςτόμα-τυ ένα κομάτι κρέας κε περνύςε το ποτάμι. Περνόντας ίδε τι ςκιά-τυ πυ καθρεφτιζότανε στο νερό κε θάρεςε, ότι βλέπι μπροςτά-τυ άλο ςκίλο να κρατάι μεγαλίτερο κομάτι κρέας.

'Αφιςε λιπόν το δικό-τυ κομάτι κι'όρμιςε ν'αρπάκςι το μεγαλίτερο. 'Ετςι έχαςε κε τα διο, γιατί το ένα δεν ιπίρχε, κε τ' άλο το πίρε το ρέμα.

Ο ΑΝΘΡΟΠΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΟ ΚΡΕΜΑΖΜΕΝΕΣ ΣΑΚΥΛΕΣ

Κάθε άνθροπος έχι απάνο-τυ κρεμαζμένες διο ςακύλες: τι μια— μπροςτά κε τιν άλι πίςο. Κ' ι διο ίνε γεμάτες από κακά. Μα μέςα ςτιν μπροςτινί ςακύλα βρίςκυντε τα κςένα κακά, κε ςτιν πιςινί —τα δικά-τυ. Γι'αφτό ι άνθροπι δεν κιτάζυν τα δικά-τυς κακά, μα καλόβλέπυν τα κςένα.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί θέλι να δίκςι ο 'Εζοπος με το μίθο: «Το λιοντάρι, ο γάιδαρος κ'ι αλεπύ»;

2. Τί μας δίχνι ο μίθος: «Ι ςκιά τυ γαιδάρυ»;

3 Να πίτε τί έλεγε ι αλεπύ κε πὸς τις απάντιςε ι λιονταρίνα.

4.Τί μας φανερόνι ο μίθος: «Ο γεοργός κε το φίδι»;

5. Θα μπορύςε ι αλεπύ να φάγι τον κάβυρα, αν ίτανε μέςα ςτι θάλαςα; Γιατί;

6. Τί θέλι να πι ο μιθογράφος στο μίθο: «το κατσίκι κι' ο λίκος» με τι φράσι: «Δεν ίςε ςι πυ με βρίζις, μα ο τόπος»;

7. Τί ελάτομα χτιπάι ο 'Εςοπος στο μίθο: «Ο ςκίλος»;

8. Τί ελάτομα περιγράφι στο μίθο: «Ο άνθροπος με τις διο κρεμαζμένες ςακύλες»;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μιθογράφος, ο— баснописец.
Σκλάβος, ο— раб.
Θαραλέα— смело , άφοβα.
Ιερέας, ο— жрец.
Κατιγορὸ— обвинять.
Κινίγι, το— охота, дичь, добыча.
Σιμφορά, ι— несчастие.
Σκιά, ι— тень.
Νικιάζο— нанимать.
Αγογιάτις, ο— проводник, водитель.
Εμποδίζο— мешать.
Δικέομα, το— право, υκύμ.
Θα πι— значит.
Σπυδέος— важный.
Γεοργός, ο—земледелец.
Ανταμίβο— вознаграждать.
Εβεργέτις, ο— благодетель.
Κάβυρας, ο—рак.
Στεριανὸς— житель суши.
Στέγι, ι— крыша.
Κοροιδέβο— издеваться.
Καθρεφτὶζο— отражать.
Ρέμα, το— течение.

ΛΑΦΟΝΤΕΝ

(ΓΑΛΟΣ ΜΙΘΟΓΡΑΦΟΣ)

Ο ΛΙΚΟΣ ΚΙ' Ο ΣΚΙΛΟΣ

Ο Λίκος απ' τιν πίνα-τυ
κόντεβε να πςοφίςι.
Φιλάγαν έτςι τα ςκιλιά,
κε πύ να κςεμιτίςι!

Κάπιο προί ανταμόθικε
μ'ένα ςκιλί χαμένο,
ορέο πολί κ' εβγενικό,
γερό, καλοθρεμένο.

Πόςο τύρχόταν να ριχτί,
κομάτια να το κάνι,
μα ίταν μαντρόςκιλος κε πός
μαζί-τυ να τα βάνι.

Γι' αφτό ςιμόνι ταπινά,
τόνε καλιμερίζι,
κε μ' ένα θαβμαζμό βαθί
τιν κυβεντύλ' αρχίζι,

κε το μεςτό-τυ το κορμί,
τα πάχι-τυ επενάι...
—«Κιρ-Λίκο-μυ, άκυ να ςυ πο,
ο ςκίλος τυ απαντάι:

—Μπορίς όπος εγό κ' εςί
παχίς να γίνις τόςο,
αν θα δεχτίς τι ςιμβυλί
τύτι, πυ θα ςυ δόςο:

Ν'αφίςις πια λίκυς, βυνά,
κι' αφτί τιν τεμπελιά-ςυ·
θες να τα λέμε φυχαρά,
πιά ίν' ι καταντιά-ςυ;
Λόρδα, πςεφτιά, κακομιριά,

κι' ότι το δόντι αρπάχςι.
'Ελα μαζί-μυ ςτο χοριό,
ι μίρα-ςυ θ' αλάχςι».
—«Κε τί θα κάνο αν ὲλθο εκί»,

ο Λίκος αροτάι.
—«Τίποτα, νά, πςιλοδυλιές,
ο Σκίλος τυ απαντάι,
Τυς ζίτυλες θα κινιγάς.

τυς κυρελίδες θ' αλιχτάς,
θα γλίφις τον αφέντι-ςυ,
τυς δύλυς-τυ με τρόπο,
κ' ὲτςι αποφάγια ένα ςορό

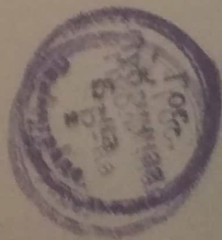
θἄχις με λίγο κόπο».
Ο Λίκος κςερογλίφονταν
με μάτι δακριζμένο.
'Ακςαφνα βλέπι το λεμό

τυ Σκίλυ κςεγδαρμένο.
—«Τ' ίνε, τον αροτάι, αφτό;»
—«Τίποτα».
—«Πός τίποτα; Δε θες, θαρό,

να μυ το εκςιγίςις».
—«Ε!.. ίνε μικροπράγματα».
—«Για λέγε-μυ να ζίςις!»
—«Με δένυν, κ' ίςος το λυρί,

ςιμάδι νἄχι αφίςι».
—«Σε δένυν; Δεν τρέχις λιπόν,
όπυ θα ςυ καπνίςι;»
—«'Οχι κε πάντα, μα γι' αφτό

μπα! να ςυ πο, δε ςκάζο!»
«Δε ςκάζις λες; Εγό αφτό-δα
το πράμα, δεν τ' αλάζο,
ὺτε κε με τυς θιςαβρύς

πυ ὸλος ο κόζμος έχι!»
Κι' ο Λίκος λέγοντας αφτά,
τρὲχι κι' ακόμα τρέχι.

Μετάφραςι—**Γ. ΣΙΜΙΡΙΟΤΙ.**

κι' ότι το δόντι αρπάκσι.
'Ελα μαζί-μυ στο χοριό,
ι μίρα-συ θ' αλάκσι».
—«Κε τί θα κάνο αν έλθο εκί»,

ο Λίκος αροτάι.
—«Τίποτα, νά, πσιλοδυλιές,
ο Σκίλος τυ απαντάι,
Τυς ζίτυλες θα κινιγάς.

τυς κυρελίδες θ' αλιχτάς,
θα γλίφις τον αφέντι-συ,
τυς δύλυς-τυ με τρόπο,
κ' ètςι αποφάγια ένα σορό

θάχις με λίγο κόπο».
Ο Λίκος κσερογλίφονταν
με μάτι δακριζμένο.
'Ακσαφνα βλέπι το λεμό

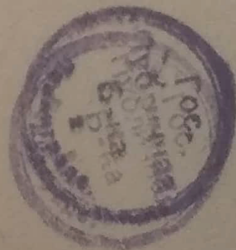
τυ Σκίλυ κσεγδαρμένο.
—«Τ' ίνε, τον αροτάι, αφτό;»
—«Τίποτα».
—«Πός τίποτα; Δε θες, θαρό,

να μυ το εκσιγίσις».
—«Ε!.. ίνε μικροπράγματα».
—«Για λέγε-μυ να ζίσις!»
—«Με δένυν, κ' ίσος το λυρί,

σιμάδι νάχι αφίσι».
—«Σε δένυν; Δεν τρέχις λιπόν,
όπυ θα συ καπνίσι;»
—«'Οχι κε πάντα, μα γι' αφτό

μπα! να συ πο, δε σκάζο!»
«Δε σκάζις λες; Εγό αφτό-δα
το πράμα, δεν τ' αλάζο,
ύτε κε με τυς θισαβρύς

πυ όλος ο κόζμος έχι!»
Κι' ο Λίκος λέγοντας αφτά,
τρέχι κι' ακόμα τρέχι.

Μετάφρασι—**Γ. ΣΙΜΙΡΙΟΤΙ.**

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός κίταζε στιν αρχί ο λίκος το σκίλο;
2. Τί έλεγε ο σκίλος;
3. Τί ίδε ίστερα ο λίκος;
4. Τὶ ίπε άμα το ίδε;

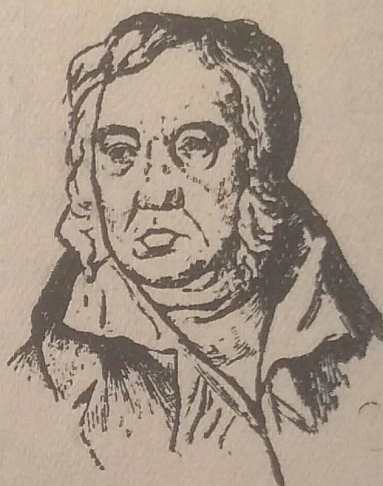
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κόντεβε— чуть не, λίγο απέμινε.
Κσεμιτό — высовываться, βγάζο έκσο τι μίτι, βγένο έκσο.
Ανταμόνυμε— встречаться, σιναντύμε.
Εβγενικός, ο— благородный, από καλό τυχύμ.
Γερὸς, ο— крепкий, δινατός, λαρὸς.
Καλοθρεμένος — хорошо упитанный, καλά πασσιμένος.
Τορχὸταν— желал, ὶθελε.
Να τα βάνι— стягаться.
Ταπινὰ— скромно, смиренно.
Μεστός— полный, наполненный, γιομάτος.
Επενό — хвалить.
Θες— хочешь, θέλις.
Φυκαράς, ο—несчастный, бедный, κυρμένος, γαρίπις.
Πιά ίνε ι καταντιά-συ— до чего ты дошел, τζαχ πυ έσοσες.
Λόρδα, ι— голод, πίνα.
Καμομιριά, ι— нищета, γαριπλίχ.
Πσιλοδυλιά, ι— мелкая работа, μικρί δυλιά.
Ζίτυλας, ο — нищий, ζιτιλιάνος.
Κινιγό — гнать, καρτακολίγο.
Κυρελίς, ο — оборванец.
Αλιχτό— лаять, λάζο
Δύλος, ο— слуга, раб.
Με τρὸπο— потихоньку, осторожно.
Αποφάγια, τα — об'едки.
Σορός, ο— куча, κυμόλ.
Κόπος, ο— труд, δυλιά.
Λεμός, ο— шея, γύλα.
'Οπυ θα συ καπνίσι — куда тебе вздумаеться, όπυ θέλις.

Ι. Α. ΚΡΙΛΟΦ

(1768—1844)

Ι ΜΑΙΜΥ ΚΕ ΤΑ ΓΙΑΛΙΑ

Αδινάτιςε το φός-τις
μια μαιμύ στα γιρατιά-τις
κε δε βλέπι πια καλά.
Κε νά, μια γιτόνιςά-τις:
«Δεν ίνε κακό μεγάλο,
κίτα, λέι, να βρις γιαλιά.
Ι άνθροπι με εκίνα
κε ι γέρι βλέπυν φίνα!»

Τι γιτόνιςα ακύι
ι μαιμύ κε μια ντυζίνα
εκυβάλιςε γιαλιά.
Τα γιρνά εδό, εκίθε, στο κρανίο-τις τα βάζι
τα μιρίζετε, τα λίχι, στιν υρά-τις τα περνά.
Μα τυ κάκυ ι κακομίρα ι μαιμύ-μας κοπιάζι,
δε φελάνε τα γιαλιά.
«Τφυ, στο διάολο!-φονάζι θιμομένα—
ίν' κυτί, όςι πιστέβυν στον ανθρόπον τιν πςεφτιά.

Νά γελάςανε κε μένα,
τα γιαλιά αφτά δεν έχυν μίτε δράμι μιαλά!»

Κε πετά απ'τον καιμό-τις
τα γιαλιά, απ'το θιμό-τις
παν' στις πέτρες με ορμί.

Χίλια γίνυντε κομάτια τα γιαλιά εκί.
Διστιχός κε στυς ανθρόπυς τέτια γίνυντε ςιχνά.
Σαν ο άμαθος δεν κςέρι τυ πραμάτυ τιν ακςία,
για ζιμία-τυ το πέρνι, για κακό, για ςιμφορά,

κε αν ίνε πιο αγρίκος, οιμέ τότε, διςτιχία!
Το κλοτςάι, το πετά.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

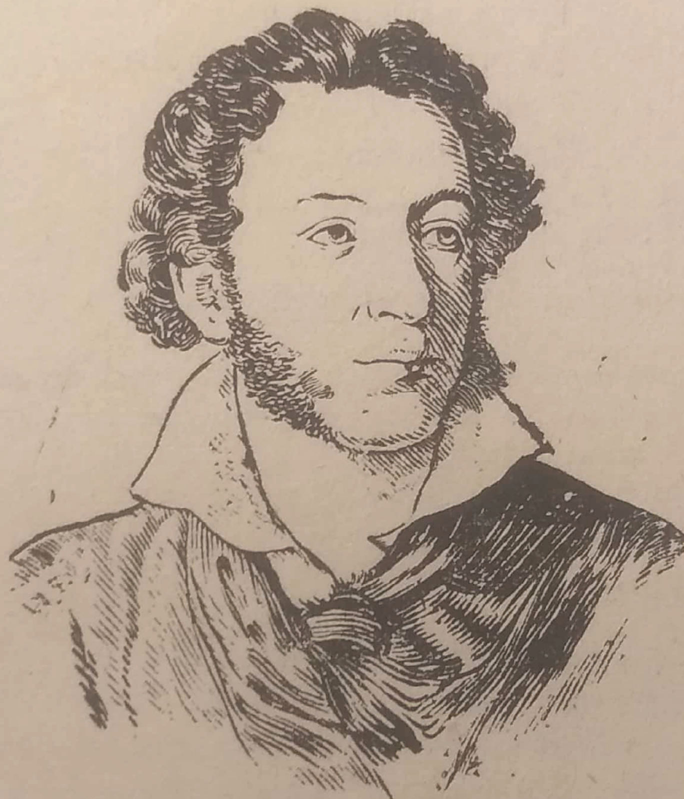
1. Πιό ζόο περιγράφι ο Κριλόφ ςτο μίθο;
2. Τί θαρί ι μαιμύ, ότι μπορί να κάνι με τα γιαλιά;
3. Τί κάνι ὶςτερα ι μαιμὺ τα γιαλιά;
4. Σε πιύς ανθρόπυς μπορί να εφαρμοςτί αφτός ο μίθος;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Γιρατιά, τα—старость.
Φίνα—тонко, очень хорошо.
Κρανίο, το—череп.
Τυ κάκυ—напрасно.
Κοπιὰζο—трудиться.
Κυτός—глупый.
Δράμι, το—мелкая единица веса Турции, Греции и т. д.
Καιμός, ο—горе.
Ορμί, ι—напор, стремителность.
Διςτιχός, —к сожалению.
Σιχνά—часто.
Ζιμία, ι—ущерб, убыток.
Αγρίκος—невежественный.
Διςτιχία, ι—несчастие
Κλοτςό— лягать.

Α. Σ. ΠΥΣΚΙΝ

(1799—1837)

ΦΤΙΝΟΠΟΡΟ

Ο υρανός βροχές μιρίζι,
Ο ίλιος πιο αριά φοτίζι,
Ι μέρες έγιναν κοντές,
Στα δάσι πια ι φιλοσιές
Με λίπι πέφτοντας θρυίζυν,
Τι γι σκεπάζι καταχνιά,
Ι χίνες φέβγυνε μακριά,
Τραβύν στο νότο, κσεφονίζυν:
Σιμόνι πλιχτικός κερὸς,
Νοέμβρις ίρτε βροχερός.

Κσιπνά ι αβγί σινεφιαζμένι,
Στυς κάμπυς δε δυλεβυν πια,

Ο λίκος πιναζμένος βγένι
Στι ςτράτα κε τροφί ζιτά,
Τον νιόθι τ'άτι, χλιμιντρίζι
Κι' ο ταχςιδιότις πια παςχίζι
Να φιγι μ'όλι τιν ορμί,
Τα ζα ο βοςκός τι χαραβγί
Να τα βοςκίςι δεν πιγένι.
Στιν καλιβύλα τραγουδί
Ι κόρι κλόθοντας μαλί
Κε τρίζι μπρός-τις αναμένι
Ι ςκίζα κάνι ςιντροφιές
Τις χιμονιάτικες νιχτιές.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Πιά φενόμενα τις φτινοπορινίς φίςις περιγράφι ο Πύςκιν στο πίιμά-του;

2. Τί λέι για το πέςιμο τον φίλον, για το φεβγιό τον πουλιόν;

3. Τί αλαγές έφερε το φτινόπορο ςτιν εργαςιακί ζοί τον χορικόν; Πύ κε πός λέι το πίιμα γι' αφτό;

4. Προςέχςτε τι φράςι: «Κε τρίζι μπρός-τις αναμένι ι ςκίζα». Μπορί ένας τορινός πιιτίς να γράπςι έτςι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Φιλοςιά, ι—листва, τα φίλα όλα μαζί.
Θρυΐζο—шурчать, шуметь, χαςςιρλαέβο.
Καταχνιά, ι—туман, ομίχλι.
Νότος ο,—юг.
Πλιχτικός—скучный.
'Ατι, το—конь, άλογο.
Ταχςιδιότις, ο—путник, путешественник.
Παςχίζο— стараться, προςπαθό, πολεμό.
Καλιβύλα, ι—избушка, ςπιτίτς.
Σκίζα, ι—лучина.
Φενόμενο, το—явление.
Εργαςιακός—трудовой.

ΧΙΜΟΝΑΣ

Φιςά ο βοριάς, μουνκρίζι, διόχνι,
Μαζέβι ςίνεφα—κε νά
Χιμόνας-μάγος προχορά.
Νά ίρτε, τύφες πια ςκορπίζι,
Κρεμνιέτε πάνο ςτα κλαδιά,
Με ςυφροτά χαλιά ςτολίζι
Τυς κάμπυς, γίρο τα βυνά,

Τις όχτες στο ποτάμι ισιόνι
Μ'αφράτο κατάσπρο σεντόνι.
Παγόνυν όλα. Τί χαρές
Για τυ χιμόνα τις δυλιές.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί λέι ο Πύςκιν για το χιμόνα;
2. Πιός έχι «χαρές για τυ χιμόνα τις δυλιές»;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Βοριάς, ο—северный ветер.
Μάγος, ο—волшебник, колдун.
Προχορό—продвигаться.
Χαλί, το—ковер, κάπα.
Στολίζο—украшать.
'Οχτι, ι—берег, γιαγά.

ΔΕΖΜΟΤΙΣ

Κλιζμένος ς'ιγρί ςκοτινί φιλακί,
Αιτός στι ςκλαβιά νιος θρεμένος εκί.
Ο φίλος-μυ έκσο κυνά τα φτερά,
Τροφί ματομένι το ράμφος τσιμπά.
Τσιμπά κε τι ρίχνι, κε μένα κιτά,
Σα νάχυμε τόρα τι ςκέπςι-μας μια.
Το βλέμα, ι φονί-τυ θαρίς με καλί
«Εμπρός να πετάκςυμε!» θέλι να πι.
Ελέφτερα ι διό-μας πυλιά, πάμε πια
Εκί πυ ασπρίζυν πςιλά τα βυνά,
Εκί στον καθάριο, γαλάζιο γιαλό,
Εκί πυ ο άνεμος πέζι...κ'εγό!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Με τί λέκςις εκφράζετε ι τάςι τυ δεζμότι για λεφτεριά;
2. Τί θέλι να πι ο πιιτίς, παραβάλοντας το δεζμότι με τον αιτό;

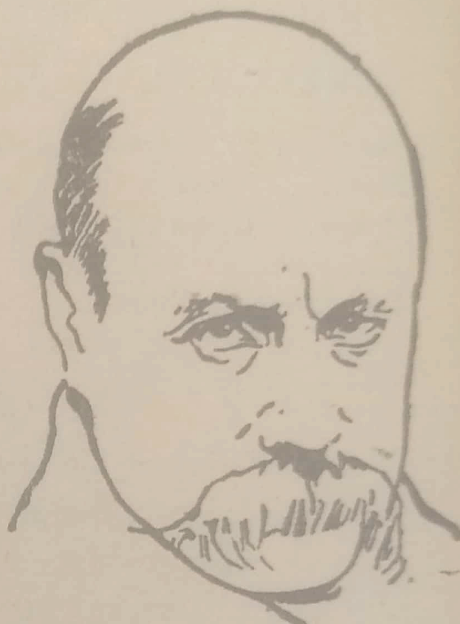
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Δεζμότις, ο—узник.
Αιτός, ο—орел.
Νιος—молодой, νέος, γιάςςκος.
Θρεμένος—вскормленный.
Τροφί, ι—пища, корм, φαγί.
Ράμφος, το—клюв.
Βλέμα, το—взгляд, ματιά.
Καλί—зовет, приглашает.
Τάςι, ι—стремление.
Παραβάλο—сопоставлять.

Τ. Γ. ΣΕΒΤΖΕΝΚΟ

(1814—1861)

ΣΤΟ ΜΠΑΧΤΖΕ

Ι ζίνες στο μπαχτζέ βυίζυν
Κε πα στα βίςινα πετύν,
Ι νιές γιρνόντας τραγυδύν,
Ι μάνες όλο ςιγιρίζυν
Κε να διπνίςυν καρτερύν.

Διπνύν ςιμά στο ςπίτι τόρα,
Τ'αςτέρια βγένυνε πςιλὰ,
Ι μάνα ορμίνιες αρχινά,
Μα τ'αιδονάκι πίρε φόρα,
Δεν τιν αφίνι να μιλά.

Για τα μικρά ι μάνα στρόνι,
Μαζί-τυς πλάγιαςε κι'αφτί.
Πια δεν ακύς καμιά φονί...
Ι νιές μονάχα κε τ'αιδόνι
Δε σταματύν μιδέ στιγμί.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί εποχὶ τυ χρόνυ περιγράφετε στο πίιμα;
2. Τί κάνυν ι κόρες, ι μάνες, τ' αιδόνι; Διιγιθίτε τ' αντίςτιχα μέρ

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Ζίνα, ι—майский жук.
Νιές, ι—молодые девушки, κυραςέες.
Διπνό—ужинать.
Καρτερό—ожидать, περιμένο, φιλάγο.
Αιδόνι, το—соловей.
Φόρα, ι—размах.
Στιγμί, ι—миг, момент.

ΔΕΝ ΑΡΟΣΤΟ

Δεν αροστό, μι μ'έβρι μάτι,
μα βλέπο μπρός-μυ πάντα κάτι,

προζμένι κάτι κ' ι καρδιά...
Πονί, πονί κε κλέι πικρά.
Κε δεν κιμάτε, ςα μορό
αβίζαχτο. Μπορί, κερό
ςκλιρό, κακό να περιμένι;
Καλό μιν περιμένις πια—
ο τςάρος τιν ελεφτεριά
τιν έχι τόρα κιμιζμένι.
Για να κςιπνίςι ι λεφτεριά,
τ'ατςάλι πρέπι ν'ακονίςυν,
να ςικοθύν με μια καρδιά
κι' όλι μαζί να τιν κςιπνίςυν...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Πός φερότανε ο Σεβτζένκο με τιν τςαρικί κιβέρνιςι; Να το διιγιθίτε με λέκςις παρμένες απ'το πίιμα.

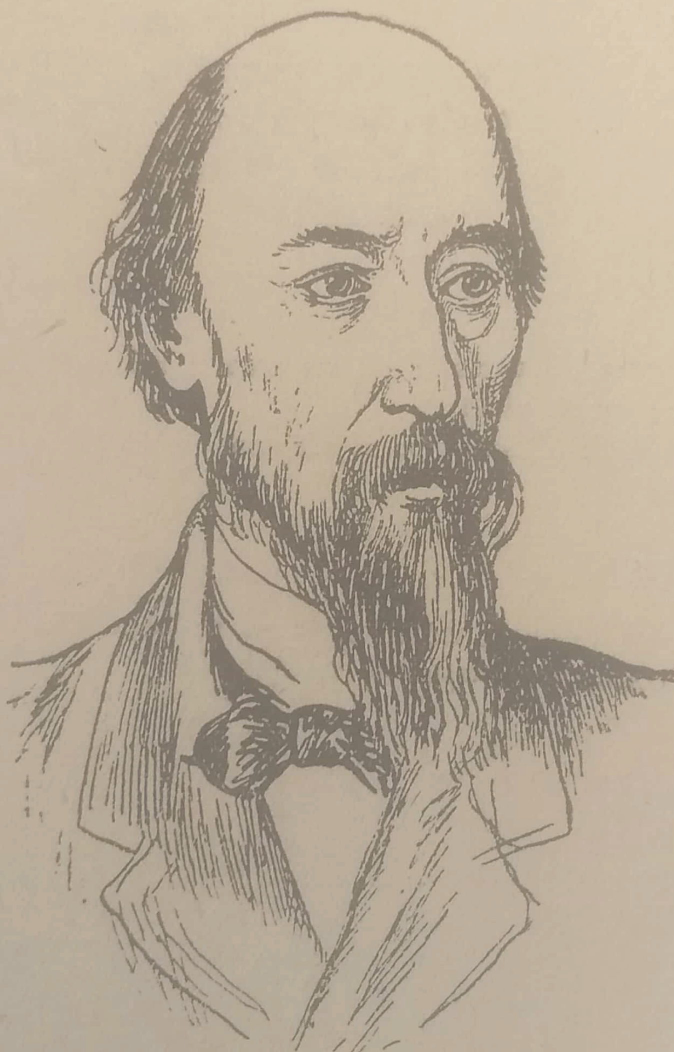
2. Τί έλεγε ο Σεβτζένκο ςτυς εργαζομένος να κάνυν για να λεφτεροθύν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Μι μ' έβρι μάτι—не сглазить, να μι με ματιάκςυν.
Προζμένο—ожидать, περιμένο, φιλάγο.

Ν. Α. ΝΕΚΡΑΣΟΦ

(1821—1877)

ΠΡΙΝ ΝΑ ΒΡΕΚΣΙ

Μάβρα ϛίνεφα κιλάι
Ο βοριάς ϛτον υρανό
Κε το δάϛος πια βονκάι,
Πϛιθιρίζι ϛκοτινό.
Σε ριάκι ϛυφρομένο
Φίλα πέφτυν παρδαλά
Κε τ'αγέρι πϛιχραμένο
Μας ϛυβλίζι για καλά.
Μιϛοϛκόταδα ϛκεπάζυν,

'Ολα γίρο λες πενθύν.
Κὰργες κε κοράκια κράζυν,
Στον αγέρα τριγιρνύν.
Σκεπαζμένο αμάκσι τρίζι.
Ορδινάτζα στέκι ορθός
Με καμτςίκι, κςεφονίζι:
«Αμακσά, για τράβα μπρος!»

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός περιγράφι ο Νεκράσοφ τι φίσι πριν απ'τι βροχί;
2. Πιός πίγενε με τ'αμάκσι, εκσόν απ'τιν ορδινάτζα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Ριάκι, το —ручей.
Παρδαλός—пестрый, τζυμπὰρκος.
Πςιχραμένος — охладевший.
Μιςοςκόταδο, το—полумрак.
Πενθό—горевать, носить траур.
Κάργα, ι—галка, κορόνα.
Κοράκι, το —ворона.
Ορδινάτζα, ι —деньщик.
Καμτςίκι, το —нагайка, плетка.
Αμακςάς, ο —ямщик, кучер.

ΔΙΟΝ. ΣΟΛΟΜΟΣ

Ι ΕΒΡΙΚΟΜΙ

«Θάλασα, πότε θέλ' ιδό τιν όμορφι Εβρικόμι;
«Πολίς κερός επέρασε, κε δεν τιν ίδα ακόμι.
«Πόσες φορές κιτάζοντας από το βράχο γὲρνο,
«κε τον αφρό τις θάλασας για τα πανιά-τις πέρνο!
«Φέρ'τινε τέλος, φὲρ'τινε». Αφτά ο Θίρσις λέι,
κε πέρνι από τι θάλασα, κε τι φιλί, κε κλέι.
Κε δεν ικσέρι ο δίστιχος οπύ φιλί το κίμα
εκίνο, πυ τις έδοσε κε θάνατο κε μνίμα.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί θαρί ο Θίρσις όταν βλέπι τον αφρὸ τις θάλασας;
2. Τί έπαθε ι Εβρικόμι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Γέρνο— наклоняться , λιγό.
Μνὶμα, το— могила , μυρμόρ, νίμα.

ΑΡΙΣΤΟΤ. ΒΑΛΑΟΡΙΤΙΣ

ΤΟ ΓΛΙΚΟΧΑΡΑΓΜΑ

Κριφά το γλικοχάραγμα προβένι απ' τον Πίνδο
Ραντίζοντας με τι δροσιά το κάθε πάτιμά-τυ.
Κιμάτε ι λίμνι ατάραχι, κε ςτυ γιαλύ τιν άκρι
Ακύετε γλικά γλικά λίγος αφρός να πέζι
Σαν ίςιχος αναςαζμός μικρύ πεδιύ ςτον ίπνο.
Διχβένι κάποτε τρελό, χαρύμενο τ' αέρι
Κε με τ' αθόα-τυ φτερά γλιςτρά ςτι λίμνι απάνο,
Κε πέζι κε δροςίζετε κ' ένα φιλί τις πέρνι,
Κ' εκίνι πΰνε ντροπαλί, το μέτοπο ζαρόνι
Κε ςκιθροπάζι μια ςτιγμί κε τ' αεράκι φέβγι.
Σικόνετε, ςικόνετε, λεφκὶ, λεφκί ςα χιόνι,
Ι καταχνιά που πάνο-τις απλόνετε το βράδι,
Τα μιςτικά τα κάλι-τις να κρίβι, να ςκεπάζι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Με τί ςινκρίνι ο πιιτίς το πέκςιμο τυ αφρὺ;
2. Τί κάνι κάποτε το αέρι;
3. Τί παθένι τότε ι λίμνι; Να το πίτε με τα λόγια τυ πιίματος.
4. Τί λογιό ίνε ι καταχνιά; Πό απλὸνετε; Γιατί;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Προβένι— выступает , βγένι.
Πίνδος, ο— гора Пинд , βυνό ςτι Βόρια Ελάδα.
Ραντίζο— брызгать , τςαραντό.
Δροςιὰ, ι— роса , τζιχ.
Λίμνι, ι— озеро.
Ατάραχος— безмятежный.
Αθόος— невинный , αχαμπατλίδς.
Μέτοπο, το— лоб, фронт, κύτρα.
Ζαρὸνο— морщить, хмурить, ςυφρόνο.
Σκιθροπάζο— делаться угрюмым, мрачнеть , αγριόνο.
Στιγμί, ι— миг, момент.
Λεφκός— белый , άςπρος.
Καταχνιά, ι— туман , ομίχλι.
Μιςτικός— тайный , κριφός.
Τα κάλι— красоты , ομορφιές.
Σινκρίνο— сравнивать.

ΚΟΣΤ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΡΟΔΥ ΜΟΣΚΟΒΟΛΙΜΑ

Εφέτος άγρια μ' έδιρεν,
ι βαριχιμονιὰ,
πυ μ' έπιασε χορίς φοτιά
κε μ' ίβρε χορίς νιάτα,
κι' όρα τιν όρα πρόζμενα
να ςοριαςτό βαριὰ
ςτι χιονιζμένι ςτράτα.
Μα χτες καθός μ' εθάρεπςε
το γέλιο τυ Μαρτιὺ
κε τρὰβικςα να κςαναιδὸ
τ' αρχὲα τα μονοπὰτια,
το πρότο μοςκοβόλιμα
ενός ρόδυ μακρινύ
μυ δάκριςαν τα μάτια.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί θέλι να πι ο πιιτίς με τι φράςι «να ςοριαςτὸ βαριά ςτι χιονιζμένι ςτρὰτα»;
2. Τί ένιοτε με το πρότο μοςκοβόλιμα τυ ρόδυ;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ρόδο, το— роза , τριαντάφιλο.
Μοςκοβόλιμα, το— благовоние, благоухание , όμορφι μιρυδιά.
Χορίς— без , δίχος.
Νιάτα, τα— молодость , γιαςςλίχ.
Προζμένο— ждать , περιμένο, φιλάγο.
Σοριάζυμε —рухнуться, νκρεμιςςκύμε.
Εθάρεπςε—придал смелости, έδοςε θάρος, έδοςε καρδαροςίνι.
Τράβικςα—потянул, пошел, διάβα, πίγα.
Μονοπάτι, το—тропинка, ςτρατίτςα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙΣ

ΛΙΠΙ Κ' ΕΛΠΙΔΑ

Στο ςτρόμα απάνο παραδέρνι
Τυ γέρυ τ' άροςτο κυφάρι.
'Ερχετ' ο ίπνος κε τον πέρνι
Πριν έρθι ο χάρος να τον πάρι.
Κε δίπλα, ςε μικρό κλινάρι.

Αφρόπλαστο πεδάκι γέρνι.
Τυ ίπνυ το κιμίζι ι χάρι
Κε ς'όνιρο γλικό το φέρνι.
Γινέκα ολόρθι παραπέρα

Μια το πεδί-τις αντικρίζι
Κε μια το γέρο-τις πατέρα:
Λίπι κ'ελπίδα πλάι πλάι—
Βλέπι τον ένα κε δακρίζι,
Κιτάζι τ'αλο κε γελάι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί βλέπι ι γινέκα κε δακρίζι;
2. Τί βλέπι κε γελάι; Γιατί;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Παραδέρνο—биться, метаться.
Κυφάρι, το— тело, труп, κορμί.
Χάρος, ο— смерть, θάνατος.
Κλινάρι, το— кроватка, μικρό κρεβάτι.
Χάρι, ι— милость, помилование, прелесть, услуга.
Αντικρίζο— смотреть, встретить лицом к лицу, ερχομε χαρτσό.

ΘΑΛΑΣΙΝΟ ΤΡΑΓΥΔΙ.

Γλικά φισάι ο μπάτις,
ι θάλαςς δροςίζετε,

στα γαλανά νερά-τις
ο ίλιος καθρεφτίζετε.
Κε λες πος πέζυν με χαρά,
πετόντας δίχος ένια,
πςαράκια με χριςά φτερά,
ςε κίματ' αςιμένια.

Στυ καραβιύ το πλάι
ένα τρελό δελφίνι,
γοργόφτερυ πετάι
κε πίςο μας αφίνι.

Κε ςαν να καμαρόνετε
τις θάλαςας το άτι,
με τυς αφρύς-τις ζόνετε
κε μας γιρνά τιν πλάτι.

Χιονοπλαςμένι γλάρι,
π'έχυν φτερύγια ατίμιτα
κε για κανένα πςάρι
τα μάτια-τυς ακίμιτα,

στα κςάρτια τριγιρίζοντας
ακύραςτα πετύνε,
ί με χαρά ςφιρίζοντας
ςτο πέλαγος βυτύνε.

Κε γίρο καραβάκια
ςτι θάλας' αρμενίζυν,
ςαν άςπρα προβατάκια,
πυ βόςκοντας γιρίζυν,

με χαροπά πιδίματα
ςτυς κάμπυς όλι μέρα,
κ' έχυν βοςκί τα κίματα.
βοςκό-τυς τον αγέρα.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί λέι ο πιιτίς για τον ίλιο, τα πςαράκια, τα κίματα;
2. Τί κάνι το δελφίνι;
3. Τί λέι το πίιμα για τυς γλάρυς;
4. Τί κάνυν τα καραβάκια; Με τί μιάζυν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μπάτις, ο—бриз, λαφρός καλοκερινός άνεμος.
Δροςίζυμε—прохлаждаться, освежаться, αβοριςςκύμε.
Γαλανός голубой, ζζανκαριάρκος.
Αςιμένιος—серебряный.
Στο πλάι—рядом, возле, ςτο γιαν.
'Ατι, το—конь, άλογο.
Χιονοπλαζμένος—сделанный из снега, καμομένος από χιόνι.
Γλάρος, ο—чайка, θαλαςινὸ πυλί.
Κςάρτια, τα—ванты корабля.
Ακύραςτα—неутомимо, δὶχος μπυλτράιμα.
Γίρο—вокруг, ολόγιρα.
Αρμενίζο—плыть, πλέο.

К. КРИСТАЛИС

ΤΟ ΙΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Πίςο από μακρινές κορφές ο ίλιος βασιλέβι
κε τ'υρανύ τα ςίνορα χίλιες βαφές αλάζυν.
Πράςινες, κόκινες, κςανθές, ολόχριςες, γαλάζιες,
κι' ανάμεςά-τυς ςκάι λαμπρός, λαμπρός ο Αποςπερίτις.
Τιν πίρα τυ καλοκεριύ τι ζβι γλικό αεράκι,
πυ κατεβάζυν τα βυνά, πυ φέρνυν τ' ακρογιάλια
Ανάρια τα κλονάρια-τυ κυνάι ο γέρο-πέφκος,
κε πίνι κε ρυφάι δροςιά κι' αχολογάι κε τρίζι.
Ι βρίςι ι χορταρόςτροτι δροςίζι τα λυλύδια
κε μ' αλαφρο μυρμυριτό γλικά τα νανυρίζι.
Θολόνι πέρα ι θάλαςα, τα ριζοβύνια ιςκιόνυν,
τα ζάλονκα μαβρολογύν, ςκιβυν τα φρίδια ι βράχι
χ' ι κάμπι γίρο ι απλοτί πράςινο πέλαγο μιάζυν.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί χρόματα, λέι ο πιιτίς, πέρνυν τα ςίνορα τ' υρανύ ςτο ιλιοβαςίλεμα;
2 Τί κάνι το αεράκι;
3. Τί κυνάι το πέφκο, τί ρυφάι;
4 Τί κάνι ι βρίςι;
5. Τί παθένι ι θάλαςα, τα ριζοβύνια, τα ζάλονκα, ι βράχι κε με τί μιάζον ι κάμπι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σίνορα, τα— границы, μεζζάιδα.
Βαφί, ι —окраска, μπογιά.
Κςανθός — русый, блондин.
Γαλάζιος —голубой, γαλανός, ζζανκαριάρκος.
Αποςπερίτις, ο —Венера-звезда, когда видна вечером.
Ανάρια —редко, αρέα.
Αχολογό —звучать, шуметь.
Τρίζο —трещать, скрипеть, хрустеть, скрежетать, τςιρτςιρίζο, κιρτςινίζο.
Βρίςι, ι —фонтан, πιγάδι.
Ριζοβύνι, το —подножие горы, αρχί το βυνύ.
Ιςκιόνο —покрывать тенью, ςκεπάζο με το ςςκιάδι.
Ζάλονκο, το —лес, δάςος, όρος.
Πέλαγο, το —открытое море, ανιχτί θάλαςα.

ΔΙΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Ι ΤΡΙΚΙΜΙΑ

Τρία καράβια αρμένιζαν στις Πόλις τα μπυγάζια,
Τὄν' αρμενίζι με νοτιά, τ' άλο με τραμοντάνα,
Το τρίτο το καλίτερο με τις στεριάς τ' αγέρι.
Ντελί βοριάς τυ φόναχσε, ντελί βοριάς το κράζι:
—Μάινα, καράβι τα πανιά, μάινα κε ρίχς'τα κάτο.
—Δεν τα μαινάρο τα πανιά κε δεν τα κατεβάζο.
'Ιμε καράβι κσακυστό, καράβι κσακυζμένο.
'Εχο κατάρτια μπρὺντζινα, αντένες σιδερένιες
Κ' εκί πυ στίσο μια φορά τιν πλόρι δεν γιρίζο.
Ασπρογιαλίζι ι θάλασα, σφιρίζυν τα κατάρτια,
Σκόνυντε κίματα βυνά, χορέβι το καράβι,
Απ'το πυρν' ος το διλινό κι' ος μισί όρα νίχτα,
Κε προς τι μία τις νιχτός το κσακυστό καράβι
Στα κίματα εχόθικε κε πίσο δεν εφάνι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ίπε ο βοριάς στο καράβι;
2. Τί απάντισε το καράβι; Γιατί έλεγε, ότι δε φοβάτε το βοριά;
3. Τί έγινε ίστερα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Πόλι, ι—здесь город Константинополь.
Μπυγάζι, το—пролив, πορθμός.
Νοτιά, ι—южный ветер, άνεμος πυ φισὰ απ'το νότο.
Τραμοντάνα, ι—северн. ветер.
Στεριά, ι—суша, κσιρά, πάτος.
Ντελίς—сумасшедший, τσανός.
Βοριάς, ο—северный ветер, άνεμος πυ φισά απ'το βορά.
Μάινα—майна, κατέβασε κάτο.
Κατάρτι, το—мачта, άλμπυρο.
Αντένα, ι—рея, перекладина на мачте, антена.
Στίνο—ставить, устанавливать, στέκο.
Διλινό, το—после полудня, к вечеру, βραδιμέρι.
Διμοτικός—народный, λαικός, κοζμικός.

ΑΝΤΡ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Ι ΣΦΥΝΚΑΡΑΔΕΣ

I.

Ποτέ δεν τινε ζίλεπςα τιν τέχνι τυ ςφυνκαρά, ποτέ ςτι ζοί-μυ! Αγάπιςα το πρόςοπο τις θάλαςας, τυς κόρφυς, τα νιςιά, τυς θιμύς κε τι γαλίνι-τις, μα τυς θιςαβρύς τυ βιθύ-τις όχι, ποτέ! Όταν κάθε χρόνο τιν προτάνιχςι το νιςί-μας βύρχονε από το διλό καρδιοχτίπι τον μανάδον κε ςτεφανοτικόν, εγό έβλεπα εμπρός-μυ τι Μπαρμπαριά ςαν ένα τέρας να ςτρόνι τα κριςταλένια κρεβάτια-τις για να πλαγιάςι ακςίπνιτα εκίνυς πυ ζιλέβυν τα πλύτι-τις. Κε όταν πάλι το φτινόπορο έβγεναν όλι ςτο ακροτίρι να χερετίςυν τιν επιςτροφί-τυς, εγό με πικρί περιέργια έτρεχα να μετρίςο πόςι γίριζαν παράλιτι, κυρέλια πια άχριςτα τις ζοίς κε πόςι απόμιναν ςτο Αςπρονίςι τον αράπιδον. Μα μια χρονιά λίγο έλιπςε να τυς ακολυθίςο κ' εγό. Ι ςινομίλικί-μυ επίγαν όλι κ' επίραν προκαταβολί από το γέρο Μορφονιό, το μεγαλέμπορο.

Επίραν τα λεφτά με ριτί ςιμφονία να τυς κατεβάςι με τα πεγνίδια ςτο καράβι όταν θα έφεβγαν. Μ' ερέθιςε ι κακί παρακίνιςι κε πίγα μαζί-τυς. Ο μεγαλέμπορος μυ μέτριςε τι ςινιθιζμένι προκαταβολί.

II.

Αργά το βράδι γιρίζο ςπίτι. Μόνι με περίμενε όπος πάντα ι μανύλα-μυ.

— Νά, μάνα, τις λέγο ςύφερα λεφτά. Μεθάβριο ταχςιδέβο με τυς ςφυνκαράδες.

— Φέβγις με τυς ςφυνκαράδες!—λέγι εκίνι αποζβολομένι. Γλίγορα να δόςις πίςο τα λεφτά. Διαθίκι μυ άφιςε ο πατέρας-ςυ, ςφυνκαράς να μι γένι κανίς από τι γενιά-τυ.

— Διαθίκι!

—Νε, τρέκςε γλίγορα να δόςις πίςο τα λεφτά.

— Μορέ μάνα, δε βλέπις πυ δε βρίςκο δυλιά! Πός θα ζίςυμε όλον τον κερό; Τί θα φάμε;

— Τίποτα να μι φάμε, τίποτα! Να πςοφίςυμε ςτιν πςάθα! Ο πατέρας-ςυ το ίπε ριτά: «Κάλιο ζιτιάνος, παρά ςφυνκαράς».

Τιν άκυσα τι μάνα-μυ. 'Εδοσα πίσο τιν προκαταβολί. 'Οχι τάχα πος ίμυν κε τόσον ιπάκυος. Αλά ι φισιχί αντιπάθια, πυ έτρεφα στιν τέχνι κσίπνισε πάλι μέσα-μυ μεγαλοδίναμι με τον πρότο λόγο τις γριάς-μυ. Μα δε μπορύσα κε να εκσιγίσο τι διαθίκι αφτί τυ πατέραμυ. Εγό γνόριζα πος ο παπύς-μυ ίταν ο καλίτερος δυτιχτίς τυ κερύ-τυ κε σιχνά έδγενε στιν άμιλα με τυς Καλιμνιότες. Κε ο πατέρας-μυ ίκσερα πος έκανε τιν ίδια τέχνι ος τι χρονιά πυ χάθικε ο αδερφός-τυ.

— Δε μυ λες, μάνα,—τις λέγο το δράδι πυ γίριζα πίσο στο σπίτι, θιμομένος από τα πιράγματα τον σιντρόφον-μυ.—Γιατί ο πατέρας-μυ άφισε τέτια εντολί στα πεδιά-τυ;

— Να συ πο, απάντισε ι γριά πρόθιμι—να συ πο αμέσος. Κε κίτα να το φιλάκσις κλιρονομιά πολίτιμι στο νύ-συ. Εγό δε θα ίμε πάντα δίπλα-συ όπος σίμερα να σ' εμποδίζο. Μα τι χιρότερι διστιχία να δρις, σφυνκαράς να μι γίνις. Εσί δεν τυς πρόφτασες τυς Ραφαλιαδες, διο λεδέντες τις θάλασας. Κε όμος ο μικρότερος απ' αφτύς, ο Πέτρος Ραφαλιάς, ίταν ο πατέρας-συ· κε ο μεγαλίτερος ο Νικολός, ίταν ο αραδονιαστικός-μυ. Θα πις, πός γίνετε; Νά, πυ έγινε. Ι διο μαζί μεγαλόκορμι, χεροδίναμι, άτρομι, λεγόντανε ι καλίτερι δυτιχτάδες τυ νισιύ-μας. Καθένας έμπορος διπλί-τριπλί τυς έδινε τιν προκαταδολί για να τυς πάρι στι δύλεπσί-τυ. Αφτί όμος ίχαν πάντα τον Καλέμι κε δεν τον άλαζαν ποτέ. Μα εκίνι τι χρονιά κάπος ίρθαν τα πράματα κε χόρισαν: ο πατέρας-συ μπίκε σε μια Εγινίτικι μιχανί. Ο αραδονιαστικός-μυ έμινε με τον Καλέμι. Μόλις πίρε τιν προκαταδολί έτρεκσε σιμά-μυ.

— Πάρε, Χρισύλα, μυ λέγι κε φίλακσέ-τα κόμπο. Αν γιρίσο πίσο, να παντρεφτύμε κε ν' ανίκσυμε το σπίτι. Αν με κρατίσι άντρατις ι Μπαρμπαριά κάμε-τα πρικιά κε να τα χαρίς με άλον τιχερότερο κε καλίτερό-μυ.

'Ιδες τί γίνετε όταν φέδγυν τα σφυνκαράδικα. 'Ετσι κε καλίτερα γινότανε στον κερό-μας. 'Ολο το νισί έτρεχε στο ακροτίρι για να τυς κατεδοδίσι. Τρομπόνια, διολιά, τραγύδια πλάνταζαν τον άστατον αγέρα ολόγιρα. Γλέντι μαζί κε σινκριο.

'Αλος κανένας χοριζμός δεν ανανκάζι τιν καρδιά να δίχνετε χαρύμενι, ενό λιόνι από το φαρμάκι-τις. Πύ να τολμίσις να κλάπσις!

III.

'Εφτασαν τέλος στι Βενκάζι. 'Εφτασαν διο, έφτασαν πέντε, δεκα, ίκοσι πλεύμενα. 'Εφτασαν κ' έριχσαν κάτο σαν πεδιά-τυς τις μιχανές διο κε τέσερα το καθένα. Ι έρμι θάλασα τις Αφρικίς αντίχισε πάλι από γέλια κε τραγύδια· ι κόρφι-τις θερμί ανίχτικαν ν' ανκαλιάσυν, αχ πόσυς για πάντα, τυς λεδέντιδες τον νισιόν-μας.

Κάθε μέρα με τιν χονταβγί τα πανάκια, κρίνα, φίτροναν στι γαλανί απλοςιά τριάντα μίλια, ςαράντα, πέρα στο πέλαγο κε άρχιζε το κινδινεμένο έργο τυ ςφυνκαρά. 'Ενας ανέβενε, άλος κατέβενε. Ο πατέρας-ςυ όμος το ίδιο. 'Ιταν ο ατιχότερος εκίνι τι χρονιά. Μόλις έφτανε κάτο, έφεβγε νομίζις το ςφυνκάρι από τα μάτια-τυ. Εκαθόταν όρες, έφερνε ολόγιρα παντύ, όςπυ τον ανέβαζαν με τι βία. Με όλι-τυ όμος τιν επιμονί δεν κατόρθοςε να ρίκςι ςτο δίχτι παρά κανένα ςφυνκάρι. Επίζμονε τότε ο μιχανικός κε άρχιζε το βριςολόϊ:

— Αμ κε ςτον Πιρεά να βύταγες, καιμένε, κάτι περιςότερο θα έβγαζες. 'Ιτε μίπος ίδες το πςάρι κε βιάςτικες ν' ανεβίς. Μορέ το παλικάρι τις φακίς! Ο Ραφαλιάς φυρκιζότανε ςτα λόγια-τυ, αλά κε τί να κάνι; Ι μιχανικί όλι-τυς ίνε μια πάςτα. 'Οταν θέλυν να ναφτολογίςυν, τάζυν λαγύς με πετραχίλια, γλικομιλύν, περιπιύντε, δίνυν πράδες, κεράζματα όςο να τυς κςεγελάν. Μια κε τυς έβαλαν ςτο καΐκι, αλάζυν αμέςος πρόςοπο κε κυβέντα. 'Ινε αφέντις κε ίςε δύλος-τυ.

Πλίθος ςφυνκαράδες θαλαςοπνίγονταν κάθε χρόνο. 'Ετςι έγινε κε φέτος κε πολί καπετάνιι έκλεαν τυς νάφτες-τυς. Τυς νάφτες; όχι μίπος εκίνι τυς γένιςαν; 'Εκλεαν τα χέρια πυ ίταν ανίκανα να τυς αποδόςυν δυλέβοντας τιν προκαταβολί. Τα χαμένα χρίματά-τυς έκλεαν. Κε τα περιςότερα ταίχε χαμένα ο Πέτρος Πίπιζας. Κάπυ δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές. 'Αφες τι ζιμιά, δεν ίχε κε ανθρόπυς αρκετύς να κάνι τι δυλιά-τυ. Πύ να τυς έβρι εκί κάτο; Φρόντιζε με το ςιχνοβύτιμα τον ζοντανόν ν' αναπλιρόςι τυς νεκρύς. Δός-τυ λιπόν βυτιά ςτι βυτιά. Ατμός ι μιχανί. Κ'έτςι όμος δεν έμενεν εφχαριςτιμένος· όλο γρίνια κε φονές.

—Διαβολοάνθροπε! Προκαταβολί ίκςερες να πάρις;—Ο πατέρας-ςυ έριχνε το κεφάλι κάτο κε δεν έβγαζε μιλιά. 'Υτε τραγύδι πια, ύτε γέλιο. Σκέπςι μόνο κε θιμό.

—Τί έχις, μορέ αδελφέ, κ'έγινες έτςι;—τον ροτά μια Κιριακί πυ έζμικςαν ο δικός-μυ. —Μίπος κ'έμαθες κακό χαμπάρι απ'το ςπίτι; Μιν πέθανε ι μάνα-μας; μιν αρόςτιςε ι Χριςύλα;

Τί να ςυ πο, τυ απάντιςε πικραμένος εκίνος· δεν μπορίς να φανταςτίς το κακό-μυ. Διάργιρος γίνετε το ςφυνκάρι μπροςτά-μυ. 'Αςε τα λόγια τυ μιχανικύ, άςε κε τι ζιμιά. Μα τόχο για προζβολί. Ακύς ο Γρίτις, πςεςινό πεδί κε να βγένι με το δίχτι γεμάτο κάθε φορά. Κε τί; όλο μελάτι!

Κ'εγό πυ γέραςα ςτιν τέχνι να μι μπορό να πιάςο εκατό δράμια! Θα κατεβό καμιά όρα κ'εκί θα μίνο από το κακό-μυ!

— Σόπα, καιμένε, τυ ίπε ο θίος-ςυ γελόντας. 'Ετςι ίνε το ςφυνκάρι· θέλι τίχι.

— Μα τί τίχι κε κςετίχι! Βλέπις πολές φορές γιρίζο πάνο-κάτο

κε δε βρίςκο τίποτα. Κε άκςαφνα εκὶ πυ κςεχορίζο κανένα κε ρίχνυμε ςαν πιναζμένος ςκίλος να τ'αδράκςυ χαπ! κε άλος μυ τ'αρπάζι.

— Τ'αρπάζι άλος!

— Νε, όςπυ να ςκίπςο, άλος φανερόνετε, λες κε τον κςερνά το κίμα, κε το πέρνι απ'τα χέρια-μυ.

— Κε τον αφίνις;

— Τον αφίνο. Μα τί να κάνο; Αφύ το χυφτόνι πρότος!

— Οχ αδελφέ! δε μυ λες έτςι, παρά κάθεςε κε μυ κλες τιν τίχι-ςυ! Τί ςυ φτέι ι τίχι, ςαν δεν ίςε άκςιος να ζίςις;

— Μα τί, καβγά να πιαςυ;

— Καβγά βέβεα! Νἄρθι άλος να πάρι το δικό-μυ, αφτό πυ ίβρα κε δε θα πιάςο καβγά! Μορέ θα χιθό απάνο-τυ ςαν το πςάρι. Τάχα, γιατι κινδινέβο εκί κάτο, για γλέντι;

— Μα πός, θα μαλόςις; επέμενε δıλά ο πατέρας-ςυ· ι θάλαςα ίνε για όλυς.

— Δεν κςέρο γο για όλυς για κςόλυς. Ίμ' εγό εδό, ίνε δικό-μυ το λιβάδι. Άμα φίγο, ας έρθι άλος να κάνι ότι θέλι.

— Μα πός;

— Πάπςε πια!—τον έκοπςε ανιπόμονος ο Νικολός—δεν έχις δίκιο, δε ςυ φτέι ι τίχι, μόνος-ςυ φτες.

Έφιγε κςαναμένος ο πατέρας-ςυ' από ςιμά-τυ. Κι'όλι τι νίχτα δε μπόρεςε να κλίςι μάτι. Τα λόγια τυ αδελφύ ίβραν χοράφι γόνιμο ςτιν πςιχί-τυ κε βλάςτιςαν κλαδιά κε παρακλάδια επίφοβα. Δεν έβλεπε τιν όρα να βάλι ςε πράκςι τις ςιμβυλές-τυ. Μέςα ςτον ανίςιχο ίπνο-τυ ιδε πολές φορές, πος ίταν κάτο ςτο βιθό κε πάλεβε κ'εκονταροχτιπι όταν για ένα πςίχαλο ςφυνκαριύ.

IV·

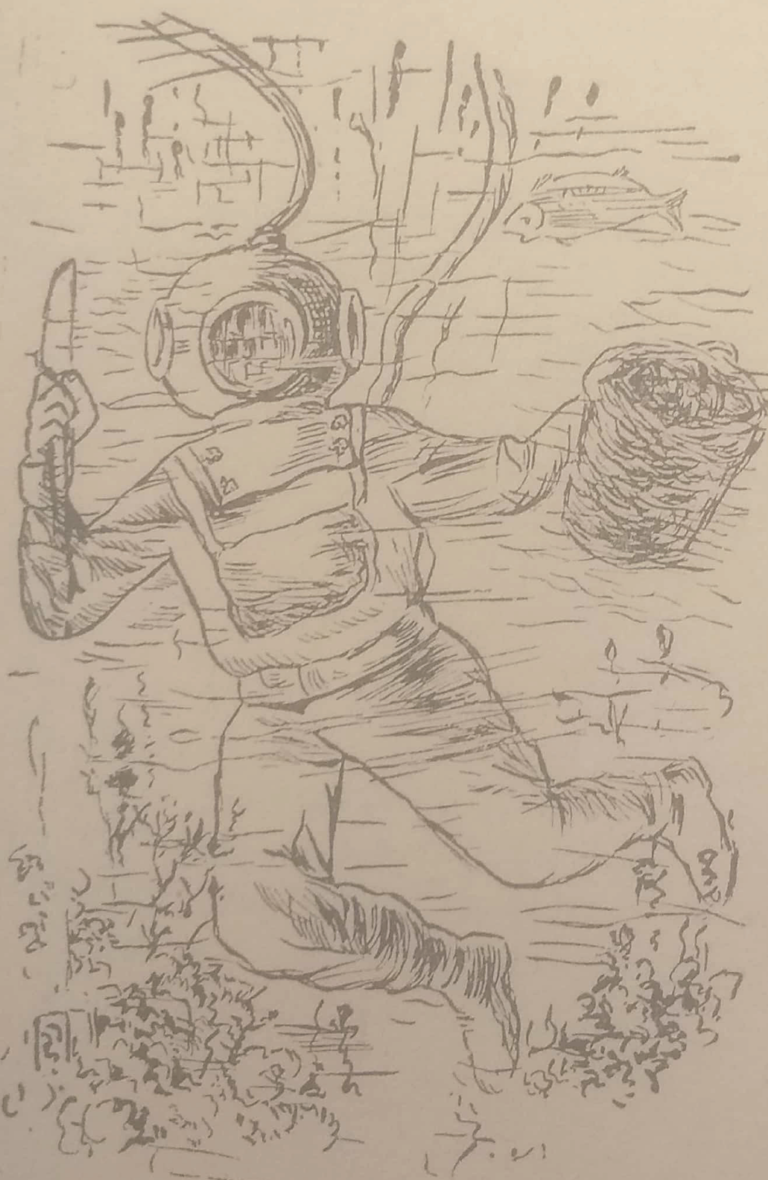
Ο Γρίτις απ'τα χτες ίχε δι μια θέςι γεμάτι από μελάτι· καθαρό μελάτι· λιβάδι ατριγιτο. Το ίπε κριφά τυ μιχανικύ κ'εκίνος διάταkςε να τραβίκςυν ανιχτά για να πλανέπςυν τυς άλυς πυ ερχόνταν κατόπι-τυς.

Ανίχτικαν κάπυ εκςιντα μίλια. Ι άλι πυ τυς έβλεπαν άρχιςαν να ιποπςιάζυντε. Μορέ κάτι ςκινί θα μας πλέκςυν αφτί, έλεγαν. Οςτόςο έρικςαν μια με τιν άλι τυς βυτιχτάδες τυς ι μιχανὲς κε άρχιςε ςτα γεμάτα το πςάρεμα. Παρατιμονιά τότε ο μιχανικός, κε βρέθικε πάλι το καίκι ςτα νερά-τυ.

— Έλα, Ραφαλιά, ετιμάςυ!—λέγι τυ πατέρα-ςυ ςτα ςοβαρά. —Σε φέρνο ςε πλύςιο μέρος. Αν δε βγάλις κε τόρα το δίχτι γεμάτο, καλά θα κάνις να ταχτίς καλόγιρος. Μι ντροπιάζις άδικα τ'όνομά-ςυ.

Εκίνι τιν όρα πέρασε δίπλα κε ι μιχανί τυ Καλέμι με το δικό-μυ. Κ'εκίνος καθότανε στιν κυπαστί λαστιχοντιμένος κε σφόνκιζε με το μαντίλι το πρόσοπό-τυ για να φορέσι τιν περικεφαλέα.

— Το νύ-συ, Πέτρο!—φόναξε γελόντας καθός ίδε τον πατέρα-συ.—'Αςε τιν τίχι να κάνι τι ρόκα-τις, κε να θιμάσε τα λόγια-μυ. Σφιρί στ'αμόνι! σφιρί στ'αμόνι...

Εκίνος δεν ίπε τίποτα. Δεν ίθελε πια σιμβυλές. Το πίρε απόφασι. 'Οχι μόνο σφιρί στ'αμόνι, αλάκε μαχέρι στιν καρδιά!

'Επαψαν τόρα ι δισταγμί. Δε θα καταντίσι αφτός ανάμπεγμα μέσα στυς σφυνκαράδες! Οστόσο τον έντιναν ι άλι σα γαμπρό. Σα γαμπρό κε μαζί σα λίψανο. Ζοντανός έμπενε, μα πιός ξέρι αν θα έβγενε κε ζοντανός; Ο βυτιχτίς πέζι με τι ζοί-τυ.

Μόλις κατόρθονε να κυνιθί απ'το βάρος. Πάτισε τέλος στι σκάλα, έκλισαν καλά το φενκίτι κε ο Πέτρος Ραφαλιάς αγνόριστος' ξένος απ'τον αέρα κε τον κόζμο τον ανθρόπον, άπλοσε στα νερά' σαν ν'άπλονε στα βαμπάκια. Μια επάφλασε ι θάλασα, κε ο βυτιχτίς βρέθικε μολιβι στον πάτο. Μα ο πατέρας-συ αδιάφορος στάθικε στον πάτο σαν να μπίκε σπίτι-τυ. Γίρισε τα μάτια ζερβόδεξα κε αναγάλιασε. Ο γεοργὸς έτσι δε χέρετε πυ βλέπι πολίκαρπο το χοράφι-τυ· δε φαντάζετε τόσο απολαφστικά τα κέρδι-τυ. Τόρα, σιλογίζετε, θα ψαρέψο για καλά. Το δίχτι-μυ θα το γεμίσο καλά. Κε αρχίζι το θέριζμα. Απάνο κρεμότανε μάβρο σίνεφο τυ καικιύ ι καρίνα. Κοπάδια τα ψάρια χρισόφτερα, ασιμομένα, διάβεναν ολόγιρά-τυ με φυσκομένο το λεμό, τα

σπάραχνα κατακόκινα, πσιλό μαργαρίτι τα δόντια στις δινατές σαγονίτσες-τυς, ακίνιτο τιμόνι τιν πσαλιδοτί υρά-τυς.
Μα δε νιάζονταν για όσα έβλεπε ολόγιρά-τυ ο πατέρας-συ. Το σφυνκάρι ίταν εμπρός-τυ κε δεν έφεβγε πια. Έριχνε αδιάκοπα στο δίχτι-τυ. Τόρα τάχα σε τί θα πραπονεθί ο Πίπιζας;

Άκσαφνα σικόνι ολόγιρα τα μάτια-τυ κε βλέπι οργιές διο μακριά-τυ ένα βράχο απσιλό, απόκριμνο με διο δεντράκια μονόκλαδα στιν κορφί. Φάνταζε μέσα στο νερό σαν γίγαντας με ανιχτά χέρια. Κε σιμά στι ρίζα-τυ, απάνο στιν κσανθί αμυδιά ίδε μια τύφα μελάτι διαλεχτό. Μάβριζε πέρα σαν κατακένυργος κατιφές. Δε χάνι κερό κε τρέχι να το αδράκσι. Δεν ίθελε παρά διο δρασκελιές ακόμι. Μα άκσαφνα από τιν κόχι τυ βράχυ πρόβαλε άλος βυτιχτίς. Έτρεχε κε κίνος ίσια στο μελάτι. Δρασκελιά ο ένας, δρασκελιά ο άλος, έζμικσαν κε ι διο. Μα ο πατέρας-συ πρόφτασε κ'έβαλε το πόδι απάνο-τυ.

— Τί θέλις εδό,—ροτάι τον άλο με νέβματα—ίνε δικό-μυ, εγό το προτοίδα.

— Μπα!—κάνι ο άλος—ίνε δικό-μυ· το φίλαγα από προχτές. Κάνε, πέρα.

—Δε με κυνάς απ'εδό ύτε με φυρνέλο. Τράβα το δρόμο-συ.

Εκίνος θέλισε να τον σπρόκσι. Ο πατέρας-συ άναπσε. Τα λόγια τυ Νικολύ τυ σίκοσαν τα μιαλά. Δεν το πέρνις, σιλογίζετε, πυ να χαλάσι κόζμος. Καθός έκανε να σπρόκσι δέφτερι ο βυτιχτίς, σικόνι γροθιά ο πατέρας-συ κε τυ δίνι στο στομάχι. Εκίνος πέφτι στα γόνατα σφίνκοντας τιν κιλιά-τυ απ'τον πόνο. Μα άκσαφνα πιδά στα νίχια, σικόνι το καμάκι κε χίνετε—κσιφιός απάνο-τυ.

—Ίτε μ'αφίνις το μελάτι, ίτε συ έφαγα τιν καρδιά!

— Α! Όχι εδό σφαγόμαστε.

Κε τραβά ο Ραφαλιάς το φοβερό λάζο απ'τι ζόνι-τυ. Τσιμπάι σίνκερα το σκινί διο φορές ζιτόντας αέρα.

Στιν πλόρι καθιζμένος ο μιχανικός με το τσιμπύκι αναμένο κυβέντιαζε ράθιμα κε αναπαφτικά με τον Καλέμι σαν να ίταν στο τραπέζι κάπιας ταβέρνας.

Ο Εγινίτις πίγε μακριά κ' έρικσε το βυτιχτί-τυ. Μα δεν έβρισκε τίποτα εκί κε τραβόντας εμπρός έσιρε το καΐκι πάλι δίπλα στο καΐκι τυ Πίπιζα. Μα κε άλα πεντέκσι πσάρεβαν ολόγιρα κε κυβέντιαζαν από μιχανί σε μιχανί, μετρύσαν ι καπετάνιι τις ζιμιές-τυς, έκριναν τον κερό, λογάριαζαν τυς μίνες, έλεγαν για τι σοδιά τις χρονιάς, για τιν πιότιτα τυ σφυνκαριύ κε για τιν τιμί πυ θα πυλιθί στιν αγορά τις Ανκλίας κε τις Αμερικίς.—Τί τα θες, μ'έφαγαν ι προκαταβολές φέτος ίπεν απαριγόριτα στενάζοντας ο Πίπιζας. Κοντέβι

να μας πάρι ο Σεπτέμβρις κ'εγό δεν έχο ύτε χίλιες οκάδες στο ντεπόζιτο.

— Μα κ'εγό κάτι χαράμιδες!—ίπεν ο Καλέμις,—άλι χρονιά δε μυ έτιχαν τέτιι. Φοβύντε απ'τον ίςκιο-τυς. Δέκα-δόδεκα οργιές, δε βυτύν παρακάτο.

— Στις τριάντα βρίςκετε, καπετάνιε! —ίπε ο μαρκυτςέρις εκίνι τι ςτιγμί, βλέποντας καλά το μανόμετρο.

Εκίνος έκανε πος δεν άκυςε κε κςακολυθύςε τιν κυβέντα-τυ με τον Εγινίτι.

— Ε μορέ—φονάζι ςτιν όρα ο Πίπιζας,—τςιμπάι ο βυτιχτίς· ςτι θέςι-ςυ!

'Αδραχςε τι λάμα ο Εγινίτις, ιπάκυος ςτι φονί, κε το λάςτιχο έχιςε αέρα κίμα ςτιν περικεφαλέα τυ πατέρα-ςυ. Ανάςανε εκίνος βαθιά, πίρε δίναμι κε βαςτόντας ψιλά το λάζο ρίχτικε να κςετοπίςι τον αντίπαλο. Μα ο άλος τον περίμενε άφοβα. Τρίχα δε ςάλεβε απ' τον τόπο-τυ. Κε καθός τον ίδε να ςιμόςι αρκετά, έδοχε μια με το κεφάλι-τυ ςτι βαλβίδα κε ςφεντόνιςε ςίφυνα νερύ ςτο φενκίτι απάνο. Ο Ραφαλιάς τα έχαςε. Το κλοθογίριςτο κίμα κάθιςε απάνο-τυ ςα ςίνεφο κε τον έκλιςε ςτα ςκοτινά. 'Υτε βυτιχτί έβλεπε πια, ύτε τίποτα. «Πάι, ςκέφτικε, τόρα θα με φάι». Αλά για να μι χαθί άδικα, χαμίλοςε γοργά κ' έδοςε με το λάζο-τυ μπιχτί ςτα τιφλά. Στα τιφλά, μα δεν έςφαλε. Ο λάζος χόνεψε μέςα ςτο αριςτερό πλεβρό τυ εχθρύ. Πορφιρί φύςκα πίδιςε άκςαφνα ςτο κςανθό πράςινο νερό ςαν πορτοκάλι. Μα εκίνος άρπαχςε ςφιχτά τιν τρίπα, έκλιςε καλά τι βαλβίδα, κι' ο αέρας φυςκόνοντας το λάςτιχο τον έβγαλε απάνο.

— Στο διάβολο!—ίπε ο πατέρας-ςυ,—έλα τόρα να μυ πάρις το μελάτι.

V.

'Εςκιψε κε άρχιςε να κςεριζόνι το ςφυνκάρι. Μα δεν πρόφταςε να το κςεριζόςι ολόκλιρο κε ςικόθικε ορθός. 'Ιδε απόμακρα να έρχετε μάβρος, γιαλιςτερός όνκος. Το φοβερό ςκιλόψαρο μιρίςτικε το έμα κ' ερχότανε κατά πάνο-τυ. Γιγάντιο, μελαψό, με τα φτερύγια-τυ ανιχτά, με τιν υρά γοργογίριςτι ςαν έλικας βαποριύ έτρεχε κι' αφροκοπύςαν τα νερά δαρτά κε ςκοτομένα ςτο διάβα-τυ. Τα ψάρια έτρεχαν κοπάδι, έφεβγαν με τρελά πιδίματα. Κε όςα τίχεναν ςιμά-τυ, το νερό αντί να τα φεβγατίςι, προδότις τα παράδινε ςτο κίμα κ' έπεφταν αλίτροτα ςτο αχόρταγο ςτομάχι-τυ.

'Οταν το ςκιλόψαρο ίδε τον πατέρα-ςυ, ι παράκςενι φορεςιά-τυ φένετε πος το τρόμαχςε κε ςτάθικε δίβυλο κε περίεργο. Πιός κςέρι, για τί τον πίρε; 'Αρχιςε να φέρνι βόλτες ολόγιρα, να θέλι μια

να ςιμόςι κε πάλι να πιςοδρομί αναποφάςιςτο. Ο δικός-μας, ςκιφτός ακολυθύςε τα κλοθογιρίζματά-τυ, γίριζε ςαν κςόανο ςτι θέςι-τυ, απάνο ςτο μελάτι κε κίταζε τον εχθρό-τυ κατάματα.

— 'Ελα! τί κάνις τόςι όρα; κερός να βγις, έτιμος!

— Περιμένετε!—τυς τςιμπύςε εκίνος.

Πύ να βγι! Μόλις έκανε να τραβικςι απάνο, το πςάρι θα ορμύςε κε θα τον έκοβε ςτα δυο. Τέλος ςαν να κυράςτικε το πςάρι, αργά, αργά πίγε, πλάγιαςε ςτο βράχο κι' άρχιςε να κςιέτε. 'Εκςιε τιν κιλιά για να κιμίςι τι λεμαργία-τυ. Ο βράχος με τα δεντράκια έτρεμε ςιθέμελα.

— Τόρα κακά τα μπλέκςαμε!—ςκέφτικε ο πατέρας-ςυ.—Εδό θα μας πάρι ι νίχτα.

Πίρε θάρος κε αποφάςιςε με κάθε τρόπο να το διόκςι από ςιμά-τυ.

— Το πςάρι, ςιμά-μυ!—τςιμπάι, απάνο.—έτιμι!

— 'Ετιμι!

Τραβά τότε κατά πάνο-τυ με το καμάκι απςιλά, με τιν κςανθοκόκινι περικεφαλέα θιςανοςκέπαςτι απ' το χοχλαςτό νερό τις βαλβίδας, με το μολιβοφορτομένο ςτίθος αςτραφτερό, με τα γαντςύδια τις πλατιάς ζόνις τρεμόλαμπα, με το ςκοτινό-τυ λάςτιχο ο θαλαςινός. Το θεριό ςάςτιςε ςτιν άγρια ικόνα, δίλιαςε με τιν τόςι ορμί-τυ. Μια έδοςε με τιν υρά αφροκοπόντας τα νερά κε χάθικε. Ο δικός-μας έμινε ςτιν ίδια θέςι όςπυ καθάριςαν τα νερά. 'Ιδε πέρα δόθε, πυθενά ο εχθρός. 'Αδραχςε εφθίς το μελάτι, μια το ςκινί κ' έφταςε απάνο. Βρόντι, φονές, χτιπι, ςφιρίγματα, πέτρες κε κςίλα πλαταγιςτά ςτι θάλαςα ιποδέχτικαν το βυτιχτί ςαν να τον χερετύςαν για το ςφυνκάρι πυ έφερνε. Τέλος τον άρπαχςαν τα πεδιά, τον κςάπλοςαν ςτο κατάςτρομα κι' άρχιςαν να τυ γδίνυν το λάςτιχο. Νέβμα δίνι ο καραβοκίρις κε το καΐκι έβαλε πλόρι για το Αςπρονίςι.

— Γιατί;—πςιθίριςε αδίνατα ο πατέρας-ςυ.—έχι κάτο πολί ςφυνκάρι.

— Δεν πιράζι μας φτάνι ςίμερα.—απάντιςε κιτάζοντας αλύ εκίνος.

Ιποπςιάςτικε ο δικός-μας κε ςίκοςε το κεφάλι. Βλέπι μια με τιν άλι τις μιχανές να τραβύν όλες κατά τι ςτεριά.

— Μιν έπαθε κανένας;—ροτά.

— Νε, κάπιος έπαθε.

— Πιός;

— Δεν κςέρο.

VI.

'Εφταςαν όλες ι μιχανές ςτο Αςπρονίςι· πίδιςαν έκςο τα πλιρόματα. Καθένας ίχε το καρδιοχτίπι-τυ, να μιν ίνε ο νεκρός πεδί, αδελ-

φός, ςινκενίς, φίλος. Όλι έτρεμαν από τιν αθεθεότιτα. Τέλος έφτας χε ι μιχανί τυ Πίπιζα κε πράτος πίδιςε στιν αμυδιά ο πατέρας-ςυ. Αλίμονο το φριχτό θέαμα! Ο Νικόλας Ραφαλιάς ίταν νεκρός στον άμο με μια πλιγί, ορθάνιχτι στο αριστερό πλεβρό κάτο από τιν αμασχάλι.

Για το μελάτι ο πατέρας-ςυ ςκότοςε τον αδελφό-τυ, τον έθαψε εκί στο έριμο νιςί, δίπλα ςε χιλιάδες άλυς άτιχυς ςαν αφτόν κε πανέρμυς. Από τότε δε βύτιχςε στι θάλαςα, δεν πάτιςε μιχανί. Εκί κάθιςε στο άκαρπο νιςί, διόχτις τον γλάρον κε φίλακας τον νεκρόν. Με το πρότο ντεπόζιτο πυ ίρθε να πάρι τρόφιμα ίρθε κ' εκίνος. Τράβιχςε ίςα στο ςπίτι-μυ.

— Χριςύλα-μυ, ίπε κλέοντας,—κ' ι διο μια τιν έχυμε τιν πλιγί. Εςί έχαςες τον αραβονιαστικό-ςυ, εγό τον αδελφό-μυ. Το κακό πυ έκανα ςε κίνον ίρθα να πλιρόςο δυλέβοντας ςιμά-ςυ. Θα γίνο άντρας-ςυ.

Έτςι έγινε άντρας-μυ ο αντράδελφος κε έγινε πατέρας-ςυ. Μα δεν έζιςε ύτε να ςε γνοριςι. Νιχτοίμερα τον τιρανύςε το κακό πυ έκανε κε πέθανε μονοχρονις. Τιν όρα πυ κςεψίχαε, δεν ίχε άλι κλιρονομιά να κάνι, πύ να τιν έβριςκε ο κακομίρις—παρά τον ίδιο λόγο: Να μι ς' αφίςο να γίνις ςφυνκαράς.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ίπε ι μάνα όταν έμαθε, ότι ο γιός-τις θέλι να γίνι ςφυνκαράς;
2. Τί λέι ο ςινγραφέας, ότι γίνετε όταν φέβγυν τα ςφυνκαράδικα; Γιατί ανανκαζόντανε όλι να δίχνον πος ίνε χαρύμενι;
3. Τί έλεγε ο μιχανικός στον Πέτρο Ραφαλιά;
4. Γιατί «έκλεαν» ι καπετάνιι τυς νάφτες-τυς!
5. Τί ςιμβύλεψε ο αδερφός τον αδερφό;
6. Τί έγινε ίςτερα κάτο στον πάτο τις θάλαςας;
7. Τί κυβέντες ίχανε ι καπετάνιι; Να βρίτε κε άλα μέρι, πυ δίχνον τιν εκμετάλεψι τον ςφυνκαράδον απ'τυς καπετάνιυς.
8. Διιγιθίτε με δικά-ςας λόγια τι ςκινί με το ςκιλόψαρο.
9. Τί έκανε ο Ραφαλιάς, άμα έμαθε, ότι ςκότοςε άθελα τον αδερφό-τυ;
10. Μπορύςαν ι ςφυνκαράδες να καλιτερέψυν τι ζοί-τυς; Τί έπρεπε γι' αφτό να κάνυν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σφυνκαράς, ο—губколов.
Ποτέ—никогда, καμία-πα.
Γαλίνι, ι—штиль, безветрие.
Βιθός, ο—дно, πάτος, ρίζα.
Διλός—робкий, φοβιτζάρις.
Βυρκόνο—наполняться, γιομόνο.
Στεφανοτική, ι—жена, γινέκα.
Μπαρμπαριά, ι—Берберия, βόρια αγρογιαλιά τις Αφρικίς.

Κριςταλένιος—хрустальный.
Επιςτροφὶ, ι—возвращение.
Περιέργια, ι—любопытство.
Παράλιτος—парализованный.
Κυρέλι, το—тряпка, πατζαβυρίτσα.
'Αχριστος—ненужный, αναφέλιτος.
Ακολυθό—следовать за, итти вместе, να πάγο αντάμα.
Σινομίλικος, ο—ровесник, ςόλκος.
Προκαταβολί, ι—аванс.
Ριτός—определенный ,ясный.
Παρακίνιςι, ι—подстрекательство, κέντιμα
Σινιθιζμένος—обычный.
Λεφτά, τα—деньги, χρίματα, καπίκια.
Ταξιδέβο—путешествовать.
Αποζβολομένος—изумленный, озадаченный, ςαςςιμένος.
Διαθίκι, ι—завещание.
Πςοφὸ ςτιν πςάθα—умирать нищим, πεθένο γιαν ζιτιλιάνος.
Ιπάκυος—послушный, τις φυκριςςκàτε.
'Ετρεφα—питал, εδό ςιμένι ίχα.
Εξιγό—об'яснять.
Βυτιχτίς, ο—водолаз.
Κάλιμνος, 'Εγινα—острова Эгейского моря, νιςιὰ το Εγέυ Πελάγυς
Εντολί, ι—завет, διςιάτ.
Πρόθιμος—готовый, охотный, έτιμος.
Γριά, ι—старуха, μανάκα.
Κλιρονομιά, ι—наследство.
Χιρότερος—худший, κι' άλο παρακάτο.
Προφτένο—успевать, заставать.
Λεβέντις, ο—молодец, παλίκαρος.
'Ατρομος—бесстрашный, άφοβος.
Τιχερότερος—счастливее, κι'άλο βαχτλίς.
Κατεβοδίζο—провожать, παραβγάζο.
Βιολὶ, το—скрипка, κιμιτζέ, κεμανέ.
Πλαντάζο—плескать.
'Αςτατος—неустойчивый.
Γλέντι, το—пирушка, гуляние, χυνυςςμά.
Τολμό—осмеливаться, βàλο καρδία.
Πλεύμενο, το—плавающее, καράβι, βάρκα, βαπόρι κ. τ. λ.
Αντιχό—звучать, раздаваться.
Κρίνο, το—лилия.
Απλοςιά,—простор, μειντάν.
Κινδινεμένος—опасный, φοβερός.
Με τι βία—насильно, με το ζόρι
Πιζμόνο—упрямиться, νιατλαέβο
Βριςολόγι, το—ругань, „головомойка", βρίςιμο, τζόριμο.
Παλικάρι τις φακίς—герой в иронич. смысле.
Βιάζομε—спешать, ζμπδάζο.
Φυρκίζομε—раздражаться, сердиться, ανανκάςςκομε βγένι ι χολί-μυ.

'Ινε μια πάςτα—"одного поля ягоды„.
Ναφτολογό—нанимать моряков.
Τάζο—даю обет, обещаю, δύγο λόγο.
Λαγύς με πετραχίλια—«золотые горы».
Περιπιύμε—ухаживать, χατναίζο.
Κέραζμα, το—угощение, ςιλιάιμο.
Πλίθος, το—множество, толпа, κόζμος.
Νάφτις, ο—матрос.
Ανίκανος—неспособный, αμπαςςχάρεφτος.
Αρκετός—достаточный.
Αναπλιρόνο—заменять, βάλο ςτον τόπο.
Βυτιά, ι—ныряние, κολίμπιμα.
Ατμός, ο—пар, άφνα.
Εφχαριςτιμὲνος—довольный.
Φαντάζυμε—представлять себе.
Διάργιρος, ο—ртуть, ιδράργιρος.
Τόχο προζβολί—мне обидно, πονιςςκύμε.
Μελάτι, το—губка хорошего сорта, καλό ςφυνκάρι.
Τέχνι, ι—ремесло, дело, искусство.
Αδράχνο—хватать, αρπακὸνο.
Χυφτόνο—хватать в кулак, αρπάζο.
'Ακςιος—достойный, способный.
Θα χιθό—наброшусь, θα χυλταέβο.
Πάβο—переставать, ςτέκυμε.
Ανιπόμονος—нетерпеливый, ανταιάνεφτος.
Δεν έχις δίκιο—ты не прав.
Γὸνιμος—плодородный.
Βλαςτένο—пускать ростки, произростать, φιτρὸνο
Βάζο ςε πρακςι—пускать в действие, осуществлять, κάνο.
Πςίχαλο, το—крошка, μπυκίτς.
Θέςι, ι—место, положение, τὸπος.
Ατρίγιτος—неубранный (о плодах), ατιμάρεφτος.
Κατόπι-τυς—вслед за ними, πίςο-τυς.
Ιποπςιάζυμε—подозревать
Κὰτι ςκινί θα μας πλέκςυν—что-то устроять против нас.
Οςτόςο—однако.
Στα γεμάτα—во всю, μπόλικα.
Παρατιμονιά, ι—поворот руля.
Σοβαρὰ—серьезно.
Καλὸγιρος, ο—монах
'Αδικα—напрасно, τυ κάκυ, κυτυρύ.
Κυπαςτί, ι—верхн. часть борта корабля.
Λαςτιχοντιμένος—одетый в резину.
Περικεφαλὲα, ι—шлем.
Αμόνι, το—наковальня.
Σφιρί ςτ' αμόνι—„бей", χτίπα.
Ανάμπεγμα, το—посмешище.
Ντίνο—одевать, φοριάζο.
Κατορθόνο—достигать ч.-л.

Φενκίτις, ο—слуховое окно, иллюминатор.
Παφλάζο—плескать.
Αδιάφορος—равнодушный.
Ζερβόδεχςα—налево и направо.
Αναγαλιάζο—восторгаться, радоваться, χέρομε.
Πολίκαρπος—многоплодный.
Απολαφςτικός—доставляющий наслаждение.
Κέρδος, το—прибыль, διάφορο, χαζάντζ.
Σιλογίζομε—задумываться, νονίζο.
Καΐκι, το—корабль, καράβι.
Καρίνα, ι—киль корабля.
Σπάραγνα, τα—жабры
Σαγονίτςα, ι—маленькая челюсть, ντζαχ.
Μαργαρίτι, το—жемчуг, μαργαριτάρι.
Τιμόνι, το руль.
Αδιάκοπα—непрерывно, όλο τον κερὸ.
Οργιά, ι—сажень, χυλάτζ.
Φαντάζο—виднеться, φένυμε.
Αμυδιά, ι—пески, χὺμια.
Τὺφα, ι—куча, κυμύλ.
Διαλεχτός—отборный, μπελιγμένος.
Κατιφές, ο—бархат.
Δραςκελιά, ι—большой шаг, μεγάλι χαχαλèα, χαρτζιλέα.
Νέβμα, το—кивок, знак, ςιμάδι.
Κάνε πέρα—отстранись, γιαγαλάι.
Φυρνέλο, το—минная камера.
Σπρόχνο—толкать, ςκυντό.
Στομάχι, το—желудок.
Καμάκι, το—гарпун.
Κςιφιός, ο—меч-рыба.
Λάζος, ο—вид кинжала, ένα ίδος μαχέρι.
Τςιμπύκι, το—трубка, λυλὰ.
Ράθιμα—беззаботно, ὰνιαςτα.
Οκά, ι—ока, 3 фунта, υχὰ.
Χαράμις, ο—дармоед, ετιμοφάις.
'Ιςχιος, ο—тень, ςςκιαδ.
Κςακολυθὸ—продолжать, κυτέβο.
Κςετοπίζο—оттеснять, ςκυντό εκί μαρέα.
Αντίπαλος—соперник.
Βαλβίδα, ι—клапан.
Σφεντονίζο—швырять, ςίρνο.
Σίφυνας, ο—вихрь, ανεμοχαλία.
Σφάλο—ошибаться, κςεχàνο.
Πορφιρός—пурпурный.
'Ονκος, ο—громада, об'ем.
Σκιλόπςαρο, το—акула.
Μελαπςός—смуглый.

'Ελικας, ο—винт парохода и т. д.
Διάβα, το—проход.
Τίγεναν—попадали, ἐρχονταν ραςτ.
Φεβγατίζο—способствовать побегу.
Αλίτροτος—неизбавленный, неосвобожденный, αγλίτοτος.
Παράκςενος—странный.
Δίβυλος—с двумя мнениями.
Φέρνο βόλτες—прохаживаться, πρατό εκί κ' εδὸ.
Κςόανο, το—истукан, болван, ίδολο.
Λεμαργία, ι—жадность, αχορτασία.
Σιθέμελα—до основания, ος το θεμέλιο.
Τςιμπό—клевать, щипать, κυδὶζο.
Θιςανοςκέπαςτος покрытый кисточками.
Γαντςύδι, το—крючечек.
Θεριό, το—зверь, αντζιντέρ, τζαναβάρ.
Ικόνα, ι—картина.
Εφθὶς—сразу, αμάν.
Ιποδέχυμε—встречать, принимать.
Στεριά, ι—суша
Πλίρομα, το—команда, экипаж.
Σινκενὶς, ο—родственик, σόι.
Αβεβεότιτα, ι—неуверенность.
Θέαμα, το—зрелище.
'Ατιχος—несчастливый, βαχτςίζς.
Πανέρμος—совсем одинокий, μοναχό-τ'.
Διόχτις—выгоняющий, гонитель.
'Ακαρπος—бесплодный.
Πλιγί,—рана, γιαρὰ.

ΚΟΣΤ. ΠΑΡΟΡΙΤΙΣ

ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ

Το μικρό κιτρινοβαμένο λεοφορίο με τα ςκελετόδικα, πλιγιαζμένα άλογά-τυ, τρέχι τρικλίζοντας, ενό ι ρόδες-τυ χόνυντε βαθιά μέσα στιν πςιλοκοςκινιζμένι ςκόνι τυ δρόμυ, ςκιζι τον άςπρο κάμπο με τις λίγες πραςινάδες κε φτάνι στο πέραμα. Έχυμε ανάνκι να πάρυμε το λυτρόμας προί-προί κε να κςαναγιρίςυμε, ο καθένας στι δυλιά-μας. Έτςι μας δίνετε κάθε προί ι εφκερια να γνορίςυμε το γέρο Κυτύζοφ, όπος τονε λένε. Ι δυλιά-τυ ίνε τόρα να τραβάι με έναν άλο το πέραμα ςτιν αντικρινί όχτι τυ καναλιύ, πυ ςέρνετε αργά πάνο στο νερό μ' ένα κςερό μονότονο τρίκςιμο, πυ κάνι ι χοντρί αλιςίδα πάνο στι ρόδα. Μια φορά ίτανε ςτο ςτρατό κε τ' ονιρὸ-τυ ίτανε να γίνι στρατιοτικός. Μα τον έφαγε ι ορθογραφία. Μάλιςτα. Ι ορθογραφία. Σαν έδινε εκςέταςι για το βαθμό τυ δεκανέα, τυ ιπαγορέπςανε να γράπςι τι λέκςι «γυλιός» [1]) κι' αφτὸς πϋκςερε πός γράφετε ι λέκςι, κίνι τι ςτιγμί τα ςάςτιςε, ςκοτίςτικε κ' έγραπςε «γιλιός» αντί «γυλιός». Αφτὸ έφταςε για να τον απορίπςυνε. Τότε κι' αφτός θίμοςε, παρατίθικε από το ςτρατιοτικό. Αλιός μπορύςε νάνε τόρα κι' αφτός ένας ςινταγματάρχις πυ να τονε τρέμι ι γις. Ας ίνε. Αφτό πάι.

Τόρα ο γέρο Κυτύζοφ τραβάι το πέραμα κ' ίνε φχαριςτιμένος με τις εκςίντα δραχμές, πυ τυ δίνυνε το μίνα για να κάνι το άλογο. Τυ βγένι βέβεα ι πςιχί μέσα ςτον ίλιο κε στο κρίο—κε το κανάλι βγάζι το χιμόνα—τα νέβρα τυ λεμύ-τυ πάνε κάποτε να ςπάςυνε από το πολὶ τέντομα, ςαν ίνε παραφορτομένο το πέραμα, μα ίνε φχαριςτιμένος, γιατί νιόθι πος ςε αφτί τιν ιλικία δε θα μπορύςε έφκολα νάβρι άλι δυλιά. Τόρα ζι με τι γινέκα-τυ, πϋνε πιαζμένι από ρεματιζμύς. Έχι κ' ένα γιο ςτιν Αμερικί, μα δε βλέπι τίποτα κε τὄχι καιμό.

— Καλιμέρα, Κυτύζοφ! τυ φονάζαμε από μακριὰ πριν να μπύμε ακόμα ςτο πέραμα· κε κίνος μας απαντύςε πάντα μ' ένα αςτίο πυ ςινόδεβε το εόνιο γέλιο-τυ.

Μια μέρα κάπιος τυ ίπε:

— Κςέρις, γέρο Κυτύζοφ; Κάπιος πρότινε ςτιν ετερία να τραβάι το πέραμα με ιλεχτριζμό. Νά. Θα βάλι μια μιχανί ςτιν άκρι, θα

[1]) Ι λέκςι «γυλιός» με τιν παλιὰ ορθογραφία προφέρετε «γιλιός».

πατάς ένα κυμπί κε το πέραμα για ένα λεφτό θα πετάγετε μόνο-τυ αντίκρι. 'Ετσι θα γλιτόσυμε κ' εμίς κε ςι απ' αφτό το μαρτίριο.

Ο γέρο Κυτύζοφ άνιχςε τα μάτια-τυ κε τονε κίταχςε βαθιά. Από τιν ιμέρα αφτί δεν τον χςαναίδαμε πια χαρύμενο, γελαστό. Τύφιγε το γέλιο, λιζμόνιςε τ' αστία-τυ κε ςαν τονε πιράζαμε, απόμενε ςιοπιλός, ίτε μας απαντύςε με μια χςερί φράςι. Φιςικά δεν μπορύςαμε να

χςέρυμε τιν ετία τις μεταβολίς, ύτε κι' ο κερός μας περίμενε να πιάςυμε μακριά κυβέντα μαζί-τυ. Μα αφτός ίχε λόγυς ν' ανιςιχί. Ι κυβέντα εκίνι τονε τάραχςε, τύκοπςε το κέφι. Μα τί τυς ίρθε να ςκεφτόνε τέτιο πράμα; Γιατί; Καλά δε γίνετε ι δυλιά τόςα χρόνια; Κι' αν αργί λιγάκι να φτάςι το πέραμα αντίκρι, τί, χάθικε ο κόζμος; Κ' έπιτα πός δεν τονε ςιλογίζυντε κι' αφτόν; Τί θα γίνι ι γριά-τυ πυ δεν μπορί να κυνιθί; Τι θα γίνι αφτός; Τόρα ςτα γεράματα, ίνε κερός να ζιτάι άλι δυλιά; Κε τί δυλιά; Για πιά δυλιά μπορί νάνε ικανός ςε τέτια ιλικία; Νά, πυ ο προκομένος ο γιός-τυ ςτιν Αμερικί τον λιζμόνιςε. 'Εχςι μίνες έχι να ιδί γράμα-τυ.

Γι' αφτό ροτάι κάθε επιβάτι ανίςιχος.

— Τί χςέρις, θάρθι ο ιλεχτριζμός;

Κε κίνι πυ νιόθυνε τόρα τιν αδιναμία-τυ, αγαπάνε να το πιράζυνε:

— Πός δε θάρθι; Γιατί να μι 'ρθι; Ι ετερία λεφτά έχι. 'Ετσι θα βρύμε κ' εμίς τιν ιςιχία-μας, πυ βαςανιζόμαστε με τύτι τι χελόνα, κε ςι θα ιςιχάςις. Κερός ίνε να ιςιχάςις.

Κίνος χςαφνίζετε:

— Γιατί να ισιχάσο; Θαρίς πος με κυράζι εμένα ι δυλιά; Σκέφτετε λίγο κε λέι μονολογόντας:

— Μα τί τυς ίρθε πάλι; Δεν τ' αφίνυνε τα πράματα όπος ίτανε χρόνια;

Κάποτε ρότισε ένανε:

— Δε μυ λες, τί ίνε αφτός ο ιλεχτριζμός;

Ο ιλεχτριζμός τόρα στι φαντασία-τυ φάνταζε σαν ένα θεριό, σαν ένας μεγάλος εχτρός πΰρχετε να πάρι το πσομί τυ φτοχύ από το στόμα-τυ.

Κάπιος δοκίμασε να τυ κσιγίσι το πράμα, μα ο γέρο Κυτύζοφ δεν τα πολικατάλαβε. Τί θα πι ρέβμα; Αφτός ίκσερε μόνο το ρέμα τυ καναλιύ πυ κάποτε, σαν ίτανε πολί δινατό, τυς έκοβε τιν αλισίδα κε τυς έπερνε το πέραμα.

— Δεν κσέρυνε τί να βρύνε ι σκιλόφρανκι για να βγάλυνε παράδες, ίπε στα τελεφτέα, αφύ απελπίστικε πος μπορύσε να καταλάβι.

Στιν αρχί δεν ίπε τίποτα τις γινέκας-τυ, για να μιν τιν πικράνι στιν κατάστασι πυ βρισκότανε. Μα δε μπόρεσε να το βαστάκσι μιστικό. Ι καρδιά-τυ φύσκονε κ' ίθελε κάπυ να το πι για να κσεσκάσι.

— Κ' εμίς τί θα γινυμε;—ίπε ι γριά, σαν άκυσε από το στόμα τυ γέρυ-τις όλι τιν ιστορία. Μας ροτίσανε εμάς αν έχυμε να φάμε;

— Κε τί ανάνκι έχυνε να μας ροτίσυνε; Μπάς κε θαρίς πος μας λογαριάζυνε αν ιπάρχυμε; Καπσερί γριά, πός φένεσε πος δεν έμαθες ακόμα τον κόζμο.

Κίνι αναστένακσε βαθιά κ' έτριπσε το γόνατό-τις πυ τις πονύσε.

— Έριμο, πάπσε πια. Θα με φας!—ίπε κυβεντιάζοντας με το γόνατό-τις.

Μια ελπίδα ίχε τόρα. Μπάς κε τον κοροιδέβανε, μπάς κε τυ λέγανε πσέματα. Μα μια μέρα τόγραπσε κ' ι εφιμερίδα. Αφτός δεν καλόβλεπε να διαβάσι, δεν τα καλοκαταλάβενε κι' όλας κ' έβαλε έναν άλο να τυ το διαβάσι. Σαν τέλιοσε το διάβαζμα, ο γέρο Κυτύζοφ αναστένακσε:

— Αχ! έτσι ίνε, όπος τα λένε. Ετιμάσυ λιπόν γέρο Κυτύζοφ να πεθάνις· ίπε με μελανχολικό τόνο, κυνόντας το κεφάλι-τυ.

Ι ζοί-τυ χρόνια τόρα, ίτανε δεμένι με το πέραμα. Σκλιρί δυλιά, μα τιν ίχε σινιθίσι, τιν ίχε αγαπίσι κ'έλπιζε να πεθάνι πάνο σ'αφτί τι δυλιά κε να τονε θάπσι ι ετερία με έκσοδά-τις, όπος ίχε κάνι ι ετερία κε με τον προκάτοχό-τυ. Μα στάσυ κε να ιδίς. Ιλεχτριζμός, συ λέι ο άλος. Ρέβμα! Πατάς, λέι, ένα κυμπί κ' ι δυλιά-συ ίνε τελιομένι. Μιστιριο. Μόνο πυ πρέπι να πσοφίσυμε εμίς πρότα, για να δυλέπσι αφτό το κυμπί!

Γιορτάζι το εχλιςιδάχι τυ άγιυ Σπιρίδονα, πΰνε ςτιν αντιχρινό όχτι, πάνο ς'ένα μιχρό ιπςοματάχι, με μια μιχρί χαμπανίτςα χρεμαζμένι ς'ένα δέντρο, πυ ορθόνετε ςα φίλαχας μπροστά ςτιν πόρτα τις εχλιςιάς. Το μιχρό εχλιςιδάχι προςχαλάι τυς χριςτιανύς ςτι γιορτί-τυ. Το χαμπανάχι όλο χε ςιμένι χι' ο μονὸτονος ίχος-τυ απλόνετε γίρο ςτιν ερίμιά τυ γιμνύ χάμπυ πυ τονε χέι ο ίλιος. Ελάτε, ελάτε. Κ' ι προςχινιτάδες έρχυντε από τιν πόλι με λαμπάδες ςτα χέρια για να προςχινίςυνε, χε το πέραμα δεν προφτένι να μεταφέρνι τόςο πλίθος. Ο γέρο-Κυτύζοφ ςχεφτιχός, αμίλιτος, τραβάι τιν αλιςίδα χε ςιλογιέτε πος ίνε ι τελεφτέα χρονιά πυ χάνι αφτί τί δυλιά. Πύ άλοτε. Με τί χέφι δύλεβε αφτί τιν ιμέρα; ... Μα ίνε χόζμος, πλίθος χε πρέπι να περιμένυνε ὸςο νἄρθι ι αράδα-τυς, γιατί δεν μπορί να τυς χορέςι το πέραμα. Ι πιο ανιπὸμονι μυρμυρίζυνε, γιατί ανανχάζυντε να περιμένυνε.

— Βρε πεδιά θα πάθυμε τίποτα. Νά, προχτές πνίγιχε ένα μυλάρι, λέι χάπιος.

Μα πιός αχύι.

—Δεν αφίνι ο άγιος, απαντάι άλος.

Σα φτάνυνε χε βλέπυνε, πος το πέραμα βριςχετε ςτιν αντιχρινό ὸχτι αρχίζυνε τις μυρμὺρες, βρίζυνε, βλαςτιμάνε τιν ετερία.

— Περίμενε τόρα να γιρίςι να μας πάρι. Κε πός πάι τ' αναθεματιζμὲνο. Σοςτί χελόνα! Λες χε πάςχι από ποδάγρα.

— Μα τί να ςυ χάνι χι' ο γέρο Κυτύζοφ· γέρος άνθροπος, δε μπορί να τραβίχςι με δίναμι.

Ο γέρος αγριέβι.

— Δέτε; όπος τραβάο εγό δεν τραβάι χανένας. Απόχαμε πια. Δε βαςτάι. Ο ιδρότας τρέχι ποτάμι από το χύτελό-τυ, ι αμαςχάλες-τυ ςτὰζυνε, ι χόρδες τυ λεμύ-τυ θα ςπὰςυνε...

Περαζμὲνα μεςάνιχτα χςαναγίριςε χι' ο τελεφτέος προςχινιτίς. Τέλιοςε πια. Τόρα μπορύςε χι' αφτός να ιςιχάςι. Τα μάτια-τυ χλίνυνε από τιν χύραςι, τα βλέφαρά-τυ πέφτυνε βαριά, τα πόδια-τυ μέςα ςτο πάνινο βραχί-τυ τρέμυνε.

—Ε! πάμε χ'εμίς τὸρα να ιςιχάςυμε;—τυ λέι ο ςίντροφός-τυ.

—Πίγενε ςι! Εγό θα μίνο αχόμι, απαντάι. 'Εχι το ςχοπό-τυ. Κάτι ςιλογίςτιχε πυ πέραςε ςαν αςτραπί μέςα ςτο μιαλό-τυ.

Πέρνι χι' αφτός τόρα το δρόμο για τον άγιο Σπιρίδονα. Ίνε μια ανιφοριά χε τιν ανεβένι λαχανιάζοντας... Ηςιχί μέςα ςτιν εχλιςιά. Τα χεριά λιομένα, τα πρόςοπα τον αγίον αχνά από τι ζέςτα τον χεριόν τονε χιτάζυνε χυραζμένα, θλιμὲνα.

—'Ιρθες χε λόγυ-ςυ; τυ φονάζι ο χαντιλανάφτις έτιμος ν' αρχίςι το ςχύπιζμα με μια ςχὺπα ςτο χέρι.

'Ιρθα κε γο να προςκινίςο, απαντάι κίνος ςιμόνοντας στο πανκάρι, όπυ ίτανε απλομένα τα κεριά.

Ο καντιλανάφτις με τι ςκύπα στιν αμαςκάλι κόδι το ςκύπιζμα κε μπένι στο πανκάρι για να τυ δόςι το κερί πυ ζιτύςε. Διαλέγι ένα λιγνύτςικο ςαν ένα ψιλό μακαρόνι κε τυ το δίνι. Κίνος ρίχνι στο δίςκο ένα αςιμένιο δίφρανκο αποφαςιςτικά, με κάπια επιςιμότιτα, ςα να τόχε καλά μελετίςι από προτίτερα.

Ο καντιλανάφτις τονε κιτάζι στα μάτια. 'Ιςτερα μαζέδι μέςα από το δίςκο ένα ςορό πενταροδεκάρες, κε τυ δάζι στο χέρι μια κ' ενενίντα πέντε.

— Γιατί μυ τα δίνις αφτά; ροτάι ο γέρο-Κυτύζοφ.

— Τα ρέςτα.

— Κάνις λάθος· θέλο ένα κερί διο δραχμόν.

— Διο δραχμόν; κςαναροτάι κίνος απορόντας.

— Κε δέδεα. Τόχο τάμα.

Πέρνι τι λαμπάδα, πυ ςκορπάι μια κςινόγλικι μιρυδιά κερίλας κε προχορί αργά, επίςιμα, μπρυς στο ικονοςτάςι τυ άγιυ Σπιρίδονα.

Στέκετε ακύνιτος μπροςτά στιν ικόνα με τι λαμπάδα στο χέρι. Ο γέρο Κυτύζοφ ανάδι τι λαμπάδα, κςεφτιλίζι το φιτιλι, κε τι δάζι στο κςιλένιο μανάλι, πυ ινε ολοκέντιτο από τις σταλαγματιές τον κεριόν 'Ιςτερα αρχίζι να ςταδροκοπιέτε μπροςτά στιν ικόνα τςακίζοντας κάθε τόςο τι μέςι-τυ δαθιά τόςο, πυ το χέρι-τυ να ακυμπάι στο μάρμαρο, κε στα τελεφτέα ςιμόνι τα χέρια-τυ στιν ικόνα, ιδρομένα, αναλιγκομένα από τι ζέςτι τον κεριόν. Τα χίλια-τυ τρέμοντας κολάνε διψαςμένα πάνο στο κςίλο.

— 'Αγιέ-μυ Σπιρίδονα, κάνε το θάμα-ςυ κε μιν αφίςις νάρθι ο ιλεγτριςμός.

Σοπένι. Κιτάζι τον άγιο στα μάτια ςα να περιμένι κάπιαν απάντιςι. Ο άγιος με τα κολιμένα χίλια, καρφόνι απάνο-τυ τι ματιά-τυ ςα να τυ λέι: «Κυράγιο, εγό ίμε για ςένα».

Τόχι ςίγυρο πος έτςι τυ μιλίςανε τα κολιμένα χίλια τυ άγιυ. Δε μιλίςανε τα χίλια-τυ, μα τι ματιά-τυ αφτός τιν ένιοςε καλά.

Δε γίνετε. Ο άγιος πύνε κι' αφτός γέρος, θα κάνι το θάμα-τυ. Δεν αφίνυνε δέδεα ι άγιι με τις άςπρες γενιάδες τυς γέρυς, πυ τυς πιςτέδυνε κε τυς ανάδυνε κε χοντρά κεριά, να πεταχτύνε στυς δρόμυς.

Σαν κςαλαφρομένος γίριςε ςπίτι-τυ. Κίνο το δράδι ο ίπνος δεν άργιςε να τυ κολίςι τα δλέφαρα κι' ο νύς-τυ δεν παράδιρε όρες ςαν άλες δραδιές. Ο άγιος Σπιρίδονας αγριπνύςε πάνο από το προςκεφάλι-τυ.

—Γινέκα, γινέκα! τρέκςε να ιδίς, φόνακςε άκςαφνα ο γέρο Κυτύζοφ, δαςτόντας στα χέρια-τυ μια εφιμερίδα.

—Τί έπαθες, καλέ, άκσαφνα; Τί τρέχι ρότισε κίνι αδιάφορα.

—'Ελα, τρέκσε. Ο άγιος Σπιρίδονας έκανε το θάμα-τυ, φόναξε κίνος κ' ι μορφί-τυ ι χαρακομένι αντιφένκισε τι χαρά τις πσιχίς-τυ.

Ι γριά ς:μοσε ζαρόνοντας με αφιδολία τα χίλια-τις κε κίνος κσανάπιασε τιν εφιμερίδα.

—'Ακυσε τι γράφι το φίλο, τις ιπε κι' άρχισε να διαβάζι κομπιαστά, πνιγμένος από τι ςινκίνισι...

Ι γριά απόμινε με το στόμα ανιχτό. Ο διεφθιντίς τις ετερίας πέθανε χτες από ςινκοπί τις καρδιάς-τυ. Τί ίνε αφτό; Δεν ίνε το θάμα τυ άγιυ; Κινος θέλισε να πάρι το πσομί τυ φτοχύ κι' ο άγιος τονε τιμόρισε.

Σταβροκοπιθίκανε κ' ι διο εδλαδικά με το πρόςοπο γιριζμένο στο ικόνιζμα.

—Μεγάλι ι χάρι-συ, άγιέ-μυ Σπιρίδονα! πσιθίρισε ο γέρο Κυτύζοφ κε τα χίλια-τυ τρέμανε.

Αντίο τόρα ιλεχτριζμός! 'Ιπε ς' έναν τόνο ανακυφιςτικό...

Περάσανε μέρες... Κάμποσι εργάτες φερμένι από τιν Αθίνα φτάνυνε στο πέραμα. Μετράνε, μπίχνυνε παλύκια στι γις, σχεδιάζυνε... Σιμόνι ο γέρο Κυτύζοφ έναν από αφτύς.

—Τί τρέχι;

—Δεν τ' άκυσες; Το πέραμα θα γίνι ιλεχτρικό. Το αποφάσισε ο κενύργιος διεφθιντίς.

Ο γέρο Κυτύζοφ απομένι με το στόμα ανιχτό. Ο νύς-τυ μονομιάς πετάι στον άγιο Σπιρίδονα. Σιλογιέτε τι λαμπάδα τον διο δραχμόν, τιν ιπόςκεσι πυ τύδοκε ι ματιά-τυ. Τρέχι στι γριά-τυ ςα ζεματιζμένος.

—Βρε γριά, τάμαθες τα μάβρα-μας μαντάτα; 'Ιρθε ο ιλεχτριζμός.

Κίνι τον κιτάζι με απορία τρίδοντας το πονεμένο γόνατό-τις.

—'Ινε δινατό; Κι' ο άγιος—μυρμυρίζι.

Ι δυλιά προχοράι γοργά· ι εργάτες δυλέδυνε, ι μιχανικί δίνυνε οδιγίες, φτάνυνε ι μιχανές. Ο γέρο Κυτύζοφ παρακολυθί όλι τι δυλιά φαρμακεμένος. Τόρα μιλιά δεν τυ πέρνις από το στόμα-τυ. Οςτόσο έχι πάντα μια μακρινί ελπίδα. Μπορί ο άγιος να κάνι κενύριο θάμα. Μα το έργο κοντέδι τόρα να τελιόσι. Τέλιοσε. Απελπιςία.

Πέρνι τον ανίφορο για το εκλιςιδάκι τυ άγιυ Σπιρίδονα. Έχι κάπιο λογαριαζμό να κσεμπλέκσι μαζί-τυ. Σπρόχνι το πορτάκι κε μπένι. Μέσα ο αέρας ιγρός, σάπιος, μιρίζι κερί κε λιβάνι.

Προχορί στιν ικόνα τυ άγιυ Σπιρίδονα, στέκετε αντίκρι με τα χέρια στι μέσι, τον κιτάζι καλά-καλά στο πρόςοπο.
Περιμένι ν'ανίκσι το στόμα-τυ ο άγιος κε ν'απολογιθί. Μα κίνος σοπένι αδιάφορος κιτάζοντάς-τονε με τιν ιλαρί ματιά-τυ.

O γèρο Κυτύζοφ χάνι τιν ιπομονί.

—Μπρàβο-ςυ! Κρίμα κε το κερί πυ ςΰφερα! φονάζι, κυνόντας το κεφάλι-τυ ςα τον ελεινολογύςε για τιν πςεφτιà-τυ.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Γιατί δεν έγινε ο Κυτύζοφ ςτρατιοτικός;
2. Πός δυλέβι τόρα;
3. Πός φέρθικε ο Κυτύζοφ όταν προτάκυςε, ότι θα βάλυν ιλεχτριζμό;
4. Πός φανταζότανε τον ιλεχτριζμό;
5. Τί πίγε ο Κυτύζοφ τιν πρότι φορά να κάνι ςτο εκλιςιδάκι; Γιατί;
6. Τον βοίθιςε ο «άγιος»;
7. Τί έκανε ςτο εκλιςιδάκι ίςτερα άμα βάλανε τον ιλεχτριζμό;
8. Μπορί να μίνι ο εργàτις δίχος δυλιά ςτι ςοβιετικί-μας χόρα; Γιατί;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Πέραμα, το—паром.
Κιτρινοβαμένος—окрашенный в желтый цвет, μπογιαντιζμένος κίτρινα
Λεοφορίο, το—пассажирская карета, автобус.
Πλιγιαζμένος—израненный, όλο γιαράδες.
Τρικλίζο—шататься, ζυνταλίχκυμε, κιλομονίζυμε.
Ρόδα, ι—колесо, τροχός, τροχàλι, τροςς.
Σκόνι, ι—пыль, порошок, πύχνα.
Εφκερία, ι— случай.
Αντικρινός—противоположный, πυ ίνε ίςα έμπρο.
'Οχτι, ι—берег, γιαγά, άκρα.
Αλιςίδα, ι—цепь.
Μάλιςτα—да, даже
Βαθμός, ο—чин, градус, отметка.
Δεκανέας, ο—ефрейтор.
Ιπαγορέβο—диктовать.
Γιλιός, ο—ранец, сумка солдата.
'Εφταςε—было достаточно, έςοςε.
Απορίπτο—отвергать, отбрасывать.
Παρατίθικε—подал в отставку.
Σινταγματàρχις, ο—полковник.
Ιλικìα, ι—возраст.
Αςτίο, το—шутка, χορατό.
Σινοδέβο—сопровождать.
Εόνιος—вечный.
Προτίνο—пледлагать.
Ετέρία, ι—компания, общество.
Αντίκρι, - в противопол. сторону, напротив, χαρςςù.
Μαρτίριο, το—мучение.
Φιςικά—естествено, конечно.
Ετία, ι—причина, μαανà.

Μεταβολί, ι—перемена, μετάλαγμα.
'Επιτα—потом, ίςτερα.
Γεράματα, τα—старость, γιρατιὰ, γέρατα.
Ικανός—способный, μπαςςχαριμένος.
Προκομένος—способный, преуспевающий (здесь в ироническом смысле), κιαμίλς.
Επιβὰτις, ο—пассажир.
Χελόνα, ι—черепаха.
Ρέβμα, το—ток.
Σκιλὸφρανκος, ο—собачий европеец.
Μπας κε—разве, μίπος.
Καπςερός—бедный, несчастный, καιμένος, κυρμένος.
Προκάτοχος, ο—предшественник.
Μιςτίριο, ο—тайна, непонятное, неизведанное.
Ιπςοματάκι, το—маленькая возвышенность, μικρὸ τζαπίτς.
Σιμένο—означать, бить (о колоколе), χτιπό.
Μυλάρι, το—мул.
Βλαςτιμό—поносить, злословить.
Αποκάνο—изнемогать, изнурятсья, μπυλτραΐζο.
Κὺτελο, το—лоб, μέτοπο, κύτρα.
Κόρδα, ι—струна.
Βλέφαρα, τα—веки.
Ανιφοριά, ι—под'ем дороги, ίςα πάνο.
Λαχανιάζο—пыхтеть, ςυλαχταέβο.
Λόγυ-ςυ—ты (вежливо или иронически), εςί.
Καντιλανάφτις, ο—пономарь.
Σκύπα, ι—веник, φυρκάλι.
Δίφρανκο, το —монета—2 франка, 2 φρὰνκα.
Επιςιμότιτα, ι—торжественность, официальность.
Πενταροδεκάρες, ι—пятачки и гривенники.
Κολό—клеить, паять, заразиться.
Κυράγιο, το—смелость, θάρος, μι φοβάςε.
Προςκεφάλι, το—подушка, изголовье, προςκέφαλο.
Μορφί, ι—образ, вид, наружность.
Σινκίνιςι, ι—волнение.
Σινκοπί, ι—разрыв.
Εβλαβικά—благочестиво.
Αντίο—прощай.
Ανακυφιςτικός—облегченный.
Παρακολυθό—следить за, ντρανό πίςο.
Μιλιά, ι—разговор, слово, яблоня, λαχαρντί.
Λιβάνι, το—ладан, θιμιάμα.
Προχορό—продвигаться, κυτζαρέβο.
Απολογύμε—оправдыватья, отчитываться.
Ιλαρός—веселый, бодрый, ςτένκος.
Ελεινολογό—злословить.

Κ. ΣΤΥΡΝΑΣ

ΤΟ ΚΕΝΥΡΙΟ ΙΠΟΚΙΜΕΝΟ

Στο 20 σινεργίο οδοπιίας τα πράματα γινόντανε πιο ζόρικα, όσο περνύσε κερός.

Ο Αντόνις Μινάκις, ο Γιόργος Χριστοδύλυ κι' ο Θανάσις Αζβεστάς, τρις σινιδιτί κσιπνιμένι εργάτες μ'άλυς λίγυς σιντρόφυς-τυς, πίγεναν να σκάσυν από το κακό-τυς γι'αφτό.

Κ' ι τρις από γενισιμιό-τυς εργάτες δύλεβαν χρόνια κε χρόνια σ'ετερίες, σ'αφεντικά, σ'εργοστάσια. Τον κόζμο τον ίκσεραν καλά! Τον ίχαν στα χέρια-τυς τ'αφεντικά κε καλό δεν περίμεναν φισικά ποτές-τυς να ιδύν απ'αφτόν, μα κε ποτές-τυς δε δύλεψσαν, όπος τύτο τον τελεφτέο κερό, τόσο σκλιρά, τόσο βασανιζμένα. Σκιμένι απ'τιν αβγί ος το βράδι έβρεχαν με τον ίδροτά-τυς το δρόμο πυ φτιάχνανε, έπερναν ένα πσορομεροκάματο τριανταπέντε με σαράντα δραχμές ο καθένας κε πολεμύσαν μ'αφτό να βαστάκσυν στι ζοί τα κυφάρια-τυς κε να σιντιρίσυν τα σπίτια-τυς.

Στο σινεργίο ίταν απάνυ από ίκοσι νομάτι. Γέρι, μεσόκοπι, νιί κε πεδιά ακόμα κ'έμιαζαν σ'ένα πράμα μετακσί-τυς. 'Ολι-τυς ίταν κίτρινι απ' τιν κύρασι, μάβρι απ'τι σκόνι τυ δρόμυ π'ανακατεβότανε με τον ίδροτά-τυς, σαν τυς έπσινε από πάνο ο καφτός ίλιος τυ καλοκεριύ.

Δύλεβαν σαν τα σκιλιά!

Ο μιχανικός τις ετερίας ερχότανε κάθε διο μέρες μια φορά απ' τιν πολιτία με τ'αφτοκίνιτο, μετρύσε τι δυλιά-τυς κ'έφεβγε. Σαν ίχε τίποτα να πι, φόναζε παράμερα τον επιστάτι, το Γιάνι Γαρμπί, κ' εκί τα σιγοκυβεντιάζανε ι διό-τυς χιρονομόντας.

Λέγανε πάντα για το «Έργο!»

Ι εργάτες καθός δυλέβανε σκάβοντας σκιμένι, γεμίζοντας τ'αμακσάκια ιλικό, κίταζαν με τιν άκρι τυ ματιύ-τυς τυς διο ανθρόπυς πύχε βάλι στο κεφάλι-τυς ι Ετερία, κι'από τι φάτσα-τυς καταλαβένανε αν ίτανε εφχαριστιμένι, ίτε όχι με τι δυλιά-τυς.

Αν γινότανε ένα τέτιο πράμα, ο Γαρμπίς γιρνύσε σιμά-τυς γελαστός. Αν ο μιχανικός έκανε μύτρα, τα μύτρα-τυ τα δάνιζε κε σ' αφτόν κ'ερχότανε τότε σοβαρός, κακόκεφος, νεβριαζμένος. 'Ολι μέρα ίχανε αγριοφονάρες, γρίνια, βρισιές...

Να πύμε όμος κε τυ στραβύ το δίκιο;

Από φισικό-τυ ο Γαρμπίς, ίτανε λιγάκι καλόβολος κ' έφκολα τυ περνύσε ο θιμός. Καμιά φορά εκί πΰβριζε έπεφταν τα νέβρα-τυ κσαφνικὰ κε σε λίγο γελύσε κιόλας!... Αφτό το φισικό-τυ μονάχα δεν άρεσε τυ κιρίυ μιχανικύ, πΰθελε να μιν απολίπι απ'τιν πσιχί τον δυλεφτάδον ο τρόμος όσπυ μια μέρα ίπε κ'έπαπσαν το Γαρμπί κ'έφεραν επικεφαλίς τυ σινεργίυ έναν άλον άνθροπο!

'Ιταν ένας κσερακιανός, κοκινομάλις, με σικομένο φρίδι από τιν περιφάνια-τυ, με σφιγμένο αχίλι, πράσινα γυρλοτά μάτια, πυ πρόδιναν κακία κε οργί. Μύτρο αγέλαστο...

Ο άνθροπος αφτός, πυ κανὶς δεν ίκσερε πύθε βαστύσε ι σκύφια-τυ ος τότε, ίταν όπος τον θέλανε τ'αφεντικά. Σα να τον ίχανε κιόλας παρανκελιά σε κανένα ιδικό εργοστάσιο στιν Εβρόπι.

Τιν πρότι μέρα πυ ίρθε τυς σιμάζεπσε όλυς ολόγιρά-τυ προί-προί κι'άρχισε να τυς κάνι θεορία.

— Ακύστε δο!... τυς ίπε, πεδιά. Εγό ίμε ο κενὺργιος-σας επιστάτις. Από δο κε πὲρα θάχετε να κάνετε με μένα! μα σα θέλετε να τα πάμε καλά ένα πράμα ζιτό από σας... Δυλιά... Λίζμονίστε ότι κάνατε ος τόρα. Θέλο... δυλιά! Να με βγάζετε ασπροπρόσοπο στον κίριο μιχανικό.

Πίρε ίστερα μια ανάσα κε σινέχισε.

— Θέλετε να σας πο ακόμα κ'ένα πρὰμα πυ σας ενδιαφέρι; Ι Ετερία... ζιμιόνι. Χάνι πολά λεφτά κε θὰνε ντροπί, να χαθί ι Ετερία μ' αφτά τα διαολοέργα πυ καταπιάστικε, μια κε ζύμε από δάφτι τόσος κόζμος! Πρέπι το λιπόν, σα φιλότιμι άντρες να βγάλυμε από δο κε πέρα περισότερι δυλιά... Κε θα το ιδό αν ίσαστε άκσιι! Μπρος μαρς!... ίπε κε τυς διάλισε.

Ι εργάτες στραβομυτσύνιασαν με τα λόγια αφτά, κι' αναστέναксαν. 'Αρχισαν αμέσος τα πσι... πσι...

— Τί λέι τύτος; ίπε ένας απ'τυς τρις σινιδιτύς εργάτες. 'Ετσι τον έβαλαν να πι;

— Να φανύμε άκσιι; Τί; Σάμπος έχυμε δα κε κανένα διαγονιζμό να δίκσυμε τιν ομάδα-μας;

— Να μυ τριπίσετε τι μίτι αν τα πάμε καλά μ'αφτὸ το «κενὺργιο ιποκίμενο» πυ κάθισε στο ζβέρκο-μας!... ίπε ένα έκσιπνο γεροντάκι, χρόνια εργάτις, ο μπάρμπα Μαθιός, πυ τον αγαπύσαν ολι.

Ι άλι γὲλασαν με το χαραχτιριζμό, κ'έτσι απόμινε ο νέος επιστατις, να λέγετε κριφά απ'τυς εργάτες «Κενύργιο ιποκίμενο...»

Απὸ τότε πέρασαν λίγες μέρες δίχος να γίνι τίποτα σοβαρό. 'Ιχαν λιζμονίσι κιόλας τα λόγια τις πρότις μέρας ι εργάτες, κε μονάχα πυ κοροίδεβαν κριφά από καμιά φόρα τον επιστάτι-τυς με τιν πόζα πυ

έπερνε. Όταν τιν τέταρτι μέρα—μια Πέμπτι μεσιμέρι—ίχαν το πρότο επισόδιο.

Όταν στις 12 απύντο ένας μικρός εργάτις ο Θίμιος, πεδί μόλις δεκατεσάρο χρονόν, άφισε τι δυλιά κε πίγε να καθίσι πρότος, ο επιστάτις γίνικε έκσο φρενόν.

Πετάχτικε απάνο, άνικσε τα σκέλια-τυ κε σαν αγριεμένο μπυλντόκ σίμοσε αφρίζοντας απ'τι λίσα-τυ το πεδί.

— Βλέπο μυ στάβροσες τα χέρια ρε σι;... τυ ίπε.

— Μεσιμέρι.. απάντισε το πεδί.

— Μεσιμέρι; Δεν ίνε ακόμα....Κ'εκσάλυ έδοκα διαταγί εγό;

Το πεδί τον κίτακστε θαρετά στα μάτια.

— Τί διαταγί; ίπε. Να γίνι μεσιμέρι; Το μεσιμέρι, κσέρο, σταματόμε τι δυλιά..

Το Κενύργιο Ιποκίμενο πίγε να σκάσι απ'το θιμό-τυ. Έτρικσε λισαζμένα τα δόντια, γιατί ίδε να κσεθαρέδι ενάντιά-τυ ο μικρός, έκανε ακόμα διο δρασκελιές κε κσάμοσε να χτιπίσι!

—Βρομόπεδο!.. ίπε. Πιάσε κε να γιομίσις το αμακσάκι πυ τάφισες μισό γιατί...

Δεν απόσοσε τι φοβέρα-τυ.

Το πεδί φοβίθικε. Έσκιπσε το κεφάλι κ'έπιασε πάλι να γεμίζι το αμακσάκι, ενό ο επιστάτις βρίζοντας έκσο απ'τα δόντια, τυ πετύσε ματιές όλο αγριάδα κε θιμό.

Το επισόδιο αφτό έγινε ετία να δυλέψυν αφτίν τι μέρα κε περαζμένο ακόμα το μεσιμέρι ι εργάτες. Ίταν τα πράματα σκύρα... Κε κανίς δεν τόλμισε να κάνι πος αφίνι πρότος τι δυλιά. Μονάχα σαν πέτακσε το φτιάρι πρότος ο Αζβεστάς κε το «Κενύργιο Ιποκίμενο» καμόθικε πος δε βλέπι, σταμάτισαν όλι να δυλέψυν κε τράβικσαν καπνιζμένι να δοκιμάσυν το κσερό πσομί κε τιν ελιά...

Πέρασαν ακόμα κάμποσες μέρες.

Το μίσος τον εργατόν με τον κενύργιο επιστάτι μεγάλονε. Κατάφερνε τόρα με τον απότομο τρόπο-τυ να τυς βαστάι περισότερο στι δυλιά. Δεν τυς άφινε ν'ανασάνυν καθόλυ. Τυς κίταζε με ιποπσία κε με αγριεμένο μάτι, γιατί μιρίστικε πος άρχισαν να βαρινκομάν μαζί-τυ κε να τον βρίζυν στα κριφά. Αφτό τον ερέθιζε περισότερο. Ίχε πρασινίσι απ'το σεκλέτι-τυ κε μονάχα σαν ερχότανε ο μιχανικός βλέπανε το μύτρο-τυ να γελάι. Ο μιχανικός τον σιχερότανε για τιν πολί δυλιά πύβγαζαν ι εργάτες, κε σαν έστριβε με τ'αφτοκίνιτο, νά-τονε πάλι σα διάολος, ο επιστάτις απάνο απ'τα κεφάλια-τυς. Τυς κίταζε με καφτό βλέμα. Ίσια τυς έκεγε ο ίλιος, ίσια ι ματιές αφτονύ... Μετρύσε θαρύσες κε τις φτιαριές κε τις τσαπιές πυ κατάφερ-

ναν σε κάθε λεφτό, γιατί κι'αφτές τις ίθελε πιο γλίγορες, πιο βιαστικές.

—Γλίγορα... ζβέλτα τα χέρια, τυς έλεγε καμιά φορά. Τόσο, που ένα προί πάλι το ίδιο γεροντάκι που τΰχε κολίςι το παρατςύκλι, τυ πέταξςε κατάμυτρα ξςεκάθαρες κυβέντες, από μια αφορμί, τον έβριςε στο τέλος κ'έφιγε.

Κατά τι ςινίθια-τυ το «Κενύργιο Ιποκίμενο» ξςάμοσε να χτιπίςι το γέρο. Μα αφτό έκανε τυς εργάτες να βάλυν τις φονές, να τον προνκιξςυν, όςπυ κ'εκίνος μ'όλες-τυ τις παλικαριές τα χριάςτικε. Τυς ίδε αγριεμένυς, ςιμάζεπςε το κακομαθιμένο χέρι-τυ κε περιορίςτικε να ξςεςπάςι σε βριςιές...

Το βράδι ςτι ςκινί, όλο κε με το επιςόδιο ίχαν να κάνυν ι εργάτες.

—Βρίζι το χτίνος!

— Ίνε κε ζόρικος. Ίδες εκί να θέλι να χτιπίςι το γέρο;

Έλεγαν αγριεμένι μεταξςί-τυς.

— Υ... δε θα τα πάμε καλά. Θα γίνι μεγάλι φαςαρία...

Στον ίδιο τόνο ξςακολύθιςαν να μιλύν χαμιλά, πςιθιριςτά ςτι ςκινί-τυς, κάθε μεςιμέρι, κάθε βράδι, ςαν έπαβαν τι δυλιά. Όςπυ ίρθε ι μέρα να γίνι αφτό που πρόβλεπςαν όλι-τυς. Ν'ανάπςι καβγάς!

Το Κενύργιο Ιποκίμενο λόγο ςτο λόγο εκί πυ επιςτατύςε έςπροκςε από πίςο το Θανάςι τον Κςιρομερίτι, γιατί δεν έςκαβε λέι—καλά!.. Κςένιαςτος εκίνος όπος ίταν έπεςε κε χτίπιςε. Ματόθικε κε όλος θιμό ςίκοςε τον καζμά κε κατάφερε μια γερί τυ επιςτάτι πυ τον έκανε να φονάξςι «Αχ!». Λίςαξςε ο Ιποκίμενος. Σίκοςε πέτρες κι' άρχιςε να πετάι καταπάνο ςτον εργάτι για ςκοτομό. Μ'αφτό ερέθιςε τυς άλυς. Σαν ίδαν πυ κόντεβε να ςκοτόςι τον άνθροπο, χίμιξςαν απάνο-τυ. Ο Μινάκις, ο Χριςτοδύλυ κε διο άλι—ι θαρετότερι—τον έπιαςαν κε με τι φύρκα πυ ίχαν εκίνι τι ςτιγμί τον έςπαςαν ςτο ξςίλο.

Έπεςε κάτο ο Ιποκίμενος κε βονκύςε. Τιν ίδια όρα κ'ι πέντε ςιμάζεπςαν τα ρύχα-τυς, χερέτιςαν τυς ςιντρόφυς-τυς κε τράβιξςαν να πιάςυν αλύ δυλιά, μια κε δε θάβριςκαν βέβεα δίκιο με τιν Ετερία.

Διο μέρες αργότερα πάφτικαν κι'άλι εργάτες. Έγιναν ανακρίςις, φαςαρία, κακό. Πάφτικε ακόμα κε το «Κενύργιο Ιποκίμενο» από επιςτάτις τυ 2 ςινεργίυ.

— Το χτίνος! ίπαν ςαν έφιγε... Έκοπςε το ψομί τόςον ανθρόπον.

Μα όχι κε το δικό-τυ!

Ι Ετερία πυ εχτίμιςε τι χτινοδία-τυ, μια κε ξςέπεςε ςτιν ιπόλιπςι τον εργατόν, τον έβαλε ς'άλο ςινεργίο, όπος μαθέφτικε—να ςι-

νεχίσι τι δυλιά-το. Μονάχα πυ πριν πάι στι νέα-το θέςι, τον κάλεσε διεφθιντίς τις Ετερίας κε τΰκανε ςιστάςις μιστικά.

—Πρόσεχςε, τΰπε, μι βάζις χέρι απάνο-τυς! Φοβέριζέ-τυς, χόβε πρόστιμα, μα μιν κςαμόνις, ςα βλέπις προπάντον κ' ίνε αγριεμένι... Έχυν κι'αφτί τι δίναμί-τυς. Αφινέ-τυς να τι ... λιζμονΰν!

Κε με τα λόγια αφτά το Κενύργιο Ιποκίμενο κατάλαβε καλίτερα τί ίχε να κάνι. Κατάλαβε ςα να τελιοπιίθικε στι δυλιά-το!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός «ίχε τον κόζμο στα χέρια» κε τί έπρεπε να κάνυν ι εργάτες για να δύνε καλό απ' αφτόνα;
2. Διιγιθίτε, τί λογιό άνθροπος ίτανε ο πρότος επιστάτις.
3. Γιατί τον έβγαλαν απ' τι δυλιά;
4. Τί λογιό άνθροπος ίτανε ο δέφτερος επιστάτις;
5. Τί λέγανε ι εργάτες γι' αφτόνα;
6. Διιγιθίτε τι ςκινί τυ επιστάτι με το πεδί.
7. Τί έγινε όταν το «Κενύργιο Ιποκίμενο» ίθελε να χτιπίςι το γέρο εργάτι;
8. Έπαθε τίποτα το «Κενύργιο Ιποκίμενο»; Γιατί;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Ιποκίμενο, το—суб'ект, подлежащее.
Σινεργίο, το—артель, бригада.
Οδοπιία, ι—строительство дорог.
Σινιδιτός—сознательный.
Πςορομεροκάματο, το—паршивая (ничтожная) зарплата.
Σιντιρό—содерживать.
Μεςόκοπος—средних лет.
Νιος, ο—молодой, νέος, γιαςς'ς.
Μεταкςί-τυς—между собой, ανάμεςά-τυς.
Μιχανικός, ο—инженер.
Επιςτάτι, ο—надсмотрщик.
Χιρονομό—жестикулировать.
Ιλικό, το—материал.
Φάτςα, ι—лицо, вид, πρόσοπο.
Κάνο μΰτρα—надуваться, φυςκόνο τα μύςτρα-μυ.
Καλόβολος—удобный человек, с которым можно ладить.
Φιςικό, το—свойство, качество.
Αρέζο—нравиться, μπικινέβο.
Κίριος—господин.
Έπαψαν—уволили, έβγαλαν.
Κςερακιανός—худощавый, φτιχός.
Περιφάνια, ι—гордость, μεγαλία.
Έχι γυρλοτά μάτια—он пучеглазый, έχι γαργαλάδκα μάτια.
Μΰτρο, το—лицо, рожа.
Πόθε βαςτά ι ςκΰφια-το—откуда он происходит.

Ιδικός—специальный, специалист.
Σινεχίζο—продолжать, χυτέβο.
Φιλότιμος—самолюбивый.
Στραβομυτςυνιάζο—гримасничать, кривить рожу, ζαρòνο το πρόςοπο.
Διαγονιζμός, ο—конкурс.
Ομάδα, ι—группа.
Ζβέρχος, ο—затылок, τςαγάδα, ςφόντυλ.
'Εκςιπνος—умный, αχιλντάρς.
Μπάρμπας, ο—дядя, νταίς.
Απὺντο—ровно (о часе), ταμάμ.
'Εκςο φρενόν—вне себя.
Σκέλια, τα—ноги, между ног.
Κε εκςàλυ—да и притом.
Κςαμόνο—размахиваться.
Σκὺρα—плохо, παρακàτο.
Τρόπος, ο—отношение, поведение, способ, πόρεμο.
Ιποπςία, ι—подозрение.
Βαρινκομό—роптать, выражать недовольство.
Σεκλέτι, το—злость, χυλί.
Ζβέλτος—юркий, быстрый.
Παρατςὺκλι, το—кличка, παραςόμ.
Κατάμυτρα—прямо в лицо, ίςα ςτο πρόςοπο.
Αφορμί, ι—повод, μαανά.
Προνκίζο—выражать шумом, криками неодобрение.
Περιορίζυμε—ограничиваться.
Σκινὶ, ι—палатка, сцена
Φαςαρία, ι—возня.
Προβλέπο—предвидеть.
Καταφέρνο—наносить, достигать, ч.-л.
Χιμò—бросаться, кидаться, χυλταέβο.
Φὺρκα, ι—раздражение, гнев, χυλί.
Ανάκριςι, ι—расследование.
Χτίνος, το—скотина.
Εχτιμò—оценивать.
Χτινοδία, ι—скотство, зверство.
Σίςταςι, ι—рекомендация, совет.
Προπάντον—больше всего, особенно, λον πολά.
Τελιοπιὺμε—совершенствоваться.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ

Τ' ΑΛΟΓΟ

'Ενα κάρο κατέβενε απ' τα σφαγία. Μέσα έφερνεν ένα βόδι σφαγμένο με τα πόδια στον υρανό. Απάνο στο σφαχτό ο καροτσέρις, ένας άνθροπος μελαχρινός με πσαρά γένια κε το πεδι-τυ. Το κάρο κιλιόταν αργά. 'Ιταν Απρίλις, ίχε πέσι το βράδι, κι' άναβαν τα φότα. Απ' το καμτσίκι, ένα μαδιμένο σκινί, μπορύσε να καταλάβι κανίς, πος ο καροτσέρις αγαπύσε τ' άλογο. Το καμτσίκι έπεφτε στα καπύλια πολί λαφρά, σαν πεχνιδι. Κε σ' όλον τον ανίφορο, απ' τα σφαγία ίσαμε τιν πόλι, αφτό το άλογο δεν άκυσε βρισιά, μίτε προσταγί, παρά τι φονί:

— 'Ελα Κίρκο. 'Αιντε Κίρκο.

'Ετσι μ' αφτό το χάιδι ανέβενε, σέρνοντας το κάρο, ένα σφαχτό κε διο ανθρόπυς.

— Πυ λες, ίπε ο γέρος ο καροτσέρις φτίνοντας καπνό, πυ λες ο Κίρκος έχι φιλότιμο. Νά τ' ακύς εσί, πυ κάποτε χτιπάς. Δεν τα δέρνυν τα ζα. Κε τέτιο άλογο πύ το βρίσκις; Μας τρέφι όλυς, πυ λες. Δίνι πσομί εμένα, εσένα, στι μάνα-συ, τον αδερφόν, τυ σπιτιύ. 'Ενα ζο να θρέβι οχτό ανθρόπυς! Θα πις εγό δυλέβο. Αμ' αφτό δυλέβι πρότα κ' ίστερα εγό. 'Ινε δυλεφτίς, πυ δε βρίσκετε!..

Πέρασε κάμποσι όρα με σιοπί.

Το πεδί έπεζε με τιν υρά τυ βοδιύ. Ο γέρος έφτινε τον καπνό λέγοντας πότε-πότε: Τφυ, φαρμάκι! 'Επιτα κσανάρχισε:

— 'Ακυ βρε. 'Αβριο τ' άλογο κε το κάρο κε τι δυλιά θα τιν πάρις εσί. Εγό δε μπορό. Κσέρις πυ ι μέσι-μυ πονί. Νά, θα πέσο. Μύπε ο γιατρός να μι δυλέβο. Κε τί να κάνις, έλα ντε. Ζίσε δίχος δυλιά μια φαμίλια, οχτό στόματα. Ε, πυ καταντίσαμε. Να κυβαλάμε απ' τα σφαγία διόμισι δραχμές τιν ιμέρα. Κ' ι αδερφί-συ κίτρινι σε κακό χάλι... Νε βρε, ι Βγενιό, τιν ίδες πος ίνε;

Αφτά θέλυνε γιατρύς, παράδες... 'Ιμαστε διστιχιζμένι, άκυ, βρε πεδί. Κιτα να δυλέπσις. Μιν το κάνις σαν το μεγαλίτερο πυ πίγε κ' έγινε θεατρίνος κε μας λιζμόνισε. Κίταχσε σι να πάρις τι δυλιά. Να πάρις τον Κίρκο να τον κσαναπάς στα νταμάρια, να βγάλυμε πσομί. Να γιατρεφτό κ' εγό. Κ' ι μάνα-συ να μιν κσενοπλένι, κ' ι Βγενιό να

κάνι χρόμα, πυ δίχι το κορίτσι. Βίχι μορέ. Νά, το λιπόν, πιάσε τα λυριά.

Κατέβα κάτο κε πιάσε τον Κίρκο. Να τον βγάλις εδό τον ανίφορο! Έλα, ςιγά, χάιδεβέ-τον στο λεμό. Άιντε Κίρκο!..

Το πεδί πίδισε κάτο, έπιασε τ' άλογο κε τραβύσε. Ο γέρος έβλεπε με ανάπαψι τι σκιά τυ πεδιύ, το τολμιρό-τυ χέρι πυ βαστύσε τα λυριά. Έβλεπε τι σινέχιά-τυ. Αφτό το πεδί θα γίνι καλός καροτσέρις. Κε σιλογίστικε το μισονκρεμιζμένο σπίτι-τυ, κε μέσα τα πεδιά-τυ πυ φόναζαν, ι γινέκα τυ απάνο σε μια σκάφι, το κορίτσι-τυ σε ένα άθλιο κρεβάτι, μ' εκίνο το βίχα, πυ δε μπορίς να τον ακύς, κι' ο γιατρός νἄρχετε να λέι «φάρμακα, αέρας, λυτρά», όλα τα πράματα πυ δε γίνυντε. Τα σιλογίστικε όλα.

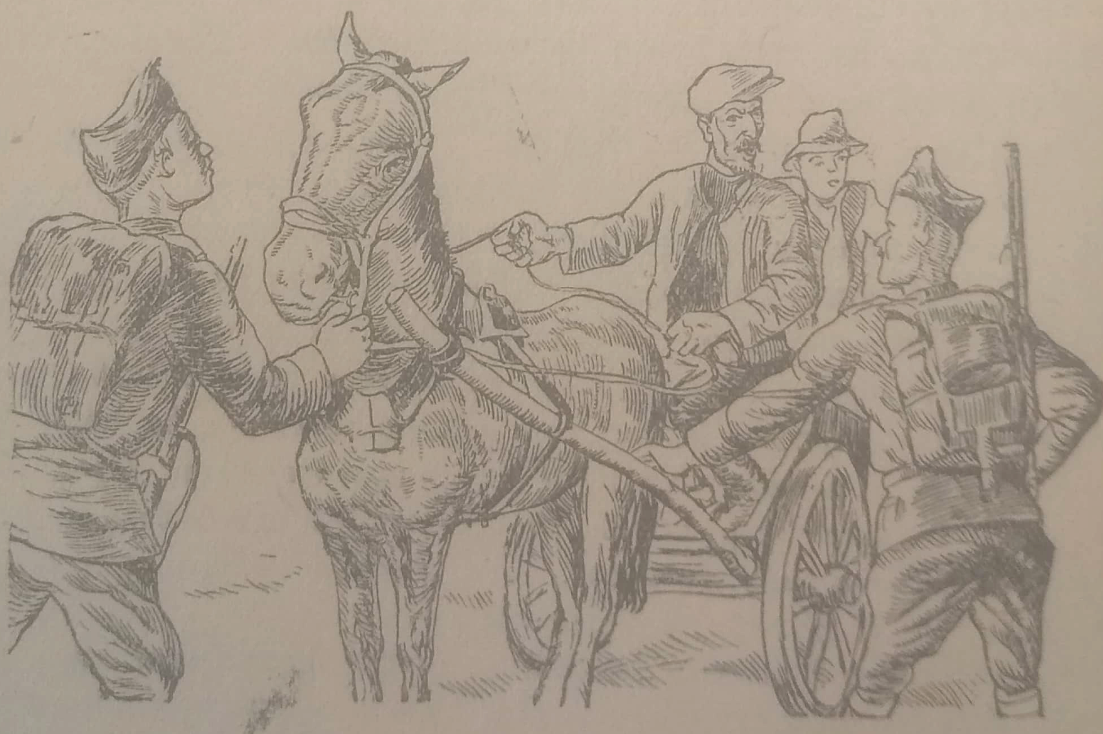
Ιπομονί. Κ' έπιασε με τα διο χέρια τι μέσι-τυ, πυ τυ πονύσε δινατά. Το κάρο ίχε προχορίσι πολί μέσα στιν πόλι, όταν άκυσε μια φονί.

— Αλτ!

Ι φονί ερχόταν από μακριά κε δεν κατάλαβε πος ίταν γι' αφτόν. Μα το «Αλτ» ξανακύστικε. Το κάρο σταμάτισε. Τρις στρατιότες τυ πιροβολικύ κ' ένας δεκανέας με τα όπλα στον όμο, σίμοσαν.

— Έλα κατέβα κάτο. Ίπεν ο δεκανέας.

— Σ' εμένα το λες;

— Άιντε γιά-συ, κατέβα να μι χάνυμε κερό.

— Κε γιατί;

— Κυβέντα θέλις πατριότι; Το κάρο θα το πάμε στο στρατόνα. Επιστρατία έχυμε. Τόρα το μαθένις;

— Επιστρατία...

— Νε γιά-συ. Πιάσε από κι να κσεφορτόσυμε...

'Αιντε γιά-συ. Τί έχις μέσα;

— Κοτζάμ βόδι.

— Να το ρίκσις κάτο.

— 'Ετσι μες' το δρόμο; Για στάσυ, βρε πεδί, τ' ίνε τύτα; Θαν το πάο στιν αγορά. 'Εχο δυλιά, έχο μεροκάματο.

— Το μεροκάματο κιτάς, καιμένε, ίτε πυ φέβγι απόψε το σίνταγμα; Χορατέβις;

— Για εκσίγα-μυ, χριστιανέ. Για πές-μυ... πός πέρνις έτσι τ' άλογο τ' αλυνύ, απ' το δρόμο.

'Ετσι το λέι ο νόμος;

— Τόρα θα συ εκσιγίσο κε το νόμο. Εμπρός!

Βοιθάτε απ' εδό. Γλίγορα.

'Ιπεν ο δεκανέας, κ' ι στρατιότες ανέβικαν στις ρόδες. Πιάνοντας κε ι τρις έσιραν το βόδι προς τα έκσο. Το μάβρο σφαχτό έπεσε μεβρόντο βαρί κάτο στο πεζοδρόμι. «'Ελα μαρς», ίπεν ο δεκανέας. «'Ελα σιμά, πατριότι».

— Πυ σιμά;

— Στο στρατόνα, να πάρις τον αριθμό-συ.

Κ' ίστερα απ'τον πόλεμο, αν γίνι πόλεμος, ίστερα απ' τιν επιστρατία τέλος πάντον, να ρθις να πάρις τ' άλογό-συ κε το κάρο, ίτε να πλιροθίς απ' το διμόσιο, αν σκοτοθί το ζο.

Ο γέρος γίρισε κε κίτακσε το βόδι πυ ίταν πεζμένο στο δρόμο. 'Ιπε στο πεδί-τυ: «Κάτσε αφτύ όσπυ να ρθο». Το πεδί έπεσε απάνο στο βόδι κε κσεκυράζονταν. Ο γέρος ακολυθύσε το κάρο. Δεν έλεγε τίποτα. 'Ενας στρατιότις, εκί πυ πίγεναν δίχος καμιά κυβέντα, γίρισε κε τυ ίπε:

— Αμ' ότι έχυμε κε δεν έχυμε, πατριότι, θα το δόσυμε για τιν πατρίδα.

— 'Οτι έχυμε κε δεν έχυμε εμίς ι καροτσέριδες, ι δυλεφτάδες. Κε τα πεδιά-μας όσα δε θα σκοτοθύνε εκί στον πόλεμο ας παθένυν στο σπίτι απ'τιν πίνα κε τις αρόστιες.

— Καραβάσις! Φόνακσε ο δεκανέας στο στρατιότι, πυ έσερνε το άλογο. Τράβα γρίγορα.

Φτάσανε στο στρατόνα κ'έμπασαν το κάρο στιν αβλί φονάζοντας «ε! ο! ιπ!» Το σίνταγμα ετιμαζόταν. Θάφεβγε τα μεσάνιχτα. Ο γέρος στάθικε κι' άκυγε το θόριβο τις αβλίς.

Ο γέρος ίταν μόνος σ' αφτό το πανιγίρι.

Κανένα δεν ίκςερε, κε δεν τον ίκςερε κανένας. Μα προχόριςε στο βάθος εκί πυ ίταν αραδιαζμένα κάμποςα κάρα με το δικό-τυ μαζί. Ο Κίρχος ςίκοςε το κεφάλι προς αφτόν κε φίςικςε τα πλατιά ρυθώνια. Ο γέρος άπλοςε τα χέρια κε τον έπιαςε απ'το λεμό.

Κ'εκί στι γονιά παράμερα ένας άνθροπος μιλύςε μ' ένα άλογο.

— Δε θα ςε κςαναδό...Ε, δυλεφτί, ε, παλικάρι...

Κε στο ςπίτι δεν κςέρυν τίποτα. Μίτε ι κιρά-ςυ. Μίτε ι Βγενό, κατάλαβες; Μια φαμίλια ςε χάνι... Ίμυν άροστος, βρε Κίρκο, μα τόρα ίμε πεθαμένος.

Πας στο καλό. Κι'ότι θα ς'έδινα στο γιό-μυ, κατάλαβες...Στα νταμάρια ν'ανεβίς.

Να κατεβάςις αραμπαδιές. Δυλεφτί, ε, δυλεφτί...Θα ςε πάρυνε... Κε πιός κςέρι πύ θα πεθάνις...κε πός...Στρατιότις...Κίρκο βρε...Ε, Κίρκο...Πύ μας αφίνις...

Ένας στρατιότις ςιμόνι πςάχνοντας στο ςκοτάδι.

— Άιντε, καιμένε γέρο! Τι δυλιά-ςυ θάχυμε; Άιντε να πάρις τον αριθμό.

Ο γέρος μπίκε ς'ένα γραφίο, πίρε κάπιο χαρτί, τόβαλε στον κόρφο. Έπιτα βρέθικε στο δρόμο. Πίγενε αργά, με το κεφάλι κάτο προς το μέρος πυ άφιςε το ςφαχτό με το πεδί.

Πολί γίριζαν απ'το στρατόνα μοναχί, κε μέςα ς' αφτύς ο καροτςέρις, ο πεζός, ο γέρος, ο πιο μοναχός.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Από πύ καταλαβένυμε, ότι ο γέρος αγαπύςε τ'άλογο;
2. Τί έλεγε ο γέρος στο πεδί-τυ;
3. Γιατί πίρανε το άλογο τυ καροτςέρι; Μπορύςε ο γέρος να θρέπςι τιν ικογένιά-τυ δίχος τ'άλογο;
4. Τί απάντιςε ο γέρος, όταν τυ ίπανε πος πρέπι να δόςι τ'άλογο;
5. Τί έλεγε ο γέρος ςτ'άλογό-τυ, όταν πίγε στο στρατόνα;

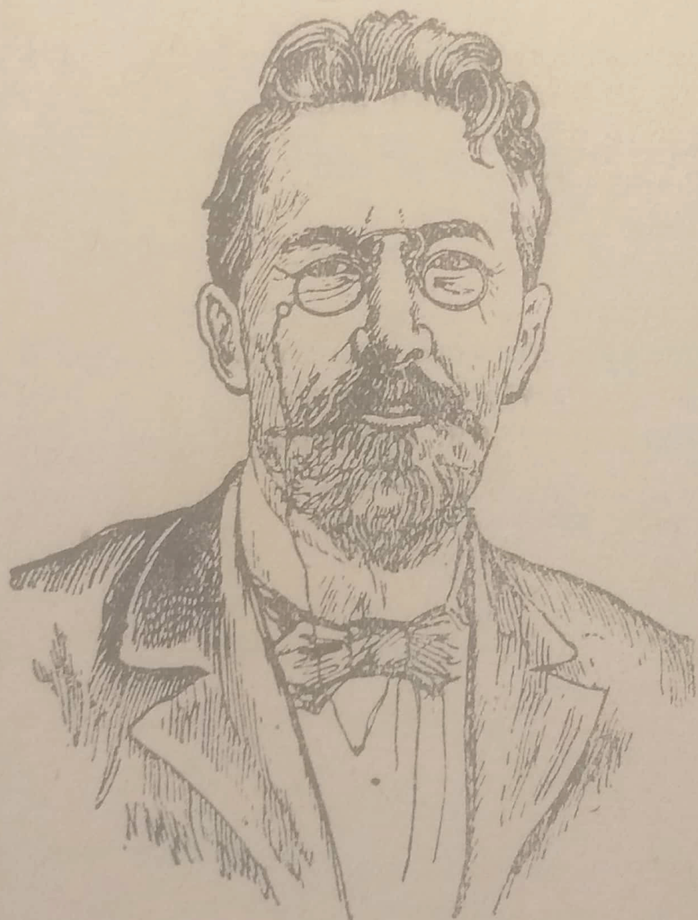
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Κάρο, το—дроги.
Σφαγίο, το—бойня.
Καροτςέρις, ο—дрогаль.
Μελαχρινός—смуглый.
Πςαρός,—с примесью седины.
Καμτςίκι, το—кнут, βίτςα.
Μαδιμένος—выщипанный.
Καπύλια, τα—задние ляжки, γιαμπάςςα.
Χάιδι,—ласка, λαλαςςία.
Φαμίλια, ι---семья, ικογένια, ταιφά.

Пυ καταντίςαμε—до чего мы дошли, τζάχ πυ έςοςαμ.
Παράδες, ι—деньги, λεφτά, χρίματα.
Νταμάρι, το—жила, ταμάρι.
Κςενοπλένο—стирать на чужих.
Σινέχια, ι—продолжение, κύτεμο.
'Αθλιος—жалкий, дрянной.
Φάρμακο, το—лекарство, γιατρικὸ, λατζ.
Αλτ!—стой!, ςτάςυ!
Πιροβολικό, το—артиллерия.
'Ομος, ο—плечо, μπλάτι.
Πατριὸτις, ο—земляк, патриот.
Επιςτρατία, ι—мобилизация армии.
Σίνταγμα, το—полк, конституция.
Πεζοδρόμι, το—тротуар.
Στρατὸνας, ο—казарма.
Διμόςιο, το—казна.
Θὸριβος, ο—шум.
Κιρά, ι—хозяйка, νικοκιρά, ςυρμπαντζὰβα.
Πςάχνο—искать, χαντραέβο, αρατέβο.
Γραφίο, το—канцелярия, контора, бюро.

Α. Π. ΤΖΕΧΟΦ

(1860—1904)

Ο ΒΑΝΙΑΣ

Ο Βάνιας Ζύκοφ, πεδί ενιά χρονὸ, δυλέβι στο τσανχαράδικο τυ Αλιάχιν, όπυ τον δόςανε πριν από τρις μίνες για να μάθι τιν τέχνι. Τι νίχτα τις παραμονίς τον χριςτυγένον δεν έπεςε να κιμιθί. Περίμενε κι᾽ άμα φίγανε τ᾽ αφεντικά κ᾽ ι καλφάδες για να πάνε ςτον όρθρο, πίρε απ᾽ το ντυλάπι τ᾽ αφεντικύ το μπυκαλάκι με το μελάνι, τον κοντιλοφόρο με τι ςκυριαζμένι πένα κε, αφὺ άπλοςε μπροςτά-τυ ένα τςαλακομένο φίλο χαρτί, ἀρχιςε να γράφι. Πριν να γράπςι το πρότο γράμα, κίταξε χάμποςες φορές φοβιζμένα ςτιν πόρτα κε τα παράθιρα, λοξοκίταξε τι μαβριδερί ικόνα, πυ απ᾽ τις διο μεριές-τις απλονόντανε ράφια με καλαπόδια, κε κομένα αναςτέναξε. Το χαρτί βριςκότανε πάνο ςτιν πάνκα, κ᾽εκίνος ίτανε γονατιζμένος μπροςτά-τις.

«Αγαπιμένε-μυ παπύ, Κονςταντίν Μακάριτζ! —έγραφε.—Κε ςυ

γράφο γράμα. Σας σινχὲρο για τα χριστύγενα κε συ έφχομε να συ δόσι ο θεός όλα τα καλά. Δεν έχο ύτε πατέρα, ύτε μανύλα, μόνο εσί μυ απὲμινες».

Ο Βάνιας γίρισε τα μάτια στο σκοτινό παράθιρο όπυ τρεμόζδινε τ' αντικαθρέφτιζμα τυ κεριύ-τυ, κ' έφερε ζοντανά στο νυ τον παπύ-τυ Κονσταντίν Μακάριτζ, πυ δύλεβε νιχτοφίλακας στυς κιρὶυς Ζίβαρεφ. 'Ιτανε ένα κοντό, κσερακιανό, μα ασινίθιστα ζβέλτο κε γλιγοροκίνιτο γεροντάκι, 65 χρονό, με το πρόσοπο πάντα γελαστό κε τα μάτια μεθιζμένα. Τιν ιμὲρα κιμάτε στιν κυζίνα τον ιπιρετόν ίτε χορατέβι με τις μαγίρισες, κε τι νίχτα, κυκυλομένος στιν απλόχορι μακριά γύνα-τυ, γιρίζι ολόγιρα στο τσιφλίκι κε χτιπάι τι βαριά-τυ μανκύρα. Από πίσο-τυ, με κατεβαζμένο το κεφάλι, πιγὲνι ι γέρικι Καστάνκα κι' ο μικρός σκίλος Βιυν. Αφτός ο Βιυν ίνε ασινίθιστα φιλοφρονιτικός κε πρόσχαρος, γλικοκιτάζι τόσο τυς δικὺς, όσο κε τυς κσένυς, μα δεν

τον εμπιστέβυντε. Κανίς δεν μπορί καλίτερα απ' αφτόνα να κριφοσιμόσι τιν όρα πυ πρέπι κε να σ' αρπάκσι απ' το ποδάρι, να χοθί στιν παγονιέρα ίτε να κλέψι καμιὰ όρνιθα απ' το χοριάτι. Πολές φορές πια τυ τσὰκισαν τα πισινά ποδάρια, διο φορές τον κρέμασαν, κάθε βδομὰδα τον αφίνανε μισοπεθαμένο απ' το κσίλο, μα πάντα κσαναζοντάνεβε.

Τὸρα, σίγυρα, ο παπύς θα στέκετε στιν αβλόπορτα, θα κιτάζι με μισοσφαλιγμένα μάτια τα ολοκόκινα παράθιρα τις εκλισιάς τυ χοριύ κε, χτιπόντας τις βάλενκες, θα χορατέβι με τυς ιπιρέτες τυ αρχοντόσπιτυ. Ι μανκύρα ίνε δεμένι στο ζυνάρι-τυ. Χτιπάι τα χέρια-τυ κε συφρόνι απ' το κρίο.

— Ταμπάκο δε θέλετε να μιρίσετε;—λέι, απλόνοντας στις χοριάτισες τιν ταμπακέρα-τυ.

Ι χοριάτισες πέρνυνε ταμπάκο κε φτερνίζυντε. Ο παπύς πετάι απ' τι χαρά-τυ, κσεκαρδίζετε στα γέλια κε φονάζι:

— Τράβα-τιν. πάγοσε!

Ταμπάκο δίνυνε να μιρίσυνε κε στα σκιλιά. Ι Καστάνκα φτερνίζετε,

γιρίζι τι μύρι-τις, τις χακοφένετε κε αποτραβιέτε στιν πάντα. Μα ο Βιυν δε φτερνίζετε από σεβαζμό κε κυνάι τιν υρά-τυ.

Κι' ο κερός ίνε θαβμάσιος. Ο αέρας ίνε ίσιχος, διάφανος, δροσερός. Ι νίχτα ίνε σκοτινί, μα φένετε όλο το χοριό με τις άσπρες στέγες-τυ κε με τον καπνό, πυ βγένι απ' τυς καπνοδόχυς, τα δέντρα, πυ τ' ασίμοσε ι πάχνι, ι χιονοσορί. 'Ολος ο υρανός ίνε σκεπαζμένος με άστρα, πυ τρεμοζβίνυν χαροπά, κι' ο γαλαξίας φένετε τόσο καθαρά, σαν να τον έπλιναν πριν απ' τι γιορτί κε να τον έτριψαν με χιόνι.

Ο Βάνιας αναστέναξε, βύτιξε τιν πένα-τυ κε ξακολύθισε το γράψιμο:

«Κε χτες ίχαμε μαλοτραβίγματα. Τ'αφεντικό με τράβιξε απ'τα μαλιά έξο στιν αβλί κε μυ τις έβρεξε με το κατόχι, γιατί κυνύσα το μορό-τυς στιν κύνια κι' άθελα αποκιμίθικα. Κε τιν περαζμένι βδομάδα ι νικοκιρά μυ ίπε να καθαρίσο μια ρένκα, κ' εγό άρχισα απ' τιν υρά, κ' εκίνι άρπαξε τι ρένκα κι' άρχισε να χόνι τι μύρι-τις στα μύτρα-μυ. Ι καλφάδες με περιγελύνε, με στέλνυνε στο καπελιό για βότκα κε μυ λένε να κλέβο απ' το αφεντικό ανκύρια, κε τ'αφεντικό με δέρνι μ' ότι τίχι. Κε φαγί δεν έχο καθόλυ. Το πρωί δίνυνε ψομί, το μεσιμέρι λαπά, το βράδι πάλι ψομί, κι' αν θα πις για τζάι ίτε λαχανόσυπα, αφτά τα καταχονιάζυνε τ' αφεντικά μόνι-τυς. Μυ λένε να κιμύμε στο χαγιάτι, κι' όταν κλέι το μορό-τυς, δεν κιμύμε καθόλυ κε κυνό τιν κύνια. Αγαπιμένε-μυ παπύ, για όνομα τυ θεύ, πάρε-με απ'εδό στο σπίτι, στο χοριό, δεν μπορό πια καθόλυ να βαστάξο... Προσκινό τα ποδαράκια-συ κε θα παρακαλό πάντα το θεό, πάρε-με απ'εδό, αλιότικα θα πεθάνο...»

Ο Βάνιας στράβοσε το στόμα-τυ, έτριψε με τι μάβρι γροθιά τα μάτια-τυ κε τον πίρε τ' αναφιλιτό.

«Θα τρίβο τον ταμπάκο-συ, — ξακολυθύσε, — θα προσέφχυμε στο θεό, κι' αν κάνο τίποτα, να με δίρις αλίπιτα. Κι' αν θαρίς, ότι δεν έχι δυλιά για μένα, θα παρακαλέσο για όνομα τυ χριστύ τον επιστάτι να καθαρίζο τα ποδίματα, ίτε θα πάγο να γίνο τσομπανόπυλο στον τόπο τυ Φέντια. Αγαπιμένε-μυ παπύ, δεν μπορό καθόλυ, εδό ίνε μόνο θάνατος. 'Ιθελα να φίγο κε νάρθο πεζός στο χοριό, μα δεν έχο ποδίματα κε φοβύμε τιν παγονιά. Κι' άμα μεγαλόσο, θα σε τρέφο γι' αφτί-συ τιν καλοσίνι κε δε θ' αφίσο κανένα να σ'αδικίσι, κι' αν πεθάνις, τότε θα προσέφχυμε για τιν ανάπαψι τις ψιχίς-συ, το ίδιο όπος κε για τι μανύλα μυ τιν Πελαγία».

«Κ' ι Μόσχα ίνε μεγάλι πόλι. Τα σπίτια όλα τάχυνε ι κίριι κε τ' άλογα ίνε πολά, μα πρόβατα δεν έχι, κε τα σκιλιά δεν ίνε κακά. Εδό δε γιρνύνε τα πεδιά τα κάλαντα με τ' άστρο κε στιν εκλισιά δεν αφίνυνε κανένα στι χορό για να ψάλι. Κε μια φορά ίδα σ' ένα μαγαζί, στο παράθιρο, να πυλύνε ανκίστρια μαζί με τι βόλτα κε για κάθε

λογιό πςάρια. ίνε πολί καλά, έχι μάλιςτα κ'ένα τέτιο ανκίςτρι, πυ μπορί να βαςτάκςι κε μερςίνι ενὸς πυτιύ. Κε ίδα κε τέτια μαγαζιά, όπυ ίνε κάθε λογιό τυφέκια ςαν τον αρχοντάδον, έτςι πυ το καθένα θα κοςτίζι εκατό ρύβλια... Κε στα καςάπικα ίνε κε κςιλοπετινί, κε λιβαδοπέρδικες, κε λαγί, μα πύ τυς ςκοτόνυνε, αφτό ι ιπάλιλι δεν το λένε».

«Αγαπιμένε-μυ παπύ, κι' όταν ι κίριι θάχυνε το δέντρο τον χριςτυγένον με τα δόρα, πάρε για μένα ένα χριςομένο καρίδι κε κρίπς' το στο πράςινο ςεντύκι. Ζὶτιςέ-το απ' τι δεςπινίδα 'Ολγα Ιγνάτιεβνα, να τις πις—ίνε για το Βάνια».

Ο Βάνιας αναςτέναξε ςπαζμοδικὰ κε κάρφοςε πάλι τα μάτια-τυ ςτο παράθιρο. Θιμίθικε, ότι ο παπύς πίγενε πάντα ςτο δάςος να κόπςι έλατο για τυς κιρίυς κ' έπερνε μαζί-τυ τον ενκονό-τυ. Τί όμορφα πυ ίτανε! Κι' ο παπύς κςερόβιχε, κ' ι παγονιά κςερόβιχε, κε βλέποντάς-τυς κςερόβιχε κι' ο Βάνιας. Κάποτες τίχενε, πριν να κόπςι το έλατο, ο παπύς κάπνιζε τιν πίπα-τυ, μίριζε πολί όρα ταμπὰκο, περιγελύςε τον κςεπαγιαζμένο Βανιὺςα... Τα νεαρά έλατα, κυκυλομὲνα απ' τιν πάχνι, ςτεκόντανε ακίνιτα κε περίμεναν, πιό απ' όλα-τυς ίνε να πεθὰνι. Κι' άκςαφνα, απ' τυς χιονοςορύς πετάι κανὲνας λαγός ςαν αςτραπί... Ο παπύς δε μπορί να μι φονάκςι:

—Πιάς'τονα, πιάς'τονα... πιάς'τονα! Αχ, το διάβολο!

Ο παπύς έςερνε το κομένο έλατο ςτο ςπίτι τον κιρίον, κ' εκί άρχιζαν να το ςτολίζυν... Πιο πολί απ' όλυς φρόντιζε γι' αφτό ι δεςπινίδα 'Ολγα Ιγνάτιεβνα, ι αγαπιμένι τυ Βάνια. 'Οταν ζύςε ακόμα ι μάνα τυ Βάνια, ι Πελαγία κε δύλεβε καμαριέρα ςτο ςπίτι τον κιρίον, ι 'Ολγα Ιγνάτιεβνα έδινε ςτο Βάνια να τρόι κάντιο κε για να έχι μια δυλιά τον έμαθε να διαβάζι, να γράφι, να μετράι ος τα εκατό κι' ακόμα να χορέβι κε καντρίλια. Μα όταν πέθανε ι Πελαγία, εκςαποςτίλανε τον ορφανεμένο Βάνια ςτιν κυζίνα τον ιπιρετόν, ςτον παπύ-τυ, κι' απ' τιν κυζίνα—ςτι Μόςχα, ςτο τςανκαράδικο τυ Αλιάχιν.

«'Ελα, αγαπιμένε-μυ παπύ,—κςακολυθύςε ο Βάνιας:—για όνομα τυ χριςτύ ςε παρακαλό, πάρε-με απ'εδό. Λιπίςυ-με, το καιμένο τ'ορφανὸ, πυ όλι με δέρνυν, κε θέλο τρομερά να φάγο, κε τόςο ςτεναχοριύμε, πυ κε να το πο δε μπορό, όλο κλέο. Κε τις περαζμένες τ' αφεντικό με χτίπιςε με το καλαπόδι ςτο κεφάλι έτςι, πυ έπεςα κε με διςκολία ίρθα ςτον εαφτό-μυ. Ι ζοί-μυ ίνε χαμένι, ζο χιρότερα από κάθε ςκιλί...Κι'ακόμα χερετίζματα ςτιν Αλιόνα, ςτο ςτραβοπόδι Γεγόρκα κε ςτον αμακςά, κε τιν αρμόνικά-μυ μιν τι δίνις ςε κανένα. Μένο ο ενκονός-ςυ Ιβὰν Ζύκοφ, αγαπιμένε-μυ παπύ, νἄρθις».

Ο Βάνιας δίπλοςε ςε τέςερα το γραμὲνο χαρτί κε το έβαλε μέςα

στο φάκελο, πυ ίχε αγοράσι τιν παραμονί για ένα καπίκι...Αφύ σκέφτικε λίγο, βύτιξσε τιν πένα-τυ κ'έγραπσε τιν αντρέσα:

«Στο χοριό για τον παπύ»

'Ιστερα κσίστικε, σκέφτικε κε πρόσθεσε: «Κονσταντίν Μακάριτζ». Εφχαριστιμένος, πυ δεν τον εμπόδισαν να γράπσι, φόρεσε το καπέλο-τυ κε, δίχος να ρίκσι τι γυνίτσα στις πλάτες-τυ, έτρεκσε μόνο με το πυκάμισο στο δρόμο...

Ι ιπάλιλι τυ κασάπικυ, πυ τυς ροτύσε τιν παραμονί, τυ ίπανε ότι τα γράματα τα ρίχνυν στα γραματοκιβότια κι' από κι τα κυβαλύνε ς' όλι τι γι με τις ταχιδρομικές τρόικες. Ο Βάνιας έτρεκσε ος το πρότο γραματοκιβότιο κ' έχοσε το πολίτιμο γράμα στι χαραμάδα...

Νανυριζμένος απ'τις γλικές ελπίδες, ίστερα από μια όρα κιμότανε βαθιά...'Εβλεπε στον ίπνο-τυ το φύρνο. Πάνο στο φύρνο κάθετε ο παπύς με κρεμαζμένα τα κσιπόλιτα πόδια-τυ κε διαβάζι το γράμα στις μαγίρισες. Σιμά στο φύρνο γιρίζι ο Βιυν κε κυνάι τιν υρά-τυ...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Μπορύσε ο παπύς να πάρι το Βάνια πίσο στο χοριό;
2. Πός φαντάζετε ο Βάνιας το χοριό; Από πιές αγροτικές ικόνες σχιματίζοντε ι εντιπόσις τυ Βάνια για το χοριό;
3. Γιατί ο Βάνιας θιμάτε μόνο καλά για το χοριό; Μίπος το χοριό δεν ίχε τα κακά-τυ;
4. Πός δίχνι ο Τζέχοφ τι ζοί τυ πεδιύ σ'τ'αφεντικό τσανκάρι μέσον τυ γράματος τυ Βάνια; Με τί εκφράσις λέι γι'αφτό ο Βάνιας;
5. Πός φαντάζετε το πεδί τυ χοριύ τι μεγάλι πόλι; Τί το κάνι να θαβμάζι κε γιατί;
6. Δίχνι ο Τζέχοφ ς'αφτό το διίγιμα διέκσοδο απ'τιν κατάσταςι τυ Βάνια Ζύκοφ κε τον άλον Βάνιδον;

ΑΣΚΙΣΙΣ.

1. Κανίς δεν κσέρι καλίτερα απ'το Βιυν να σιμόσι τιν όρα πυ πρέπι κε να συ δανκάσι το πόδι, να μπι στιν παγονιέρα ίτε να πιάσι καμιά όρνιθα απ' τυ χοριάτι.

'Ετσι λέι ο Τζέχοφ; Τί διαφορά έχι εδό;

2. Τ'αφεντικό με τράβικσε απ'τα μαλιά στιν αβλί κε με χτίπισε με το κατόχι.

'Ετσι λέι ο Βάνιας; Τί λέγις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Τσανκαράδικο, το—сапожная мастерская,
Παραμονί, ι—канун,
Κάλφας, ο—подмастерье.
'Ορθρος, ο—заутреня.

Κοντιλοφόρος, ο—ручка.
Σχυριαζμένος заржавленный, γιομένος, ζζανκομένος.
Τςαλακομένος—измятый, ςοφρομένος.
Λοκςοκιτάζο—смотреть косо.
Καλαπόδι, το—колодка.
Πάνκα, ι—скамья.
Σινχέρο—поздравлять.
'Εφχυμε—желать.
Τρεμοζδίνο—мерцать, мигать.
Αντικαθρέφτιζμα, το—отражение.
Αςινίθιςτος—необыкновенный, непривыкший.
Κυζίνα, ι—кухня.
Φπλόχορος—просторный.
Ειλοφρονιτικὸς—ласковый.
Αμπιςτέβυμε—доверять.
Παγονιέρα, ι—ледник.
Σίγυρα—наверно, πρέπνα.
Μύρι, ι—морда.
Διάφανος—прозрачный, κατινός.
Καπνοδὸχος, ο, ι—дымовая труба, τζιυρτ, υτζάχ.
Αςιμόνο—серебрить.
Πάχνι, ι—иней, χυρὸδ.
Χιονοςορός, ο—сугроб, κυρτύκ.
Γαλακςίας, ο—млечный путь.
Μαλοτρὰβιγμα, το—таскание за волосы, выволочка.
Μυ τις έβρεκςε—отчесал, κοπάνιςε.
Κατόχι, το—шпандырь.
Ρὲνκα, ι—сельдь, ςιλέτςα.
Καπελιό, το—кабак, трактир.
Μ'ότι τίχι—чем попало, μ'ότι έρχετε ραςτ.
Λαπάς, ο—каша, παςτὰ.
Καταχονιάζο—трескать, жрать, ςςιςςλαέβο.
Χαγιὰτι, το—сени.
Αναφιλιτό, το—всхлыпиванье.
Αλίπιτος—безжалостный, αχίεφτος.
Ποδίματα, τα—сапоги, τςανκία.
Αδικὸ—обижать.
Χορός, ο—клирос, хор.
Ανκίςτρι, το—крючок, χαρμαχίτς.
Βόλτα, ι—леска, χαρμαχ.
Μερςίνι, το—сом.
Κςιλοπετινός, ο—тетерев.
Λιβαδοπέρδικα, ι—рябчик.
Ιπάλιλος, ο—служащий.
Σπαζμοδικά—судорожно.
'Ελατο, το—ель
'Ενκονός, ο—внук.
Κςεροβίχο—крякать.
Κὰποτες—иногда, μία-μία.

Πίπα, ι — трубка курительная, λλα.
Φροντίζο — хлопотать, заботиться.
Δεςπινίδα, ι — барышня.
Καμαριέρα, ι — горничная.
Κάντιο, το — леденцы.
Εκςαποςτέλνο — спровадить, χαρταχολίγο.
Φάκελος, ο — конверт.
Καςάπικο, το — мясная лавка.
Γραματοκιβότιο, το — почтовый ящик.
Ταχιδρομικὸς — почтовый.
Χαραμάδα, ι — щель, αραλίχ.

ΒΙΚΤΟΡ ΥΝΚΟ

(ΓΑΛΟΣ ΣΙΝΓΡΑΦΕΑΣ)

(1802—1885)

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

I.

Στα μπυλβάρ κε τα περίχορα τυ Παρισιύ γίριζε πάντα ένα πεδαρέλι έντεκα-δόδεκα χρονό. Ι σιντρόφι-τυ το λέγανε Γαβριά. Το πεδί αφτό γελύσε κσένιαστα, πεδιακίστικα, μα ι ζοί-τυ φενότανε κύφια κε σκοτινί. Ι φορεσιά-τυ ίτανε πάρα πολί κομικί: φορύσε αντρικό παντελόνι κε γινεκία μπλύζα. Το παντελόνι τυ το χάρισε όχι ο πατέρας, κε τι μπλύζα τυ τιν έδοσε όχι ι μιτέρα. Κσένι άνθροπι το λιπιθίκανε κε το στολίσανε με τ' αποφόρια-τυς. Κι' ο Γαβριάς ίχε πατέρα κε μιτέρα, μα δε φροντίζανε για το πεδί-τυς.

Για το πεδί αφτό ίτανε καλίτερι ι ζοί στο δρόμο.

Ι γονιί-τυ τον πετάκσανε στι ζοί με μια κλοτσιά.

'Εφιγε απ' αφτύς.

Ο Γαβριάς ίτανε θοριβόδικος, χλομός, γλιγοροκίνιτος, ζβέλτος αγαπύσε να περιγελάι, ίχε αροστιάρικο κε ζοιρό πρόσοπο. Γίριζε στυς δρόμυς, τραγυδύσε τραγυδάκια, έπεζε, σκάλιζε τυς ακάθαρτυς νεροχίτες. Γελύσε όταν τον ονομάζανε πεδί τυ δρόμυ, θίμονε όταν τον λέγανε αγίρτι. Δεν ίχε ύτε στέγι, ύτε πσομί, ύτε φοτιά, κανίς δεν τον αγαπύσε. Μα ίτανε χαροπός, γιατί ίτανε λέφτερος.

Μα όσο κε να ίτανε μοναχό κε παρατιμένο το πεδί αφτό, μια φορά τυς διο ίτε τρις μίνες τυ ερχότανε στο μιαλό ι σκέπσι: «'Ινε κερός να πάγο να δο τι μάνα-μυ». 'Αφινε τα μεγάλα μπυλβάρ, κατέβενε απ' τις προκιμέες, περνύσε γεφίρια, έφτανε ος τα προάστια κ' έμπενε στι χαμοκέλα, όπυ κατικύσε ι ικογένιά-τυ. Ο Γαβριάς ερχότανε κ' έβρισκε τι φτόχια. Κε το πιο λιπιρό ίτανε, ότι κανίς δεν τον προϋπαντύσε με χαμόγελο, όλι ίτανε κρίι, όπος ίτανε κρίο κε τ' άδιο-τυς ντζάκι. 'Οταν έμπενε μέσα, ροτύσανε:

— Από πύ κσεφίτροσες;

Απαντύσε:

— Απ' το δρόμο.

'Οταν έφεβγε ροτύσανε:

— Πύ πιγένις;

Απαντύσε:

— Στο δρόμο.

Το πεδί αφτό δεν το ζέστενε κανίς με τιν αγάπι-τυ, όπος δε ζεστένυν ι αχτίδες τυ ίλιυ το χλομό χορτάρι, που φιτρόνι στο ιπόγιο.

II.

Μα τί γινότανε τότε στο Παρίσι;

Ι ατμόσφερα στι Γαλία ίτανε φοβερί. Λαικί φτόχια, ι εργάτες δίχος πσομί, στο Παρίσι—εμφίλιος πόλεμος, στι Λιόν— εξέγερσι τυ προλεταριάτυ.

Να καταργιθί ι φτόχια, να πάψι ι άδικι εκμετάλεπσι του αδίνατυ απ' το δινατό, να δίνυνε μεροκάματο ανάλογα με τι δυλιά, να δοθί ιποχρεοτικί κε δορεάν εκπέδεπσι στα πεδιά, ν' αναπτιχτύν τα μιαλά, να μι μίνυν τα χέρια δίχος δυλιά,—νά τί έλεγε ο σοσιαλιζμός.

Ι εργάτες σιζιτύσαν ανιχτά στις ταβέρνες το ζίτιμα: «να πολεμίσυμε ίτε να περιμένυμε:» Ορκίζανε τυς εργάτες, ότι θα κατεβύνε στυς δρόμυς με το πρότο σινιάλο. Στα ιπόγια διαβάζανε προκιρίξις. Ι αστινομικές κατανκελίες λέγανε, ότι σ' αφτές «βρίζανε τιν κιβέρνισι».

Ένας εργάτις έλεγε: «Ίμαστε τριακόσιι άνθροπι. Αν μαζέπσυμε απ' ένα συ, θα έχυμε εκατόν πενίντα φράνκα. Πρέπι να τα ξοδέπσυμε για βόλια κε μπαρύτι».

Άλος έλεγε: «Ίστερα από διο βδομάδες θα ίμαστε ίκοσι πέντε χιλιάδες, κε θα μετρίσυμε τις δινάμις-μας με τιν κιβέρνισι».

Τρίτος έλεγε: «Εγό τις νίχτες δεν κιμύμε, γιατί τις νίχτες ετιμάζο φισέκια».

Στυς δρόμυς κολνύσαν προκιρίξις.

Το τεράστιο Παρίσι έμιαζε με κανόνι: όταν ίνε γιομάτο, σόνι μόνο μια σπίθα για ν' ακυστί ο πιροβολιζμός.

Τον Ιύνι τυ 1832 γινότανε ι κιδία τυ στρατιγύ Λαμάρκ. Διο τάγματα με τα τίμπανα σκεπαζμένα από πένθιμο κρεπ, με τα όπλα πυ ίχανε γιριζμένες τις μπύκες προς τα κάτο, δέκα χιλιάδες εθνοφρυρί με τα σπαθιά στιν πάντα, πιροβολαρχίες τις εθνοφρυράς σινοδέβανε το φέρετρο τυ στρατιγύ Λαμάρκ. Από πίσο-τυς πίγανε αμέτριτο ανίσιχο πλίθος. Με φοβερά πλίθι απλόνονταν ι εργάτες: ι φορτοεκφορτοτές, ι πετράδες, ι ξιλυργί, ι μπογιατζίδες, ι τζαμτζίδες, ι στιχιοθέτες. Ι μπυρζυάδες τυς κιτάζανε με φόβο απ' τα μπαλκόνια κε τα παράθιρα τον σπιτιόν-τυς.

Ι κιβέρνισι ίτανε σε επιφιλακί κε ίχε έτιμα τα στρατέβματα: ίκοσι τέσερις χιλιάδες μέσα στιν πόλι κε τριάντα χιλιάδες στα προάστιά-τις.

Στιν πλατία τις Βαστίλιας ενοθίκανε νέα πλίθι.

Άξαφνα μέσα στο πλίθος ακύστικε ι φονί:

— Ι δραγόνι έρχοντε.

Ι δραγόνι διματίζανε σιοπιλά. Τα πιστόλια κε τα σπαθιά-τυς ίτανε μέσα στις θίκες, στα πρόσοπά-τυς πάγοσε ι κατσυφιάρικι αναμονί.

Όταν σινάντιθικε το πλίθος με τυς δραγόνυς, ι μπόρα ξέσπασε: πετύσανε πέτρες, άρχισε το τυφεκίδι. Ι δραγόνι βάλανε σε ενέργια τα σπαθιά-τυς, το πλίθος σκορπίστικε. Σ' όλες τις άκρες τυ Παρισιύ ακύστικε ι μαχιτικί φονί:

— Στα όπλα!

Ι φιτιτές κ' ι εργάτες άρχισαν να φτιάχνυν οδοφράγματα. Έσπαναν τα φανάρια, έπσαχναν στα ιπόγια, κιλύσανε βαρέλια, στίβαζαν τα λιθάρια τυ λιθόστροτυ, πέτρες, έπιπλα, σανίδια κ' έφτιαχναν οδοφράγματα.

Όλα αφτά γινόντανε ταφτόχρονα ς' όλα τα μέρι τις πόλις κε σινοδεβόντανε με τρομερό θόριβο. Σα να ξέσπασαν με μιας εκατοντάδες αστραπές με ένα βρόντιμα.

Δεν πέρασε ύτε μια όρα, κε τ' αμέτριτα οδοφράγματα σα να ξεφίτροσαν απ' τι γι. Κατά το βράδι το ένα τρίτο τυ Παρισιύ ίτανε στα χέρια τον εξεγερμένον. Ο φόβος ανκάλιασε τι μπυρζυαζία. Αμπάροναν παντύ τις πόρτες, τα παράθιρα κε τα κανάτια.

III.

Ο Γαβριάς, χαρύμενος κε λαμπερός, έτρεχε μπρος κε πίσο, σκαρφάλονε πάνο, κατέβενε, θοριβύσε, γλιγοροπερνύσε παντύ στα οδοφράγματα. Ο Γαβριάς ίτανε σαν ανεμοστρόβιλος. Φενότανε παντύ. Ι ιχιρί φονι-τυ δε σταματύσε ύτε στιγμί. Περιγελύσε τυς ακαμάτιδες, ανάνκαζε τυς τεμπέλιδες να δυλέβυν, έδινε κυράγιο στυς κυραζμένυς, άλυς διασκέδαζε, άλυς μάλονε, στυς τρίτυς γινότανε βαρετός, όλυς τυς ανισιχύσε. Έτρεχε απ' τον ένα στον άλο, πιγενοερχότανε κε βύιζε παντύ:

— Πιο θαραλέα! Ρίχστε λιθάρια! Ακόμα! Περισότερα βαρέλια! Το οδόφραγμά-σας ίνε μικρό. Δεν αξίζι καθόλυ. Φέρτε εδό ότι βρίτε! Χαλάστε το σπίτι! Για κιτάξτε—νά μια γιάλινι πόρτα!

Όλυς τυς σκότιζε:

— Δόστε-μυ όπλο! Όπλο μυ χριάζετε! Γιατί δε μυ δίνυν όπλο;

Πάτισε ι νίχτα, κανίς δε φενότανε. Ακυότανε μόνο ένα ιπόκοφο βυιτό κε πότε-πότε πιροβολιζμί, μα αφτί ακυόνταν σπάνια κε σάμπος από μακριά. Ι μακρόχρονι αφτί αναβολί έδιχνε, ότι ι κιβέρνισι μάζεβε τις δινάμις-τις. Πενίντα επαναστάτες περιμένανε εξίντα χιλιάδες στρατό.

Τον επαναστάτι Ανζολρά τον έπιασε ι ανιπομονισία. Έτσι παθένυν ι γενέι στα πρόθιρα τον τρομερόν γεγονότον. Ακολύθισε το Γαβριά. Το πεδί έφτιαχνε φισέκια κάτο στιν ταβέρνα με το θαμπό φος

τον διο κεριόν, πυ άναβαν πάνο στο τεζιάκι. Το φος αφτό απ' το δρόμο δε φενότανε. Στα πάνο πατόματα δεν άναβαν καθόλυ φος.

— 'Ακυσε,—ίπε ο Ανζολρά,—εσί ίσε μικρός, δε θα σε δύνε. Έδγα απ'τα οδοφράγματα, γλίστρισε κατά μάκρος τον σπιτιόν, γίρισε στυς δρόμυς... Θάρτις πίσο κε θα μυ πις τι γίνετε.

— Ι μικρύλιδες μπορύν κε να χριαστύν.—καφχισιάρικα ίπε ο Γαβριάς.—Καλά λιπόν, θα πάγο.

Το πεδί χερέτισε στρατιοτικά κ' έτρεκσε χαροπό.

IV.

Στον πίργο χτίπισε ι όρα δέκα. Ο Ανζολρά κι' ο σίντροφός-τυ Κομπεφέρ καθόντανε με τα όπλα στα χέρια ανάμεσα στυς τίχυς τον σπιτιόν κ' ένα μεγάλο οδόφραγμα. Σοπένανε, αφυνκραζόντανε, προσπαθόντας ν' ακύσυν τον ίχο τον πιο ιπόκοφον κι' απομακριζμένον βιμάτον. 'Ακσαφνα ανάμεσα στιν κατσυφιάρικι σιγαλιά ακύστικε μια ιχιρί, νεανικί, χαροπί φονί. Τραγυδύσε ένα τραγυδάκι, πυ τέλιονε με φονί πετινύ.

— 'Ινε ο Γαβριάς,—ίπε ο Ανζολρά.

— Μας δίνι σινιάλο,—ίπε ο Κομπεφέρ.

Τα βιαστικά βίματα διατάρακσαν τιν ισιχία τυ εριμικύ δρόμυ. Ο Γαβριάς σκαρφάλοσε επιδέκσια σα μαιμύ πάνο στο όμνιμπυς. Πίδισε μέσα στο οδόφραγμα. Μόλις πίρε τιν ανάσα-τυ το πεδαρέλι ίπε:

— Το όπλο-μυ! 'Ερχυντε!

Σα να πέρασε ιλεχτρικό ρέβμα απ' όλο το οδόφραγμα. 'Ολα τα χέρια απλόθικαν προς τα όπλα.

— Θέλις να πάρις τιν καραμπίνα-μυ;— ρότισε ο Ανζολρά.

— 'Οχι, θέλο μεγάλο όπλο,—απάντισε ο Γαβριάς.

Διο φρυρί γίρισαν πίσο στο οδόφραγμα σκεδόν ταφτόχρονα με το Γαβριά. Στο πόστο-τυ έμινε μόνο ο φρυρός, πυ στεκότανε απ' τι με-

ριά τον γεφιριόν κε τις αγοράς. 'Οπος φένετε, απ' εκί ακόμα δεν ερχόντανε στρατέβματα.

Ι ιπερασπιστές τυ οδοφράγματος πιάσανε τα μαχιτικά-τυς πόστα.

Πέρασαν ακόμα λίγα λεφτά, ίστερα ακύστικε καθαρά ο ίχος τον βιμάτον, πυ ίτανε κανονικά, βαριά, πολιάριθμα. Σίμονε ακατάπαφστα, ίσιχα κε τρομερά. 'Αχσαφνα σταμάτισε. Στιν άκρι τυ δρόμυ σα ν' ακύστικε ι ανάσα πολόν ανθρόπον. Μα δε φενότανε κανίς· μόνο στο βάθος, μέσα στο πικνό σκοτάδι, μπορύσε κανίς να διακρίνι πολές μετάλινες κλοστές, πυ μόλις φενόντανε κε μιάζανε με λαμπερά δίχτια. 'Ιτανε ι κσιφολόνχες κ' ι κάνες τον όπλον, πυ φοτιζόντανε θαμπά απ' τι μακρινί αναλαμπί τυ δαβλιύ.

'Αχσαφνα μέσα απ' αφτό το σκοτάδι ακύστικε ι απέσια φονί:

— Πιός έρχετε;

Κε τιν ιδια στιγμί ακύστικε ι κλανκί τον όπλον.

Ο Ανζολρὰ απάντισε φοναχτά κε περίφανα:

— Ι Γαλικί επανάστασι!...

— Πιρ!—ακύστικε ι προσταγί.

Ι φοτιά άστραπσε κε φότισε τις προσόπσις τον σπιτιόν, σα να άνικσε για μια στιγμι κε να κσανασφάλικσε ι τρίπα τυ πιρομένυ φύρνυ.

Μια άγρια ομοβροντία ακύστικε πάνο απ'το οδόφραγμα. Ι κόκινι σιμέα έπεσε. Ι ομοβροντία ίτανε τόσο δινατί κε πικνί, πυ έκοπσε τον ιστό. Τα βόλια, πυ πίδισαν πίσο απ' τις κορνίζες τον σπιτιόν, έπεσαν στο οδόφραγμα κε πλίγοσαν κάμποσυς ανθρόπυς.

— Σίντροφι,—φόναχσε ο Ανζολρά,—φιλάχστε το μπαρύτι! Μιν πιροβολίτε, ενόσο δε φένυντε στο δρόμο. Κε πρότα απ' όλα ας σικόσυμε τι σιμέα.

Πίρε τι σιμέα, πυ έπεσε στα πόδια-τυ.

V.

Πολί δεν περιμένανε.

Φάνικε το πρότο κανόνι.

Απ' το οδόφραγμα ακύστικε μια ομαδικί ομοβροντία. Ο καπνός σκέπασε σα λάβα το κανόνι κε τυς ανθρόπυς. 'Ιστερα από λίγα δεφτερόλεφτα το σίνεφο σκορπίστικε, το κανόνι κ' ι άνθροπι κσαναφάνικαν. Κσακολυθύσαν να σέρνυν το κανόνι προς το οδόφραγμα αργά, ίσιχα, δίχος καμιά βιάσι. Κανίς δεν ίχε πλιγοθί. 'Ιστερα ο αχσιοματικός πυ κυμάνταρε άρχισε να γιρίζι το κανόνι κατά το οδόφραγμα.

'Ιστερα από ένα λεφτό στίσανε το κανόνι στι μέσι τυ δρόμυ. Ι ανιχτί μπόκα-τυ ίτανε γιριζμένι ενάντια στο οδόφραγμα.

— Γιομόστε τα όπλα!—πρόσταχσε ο Ανζολρά.

Μπορί άραγε το οδόφραγμα να βαστάχσι στο χτίπιμα τις οβίδας;

Θ' ανίκσι άραγε ρίγμα; Εδό ίτανε το ζίτιμα. Τον χερό πυ ι επαναστάτες κσαναγιόμοναν τα όπλα, ι πιδορολιτές γιόμοναν το κανόνι.

Το κανόνι πιροβόλισε, ι οβίδα πέτακσε.

— Εδό!—ακύστικε μια χαροπί φονί.

Ι οβίδα χόθικε ς' ένα ςορὸ από ςιντρίμια. 'Εςπαςε τον τροχό τυ όμνιμπυς κε κσέκανε ένα παλιό αμάκσι. Ι ιπεραςπιςτές τυ οδοφράγματος πατìςανε τα γέλια.

— Σινεχίςτε!—φόνακσε κάπιος απ' το οδόφραγμα ςτυς πιροβολιτές.

Σ' αφτό το διάςτιμα ο Ανζολρά αφυγκραζότανε προςεχτικά ςτιν πολεμίςτρα-τυ κε παρακολυθύςε τον εχτρό.

— Σκίπςτε τα κεφάλια-ςας πιο ςιμά ςτον τίχο!—φόνακσε ο Ανζολρά.—Γονατίςτε κατά μάκρος τυ οδοφράγματος!

Μα ι ομοβροντία ακύςτικε πριν να προφτάςυν να εχτελέςυν τι διαταγί τυ Ανζολρά.

Διο άνθροπι ςκοτòθικαν κε τρις πλιγόθικαν.

Το οδόφραγμα δεν μπορύςε πολίν κερό να βαςτάκσι ςε τètιο βομβαρδιζμό. Τα κομάτια τις οβίδας άνικσαν ρίγμα.

Ακύςτικε ένα ανίςιχο μυρμυριτό.

Ι πολιορκιμένι περιμένανε τον άλο πιροβολιζμό.

Δεν άργιςε νἄρτι.

Απ'τα διο κανόνια, πυ βομβάρδιζαν το οδόφραγμα, το ένα έριχνε μίδρυς, κε τ'άλο οβίδες.

Ι οβίδες χτιπύςανε ςτιν απάνο άκρι τυ οδοφράγματος, κομάτιαζαν τα λιθàρια κε τα κομάτια-τυς πέφτανε ςα χαλàζι πάνο ςτυς πολιορκιμένυς.

— Πρέπι να χαλινόςυμε αφτά τα κανόνια! — ίπε ο Ανζολρά κε φόνακσε: — Πιρ ενάντια ςτυς πιροβολιτές!

'Ολι ίταν έτιμι προπολύ. Το οδόφραγμα, πυ ςόπενε πολίν κερό, άρχιςε να χτιπάι λιςαζμένα κε χαρύμενα: έκσι ίτε εφτά ομοβροντίες ακολύθιςαν ι μια τιν àλι. Ο δρόμος γέμιςε από πνιχτικό καπνό.

'Ιςτερα από λίγα λεφτά ανάμεςα απ'τιν ομìχλι, πυ τι λυρίδιαζε ι φλόγα, μπόρεςαν να δυν, ότι τα διο τρίτα τον πιροβολιτόν ìνε κσαπλομένι κάτο απ'τυς τροχύς τον κανονιόν. Εκίνι πυ απέμιναν ζοντανί κσακολυθύςαν να γιομόνυν τα κανόνια, μα ι κανονιές έγιναν πιο αργές.

— Τì επιτιχιμένα! ίπε ένας απ'τυς επαναςτάτες ςτον Ανζολρά.
— Πλέρια επιτιχία!

Ο Ανζολρά κύνιςε το κεφάλι-τυ κε απάντιςε:

— Ακόμα ένα τέταρτο τις όρας τέτια επιτιχία, κε ςτο οδόφραγμα δε θα μίνι ύτε μια δεκάδα φιςέκια.

Ο Γαβριάς άκυςε αφτά τα λόγια.

VI.

Απ'το οδόφραγμα παρατιρίςανε, ότι κάπιος κατέβικε κε ςτέκετε ςτο δρόμο κάτο απ'τυς πιροβολιζμύς. Ο Γαβριάς πίρε απ'τιν ταβέρνα ένα καλάθι για μπυκάλια, βγίκε απ'το δρομάκι κι'άρχιςε ίςιχα ν' αδιάζι ςτο καλάθι-τυ τις φιςινκιοθίκες τον ςκοτομένον εθνοφρυρόν.

— Τί κάνις; — ροτίςανε απ'το οδόφραγμα.

Ο Γαβριάς ςίκοςε το κεφάλι-τυ:

— Γεμίζο το καλάθι.

— Μα δε βλέπις, πός ςκάνυν ι οβίδες;

Ο Γαβριάς απάντιςε:

— Πςιχαλίζι. Μεγάλι δυλιά!

— Γίριςε πίςο!

— Τόρα, — ίπε ο Γαβριάς κε ρίχτικε τρεχάτος ςτο δρόμο.

Καμιά ικοςαριά ςκοτομένι ίτανε κςαπλομένι κατά μάκρος τυ δρόμυ πάνο ςτο λιθόςτροτο. Καμιά ικοςαριά φιςινκιοθίκες — απόθεμα μπαρυτιύ για το οδόφραγμα. Ο δρόμος ίτανε κυκλομένος από καπνό, ςαν από ομίχλι. Απ'τον καπνό μέρα μεςιμέρι ίτανε ςτο δρόμο ςκεδόν ςκοτινά. Ι πολεμιςτές κι' απ'τα διο μέρι μόλις μπορύςαν να κςεχορίςυν ο ένας τον άλο.

Το ςκοτάδι οφέλιςε το Γαβριά.

Κάτο απ'το ςκέπαζμα τυ καπνύ κε χάρι ςτο μικρό-τυ ανάςτιμα μπορύςε να προχορίςι κάμποςο μακριά, δίχος να τον προςέκςυν ι ςτρατιότες. 'Αδιαςε τις πρότες έκςι ίτε εφτά φιςινκιοθίκες, δίχος να κινδινέπςι πολί.

Σερνότανε πάνο ςτιν κιλιά, προχορύςε με τα τέςερα, βαςτόντας το καλάθι με τα δόντια, ςύφρονε, γλιτρύςε, ςτριφογίριζε, πιγένοντας απ' τον ένα ςκοτομένο ςτον άλο κε αδιάζοντας τις φιςινκιοθίκες.

Δεν ίτανε ακόμα μακριά απ'το οδόφραγμα, μα δεν αποφάςιζαν να τον φονάκςυν, γιατί φοβόντανε να μιν τον δυν ι ςτρατιότες.

Προχορύςε όλο κε πιο μακριά κε ςίρθικε ος το μέρος όπυ ι ομίχλι απ'τυς πιροβολιζμύς δεν ίτανε τόςο πικνί.

Ι ακροβολιςτές, πυ κςαπλόθικαν κατά μάκρος τυ τίχυ πυ ίτανε φτιαγμένος από λιθάρια, κ' ι ςτρατιότες πυ ςορεφτίκανε ςτι γονιά τυ δρόμυ, έδικςαν ο ένας ςτον άλο κάτι πυ ςάλευε μέςα ςτον καπνό.

Τι ςτιγμί πυ ο Γαβριάς έβγαζε τα φιςέκια απ'τι φιςινκιοθίκι ενός ςκοτομένυ δεκανέα, ςτο πτόμα έπεςε ένα βόλι.

— Να πάρι ο διάβολος! — φόνακςε ο Γαβριάς. — Τυς πεθαμένυς-μυ ςκοτόνυν.

Το δέφτερο βόλι χτίπιςε ςτο λιθόςτροτο ςιμά-τυ. Το τρίτο αναποδογίριςε το καλάθι-τυ.

Ο Γαβριάς κίτακσε ολόγιρα κε ίδε, ότι πιροβολύν απ'τι γονιά του δρόμυ.

Σικόθικε όρθιος μ'όλο-τυ το αναςτιμα. Ο άνεμος κιμάτιζε τα μαλιά-τυ. Κιτάζοντας τυς εθνοφρυρύς, πυ ςιμαδέβανε πάνο-τυ, ο Γαβριάς άρχιςε να τραγυδάι.

'Ιςτερα ςίκοςε το καλάθι, έβαλε πάλι όλα τα φιςέκια πυ πέςανε από μέςα, κε, ςιμόνοντας ςτυς ακροβολιςτὲς, άρχιςε ν'αδιάζι μιαν άλι φιςινκιοθίκι. Το τέταρτο βόλι ςφίρικςε δίπλα-τυ, δίχος να τον πετίχι. Ο Γαβριάς τραγυδύςε

Στο πέμπτο βόλι απάντιςε μ'ακὸμα ένα κυπλέτο.

Το θέαμα ίτανε φοβερό. Πιροβολύςαν πάνο ςτο πεδί, κε κίνο περιγελύςε τυς ακροβολιςτές. Θαρύςες, ότι διαςκέδαζε με όλι τιν καρδιάτυ. Σε κάθε πιροβολιζμό απαντύςε μ'ένα κυπλέτο. Σιμαδέβανε αδιάκοπα πάνο-τυ κε δεν μπορύςαν καθόλυ να τον πετίχυν. Ι εθνοφρυρί γελύςαν, πιροβολόντας πάνο-τυ. Κςαπλονότανε, πετιότανε πάνο, κριβὸτανε ςτις αβλόπορτες, χανότανε, κςαναφενότανε, γλίτονε με φεβγιό, έτρεχε πίςο, φοβέριζε με τι γροθιά-τυ τα κομάτια τις οβίδας, άδιαζε τις φιςινκιοθίκες κε γέμιζε το καλάθι-τυ. Απ'το οδόφραγμα τον παρακολυθύςανε με τρόμο. Εκί χτιπύςε ι καρδιά-τυς για κίνον, κι' ο Γαβριάς τραγυδύςε. Τα βόλια τον προφτένανε, μα εκίνος ίτανε πιο ζβέλτος απ'τα βόλια. Σα να έπεζε κριφτό με το θάνατο.

Μα επιτέλυς ένα δολερό βόλι πρόφταςε το πεδάκι. Ο Γαβριάς τρίκλιςε κ'έπεςε. Απ'το οδόφραγμα ακυςτίκανε φονές φρὶκις. Ο Γαβριάς ανας ικόθικε. Το έμα έτρεχε ςτο πρόςοπό-τυ. 'Απλοςε τα χέρια-τυ κε, κιτάζοντας προς τι μεριά απ'όπυ ακύςτικε ο πιροβολιζμός, κςανατραγύδιςε

Δεν πρόφταςε να τελιόςι το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τον ανάνκαςε να ςοπάςι. Τι φορά αφτί έπεςε μπρύμιτα ςτο λιθόςτροτο κι' άλο δε ςάλεβε.

Ο μικρός ίροας ςκοτόθικε.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός ίταν ο Γαβριάς; Πός έγινε «πεδί τυ δρόμυ»;
2. Διιγιθίτε, τὶ έκανε ο Γαβριὰς ςτα οδοφράγματα.
3. Τί λογιό ὶτανε ο Γαβριάς, αν κρίνυμε απ'το φέρςιμο κε τι δυλιά-τυ;
4. Τί περιπτόςις κςέρετε πυ να πὶρανε τα πεδιά μὲρος ςτιν επανάςταςίμας; Τὶ διαβὰςατε γι'αφτό; Να το διιγιθίτε.

ΛΕΚΣΙΔΟΓΙΟ.

Περίχορα, τα—окрестности.
Πεδαρὲλι, το—мальчуган, πεδίτς.

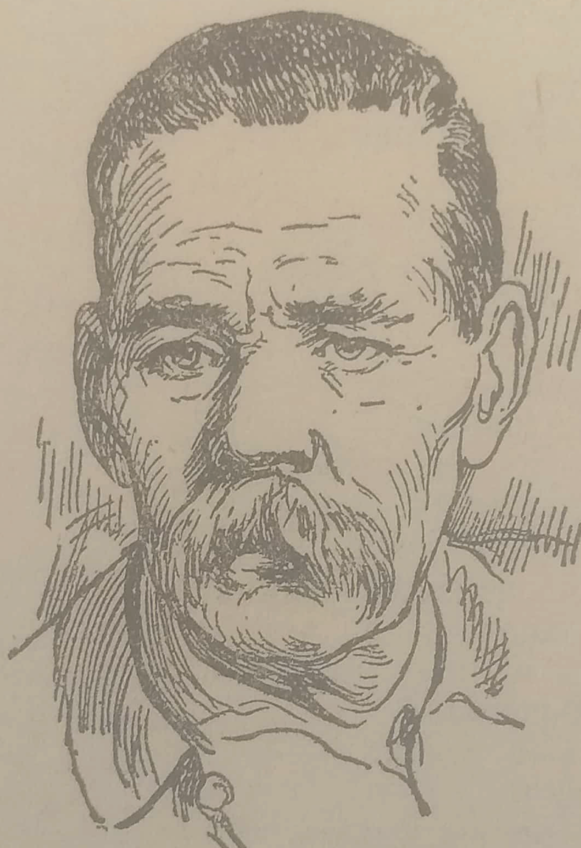
Κύφιος—пустой, όφκερος.
Αποφόρια, τα—обноски.
Κλοτςιά, ι—пинок.
Χλομὸς—бледный, ςαρίς.
Σχαλίζο—копаться, ζγαλίγο.
Νεροχίτις, ο—сток нечистот.
Αγίρτις, ο—проходимец.
Παρατιμένος—заброшенный, πεταγμένος.
Σκέπςι, ι—мысль, νόνιζμα.
Προκιμέα, ι—набережная.
Γεφίρι, το—мост, κυπύρ.
Προάςτιο, το—предместье.
Χαμοκέλα, ι—лачуга, трущоба.
Λιπιρός—печальный.
'Αδιος—порожний, пустой. όφκερος.
Ντζάκι, το - очаг, υντζάχ.
Ιπόγιο, το—погреб, подземелье.
Εκςέγερςι, ι—восстание.
'Αδικος—несправедливый, напрасный.
Εκμετάλεπςι, ι—эксплоатация.
Ανάλογα—в зависимости, соответственно.
Ιποχρεοτικός—обязательный.
Δορεάν—даром, μπιταβά.
Εκπέδεπςι, ι—обучение
Αναπτίςο—развивать.
Ορκίζο—брать клятву.
Προκίρικςι, ι—прокламация.
Αςτινομικός -полицейский.
Καταγκελία, ι—донос,
Σο, το мелкая французская монета.
Βὸλι, το—пуля.
Φιςεκι, το—патрон.
Σπὶθα, ι—искра, τςιλίδι.
Πιροβολιζμός, ο—выстрел.
Κιδὶα, ι—похороны.
Στρατιγός, ο—генерал.
Τάγμα, το—батальон, отряд.
Τίμπανο, το—барабан.
Πένθιμος—траурный.
Μπόκα, ι—дуло.
Εθνοφρυρός, ο—национальный гвардеец.
Πιροβολαρχία, ι—батарея пушек.
Σινοδέβο—провожать, παραβγάλο.
Φέρετρο, το—гроб.
Ανίςιχος—взволнованный, неспокойный.
Φορτοεκφορτοτίς, ο—грузчик.
Τζαμτζίς, ο—стекольщик.
Στιχιοθέτις, ο—наборщик.
'Ιμε ςε επιφιλακί—быть настороже.

Βιματίζο—итти шагом, маршировать.
Κατςοφιάριχος—мрачный, ἄγριος.
Θίκι, ι—ножны, кобура, чехол.
Αναμονί, ι—выжидание.
Βάζο ςε ενέργια—пустить в ход, в действие.
Σκορπίζομε—разбежаться, рассеяться, νταγλέφκομε.
Φιτιτίς, ο—студент.
Οδόφραγμα, το—баррикада.
Πςάχνο—шарить.
Λιθάρι, το—булыжник, камень, πέτρα, χαγιά.
'Επιπλα, τα—мебель.
Λιθὸςτροτο, το—мостовая.
Εκςεγερμένος—восставший.
Αμπαρόνο—запирать на засов.
Κανάτια, τα—ставни, χαπάχια.
Σκαρφαλόνο—карабкаться, τςαπαλανέφκομε.
Ανεμοςτρόβιλος, ο—вихрь, ανεμοχαλία.
Ιχιρός—звонкий.
Ακαμάτις, ο—бездельник.
Κυράγιο, το—бодрость.
Διαςκεδάζο—забавлять-ся.
Μαλόνο—бранить, ссориться.
Σκοτίζο—морочить, тормошить.
'Οπλο, το—оружие, винтовка.
Ιπόκοφος—глухой, смутный.
Σπὰνιος—редкий, αρίς.
Αναβολί, ι—отстрочка, откладывание.
Γενέος—мужественный, καρδάρς.
Στα πρόθιρά—на пороге.
Θαμπὸς—тусклый.
Γεγονός, το—событие.
Τεζιάκι, το—прилавок.
Καφχιςιάριχος—заносчивый, хвастливый, μαχταντζάρς.
Πίργος, ο—башня.
'Ιχος, ο—звук
Σιγαλιά, ι—тишина, τιντζλίχ.
Νεανικός—юный, γιάςςκος.
Πετινός, ο—петух, λυχτόρ.
Ερημικός—безлюдный, пустынный.
Επιδέξιος—ловкий, τζαμπίκς.
Φρυρός—часовой.
Ταφτόχρονα—одновременно.
Ιπεραςπιςτὶς, ο—защитник.
Κανονικός—мерный, нормальный.
Ακατάπαφςτος—безостановочный.
Διακρίνο—различать.
Κλοςτί, ι—нитка, ράμα.
Κςιφολόνχι, ι—штык.
Κάνι, ι—ствол ружья.

Αναλαμπί, ι—отблеск.
Δαβλί, το—факел.
Απέςιος—зловещий.
Κλανκί, —бряцанье.
Πρόςοπςι, ι—фасад.
Ομοβροντία, ι—залп.
Ιςτός, ο - древко.
Βιάςι, ι—спех, ζμπύδαζμα.
Αχςιοματικὸς, ο—офицер.
Οβίδα, ι—ядро, снаряд.
'Αραγε—ли.
Ρίγμα, το—брешь.
Πιροβολιτίς, ο—артиллерист.
Κςεχάνο—прикончить.
Πολεμίςτρα, ι—бойница.
Κατὰ μάκρος—вдоль, ςτο μάκρος.
Πολιορκιμὲνος—осажденный.
Μὶδρος, ο—картечь.
Χαλάζι, το—град, πυρτζάχ.
Δυριδιάζο—исполосовать.
Μπυκάλι, το—бутылка, ςςιςςά.
Αδιάζο—опоражнивать, φκερόνο.
Φιςινκιοθὶκι, ι—патронташ.
Πςιχαλίζι—моросит, идет мелкий дождь, τζαχίζ, κατςαχνίζ.
Απόθεμα, το—запас.
Οφελό—давать пользу, δύγο διάφορο.
Χάρι ςτο—благодаря.
Ακροβολιςτίς, ο—стрелок.
Πτόμα, το—труп.
Αναποδογιρίζο—опрокидывать, κυπόνο.
Διαςκεδάζο—забавлять-ся, гулять, ινκλενέβο.
Σιμαδέβο—целиться, делать знак.
Τρόμος, ο—трепет, страх, φόβος.
Κριφτό, το—прятки.
Δολερός—коварный.
Φρίκι, ι—ужас.
Μπρύμιτα—ниц, лицом вниз.

ΜΑΚΣΙΜ ΓΟΡΚΙ

(1868—1936)

Ο ΠΕΠΕ

Ο Πέπε ίνε δέκα χρονό, ίνε λεπτοκαμομένος, λιγνός, γλιγοροκίνιτος ςα γυςτερίτςα. Τα παρδαλά κυρέλια κυνιύντε στις ςτενές πλάτες-τυ, απ'τις αμέτριτες τρίπες φένετε το δέρμα-τυ, πυ ίνε μαβριδερό απ'τον ίλιο κε τιν ακαθαρςία. Μιάζι με κςερό χορταράκι,—φιςάι ο άνεμος απ'τι θάλαςα κε το κυβαλάι πέζοντας μαζί-τυ,—ο Πέπε πιδὰ πάνο στις πέτρες τυ νιςιύ απ'τιν ανατολί ος το ιλιοβαςίλεμα, κε κάθε όρα κςεχίνετε από κάπυ ι ακύραςτι φονίτςα-τυ.

—Πανόρια Ιταλία
Δικιά-μυ Ιταλία!

'Ολα τον ενδιαφὲρυν: τα λυλὺδια, πυ ςαν πιχτά ριάκια τρέχυν στιν καλί γι, ι γυςτερίτςες ανάμεςα στις μελανοπές πέτρες, τα πυλιά μέςα στο ςκαλιςμένο φίλομα τον ελιόδεντρον, στι μαλαχιτένια δαντέλα τυ αμπελιύ, τα πςὰρια μέςα στυς ςκοτινύς κὶπυς στον πὰτο τις θάλαςας κ' ι φορεςτιέρι στυς ςτενύς μπερδεμένυς δρόμυς τις πόλις.

Μπορί κανίς να διιγιθί για τον Πέπε πολές ενδιαφέρυσες ιστορίες. Μια μέρα κάπια σινιόρα τυ έδοσε να φέρι για δόρο στι φιλενάδα-τις ένα καλάθι μίλα απ'τον κίπο-τις.

— Θα κερδίσις ένας σόλντο!— τυ ίπε.—Αφτό δε θα σε βλάψι.

Πίρε με μεγάλι προθιμία το καλάθι, το έβαλε πάνο στο κεφάλι-τυ κε ξεκίνισε, μα γίρισε για να πάρι το σόλντο μόνο το βράδι.

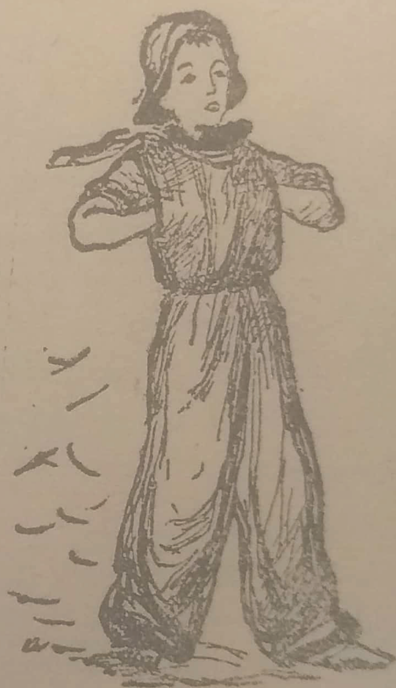
— Πολί δε βιαζόσυνα!—τυ ίπε ι γινέκα.

— Μα πάλι κυράστικα, αγαπιτί-μυ σινιόρα!—αναστενάζοντας απάντισε ο Πέπε.—'Ιτανε δα παραπάνο από μια δεκαριά!

— Στο καλάθι πυ ίτανε γεμάτο ος απάνο; Καμιά δεκαριά μίλα;

— Τα πεδιά, σινιόρα.

— Μα τα μίλα;

— Στιν αρχί—τα πεδιά: ο Μικέλε, ο Ντζοβάνι...

Εκίνι άρχισε να θιμόνι, τον άρπαξε απ'τιν πλάτι, τον τίναξε.

— Απάντισε, πίγες εκί τα μίλα;

— Ος τιν πλατία, σινιόρα! Ακύστε, πόσο καλά φέρθικα: στιν αρχί δεν έδινα καμιά προσοχί στις κοροιδίες-τυς,—ας με σινκρίνυνε με το γάιδαρο, σκεφτόμυνα, όλα θα τα ιποφέρο από σεβαζμό στι σινιόρα, —για σας, σινιόρα. Μα όταν άρχισαν να κοροιδέβυν τι μάνα-μυ,—αχά, σκέφτικα, αφτό έτσι δε θα το περάσετε. 'Εβαλα τότε κάτο το καλάθι, κε, έπρεπε να βλέπατε, καλί-μυ σινιόρα, τί επιδέξια κ'έφτοχα πετίχενα αφτύς τυς κακύργυς,—θα γελύσατε πολί!

— Κατακλέψανε τα φρύτα-μυ!;—φόναξε ι γινέκα.

Ο Πέπε, αναστέναξε μελανχολικά κε ίπε:

— Α, όχι. Μα εκίνα τα φρύτα πυ δεν πέτιχαν τα πεδιά, έσπασαν στυς τίχυς, κε τ'άλα τα φάγαμε ίστερα αφύ νίκισα κε σιμφιλιόθικα με τυς εχτρύς...

Ι γινέκα φόναζε πολί όρα, ξεσπόντας πάνο στο ξυριζμένο κεφάλι τυ Πέπε όλες τις κατάρες πυ ίξερε. Εκίνος τιν άκυε προσεχτικά κε ιπάκυα, κροταλίζοντας, από κερό σε κερό τι γλόσα-τυ, κε πότε-πότε φονάζοντας επιδοκιμαστικά:

— Ο-ο, πός το ίπε! Τί λόγια!

Κι' όταν κυράστικε πια κε τον άφισε κ' έφιγε, ίπε καταπόδι-τις:

— Μα, αλίθια, δε θα ανισιχύσατε τόσο, αν βλέπατε τί έφτοχα

πετίχενα με τα ορέα φρύτα τυ κίπυ-ςας τα λερομένα κεφάλια αφτόν τον κατεργάριδον. Αχ, αν το βλέπατε;—θα μυ δίνατε διο σόλντο αντίς για το ένα πυ μυ ιποσχεθίκατε!

Ι γινέκα με το χοντρό τρόπο δεν κατάλαβε τι μετριόφρονι περιφάνια τυ νικιτί,— τον φοβέρισε μόνο με τι σιδερένια γροθιά-τις.

Ι αδερφί τυ Πέπε, πυ ίτανε κορίτσι πολί μεγαλίτερο, μα όχι πιο έξυπνο απ'τον αδερφό-τις, πίγε να δυλέπςι ιπιρέτρια—να σιγιρίζι τις κάμαρες—στι βίλα ενός πλύσιυ αμερικανύ. 'Εγινε αμέσος κιόλας καθαρί, ροδοκόκινι κε, απ'το καλό φαγί, άρχισε εςθιτά να γιομίζι από γερό ζυμί, σαν τ'απίδι τον 'Αβγυστο.

— Ο αδερφός-τις μια φορά τι ρότισε:

— Κάθε μέρα τρος;

— Διο κε τρις φορές, αν θέλο,—απάντισε με περιφάνια.

— Να λιπόσυνα τυλάχιστο τα δόντια-συ!—τι σιμβύλεπσε ο Πέπε κι' αφύ σκέφτικε ίστερα τιν κσαναρότισε:

— Πολί πλύσιος ίνε τ'αφεντικό-συ;

— Εκίνος; Νομίζο, ότι ίνε πιο πλύσιος κι' απ'το βασιλιά.

— Μα ας αφίσυμε τις βλακίες για τυς γίτονες! Κε πόσα παντελόνια έχι τ'αφεντικό-συ;

— Σ'αφτό ίνε δίσκολο ν'απαντίσο.

— Δέκα;

— Μπορί κε παραπάνο.

— Γιά πίγενε να μυ φέρις ένα, όχι πολί μακρί κε να ίνε ζεστό,—ίπε ο Πέπε.

— Γιατί;

— Δε βλέπις τί λογιό ίνε το δικό-μυ;

Αφτό ίτανε δίσκολο να το δι κανίς,—απ'το παντελόνι τυ Πέπε μίνανε πάνο στα πόδια-τυ πάρα πολί λίγα πράματα.

— Νε,—το παραδέχτικε ι αδερφί,—πρέπι να ντιθίς! Μα εκίνος μπορί δα να νομίσι, ότι το κλέπσαμε.

Ο Πέπε τις ίπε επιβλιτικά:

— Δεν πρέπι να λογαριάζυμε τυς ανθρόπυς πιο ανόιτυς από μας! 'Οταν απ'τα πολά πέρνυνε λιγάκι, αφτό δεν ίνε κλεπσιά, αλά ίνε μόνο μ'ρασιά!

— Μα αφτά ίνε τραγύδια!—δε σιμφονύσε ι αδερφί, μα ο Πέπε γλίγορα τιν κατέπισε, κι' όταν έφερε στο μαγιριό ένα καλό ανιχτόνκριζο παντελόνι, πυ βγίκε λιγάκι πιο μακρί απ'όλο το κορμί τυ Πέπε, εκίνος αμέσος κατάλαβε τί πρέπι να κάνι.

— Για δόσε-μυ το μαχέρι!—ίπε.

Κ' ι διο μαζί κάνανε γλίγορα το παντελόνι τυ αμερικανύ πολί βολικό κοστύμι για το πεδί: βγίκε λιγάκι πλατί, μα βολικό τσυβάλι,

βαστιότανε με σκινάκια στις πλάτες-τυ, αφτά μπορύσε να τα δένι ολόγιρα στο λεμὸ-τυ, κε ι τσὲπες τυ χρισιμέβανε περίφιμα για μανίκια.

Θα το φτιάχνανε καλίτερο κε πιο βολικό, μα στι δυλιὰ αφτί τυς εμπόδισε ι γινέκα τυ νικοκίρι τυ παντελονιύ: ὶρτε στο μαγιριό κι' άρχισε να λέι βάρβαρα λόγια ς' όλες τις γλόσες κε στον ίδιο βαθμό άσκιμα, όπος σινιθίζυν ι αμερικανί.

Ο Πέπε δεν μπορύσε με τίποτα να σταματίσι τιν εβγλοτία-τις, κατσύφιαζε, έβαζε το χέρι στιν καρδιά-τυ, άρπαζε με απελπισία το κεφάλι-τυ, αναστέναζε κυραζμένα, μα ι γινέκα δε μπορύσε να ισιχάσι ος τι στιγμί πυ φάνικε ο άντρας-τις.

— Τί τρέχι;—ρότισε.

Κε τότε ο Πέπε ίπε:

— Σινιόρ, με κάνι να θαβμάζο πολὶ ο θόριβος πυ σίκοσε ι σινιόρα-σας, κε μὰλιστα λίγο μυ κακοφάνικε για λόγυ-σας. Νομίζι, όπος κατάλαβα, ὸτι χαλάσαμε το παντελόνι, μα σας βεβεόνο, ότι για μένα ίνε βολικὸ. Φένετε, νομίζι, ότι πίρα το τελεφτέο παντελόνι-σας, κ' εσίς δε μπορίτε ν' αγοράσετε άλο...

Ο αμερικανός, αφύ τον άκυσε ίσιχα, ίπε:

— Μα εγό νομιζο, λεβέντι-μυ, ότι πρέπι να φονάξυμε τιν αστινομία.

— Νε-ε;—θάβμασε ο Πέπε.—Γιατί;

— Για να σε πάι στι φιλακί...

Αφτό ὲκανε τον Πέπε να πικραθί πολί, λίγο ὲλιπσε να κλάψι, μα κρατίθικε κε ίπε με ακσιοπρέπια:

— Αν σας αρὲσι αφτό, σινιόρ, αν αγαπάτε να καθίζετε τυς ανθρόπυς στι φιλακί, τότε—βέβεα! Μα εγό δε θα έκανα έτσι, αν ίχα πολά παντελόνια, κ' εσίς δεν ιχυτε ύτε ένα! Θα σας έδινα διο, μπορί μάλιστα κε τρία, αν κε δε μπορί κανίς να φορέσι με μιας τρία παντελόνια. Προπάντον όταν κάνι ζέστι...

Ο αμερικανός πάτισε τα γέλια, κάποτες δα κ' ι πλύσι ίνε στα κέφια-τυς.

Ίστερα φίλεψε τον Πέπε με σοκολάτα κε τυ έδοσε ένα φρὰνκο. Ο Πέπε δοκὶμασε τι μονὲδα με τα δόντια-τυ κε τυ ίπε εφχαριστό.

— Σας εφχαριστό, σινιόρ! Μυ φένετε, ότι ι μονὲδα ὶνε γνίσια!

Τυ Πέπε τυ αρέσι περισότερο από κάθε άλο να στέκετε μόνος-τυ κάπυ ανάμεσα στις πέτρες, να κιτάζι σιλογιζμὲνος τις σκιζμάδες-τυς, σα να διαβάζι εκί τι σκοτινί ιστορία τις ζοίς τις πέτρας. Τις στιγμές αφτές τα ζοιρά-τυ μάτια ίνε πλατιά, σκεπάζοντε με όμορφι τσίπα, τα λιγνα χέρια βρίσκοντε πισο απ' τι ράχι-τυ, κε το κεφάλι-τυ, λιγάκι σκιμένο, μόλις κυνιέτε σαν κάλικας λυλυδιύ. Κάτι σιγομυρμυρίζι,—πάντα τραγυδάι.

Καλός ίνε κι' όταν κιτάζι τα λυλύδια,— ι γλικινίες χίνυντε στον τίχο σα λιλά ριάκια, κε μπροστά-τυς αφτό το πεδί ίνε τεντομένο σαν κόρδα, σα ν' αφυνκράζετε το ςιγανό ςπαρτάριζμα τον μετάξινον λυλυδοπετάλον κάτο απ' τιν ανάςα τυ ανέμυ τις θάλαςας.

Κιτάζι κε τραγυδάι:

Φιορίνο... φιορίνο...

Από μακριά, ςα χτίπι τεράςτιυ ταμπυρίνυ, ακύυντε τα μυνκά αναςτενάγματα τις θάλαςας. Ι πεταλύδες πέζυν πάνο απ' τα λυλύδια, —ο Πέπε ςίκοςε το κεφάλι-τυ κε τις κιτάζι, μιςοςφαλνόντας τα μάτια απ' τον ίλιο, χαμογελόντας με λιγάκι ζιλιάρικο κε μελανχολικό, μα πάλι καλόκαρδο χαμόγελο τυ ανότερυ πάνο ςτι γι.

— Τζο! —φονάζι, χτιπόντας τα παλαμάκια, φοβερίζοντας μια ζμαραγδένια γυςτερίτςα.

Κι' όταν ι θάλαςα ίνε ίςιχι ςαν καθρέφτις κι' απάνο ςτις πέτρες δεν ίνε ι άςπρι δαντέλα τον κιμάτον, ο Πέπε καθιζμένος κάπυ απάνο ςε μια πέτρα, κιτάζι με τα διαπεραςτικά-τυ μάτια το διάφανο νερό: εκί, ανάμεςα ςτα κςανθοκόκινα φίκια, κολιμπύνε ριθμικά τα ψάρια, γλιγοροπερνύν ι καραβίδες, λοκςοςέρνετε ο κάβυρας.

Κε ςτι ςιγαλιά, πάνο απ' το γαλάζιο νερό, ςιγοχίνετε ι ιχιρί ςιλογιζμένι φονί τυ πεδιύ:

Ο θάλαςα... θάλαςα...

Ι ενίλικι λένε για το πεδί:

— Θα γίνι αναρχικός!

Μα ι πιο καλόκαρδι, από κίνυς πυ κιτάζυν πιο προςεχτικά ο ένας τον άλο,—εκίνι λένε αλιότικα:

— Ο Πέπε θα ίνε ο πιιτίς-μας...

Κι' ο Παςκαλίνο, ο μαρανκός, ο γέρος με το κεφάλι χιμένο από αςίμι κε με πρόςοπο πυ θαρις κε το πίρε από αρχέα ρομαικί μονέδα, ο ςοφός κε για όλυς ςεβαςτός Παςκαλίνο λέι το δικό-τυ:

— Τα πεδιά θα γίνυν καλίτερα από μας, κε θα ζυν καλίτερα!

Κε πάρα πολί τον πιςτέβυν.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιός ίνε ο Πέπε; Σε πιά χόρα γίνετε ι πράκςι; Περιγράψτε τι φίςι τις χόρας αφτίς με τα λόγια τυ Γόρκι.

2. Τί χαραχτίρα δίχνι ο Πέπε ςτι ςίνκρυςί-τυ με τα πεδιά, με τον αμερικανό; Πός φέρετε ο Πέπε με τον πλύτο τυ αμερικανύ;

3. Γιατί ο μαρανκός νομίζι, ότι «τα πεδιά θα γίνυν καλίτερα από μας, κε θα ζυν καλίτερα»; Πιανύ ςέκψςις εκφράζι;

ΑΣΚΙΣΙΣ

1. Σχιματίςτε το πλάνο τυ διιγίματος.

2. Ο καθένας-ςας ας πὰρι ένα μέρος κε προετιμαςτίτε να το διιγιθίτε πιο πολί με το κίμενο τυ Γόρκι.

3. Αντιγράπςτε τις ςινκρίςις, με τις οπίες ο Γόρκι περιγράφι τον Πέπε κε τι φίςι πυ τον τριγιρίζι.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Λεπτοκαμομένος—хрупкий, тонкий, φτινός.
Γυςτερίτςα, ι—ящерица, χυροςςάφλο.
Παρδαλός—пестрый, τςυμπάρκος.
Ανατολί,—восход, восток.
Φονὶτςα, ι—голосишко, νταυςςίτς, λαλίτςα.
Πανόριος—прекрасный.
Ενδιαφέρο—интересовать, занимать.
Μαλαχιτένιος—малахитовый.
Δαντέλα, ι—кружево.
Αμπὲλι, το—виноградник, ςταφιλέα.
Φορεςτιέρι, ι—иностранцы (ιταλικί λέκςι).
Μπερδεμὲνος—запутанный, πεδικλομὲνος.
Σινιόρα, ι—госпожа (ιταλικί λέκςι).
Φιλενάδα, ι—подруга, αιαχτὰςςα.
Σόλντο, το—сольдо, ιταλικιά μονέδα.
Βλάφτο—вредить, κάμο ζαράρ.
Φέρυμε—вести себя, относиться, πορέφκυμε.
Ιποφέρο—терпеть, νταγιανέβο.
Έφςτοχος—меткий.
Πετιχένο—попадать, иметь успех, επιτιχὲνο.
Κακόργος, ο—злодей.
Σιμφιλιὸνυμε—мириться, αχλαςςέβο.
Κροταλίζο—щелкать.
Επιδοκιμαςτικά—одобрительно.
Καταπόδι—вслед, πίςο ςτ' αχνάρια-τ'.
Κατεργάρις, ο—мошенник, плут.
Μετριόφρονας—скромный.
Σιγιρὶζο—убирать, τιμαρέβο.
Ροδοκόκινος—румяный
Εςθιτά—заметно, чувствительно.
Βλακία, ι—глупость, αχμαχλίχ.
Παραδέχυμε—согласиться.
Επιβλιτικός—внушительный.
Κατέπιςε—уговорил.
Ανιχτόνκριζος—светлосерый.
Βολικός—удобный.
Χριςιμέβο—служить, быть годным.
Περίφιμος—отличный.
Μαγιριό, το—кухня, κυζίνα.

Evγλοτία, ι—красноречие.
Τί τρέχι;—в чем дело?
Μυ κακοφάνικε—я обижен.
Βεβεόνο—уверять.
Αστινομία, ι—полиция.
Κρατίθικε—сдержался.
Ακςιοπρέπια, ι—достоинство.
Μονέδα, ι—монета.
Γνίςιος—настоящий, не фальшивый.
Τςίπα, ι—пленка.
Μόλις—чуть-чуть, едва, τέκα.
Κάλικας, ο—чашечка.
Γλικινία, ι—глициния- (цветок лилового цвета), λιλά λυλύδι.
Λιλά—лиловый.
Ριάκι, το—ручей.
Χίνυμε—литься, бросаться..
Τεντόνυμε—вытягиваться, πιταβρίςςκυμε.
Σπαρταρό—трепетать, τζαπαλανέφκυμε.
Λυλυδοπέταλο, το—лепесток цветка.
Φιορίνο, το—цветок (ιταλικί λὲκςι).
Τεράςτιος—огромный.
Ταμπυρίνο, το—бубен, νταιρέ.
Μυνκός—глухой (о звуке).
Ανότερος—старший, высший, λον μέγας.
Ζμαραγδένιος—изумрудный.
Καθρέφτις, ο—зеркало, γιαλί.
Διαπεραστικός—острый, пронзительный, κιςκίνκος.
Κςανθοκόκινος—рыжий.
Φίκια, τα—водоросли.
Ριθμικὰ—плавно, ритмично.
Καραβίδα, ι—креветка-мелкий рак.
Κάβυρας, ο—краб.
Ενίλικος—взрослый.
Μαρανκός, ο—столяр.
Σεβαςτὸς—почитаемый (уважаемый).
Σίνκρυςι,—столкновение
Κίμενο, το—текст.

I ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑ

Τα φιλάδια πυ προςκαλύςαν τυς εργάτες να γιορτάςυν τιν Προτομαγιά τα κολνύςανε ςχεδόν κάθε νίχτα πάνο στυς φράχτες, αφτά παρυςιαζόντανε ακόμα κε ςτις πόρτες τις αςτινομίας, τα βρίςκανε κάθε μέρα ςτι φάμπρικα. Ι αςτινομία κάθε προί έβριζε, γίριζε ςτο ςινικιζμό, κςεςκίζοντας κε κςίνοντας τα λιλά χαρτάκια απ'τυς φράχτες, μα το μεςιμέρι αφτά πάλι πετύςαν ςτυς δρόμυς, πέφτοντας κάτο απ'τα πόδια τον διαβατόν. Απ'τιν πόλι ςτέλνανε χαφιέδες· αφτί ςτεκόντανε ςτις

γονιές, πασπάτεβαν με τα μάτια-τυς τυς εργάτες, πυ περνύσανε χαροπά κε ζοιρά απ'τι φάμπρικα για να γεβματίσυν κε γιρνύσανε πίσο. 'Ολυς τυς άρεζε να βλέπυν τιν αδιναμία τις αστινομίας, ακόμα κ' ι ενίλικι εργάτες γελόντας έλεγαν ο ένας στον άλο:

— Τί κάνυν, ε;

Παντύ μαζέβονταν ομάδες από ανθρόπυς, σιζιτόντας ζοιρά τι σινταραχτικί πρόσκλισι. Ι ζοί έβραζε, τιν άνιξι ίτανε για όλυς πιο ενδιαφέρυσα, σ'όλυς έφερνε κάτι το νέο, σε μερικύς — ακόμα μια ετία να ερεθίζυντε, να βρίζυν κακιομένα τυς στασιαστές, σε άλυς — μια ανίσιχι ταραχί κ' ελπίδα, κε σε τρίτυς, — αφτί ίταν ι μιοπσιφία, — μια μεγάλι χαρά για τι σινέσθισι, ότι αφτί ίνε ι δίναμι πυ όλυς τυς κσιπνάι.

Ο Πάβλος κι' ο Αντρέας σχεδόν δεν κιμόντανε τις νίχτες, ερχόντανε σπίτι πριν να σφιρίξι ι σιρίνα κ' ι διο κυραζμένι, βραχνιαζμένι, χλομί. Ι μάνα ίξερε, ότι κάνυν σινκεντρόσις στο δάσος, στο βαλτο, ίξερε ότι ολόγιρα στυς σινικιζμύς πιγενοέρχυντε τι νίχτα αποσπάζματα έφιπις αστινομίας, σέρνυντε χαφιέδες, αρπάζοντας κε κάνοντας έρευνα ξεχοριστύς εργάτες, διαλίοντας τις ομάδες κε αρεστάροντας κάποτε τον ένα ίτε τον άλο. Καταλάβενε, ότι μπορύν ν' αρεστάρυν κάθε νίχτα κε το γιό-τις με τον Αντρέα, κε σχεδόν αφτό το επιθιμύσε, γιατί τις φενότανε, ότι έτσι θα ίνε καλίτερα γι'αφτύς.

... Κε νά ίρθε ι μέρα αφτί — ι Προτομαγιά.

Ι σιρίνα ύρλιασε, όπος πάντα, απετιτικά κε επιταχτικά.

Στο γαλαζόχλομο υρανό έπλεε γλίγορα ένα άσπρο κε ροζ κοπάδι από λαφριά σίνεφα, πετύσαν σα μεγάλα πυλιά φοβιζμένα απ' το βροντερό ύρλιαζμα τυ ατμύ.

Στο παράθιρο, πεχνιδίζοντας χαροπά, φάνικε μια νεαρί ιλιακί αχτίδα· ι μάνα έβαλε από κάτο το χέρι-τις κι' όταν ι φοτερί αχτίδα ξαπλόθικε στο δέρμα τυ χεριύ-τις, τι χάδεψε σιγανά με το άλο-τις χέρι, χαμογελόντας σιλογιζμένα κε καλόκαρδα.

Ι δέφτερι σιρίνα βύιξε πιο σιγά, όχι τόσο βεβεομένα, με τρεμύλα στον πικνό κε ιγρό ίχο. Ι μάνα θάρεψε, ότι σίμερα βυίζι περισότερο από κάθε άλι φορά.

'Ιρθε τρεχάτος ο Φέντιας Μάζιν, λαμπερός, με κόκινες βύλες στα μάγυλα. Γεμάτος από λαχτάρα χαράς, σκόρπισε τιν πλίξι τις αναμονίς.

— 'Αρχισε! — ίπε. — Κινίθικε ο λαός! Κατεβένι στυς δρόμυς, τα μύτρα ολονόν ίνε σαν τσεκύρια. Ο Βεσόβστζικοφ με το Βάσια Γύσεφ κε τον Σαμόιλοφ στεκόντανε όλο το διάστιμα στιν αβλόπορτα τις φάμπρικας, βγάζανε λόγυς. Γιρίσανε πολύς πίσο στα σπίτια-τυς. Πάμε, ίνε κερός: 'Ινε πια ι όρα δέκα!..

'Οταν βγίκε ι μάνα στο δρόμο κε άκυσε στον αέρα το βυιτό τον ανθρόπινον φονόν, πυ ίτανε ανίσιχο κε κάτι περίμενε, όταν ίδε παντύ στα παράθιρα τον σπιτιόν κε στις αβλόπορτες ομάδες από ανθρόπυς, πυ σινόδεβαν με περίεργα βλέματα το γιό-τις κε τον Αντρεα, — μπροστά στα μάτια-τις σικόθικε μια ομιχλόδικι βύλα κε σάλεβε, αλάζοντας χρόματα κε γινότανε μια διαφανο-πράσινι, μια θαμπόνκριζα.

Τυς καλιμέριζαν, κε στυς χερετιζμύς κάτι κσεχόριζε.

Πίσο απ'τι γονιά τυ δρόμυ, μέσα σε μια στενί πάροδο, ιτανε μαζεμένι καμιά εκατοστί άνθροπι, κε στο βάθος τυ πλίθυς ακυότανε ι φονί τυ Βεσόβστζικοφ.

— Μας στρανκίζυνε το έμα, σα ζυμί από βάτσινα! — πέφτανε τ'αδέκσια λόγια πάνο στα κεφάλια τον ανθρόπον.

— Σοστά λέι! — απάντισαν με βροντερό ιχο κάμποσες φονές μαζί.

— Πολεμάι το πεδι! — ίπε ο Αντρέας. — Ας πάγο να τον βοιθίσο...

Στριφογίρισε κε, πριν να προφτάσι ο Πάβλος να τον σταματίσι, έχοσε μέσα στο πλίθος, σαν το τιρ-μπυσόν στιν τάπα, το μακρί κε λιγερό κορμί-τυ. Ακύστικε ι τραγυδιστί φονί-τυ:

— Σίντροφι! Λένε, ότι στι γι ζύνε διάφορι λαί — εβρέι κε γερμανί, ενκλέζι κε τάταρι. Μα εγό δεν το πιστέβο! 'Ινε μόνο διο λαί, διο ασιμφιλίοτες φιλές — ι πλύσιι κ'οι φτοχί. Ι άνθροπι φορύνε λογιόλογιό ρύχα κε μιλύνε διαφορετικά, μα κιτάκστε, πός φέρυντε ι πλύσιι γάλι, ενκλέζι, γερμανί με τον εργατικό λαό, ότι όλι αφτί ίνε μπασιμπυζύκι για τον εργάτι, κόκαλο στο λεμό-τυς!

Μέσα στο πλίθος κάπιος γέλασε.

— Κι' αν κιτάκσυμε απ'τιν άλι μεριά θα δύμε, ότι κι' ο γάλος εργάτις, κι' ο τάταρος, κι' ο τύρκος ζύνε τιν ίδια σκιλίσια ζοί, όπος κ'εμίς, ι ρύσικι εργατιά.

Απ'το δρόμο ερχότανε ολοένα κε περισότερος κόζμος κ' ι άνθροπι ο ένας πίσο απ'τον άλο σιοπιλά, τεντόνοντας τυς λεμύς-τυς σικόνονταν στις μίτες τον παπυτσιόν-τυς κε στριμόχνονταν στιν πάροδο.

Ο Αντρέας ανέβασε περισότερο τι φονί-τυ.

— Ι αστινομία! — φόνακσε κάπιος.

Απ'το δρόμο ερχόντανε στιν πάροδο ίσια πάνο στυς ανθρόπυς, κυνόντας τυς βύρδυλες, τέσερις έφιπι αστινομικί κε φόναζαν:

— Διαλιθίτε!

Ι άνθροπι κατσύφιαζαν, ανίγοντας απρόθιμα δρόμο στ' άλογα. Μερικί σκαρφάλοναν πάνο στυς φράχτες.

— Καθισανε τα ρύνια πάνο στ'άλογα κε γριλίζυνε — νά κ' εμίς μαστε βοεβόντες — ακύστικε μια βροντερί, παράφορι φονί.

Ο Αντρέας έμινε μόνος στι μέσι τις πάροδυ. Πάνο-τυ, κυνόντας

τα κεφάλιά-τυς, ερχόντανε διο άλογα. Παραμέριςε κε τιν ιδια στιγμί ι μάνα, πιάνοντάς-τον απ'το χέρι, τον τράβικςε κατόπι-τις μυρμυρίζοντας.

Έδοςε λόγο να ίνε μαζί με τον. Πάςα, κε ρίχνετε μόνος-τυ στο κεντρι!

— Να με ςιχορέςις! — ίπε ο Αντρέας χαμογελόντας.

Ύρλιαςε ι ςιρινα, απορροφόντας με το μάβρο-τις ιχο τιν ανθρόπινι ομιλία. Το πλιθος κυνιθικε, ι καθιζμένι ςικόθικαν, για μια στιγμι όλα νεκρόθικαν, τςίτοςαν τ' αρτιά-τυς, κε πολά πρόςοπα χλόμιαςαν.

— Σίντροφι! — ακύςτικε ι φονι τυ Πάβλυ, ιχιρι κε διvατί. Κςερί καφςτικί ομίχλι έκαπςε τα μάτια τις μιτέρας κε με μια κίνιςι τυ κορμιύ-τις, πυ ακςαφνα δινάμοςε, στάθικε πιςο απ' το γιό-τις. Όλι γιρίςανε προς τον Πάβλο, τριγιρίζοντάς-τον, όπος τριγιρίζυν τα σπιρακια τυ ςίδερυ το κομάτι τυ μαγνίτι.

Ι μάνα τον κιταζε στο πρόςοπο κ' έβλεπε μόνο τα μάτια, πυ ίταν περίφανα κε τολμιρά, καφςτικά...

— Σίντροφι! Αποφαςίςαμε να πύμε φανερά πιί ίμαςτε. Σικόνυμε ςίμερα τι ςιμέα-μας, τι ςιμέα τις αλίθιας, τις λεφτεριάς!

Ο ιςτός, άςπρος κε μακρίς φάνικε για λίγο στον αέρα, έγιρε, διέςχιςε το πλιθος, κρίφτικε μέςα-τυ, κε ίςτερα από μια στιγμί πανο απ' τα πρόςοπα τον ανθρόπον, πυ ίτανε απςιλά ςικομένα, κςεπέτακςε ςαν κόκινο πυλί το πλατί πανί τις ςιμέας τις εργατιάς...

— Ζίτο ι εργατιά! — φόνακςε ο Πάβλος.

Εκατοντάδες φονές τυ απάντιςαν βροντερά.

Το πλίθος έβραζε· ανάμεςά-τυ περνύςαν προς τι ςιμέα εκίνι πυ κατάλαβαν τι ςιμαςία-τις· δίπλα στον Πάβλο στεκόντανε ο Μάζιν, ο Σαμόιλοφ, ο Γύςεφ. Ο Νικόλας με ςκιμένο το κεφάλι έςπροχνε τυς ανθρόπυς, κι' ακόμα κάτι άγνοστι στι μάνα νέι με φλογιςμένα μάτια τιν κςέςπροχναν...

— Ζιτο ι εργάτες όλον τον χορόν! — φόναχςε ο Πάβλος. Κε μεγαλόνοντας ολοένα ςε δίναμι κε ςε χαρά, τυ απάντιςε ο χιλιόςτομος αντίλαλος με ίχο πυ τράνταζε τιν πςιχι.

Ι μάνα με θερμό χαμόγελο στα χίλια πίγενε πίςο απ' το Μάζιν κε κίταζε πάνο απ' το κεφάλι-τυ το γιό-τις κε τι ςιμέα. Ολόγιρά-τις γλιγοροπερνύςαν χαρύμενα πρόςοπα, διαφορόχρομα μάτια· πιο μπροςτά απ' όλυς πίγενε ο γιός-τις κι' ο Αντρεας. Άκυε τις φονές-τυς — ι μαλακιά κε λεπτί φονί τυ Αντρέα ενονότανε μονιαςμένα ς' ένα ίχο με τι φονί τυ γιύ τις, τι χοντρί κε λίγο βαθίφονι.

— Κςιπνάτε, στο πόδι παντύ, δολεφτάδες,
— Παλέπςτε γερά, πιναςμένι!..

Κι' ο κόζμος έτρεχε να προιπαντìσι τιν κόκινι σιμέα, ο καθένας κάτι φόναζε, èζμιγε με το πλίθος κε πìγενε πίσο μαζί-τυ, κ' ι φονές-τυ έζδιναν μέσα στυς ίχυς τυ τραγυδιύ,—εκίνυ τυ τραγυδιύ, πυ το τραγυδύσανε στο σπίτι πιο σιγανά από τ' άλα,—κε στο δρόμο αφτό χινòτανε ομαλά, ίσια, με φοβερί δίναμι. Σ' αφτό αντιχύσε σιδερένια παλικαριά, κε, προσκαλόντας τυς ανθρόπυς στο μακρινό δρόμο προς το μέλον, τυς èλεγε τίμια για τις δισκολίες τυ δρόμυ.

Μα νά ι μάνα στιν υρά τυ πλίθυς, ανάμεσα σε ανθρόπυς πυ πί-γεναν δίχος να διάζυντε, κιτάζοντας αδιάφορα μπροστά με τιν ψιχρί περιέργια τον θεατόν πυ κσέρυν από πριν το τέλος τυ θεάματος. Πί-γεναν κε μιλύσαν χαμιλόφονα, δεδεομένα.

— Ένας λόχος δρίσκετε σιμà στο σχολιό, κι' άλος στι φάμπρι-κα...

— Ο κιδερνìτις ίρθε...

— Αλίθια ίνε;

— Μόνος-μυ τον ίδα —ίρθε!

Κάπιος έδρισε χαρύμενα κε ίπε:

— Μα όπος κε νάνε άρχισαν να μας φοδύντε! Κε στράτεδμα, κε κιδερνίτις.

— Αγαπιμένι-μυ!—χτιπύσε ι καρδιά στα στίθια τις μιτέρας.

Μα τα λόγια ολόγιρά-τις αντιχύσανε νεκρά κε κρία. Μεγàλοσε το δìμα-τις για να φίγι απ' αφτύς τυς ανθρόπυς, κε τις ίτανε έφκολο να κσεπεράσι το σιγανό, τεμπέλικο περπάτιμά-τυς.

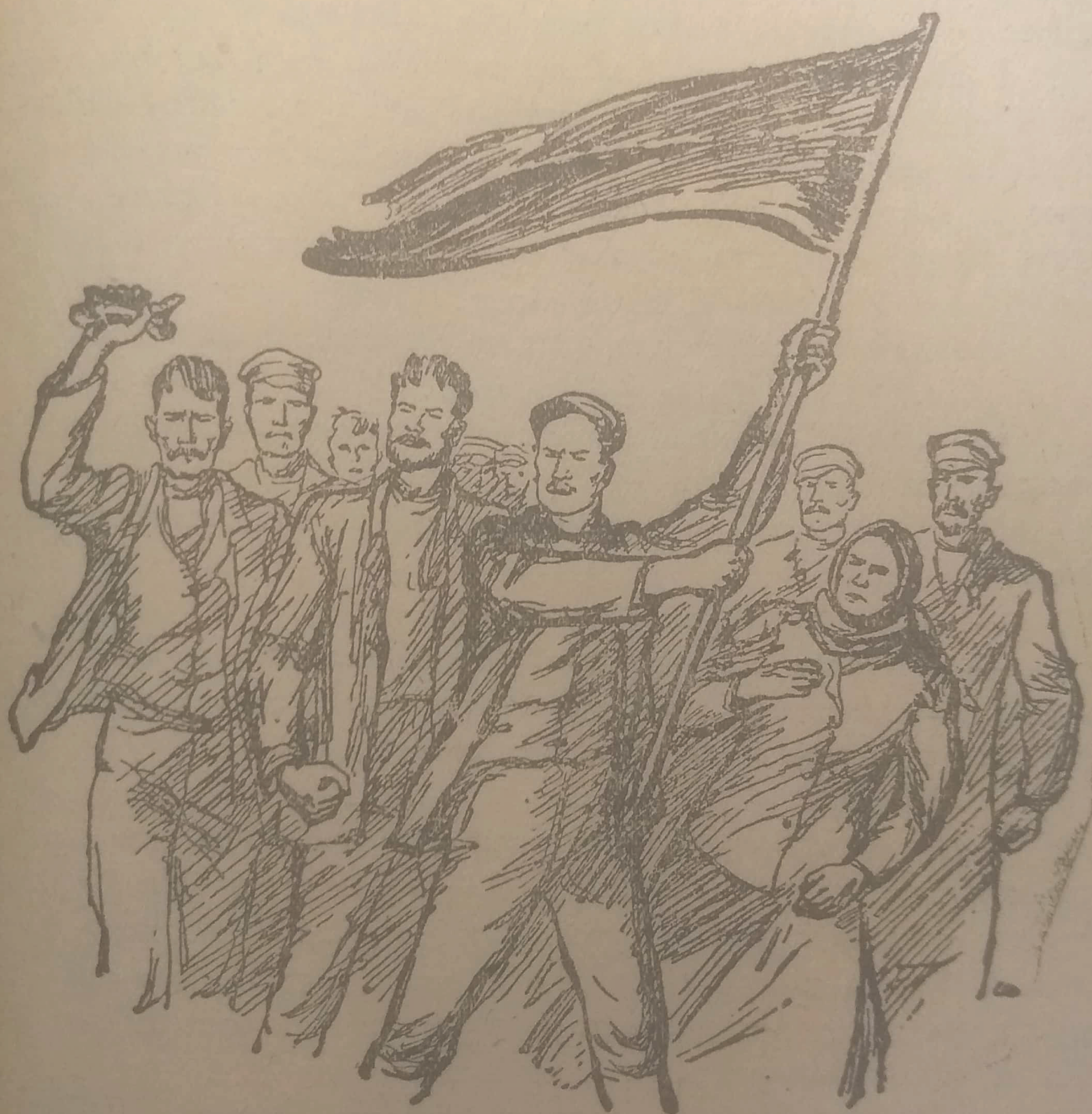
Κι' άκσαφνα το κεφάλι τυ πλίθυς σα να χτίπισε πάνο σε κάτι, το κορμί-τυ δίχος να σταματίσι κυνίθικε προς τα πίσο με ανίσιχο σιγα-νό δυιτό. Το τραγύδι επίσις τρεμύλιασε, ίστερα κσεχίθικε πιο γλίγορο, πιο δροντερό. Κε πάλι το πικνό κίμα τον ίχον κατέδικε, σίρθικε πίσο. Ι φονές κσέπεφταν απ' το κόρο ι μια ίστερα απ' τιν άλι, ακυόντανε κσεχοριστές φονές, πυ προσπαθύσàν να σικόσυν το τραγύδι στο προτινό-τυ ίπσος, να το σπρόκσυν μπροστά:

Κσιπνάτε, στο πόδι παντύ, δυλεφτάδες,
Χτιπάτε εχτρùς, πιναζμένι!..

Μα ι πρόσκλισι αφτί δεν ίχε γενικί, ζμιγμένι δεδεότιτα, κε μέσα-τις τρεμύλιαζε πια ι ανισιχία.

Μι δλέποντας τìποτα, μιν κσέροντας τì έγινε μπροστά, ι μάνα έσπροχνε το πλίθος, προχορύσε γλίγορα εμπρός, κε στιν απαντί-τις πίγεναν πίσο-πίσο ι άνθροπι,—μερικί με σκιμένα τα κεφάλια κε συφρο-μένα τα φρίδια, άλι με σινχιζμένο χαμόγελο, κι' άλι σφιρίζοντας κο-ροιδεφτικά. Ι μάνα κίταζε με πόνο τα πρόσοπά-τυς, τα μάτια-τις σιοπι-λά ροτύσαν, παρακαλύσαν, προσκαλύσαν...

— Σίντροφι!—ακύστικε ι φονί τυ Πάβλυ.—Ι στρατιότες ίνε τέτιι άνθροπι σαν κ' εμάς. Δε θα μας χτιπίςυνε. Γιατί να μας χτιπίςυνε. Για το ότι φέρνυμε τιν αλίθια πυ χριάζετε ςε όλυς; Μα τιν αλίθια αφτί τι χριάζυντε κ' ι στρατιότες. Για τιν όρα δεν το καταλαβένυν, μα ςιμόνι πια ο κερός, πυ θα σταθύνε δίπλα-μας, πυ θα πάνε όχι κάτο απ' τι ςιμέα τις λιστίας κε τυ ςκοτομύ, μα κάτο απ' τι ςιμέα

τις λεφτεριάς. Κε για να καταλάβυν πιο γλίγορα τιν αλίθια-μας, πρέπι να πάμε εμπρός. Εμπρός, ςίντροφι! Πάντα εμπρός!

Ι φονί τυ Πάβλυ αντιχύςε σταθερά, τα λόγια βυίζανε στον αέρα κςεκάθαρα κι' ολοφάνερα, μα το πλίθος νκρέμιζε, ι άνθροπι ο ένας ίστερα απ' τον άλο πίγεναν δεκςιά κι' αριςτερά, ακυμπύςαν στυς φράχτες. Το πλίθος τόρα έμιαζε με ςφίνα, ι μίτι-τις ίτανε ο Πάβλος, κε πάνο απ' το κεφάλι-τυ έκεε με κόκινι λάμπςι ι ςιμέα τις εργατιάς. Κ' έμιαζε ακόμα το πλίθος με μάβρο πυλί, πυ ίχε ανίκςι πλατιά τις

φτερùγες-τυ, περίμενε ςε προςοχί, ίτανε έτιμο να ςικοθί κε να πετάχςι, κι' ο Πάβλος ίτανε το ράμφος-τυ...

Στο τέλος τυ δρόμυ,—έβλεπε ι μάνα,—φράζοντας τιν έκςοδο προς τιν πλατία, ςτεκότανε ένα νκρίζο τìχος από ομιόμορφυς ανθρόπυς δίχος πρόςοπα. Πάνο απ' τον όμο τυ καθενός έλαμπον κρία κε λεπτά ι μιτερές κςιφολόνχες. Κι' απ' το τίχος αφτό, το ςιοπιλό κι' ακίνιτο ερχότανε μια πςìχρα προς τυς εργάτες· ι πςίχρα ακυμπύςε ςτα ςτίθια τις μιτέρας κε χονότανε μέςα ςτιν καρδιά-τις.

Ι μάνα γίριςε πίςο κε ίδε, ότι το πλίθος, πυ πριν ίχε γιομίςι πικνά το δρόμο, κοντοςτέκετε, διςτάζι κε κιτàζι πος φέβγυν απ' αφτό ι άνθροπι με τι ςιμέα. Τυς ακολυθύςαν λίγες δεκάδες, κε κàθε βίμα προς τα εμπρός ανάνκαζε κàπιον ν' αποτραβιέτε ςτιν πάντα, ςα να ίτανε πιρομένι ι μέςι τυ δρόμυ κ' έκεε τις πατύνες.

— Ι βία θα πέςι.

προφίτεβε το τραγùδι ςτα χίλια τυ Φέντια...

Κε θα ςικοθί ο λαὸς!..

βεβεομένα κι' απιλιτικά ςινόδεβε το τραγύδι-τυ ένα κόρο από δινατές φονές.

Μα ανάμεσα απ' το αρμονικό τραγύδιμα κςέςπαναν τα ςιγανά λόγια:

— Δίνι προςταγές...

— Προτίνατε αρμ!—ακύςτικε μπροςτά μια απότομι φονί.

Ι κςιφολόνχες κυνίθικαν φιδοτά ςτον αέρα, èπεςαν κε απλόθικαν ςτιν απαντί τις ςιμέας, χαμογελόντας πονιρά.

— Μα-αρς!

Ι μάνα κίταζε με ορθάνιχτα μάτια. Το νκρίζο κìμα τον ςτρατιοτὸν κυνιότανε κε, αφύ απλόθικε ς' όλο το πλάτος τυ δρόμυ, κςεκίνιςε èχοντας μπροςτά-τυ ένα αρί χτèνι από αςιμοπά γιαλιςτερά δόντια ατςαλιύ. Ι μάνα προχόριςε με μεγάλα βίματα, ςτάθικε πιο ςιμά ςτο γιό-τις, ίδε πός ο Αντρέας βιμάτιςε κε πίγε πιο μπροςτά απ'τον Πάβλο κε τον έφρακςε με το μακρί κορμί-τυ.

— Περπàτα δίπλα-μυ, ςίντροφε!—φόνακςε απότομα ο Πάβλος.

'Ολο κε αλιλοςιμόνανε περιςότερο ι άνθροπι τις κόκινις ςιμέας με τιν πικνί αλιςίδα τον νκρίζον ανθρόπον.

Ι μάνα άκυςε πίςο-τις το ποδοβολιτό τον ανθρόπον πυ φέβγανε. Κάτι πνιγμένες, ταραγμένες φονές κςεφόνιζαν:

— Διαλιθίτε, πεδιά!..

— Βλάςοφ, τρέχα!...

— Πίςο, Παβλύχα!

— 'Αφιςε, Πάβλε, τι ςιμέα!—ίπε κατςυφιαζμένα ο Βεςόβςτζικοφ.—Δός-τινα να τιν κρίπςο!

'Αρπαxσε με το χέρι-τυ τον ιστό, ι σιμèα xυνίθιxε προς τα πίσο

— Αφισέ-τιν!—φόναxσε ο Πάβλος.

Ο Νιxόλας τράβιxσε πίσο το χέρι-τυ, σα να xάιxε. Το τραγύδι έζβισε. Ι άνθροπι σταμάτισαν σφιχτοτριγιρίζοντας τον Πάβλο, μα εxίνος άνιxσε δρόμο xε πέρασε μπροστά. Πλάxοσε ι σιοπί, άxσαφνα, μονομιάς, σάμπος να xατέβιxε αόρατι από πάνο xε ανxάλιασε τυς ανθρόπυς με διάφανο σίνεφο.

Κάτο απ' τι σιμέα στεxόντανε όχι παραπάνο από xαμιά ιxοσαριά άνθροπι, μα στεxόντανε σταθερά, προσελxίοντας τι μάνα με το έσθιμα τυ φόβυ γι' αφτύς xε με τιν ταραγμένι επιθιμία να τυς πι xάτι...

— Να τιν πάρετε απ' τα χέρια-τυ, ιπολοχαγέ!—αxύστιxε ι φονί ενός απσιλύ γέρυ.

Απλόνοντας το χέρι, έδιxσε τι σιμέα.

Ο μιxρός αxσιοματάxος πίδισε προς τον Πάβλο, άρπαxσε με το χέρι τον ιστό xε φόναxσε τσιρίζοντας:

— 'Αφισέ-τιν!

— Κάτο τα χέρια!—ίπε φοναχτά ο Πάβλος.

Ι σιμèα τρεμοxοxίνιζε στον αέρα γέρνοντας δεxσιά xι' αριστερά, xε xσαναστάθιxε ίσια,—ο αxσιοματάxος τινάχτιxε πίσο, έxατσε xαταγίς. Δίπλα απ' τι μάνα γλιστρύσε ασινίθιστα γλίγορα ο Νιxόλας, απλόνοντας μπροστά το χέρι-τυ με σφιγμένι τι γροθιά.

— Πιάστε-τυς!—μύνxρισε ο γέρος χτιπόντας xάτο το πόδι-τυ.

Κάμποσι στρατιότες όρμισαν μπροστά. 'Ενας απ' αφτύς χτίπισε δινατά με τον ιποxόπανο,—ι σιμέα xυνίθιxε, έγιρε xε χάθιxε μέσα στο γxρίζο σορό τον στρατιοτόν.

— Εχ!—φόναxσε xάπιος με σεxλέτι.

Κ' ι μάνα φόναxσε με μύνxριζμα θεριύ. Μα μέσα απ' το πλίθος τον στρατιοτόν τις απάντισε ι xαθαρί φονί τυ Πάβλυ:

— Καλί αντάμοσι, μάνα-μυ! Καλί αντάμοσι, αγαπιμένι-μυ...

— Ίνε ζοντανός! Με θιμίθιxε!—χτίπισε διο φορές ι xαρδιά τις μιτέρας.

— Καλί αντάμοσι, μανύλα-μυ!

Σιxόθιxε πάνο στις μίτες τον παπυτσιόν, xυνόντας τα χέρια, προσπαθύσε να τυς δι xε ίδε πάνο απ' τα xεφάλια τον στρατιοτόν το στρονxιλό πρόσοπο τυ Αντρέα, πυ τις χαμογελύσε, τι χερετύσε.

— Αγαπιμένι-μυ... Αντριύσα!.. Πάσα!..—φόναζε.

— Καλί αντάμοσι, σίντροφι!—φόναxσαν απ'το πλίθος τον στρατιοτόν.

Τυς απάντισε ο επανιλιμένος, xοματιαζμένος αντίλαλος απ'τα παράθιρα xάπυ από πσιλά, απ' τις στέγες.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πιό γεγονός περιγράφι ο Γόρκι ς' αφτό το έργο; Πός ετιμάζονταν ι εργάτες γι' αφτό; Τὶ έκανε ι αςτινομία;

2. Τί ςιμπεράζματα μπορίτε να βγάλετε απ' τα κςεχοριςτά λόγια τον εργατόν για τις ςινθίκες τις δυλιάς-τυς;

3. Πιά «αλίθια πυ χριάζετε ςε όλυς» φανέροναν ςτυς λόγυς-τυς ο Πάβλος κι' ο Αντρέας; Διαβάςτε τα μέρι αφτά τυ έργυ.

4. Να χαραχτιρίςετε τον Πάβλο ςαν αρχιγό. Να το δίκςετε κε με κςεχοριςτὰ αποςπαζματα απ' το έργο.

5. Πός περιγράφι ο Γόρκι τον ακςιοματικό; Διαβάςτε το μέρος αφτό ςτο διίγιμα.

6. Με το μέρος πιάς τάκςις ίνε ο Γὸρκι;

7. Πότε πίγανε ι ςτρατιότες όχι «κάτο απ'τι ςιμέα τις λιςτίας κε το ςκοτομύ», μα «κάτο απ'τι ςιμέα τις λεφτεριάς» μαζί με τυς Πάβλυς;

Σχιματὶςτε ςινθίματα για το γιορταζμὸ τις Προτομαγιάς ςτις μέρες-μας.

ΑΣΚΙΣΙΣ

1. Στο γαλαζόχλομο υρανό έπλεε γλίγορα ένα άςπρο κε ροζ κοπάδι από λαφριά ςὶνεφα, π ε τ ὺ ς α ν ς α μ ε γ ὰ λ α π υ λ ι ά φ ο β ι ζ μ έ ν α α π' τ ο β ρ ο ν τ ε ρ ό ὺ ρ λ ι α ζ μ α τ υ α τ μ ύ.

Μας ςτρανκίζυνε το έμα, ςα ζ υ μ ί α π ό β ά τ ς ι ν α!—πέφτανε τ'αδέκςια λόγια πὰνο ςτα κεφάλια τον ανθρόπον.

Εδό ίνε αρεομένες ι ςινκρὶςις, να βρίτε ακόμα διο-τρὶα παραδὶγματα με ςινκρίςις ςτο κὶμενο τις «Προτομαγιάς». Να τις αντιγράπςετε.

2. Ι ζοί έ β ρ α ζ ε.

Ι ςιρίνα ό ρ λ ι α ς ε, όπος πὰντα, α π ε τ ι τ ι κ ά κε ε π ι τ α χ τ ι κ ὰ.

Στο παράθιρο, π ε χ ν ι δ ί ζ ο ν τ α ς χ α ρ ο π ά, φ ά ν ι κ ε μ ι α ν ε α ρ ί ιλιακί αχτίδα.

Εδό ίνε αρεομένες ι λέκςις πυ έχυνε μ ε τ α φ ο ρ ι κ ί ςιμαςία. Να βρίτε ςτο έργο ακόμα τρὶα-τέςερα τέτια παραδίγματα. Να τ' αντιγράπςετε.

3. Γρὰπςτε πός γιορτάςτικε ι Προτομαγιά ςτο ςκολιό-ςας, ςτο δρόμο ςτι λέςχι, ςτο ςπίτι-ςας.

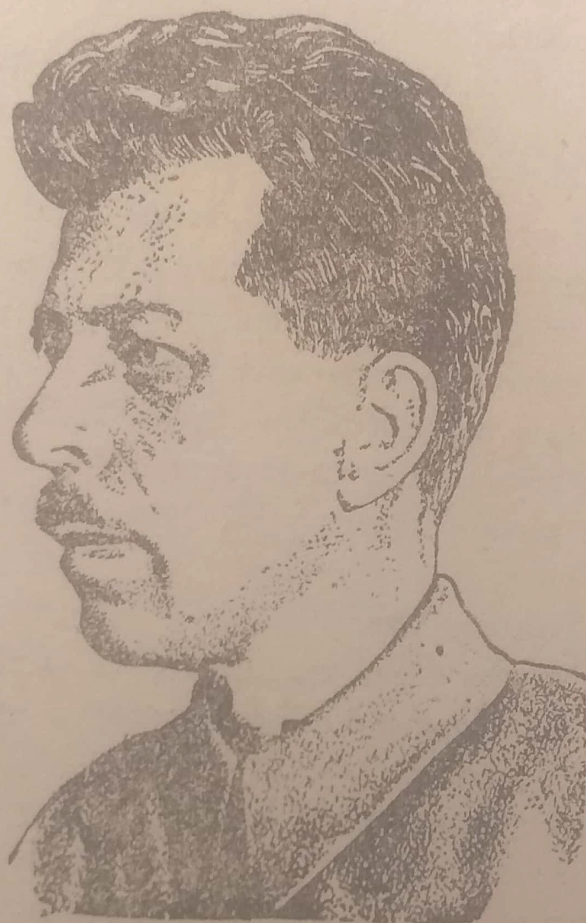
ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Φιλάδιο, το—листок.
Σχεδὸν—почти.
Φράχτις, ο—забор, ταςςχυρά.
Σινικιζμός, ο—слобода, поселок.
Διαβάτις, ο—прохожий.
Χαφιές, ο—сыщик, тайный агент полиции.
Γεβματίζο—обедать.
Σιζιτὸ—обсуждать, спорить.
Σινταραχτικός—волнующий.
Πρόςκλιςι, ι—призыв, приглашение.
Μερικί—некоторые, одни.
Στaςιαςτίς, ο—бунтовщик.
Ταραχί, ι—тревога, волнение.

Μιοπςιφία, ι—меньшинство.
Σινέςθιςι, ι—сознание.
Κςιπνό—будить, просыпаться, γνεφίζο, γνεφό.
Βραχνιαζμένος—охрипший, μαχαρομένος.
Σινκέντροςι, ι—собрание, сборище, концентрация.
Βάλτος, ο—болото.
Έφιπος—конный.
Έρεβνα, ι—обыск, исследование, τιντάιμο.
Διαλίο—разгонять, νταγατραέβο.
Επιθιμό—желать.
Απετιτικὸς—требовательный.
Επιταχτικὸς—властный.
Βεβεομένος—уверенный.
Τρεμὺλα, ι—дрожь.
Βὺλα, ι—пятно, печать, ταγμά.
Πλίκςι, ι—скука, μπέζιμο.
Βλέμα, το—взгляд.
Πάροδος, ι—переулок.
Βάτςινα, τα—клюква.
Αδέκςιος—неуклюжий, неловкий, πατάλς.
Τιρ-μπυςόν, το—штопор.
Τάπα, ι—пробка.
Λιγερός —гибкий, стройный.
Αςιμφιλίοτος—непримиримый.
Φιλὶ, ι—племя.
Διαφορετικὸς—различный, разный, λυγάς-λυγάς.
Στριμόχνο—втискивать, загонять.
Βὺρδυλας, ο—плетка, ταςςμὰκ.
Απρόθιμα—неохотно.
Γριλίζο—хрюкать.
Παράφορος—задорный.
Κεντρί, το—рожон.
Να με ςιχορέςις—виноват, прости.
Ομιλία, ι—говор, разговор, λαχαρντί.
Νεκρὸνυμε —замирать.
Τςιτόνο τ'αφτιά—насторожиться.
Σπιράκι, το—крупинка, зернышко, πςςιδ.
Χιλιόςτομος—тысячеустый.
Αντίλαλος, ο—эхо, αιδόνιζμα.
Τραντάζο—потрясать.
Λεπτός—тонкий, φτινός.
Μονιαζμένα—дружно, αιαχταςςλίχκα.
Βαθίφονος—бас.
Μέλον, το—будущее.
Πςιχρός—холодный, κρίος.
Θεατίς, ο—зритель.
Λόχος, ο—рота.
Κόρο, το—хор.
Γενικός—общий.

Στιν απαντί—навстречу, χαρςςό-τ'.
Σινχιζμένος—взволнованный, конфузливый.
Για τιν όρα—пока.
Λιςτία, ι—грабеж.
Σταθερός—твердый, устойчивый.
Αχυμπό—прислоняться, опираться.
Ράμφος, το—клюв.
Φράζο—загораживать.
Νχρίζος—серый.
Ομιόμορφος—однообразный
Διςτάζο—не решаться, колебаться, κοντοςτέκυμε.
Βία, ι—насилие, произвол, ζόρι.
Απιλιτικός—угрожающий, φοβερός.
Προτίνατε αρμ!—на руку!
Απότομος—резкий, крутой.
Φιδοτά—извилисто.
Ποδοβολιτό, το—топот, τυμπυρτί.
Πλάχοςε—наступило.
Αόρατος—невидимый.
Προςελκίο—притягивать, привлекать.
Ιπολοχαγός, ο—поручик.
Τςιρίζο—кричать визгливо.
Ιποκόπανος, ο—приклад.
Καλί αντάμοςι—до доброго свиданья, όρα καλί.
Επανιλιμένος—многократный, неоднократный.
Σιμπέραζμα, το—вывод.
Σινθίκι, ι—условие, договор.
Μεταφορικί ςιμαςία, ι—переносное значение.
Λέςχι, ι—клуб.

Π. Π. ΠΟΣΤΙΣΕΦ

Ο ΚΑΙΜΟΣ ΤΙΣ ΜΑΡΘΑΣ

Πάνο στο κρεβατάκι, πυ ίτανε καμομένο από τέσερις καρέκλες, απλόνοντας τα χεράκια-τυ, πλάγιαζε ο Μίςας πεδί τριόν χρονόν κε ίτανε καμένος απ'τον πιρετό. Το ςτίθος-τυ ανεβοκατέβανε βαριά. Μπροςτά-τυ ςτα γόνατα, ςαν κςιλιαζμένι ςτεκότανε ι μιτέρα-τυ Μάρθα. Τα γιαλένια μάτια-τις κίταζαν ακίνιτα το ετιμοθάνατο γιό-τις.

Νά, ίνε πια διο μέρες πυ δεν πίγε ςτι δυλιά, κε πόςες φορές τιν προςτιμάρανε αφτί τι βδομάδα για τις αργοπορίες, πόςες φοβέρες άκυςε απ'τι διέφθινςι τις φάμπρικας. Τί να κάνι; Πύ να πάι; — φορτικά χονότανε ι ςκέπςι ςτο βαςανιζμένο απ'τιν αγριπνία κεφάλι τις Μάρθας. Αν δε θα πάι ςίμερα ςτι φάμπρικα, θα μίνι δίχος θέςι, θα μίνι μ'ένα ςορό πεδιά δίχος ένα κομάτι πςομί.

Ι Μάρθα ανατρίχιαςε, κίταξε το ρολόγι.

— Τρις, — φοβιτσιάρικα πσιθίρισε.

— Τόρα θα σφιρίκσυν ι σιρίνες, θα πάγο.

— Μιτέρα, νεράκι, — βόνκισε ο Μίσας.

Ι Μάρθα σικόθικε, πίρε απ'το ράφι το τσαερό κε το πίγε στα πσιμένα χίλια τυ πεδιύ.

Τ-υ-υ-υ—ακύστικε μέσα στι νεκρικί σιγαλιά ι πρότι προιδοπιιτικι σφιριγματιά τις φάμπρικας.

Κάπνισαν ι καπνοδόχι, άρχισαν να δυλέβυν ι ατμομιχανές. Ι πόλι προιπαντύσε τι μέρα με δεκάδες λογιό-λογιό ίχυς. Μετά δεκαπέντε λεφτά ι ιφαντυργί έπρεπε να πιάσυν δυλιά.

Ι Μάρθα πάλι κίταχσε το ρολόγι—ίνε κερός πια να πάι.

Σικόθικε κε περπάτισε τρικλίζοντας. Απ'το κρεβάτι τυ αρόστυ σίμοσε στο τραπέζι, πίρε μια κόχι πσομί κι' άρχισε να τιν κόβι σε κάμποσα κομάτια, ίστερα πίγε πάλι σιμά στο Μίσα, πασπάτεπσε το κεφάλι-τυ, κατέβασε βαριά το χέρι-τις κι' αγάλια-αγάλια πίγε στι γονιά. Εκί, σκεπαζμένα με κυρέλια κιμόντανε γλικά ακόμα τρία πεδάκια. Άμα ίβρε ανάμεσά-τυς τι μεγαλίτερι εφτάχρονι Βάρια, ι Μάρθα άρχισε να τιν κσιπνάι.

— Βάρενκα, Βαριύσα, σίκο.

Ι Βάρια σικόθικε στα πόδια-τις, κίταχσε τι μιτέρα-τις, κε, αφύ έπεσε πάλι πάνο στα ζεσταμένα κυρέλια, άρχισε να τρίβι με τα χεράκια τα παρακιμιζμένα μάτια-τις.

— Μα σίκο, κορίτσι-μυ, πρέπι να πάγο, πίγενε να κάτσις σιμά στο Μίσα.

Ι Βάρια σικόθικε κε πίγε στο κρεβάτι τυ ετιμοθάνατυ αδερφύ-τις. Κίταζε κάπος φοβιτσιάρικα με μάτια δίχος νόιμα το αδερφάκι-τις, πασπάτεπσε το πάπλομά-τυ, κίταχσε τι μιτέρα-τις, κύνισε επιβεβεοτικά το αναμαλιαζμένο κεφαλάκι-τις, κάθισε κε ακύμπισε στο στίριγμα τις καρέκλας.

— Βάρενκα, νά εδό ίνε το τσαερό με το νερό, να τυ δόσις να πιι όταν θα γιρέπσι, σας έκοπσα πσομάκι. Όταν θα δόσις τυ Μίσα, μύσκεπσέ-το στο ποτιράκι, να μιν τυ το δόσις κσερό κε κίταχσε να μιν κιμιθίς, κοριτσάκι-μυ, γιατί ο Μίσας ίνε άσκιμα.

Ι Μάρθα πίγε σιμά στι νισταγμένι Βάρια, χάιδεπσε τις μπυκλίτσες-τις, ίθελε να τι φιλίσι, μα τα δάκρια έσφιχσαν το λαρίνκι-τις, γίρισε κε κίταχσε πίσο κε, φέβγοντας, ίπε:

— Κίταχσε να μιν κιμιθίς, εγό πίγα, θα παρακαλέσο κε μπορί να μ'αφίσυν να επιστρέπσο.

Όταν ι Μάρθα βγίκε στο δρόμο, έκανε κάμποσα βίματα απ'τιν καλίβα, σταμάτισε, για κάτι σκέφτικε κ'επέστρεπσε πίσο.

— Όχι, μπορί, να κιμίθικε, τί να κάνι αφύ κ' ι ίδια ίνε μικρί, ας πάγο να κιτάχσο.

Ι Μάρθα μπίκε ίσιχα στο χαγιάτι, αφυνκράστικε. Πίσο απ' τιν πόρτα στιν καλίβα ίτανε ισιχία. Άνιχσε προσεχτικά τιν πόρτα, μπίκε μέσα. Ο Μίσας κιμότανε, τα χεράκια-τυ όπος κε πριν ίτανε απλομένα. Το κεφαλάκι τις Βάριας ίτανε πάνο στο στίθος-τυ κι' αφτί κιμότανε. Ι Μάρθα κίταχσε το ρολόγι, — γλίγορα θάνε ι όρα τέσερις, — άργισα... Πίγε σιμά στυς κιμιζμένυς, έπεσε στα γόνατα κε τα δάκρια κιλύσανε απ'τα βαθιά πεζμένα μάτια-τις.

Τί να κάνι; Να πάι ίτε να μιν πάι, μπορί να τι σιχορέσυν, μπορί να τιν καταλάβυν.

Σικόθικε γλίγορα όρθια, άρπαχσε ένα κομάτι ψομί πυ ίτανε τιλιγμένο με κυρέλι κε τρέχοντας βγίκε απ'τιν καλίβα. Φάνικαν τα φότα τις φάμπρικας, νά εκατοντάδες φοτιζμένα παράθιρα τυ ιφαντυργικύ χτίριυ, κε νά ι αβλόπορτα τις φάμπρικας.

Ι Μάρθα κάπος σύφροσε σαν κλέφτις, περπατόντας δίπλα στον τίχο τυ χτίριυ, περνύσε να πάι στο τμίμα-τις. Άμα μπίκε στο διάδρομο τράβιχσε για τον αργαλιό-τις, μα εκί στεκότανε πια μια εφεδρικί εργάτρια. Ι Μάρθα σταμάτισε στο μονοπάι αντίκρι στον αργαλιό, κίταχσε τιν ανταγονίστριά-τις, γίρεψε με τα μάτια τι γιτόνισά-τις, κε αφύ δεν τιν ίβρε, πίγε στο μαρκαδόρο.

Ο μαρκαδόρος, παλιός ποντικός τις φάμπρικας, — ο Αντρέι Βασίλιεβιτζ, ίδε από μακριά τι Μάρθα, πυ ερχότανε πάνο-τυ ανάμεσα απ' τυς αργαλιύς. Σύφροσε επίτιδες τ'άσπρα φρίδια-τυ κε έσκιψε πολί σκεφτικά πάνο στο ιμερολόγιο.

Άμα πίγε σιμά στο γραφίο τυ μαρκαδόρυ, ι Μάρθα περίμενε ιποταχτικά όσπυ να τιν προσέχσι ο Αντρέι Βασίλιεβιτζ, μα εκίνος αργοπορύσε σινιδιτά, φιλομετρύσε πιζματόδικα το ιμερολόγιο. Επιτέλυς, ο τρομερός κε πιστός φρυρός τις φάμπρικας σίκοσε το κεφάλι-τυ κε ίσιχα ίπε:

— Εσί, Μάρθα, πίγενε στο γραφίο να μιλίσις με το διεφθιντί, εγό βαρέθικα πια νάχο τράβαλα μαζί-συ.

Το κίτρινο πρόσοπο τις Μάρθας τρεμύλιασε νεβρικά, τα δάκρια πιτσίλισαν ακράτιτα απ' τα μάτια-τις.

—Αντρέι Βασίλεβιτζ, καλέ-μυ, λιπίσυ-με,... Βοίθισέ-με...

Ο Αντρέι Βασίλεβιτζ σόπενε.

Ι Μάρθα κάπος φοβιτσιάρικα κίταχσε ολόγιρά-τις, ανεβοκατέβασε τα πόδια-τις, έγιρε το κεφάλι-τις κε τράβιχσε ίσιχα για το γραφίο.

Ο προθάλαμος τυ γραφίυ ίτανε γιομάτος. Εκί ίτανε μαζομένι άνεργι ιφαντυργί, χαλφάδες πυ περίμεναν να μιλίσυν με τι διέφθινσι. Ι Μάρθα δεν τόλμισε να μπι στον προθάλαμο, κε φένετε, ότι δεν τις έφταναν ι δινάμις ν' ανεβί απ' τι μεγάλι σκάλα. Έπεσε πάνο σε μια

πέτρινι πλάκα πυ βρισκότανε σιμά στον τίχο τυ γραφίυ κε περίμενε με μισοσινιδιτί κατάστασι τιν καταδικαστικί απόφασι για τον εαφτό-τις κε για τιν ικογένιά-τις.

Ο ίλιος ανέβικε, έκσο τσιρίζανε χαροπά τα σπυργίτια, τα περιστέρια πετύσανε απ' ένα μέρος σε άλο.

Ο διεφθιντίς ετιμαζότανε να πάι να προγεβματίσι. Βγένοντας απ' το γραφίο ίδε τιν καμπυριαζμένι Μάρθα πυ καθότανε.

—Γιατί κάθεσε εδό, δεν κιμίθικες ακόμα, πίγενε, ιπόγραπσα πια για να σε βγάλυν απ' τι δυλιά.

Ι Μάρθα σίκοσε μιχανικὰ το κεφάλι-τις, άπλοσε το χέρι-τις στο διεφθιντί, έπεσε στα πόδια-τυ κε πάτισε τα κλάματα.

—Δε σε χριάζυμε, δε σε χριάζυμε,—φόνακσε ο διεφθιντίς.—Πίγενε να βρις δυλιά αλύ, φτὰνι, εδό δεν ίνε γιροκομίο.

Ι Μάρθα ανκάλιασε τα πόδια τυ διεφθιντί, τἄσφικσε στο πεζμένο στίθος-τις.

—Καλέ-μυ, προστάτι, πατέρα-μυ, επανάλαβε κλέοντας τα ίδια λόγια:

—Κε τα πεδιά-μυ, ο Μίσας πεθένι, τί να κάνο μαζί-τυς;

Ι Μάρθα έπεσε ανίμπορα στα πόδια τυ διεφθιντί. Εκίνος πέρασε ίσιχα από πάνο-τις κε τράβικσε παραπέρα.

Ι Μάρθα πίρε τυ λογαριαζμό-τις—τρία ρύβλια κε εβδομίντα καπίκια, για εφτά μέρες. Μ' αφτά τα πσορόλεφτα, μόλις σέρνοντας τα πόδια-τις πίγενε σκοτομένι απ' τον καιμό στα πεδάκια-τις...

Μόνο άμα σίμοσε στιν κατικία-τις, ι Μάρθα ίρθε τελιοτικά στον εαφτό-τις... 'Αρχισε να φοβάτε. 'Επεσε στο πεζύλι τυ σπιτιύ, στριμόχτικε στον τὶχο, σα να ίθελε ν' ακύσι τί γίνετε από πίσο-τυ. Εκί ίτανε ισιχία. Ι Μάρθα σικόθικε απ' το πεζύλι, στιρίχτικε στον τίχο τις στραβομένις χαμοκέλας κε πίγε σιμά στιν πόρτα τις κατικίας.

Ι αχτίδες τυ ίλιυ έκοβαν τυς σαπιζμένυς κσιλένιυς τίχυς τυ χαγιατιύ, γλιστρὺσανε με χρισοπές λυρίδες απ' τι χαμιλί πόρτα στιν κατικία.

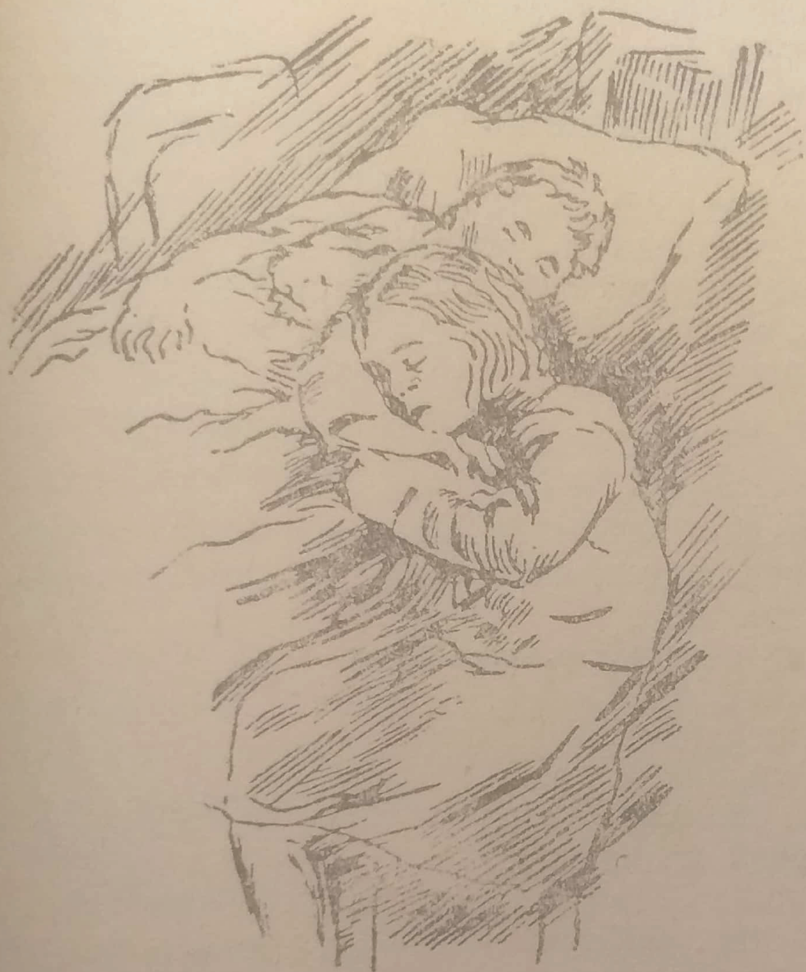
Ι Μάρθα σταμάτισε σιμὰ στιν πόρτα, βαστόντας τιν ανάσα κάρφοσε τα μάτια-τις στι σιγαλιά πυ βασίλεβε ολόγιρα. Κίτακσε πίσο-τις, ίστερα πασπάτεπσε με το κίτρινο, αδίνατο χέρι-τις τι χρισοπί λυρίδα πυ κυνιότανε πάνο σ' ένα κομάτι σκονιζμένο κετσέ, πυ ίχε στυμπόσι το μικρό παράθιρο τυ χαγιατιύ.

'Επιασε φοβιτσιάρικα, δισταχτικά το σιδερένιο χερύλι τις πόρτας, κι' άνικσε επίσις δισταχτικά τιν πὸρτα τις κατικίας.

Στιν μπροστινί γονιά πάνο στο κρεβάτι με τις καρέκλες ίτανε ακίνιτα κσαπλομένος ο Μίσας με μισοανιγμένα μάτια. 'Ιτανε πεθαμένος.

Το αναμαλιαζμένο κεφαλάκι τις κιμιζμένις Βάριας βρισκότανε πάνω στο στίθος-τυ.

Τα θολά μάτια τις Μάρθας γιρίσανε σιγά-σιγά δίχος δάκρια στο σορό πυ ίτανε σκεπαζμένος με κυρέλια.

Τα μάτια τις Μάρθας σκοτίνιασαν, πετύσανε μικρά, μικρά αστράκια, πυ βγάζανε σπίθες.

— Βάρενκα, Βάρια, πεδάκια-μυ! Επέστρεπσα, ίμε μαζί-σας, — πσιθίριζε ι Μάρθα μ' άσπρα τρεμυλιαστά χίλια, κε στεκότανε στι μέσι τις καλίβας.

Στο πάτομα σιμά στα πόδια-τις βρισκότανε το μάβρο κομάτι πσομί, τιλιγμένο μέσα στο κυρέλι, ι χάρτινι τριάρα κε τα εβδομίντα καπίκια.

Ίτανε ο λογαριαζμός τις ιφάντριας Μάρθας, πυ τις έδοσε τ' αφεντικό-τις, ο καπιταλιστίς.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πότε έγινε αφτό, πυ περιγράφι ο σιν. Πόστισεφ;
2. Διιγιθίτε, τί λογιό ίτανε το σπίτι τις Μάρθας;
3. Πός φέρθικε με τι Μάρθα ο μαρκαδόρος;
4. Διιγιθίτε, τί έλεγε ι Μάρθα στο διεφθιντί, τί τις απάντισε εκίνος κε τί τις ίπε στο τέλος;
5. Μπορύσε ι εργάτρια στον κερὸ τυ τσάρυ να κιτάκσι το άροστο πεδί-τις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Καρέκλα, ι — стул, σκαμνί.
Πιρετός, ο — жар, πιράδα, ζεστάδα.
Ακίνιτα — неподвижно, ασάλεφτα.
Ετιμοθάνατος — умирающий.

Προςτιμάρο—штрафовать.
Διέφθινςι, ι—администрация, дирекция, управление, адрес.
Φορτικά —назойливо.
Σιρίνα, ι—гудок, сирена.
Ανατριχιàζο—вздрагивать, ανατριχό.
Τςαερό, το—чайник.
Σιγαλιά, ι—тишина, τιντζλίχ, ιςιχία.
Προιδοπιιτικός—предупредительный.
Νόιμα, το—смысл.
Επιβεβεοτικà—утвердительно.
Αναμαλιαζμένος—всклокоченный, τςαδιγμένος.
Στίριγμα, το—опора, спинка, μπαγανà.
Μυςκέβο—мокнуть, ςςυλόνο.
Μπυκλίτςα, ι—кудряшка.
Λαρίνκι, το—горло.
Καλίβα, ι—изба.
Φότα, τα—огни.
Ιφαντυργικός—ткацкий.
Τμίμα, το—отделение, отдел, часть.
Διάδρομος, ο—коридор.
Αργαλιός ο—ткацкий станок, κρεβατίνα.
Εφεδρικός—запасный.
Ανταγονίςτρια, ι—соперница.
Μαρκαδόρος, ο—табельщик.
Επίτιδες—нарочно, αςιλιτέν.
Ιμερολόγιο, το— журнал, календарь.
Ιποταχτικά—покорно.
Βαρέθικα—надоело мне, μπέζεπςα.
Έχο τράβαλα—таскаться, возиться.
Ακρàτιτα—неудержимо, αβάςτιχτα, αςτέγνιτα.
Προθάλαμος, ο—прихожая.
Ιφαντυργός, ο—ткач.
Πλàκα, ι—плита, пластинка, πλακὶ.
Καταδικαςτικὶ απὸφαςι, ι—приговор.
Σπυργίτι, το—воробей, ςταροπὺλι, τςιντςιρίνα.
Προγεβματίζο—завтракать.
Γιροκομίο, το—богадельня.
Προςτάτις—кормилец, покровитель.
Επαναλαβένο—повторять.
Ανίμπορα—беспомощно.
Κατικία, ι—квартира, жилище.
Πεζύλι, το—завалинка, χαλντιρμά.
Σκονιζμένος—пыльный, πυχνιζμένος.
Κετςές, ο—войлок, τζένκλο.
Στυμπόνο—затыкать, заткнуть, ςτυπόνο.
Διςταχτικά—нерешительно.

Δ. ΝΕΥΣΙΧΙΝ

ΠΟΣ Ο ΣΙΝ. ΚΙΡΟΦ ΟΡΓΑΝΟΣΕ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΤΙΠΟΓΡΑΦΙΟ

Αφτό έγινε πριν από πολί κερό, στο Τομσκ, όταν ο Σεργέι Μιρόνοβιτζ Κίροφ ίτανε το όλο 20 χρονό. Ένας σίντροφος το ίπε:

—Το κόμα αγόρασε το σπίτι Αρ. 17 στιν πάροδο Απολινάριεβσκι. Το κόμα, σίντροφε Κίροφ, σας αναθέτι να οργανόσετε σ' αφτό το σπίτι παράνομο τιπογραφίο. Στο τιπογραφίο θα τιπόνυμε τιν επαναστατικί-μας εφιμερίδα. Θα σας βοιθύν ακόμα τρις σιντρόφι. Αρχίστε αμέσος τι δυλιά.

Τιν άλι μέρα στο σπίτι Αρ. 17 ίρθανε τέσερις εργάτες. Βαστύσανε στα χέρια-τυς τσεκύρια, πριόνια, ροκάνια, κε φτιάρια. Ι εργάτες άρχισαν τιν επισκεβί. Πρότα απ' όλα έσπασαν το πάτομα μιας κάμαρας κι' άρχισαν να σκάβυν κάτο απ'το σπίτι ένα μεγάλο λάκο—ολόκλιρο ιπόγιο.

Γλίγορα στιν αβλί ίτανε μεγάλες στίβες από χόμα. Ι γίτονες άρχισαν να λένε:

—Τί πολί πυ φροντίζι ο κενύργιος νικοκίρις! Τί ιπόγιο φτιάχνι για το χιμόνα. Φένετε, εκί θα βάλι πολές πατάτες, ανκύρια κε λάχανα!

Κανένας απ' τυς γίτονες δεν ίκσερε, ότι ι εργάτες έσκαβαν ιπόγιο για το παράνομο τιπογραφίο.

Αφτί ι εργάτες, κε ίτανε επαναστάτες—ο Σεργέι Κίροφ κε ι σιντρόφι-τυ.

Ο Σεργέι δύλεβε περισότερο απ' όλυς κε μάτοσε τα χέρια-τυ. Τα χέρια-τυ πονύσαν τόσο, πυ τις νίχτες δεν μπορύσε να κιμιθί. Μα το προί τίλιζε τα χέρια-τυ με κυρέλια κε ξανάπερνε το φτιάρι.

Γλίγορα έσκαψαν το ιπόγιο. Το έκλισαν από πάνο με σανίδια, πάνο απ' τα σανίδια έριξαν ένα πολί παχί στρόμα από χόμα, ίστερα ξαναστροσαν το πάτομα στιν κάμαρα, κ' έκαναν μια κριφί ίσοδο στο τιπογραφίο.

Μόλις τέλιοσαν τι δυλιά—ίρθε ι αστινομία. Ίνε άγνοστο, πος έμαθε ότι μέσα σ' αφτό το σπίτι οργανόνυν τιπογραφίο.

—Tí xάνετε εδό;—ρότιςε ο ακςιοματικός τις αςτινομίας.

—Επιςκεβάζυμε το ςπίτι,—απάντιςαν ι επαναςτάτες.

—Κςέρυμε, τί επιςκέβι κάνετε. Πύ ίνε το τιπογραφίο-ςας;

Ι επαναςτάτες ςοπένυν.

—Να τυς αρεςτάρετε!—ίπε ο ακςιοματικός.—Να κάνετε έρεβνα ς' όλο το ςπίτι!

Ι αςτινομικί άρχιςαν να κάνυν έρεβνα ς' όλο το ςπίτι, έπςακςαν παντύ, èςπαςαν το πάτομα, èςκαβαν τι γι κάτο απ'το πάτομα, μα τίποτα δεν ίβρανε.

Πίγανε ςτι φιλακί το Σεργèι κε τυς ςιντρόφυς-τυ. Κε μέςα ςτο ςπίτι έβαλαν αςτινομικύς. Ας κάθυντε κι' ας κιτάζυν—δε θα δύνε κανένα τιπογραφίο;

Ι αςτινομικί κάθυντε ένα μίνα ςτο ςπίτι κε τίποτα δε βλέπυν.

Κάθυντε ένα χρόνο τιποτα δε βλέπυν.

Κάθυντε τρία χρόνια—πάλι τίποτα δε βλέπυν.

Τον τέταρτο χρόνο ςτο ςπίτι έγινε ςιζμός. Το πάτομα έτρεμε, ι τίχι τράντακςαν, κ' ι μεγάλι ςόμπα νκρέμιςε άκςαφνα μπροςτά ςτα μάτια τον αςτινομικόν.

Νκρέμιςε κ' έπεςε ςτο ιπόγιο, πυ έςκαπςαν ι επαναςτάτες. Εκί ςάπιςε το ταβάνι.

Ι αςτινομικί φόνακςαν πιροζβέςτες. Ι πιροζβέςτες χάλαςαν όλο το ςπίτι, έβγαλαν κάθε δοκάρι. Τότε κε ίδαν όλι το τιπογραφίο.

Αν δε νκρέμιζε το ταβάνι τυ τιπογραφίυ, ι αςτινομία καμιά φορά δε θα τöβριςκε.

Ο Σεργέι Κίροφ κ' ι ςιντρόφι-τυ μπόρεςαν να κρίπςυν επιδέκςια το τιπογραφίο-τυς.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί θαρùςαν ι γίτονες, ότι φτιàχνυν ι εργάτες κε τί èλεγαν;
2. Πός δύλεβε ο ςιν. Κίροφ;
3. Μπορùςαν τότε ι εργάτες να έχυν δικό-τυς τιπογραφίο;
4, Γιατί το ίθελε το κόμα το τιπογραφίο;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Παράνομος—подпольный, противозаконный.
Αναθέτο—поручать, возлагать на.
Ροκάνι, το—рубанок.
Επιςκεβί, ι—ремонт.
Στρόμα, το—слой, постель, ςτρος.
Σιζμòς, ο—землетрясение.
Πιροζβέςτις, ο—пожарник.
Δοκàρι, το—бревно, κοτùκ.

ΜΠ. ΖΙΤΚΟΦ

ΤΟ ΒΑΜΠΑΚΙ

Επιτέλυς αφτό άρχισε να μας τρόγι. Νά, κιτάκστε, έρχεστε στο πόρτο, νά-τινα ι τελονιακί επιθεόρισι, περπατάι κε κιτάζι, χόνι παντύ τι μίτι-τις:

— Τί έχετε εδό, τί ίνε κάτο απ' το κρεβάτι; Κε στον ανεμιστίρα τί έχι; Κε νά δε βρίσκι τίποτα.

Κε βλέπετε εκί, βρέθικε ένας τέτιος σκορπιός, διλαδί επιθεοριτίς, πυ δε χριάζετε καθόλυ να ψάκσι, αμέσος λέι:

— Νά, βγάλτε αφτό το σανίδι.

— Πός να το βγάλυμε; Κε πιός θα το κσανακαρφόσι;

— Αν δεν έχι τίποτα εκί, όλα θα τα κσαναβάλο μόνος-μυ στον τόπο-τυς; Μα αν βρεθί κάτι, πυ δεν επιτρέπετε να κυβαλιθί, τότε πρέπι να το καταλάβετε μόνι-σας.

Κε χτιπάι με το δαχτιλάκι-τυ:

— Νά εδό, ς' αφτό το μέρος.

Ο τζινόβνικος, πυ πιγένι μαζί-τυ, σικόνι τα φρίδια κε τον κιτάζι στα μάτια:

— Έτσι ίνε άραγες, να μι ντροπιαστύμε;

Μα ο σκορπιός όλο χτιπάι με το δαχτιλάκι-τυ.

— Το δίχος άλο εδό.

Κσεκαρφόνυν το σανίδι—κε σα νάγινε θάβμα: ς' εκίνο το μέρος βρίσκετε ένα μετακσοτό κομάτι.

Ίστερα πιγένι σιγά-σιγά στο στόκολο κε τραβάι ίσια-ίσια στιν καρβυνιέρα:

— Νά, σκάψτε εδό.

Κε στις καρβυνιέρες αφτές ίνε ολάκερο βυνό κε δεν έχις πύ να ρίκσις το κάρβυνο κε κάνι κε σκοτάδι, μόνο καπνίζι μια ιλεχτρικί λάμπα. Μα αφτός, σαν άλογο, χτιπάι με το πόδι-τυ ς' αφτί τι γονιά:

— Εδό σκάψτε.

Σκάβυν.

— Τίποτα,—λένε,—δε θα βρις εκί.

Εσένα, διάβολε, θα σε παραχόσυμε εκί ζοντανό.

Σ' αφτί τι γονιά έρχετε άθελα κι' ο τζινόβνικος. Τα πεδιά σικόνυν επίτιδες σκόνι, πετύν το κάρβυνο με τα φτιάρια, σα να διόχνυνε

ςκιλιά. Ακύετε βρόντος, γιατὶ ολόγιρα ίνε ςίδερο. Ίνε ςιδερένιο κυτί αφτί ι καρβυνιὲρα. Ο τζινόβνικος φτερνίζετε, ςκεπάζι το ςτόμα-τυ με το μαντιλάκι. Μα ο ςκορπιός όλο έρχετε πιο κάτο κε τραβάι τι λαμπίτςα απ'το κορδόνι-τις.

— Γιατὶ ςκάβις αριςτερά, όχι, νά εδό, εδό ςκάπςε. Αχά! Αφτό, τί ίνε;

Κε με τα χέρια, με τα νίχια-τυ—χαπ. 'Ενα πακέτο. Ανεβένυν πάνο ςτο κατάςτρομα. Το κςετιλίζυν, τ' ανίγυν—χαρτιά. Τί λογιό χαρτιά ίνε; Μα νά κςεφίτροςε κι' ο χοροφίλακας. Α, καταλαβένυμε. Φονάκςτε το μιχανικό! Τον καπετάνιο! Να γραφί προτόκολο: βρέθικαν παραχομένα χαρτιά, κε τα χαρτιά λένε, ότι πρέπι να νκρεμιςτί ο τςάρος, να διοχτύν ι φαμπρικάντιδες κε γενικά λένε διςάρεςτα πράματα. Κε ίρθαν απ'το εκςοτερικό.

Ίςτερα ακύςαμε, ότι μάθανε: τα χαρτιά τιποθίκανε ςτο εκςοτερικό, ακόμα ίβραν κ' ένα μικρό περιοδικό ανάμεςα ςτα χαρτιὰ. Κε μάλιςτα κάμποςο μεγάλο πακέτο. Το περιοδικό ὶτανε τιπομένο ςε τςιγαρόχαρτο. 'Εκαναν ὲρευνα όλυς τυς ανθρόπυς πυ δυλέβυνε ςτι μιχανί. Τυς κυβαλύςαν, τυς αναχρίνανε. Διο έτςι κε δεν τυς γίριςαν πίςο.

Κι' ο ςκορπιός περπατάι ςαν πετινάρι. Διλαδί πός να ςας το πο; Ος τόρα κίταζε ςα φίδι, κε τόρα πια κιτάζι ςαν οχιά. Περνάς, από ςιμά-τυ όταν ςτέκετε ςτο πόςτο-τυ κε ςε προβοδίζι με τα μάτια-τυ, ςα να ςε ςιμαδέβι με δίκανο τυφέκι. Κε φένετε, φοβάτε, να μι φάι καμιά πέτρα ςτο κεφάλι. Ι επιθεοριτές έπρεπε νἄχυνε για όπλο μόνο ένα ςπαθί. Μα αφτυνύ λέγανε, ότι τυ δόςανε ρεβόλβερο να τὄχι ςτιν τςέπι-τυ για καλό κε για κακό.

Κι' όλι το ίκςεραν.

Ο τζινόβνικος τυ λέι μπροςτά ςε όλυς:

— Μ' εςένα, Πετρένκο, πρέπι να γιρέβι κανίς θιςαβρύς μέςα ςτα δάςι. Μ' εςένα δε χριάζετε νἄχις κανένα ρεντγέν. Πός τα καταφέρνις έτςι; Ε;

— Ι μιρυδιά, εβγενέςτατε, ι πραχτικί!

Μ' όλο τύτο πίρανε διο. Μα εγό κι' ο Σένιας απομίναμε ςτο βαπόρι. Στι ςτεριά κυβεντιάςαμε γι' αφτό το ζίτιμα. 'Ιτανε φανερό, ότι τα μάτια τυ ςκορπιύ βρίςκυντε μαζί-μας, κάπιος βλέπι, ακύι κε προδίνι τυς ανθρόπυς-μας. Εδό δεν έχι τίποτα παράκςενο. Ι θερμαςτὲς κ' ι νάφτες ζύνε ςτιν πλὸρι μαζί. Τα κρεβάτια-τυς βρίςκυντε ςε διο πατόματα. Στι μέςι ίνε ένα τραπέζι. Στι γονιὰ μια ικόνα, κε πάνο απ' τα κρεβάτια ζογραφιὲς, φοτογραφίες. 'Ολι μαζί τρόνε, μαζί κιμύντε. Εδό αν θα πςιθιρίςις τίποτα αμέςος όλι το βλέπυν κε όλα τ' ακύνε. Κάτι ίπαν τα πεδιά, ίτε δόςανε δρόμο ςτι γλόςα-τυς, μα ίνε φανερό, ότι ανάμεςά-μας έχυμε προδότες. Μα πιός ίνε; Αρχίςαμε να

στρόνυμε πλάνο, πιός να ίνε κε πός να το μάθυμε. Κε πάνο στο βαπόρι ι δυλιές πάνε πολί άςκιμα: σα λίκι κιτάζυν ο ένας τον άλο. Ο καθένας σκέφτετε. «Εςί ίςε πυ μας πρόδοςες». Κε έχυνε δίκιο. 'Ενας ίχε μόνο διο φύντια τσάι τις Κειλόνας κι' αφτά τα ίδρε ο σκορπιός. Τα πεδιά δοκιμάςανε να τον κεράςυν. Ανίγυν μια μποτίλια κρασί απ' το εκςοτερικό, τυ γιομίζυν ένα ποτίρι. Το πίνι, γλίφι τα χίλια-τυ. «Καλό κραςάκι! Μα στο ςεντύκι-ςας πός πάνε ι δυλιές;».

Εγό κι' ο Σένιας έπρεπε να κρατύμε ςίνδεςι με το εκςοτερικό, να κυβαλύμε το περιοδικό. Κε νά-ςυ! Δεν τα καταφέραμε κε πιάςανε διο ανθρόπυς. Με τί μύτρα θα κςαναπάμε; Καλίτερα να κςεμπαρκάρυμε κε να πιάςυμε δυλιά ς' άλο βαπόρι. Κ' ι εδό ςιντρόφι-μας αρχίςανε να μας ντροπιάζυν. Αφτό τόσο μας πίρακςε, πυ δε λιπόμαςταν εκίνυς τυς διο θερμαςτές, πυ αρέςταραν. Τυς βρίζαμε.

Κε ςτιν επιτροπί μας ίπαν:

Αγαπιτί ςίντροφι, δεν κςέρυμε κιόλας, πός να ςας εμπιςτεφτύμε, διλαδί μπορί να ίςτε κε πιςτά πεδιά, μα δε μπορύμε τόρα να πετύμε τα νύμερα με τις εκατοντάδες. Ο κερός δε χορατέβι. Αφτό δεν ίνε χορατά. Δεν ίνε κονιάκ να το κρίπςις μέςα ςτον κόρφο-ςυ κε να το βγάλις όκςο. Θα γιρέπςυμε να βρύμε άλο τρόπο.

Κι'όλι μας κιτάζυν κι' ο καθένας θαρί, ότι εγό κι' ο Σένιας ίμαςτε «χαλβάδες» κε φαφλατάδες.

— Σίντροφι, λένε, ςκεφτίτε-το.

— Τότες λέγο.

— Σ'αφτό το ταξίδι δεν πέρνυμε να κάνυμε τίποτα: αλίθια πρέπι όλα να τα εκςετάςυμε. Κ' εμίς θα πύμε τότε πια...με λίγα λόγια, θα πύμε.

Τί να λέγαμε; Πίγαμε, ςα βρεμένες γάτες.

Μα γι'αφτό τον προδότι αποφαςίςαμε, ότι θα τον πιάςυμε τον αναθεματιζμένο.

Φέραμε με το Σένια όλυς στο νύ-μας, για όλυς κυβεντιάςαμε. Μα όχι, όλι ςα να ίνε ίδιι. Για τον καθένα μπορίς να ςκεφτίς. Κε νά τί πλάνο στρόςαμε. Το στρόςαμε πια στι θάλαςα όταν ταξιδέβαμε, κε ςιμφονίςαμε τελιοτικά στο περςικό πόρτο, στι Μπαςόρα.

Φορτόναμε εκί βαμπάκι. Ι κάθε μπάλα ίνε πιο μεγάλι από ένα κιβικό μέτρο. 'Ινε ραμένι με τςυβαλόπανο κε ςφιγμένι με διο ςιδερένιες βέργες, πυ μιάζυνε με λυριά. Μέςα σε μια τέτια μπάλα έχι 14 πύτια βαμπάκι. Τι ςφίνκυν τόσο με τιν πρέςα, πυ γίνετε ςαν πέτρα μέςα ς' αφτό το πακέτο. Κε δεν ίνε καθόλυ μαλακό.

Κε νά το πλάνο-μας.

Θα μιλύμε ι διό-μας στιν πλόρι μιςτικά, όταν καθύμαςτε στο τραπέζι. Κε θα κιτάζυμε να μπορί να μας ακύι μόνο ένας άνθροπος.

'Οχι παραπάνο. Κε θα μιλύμε τάχατες μιςτικά. Νά, για παράδιγμα: «Δε λιζμόνιςες λιπόν, πός το ςιμάδεπςες εχίνο το μέρος (διλ. τι μπάλα); Κι' ο άλος πρέπι να λέι: «'Οχι, ςε κάθε μεριά έχι μια κόκινι τελία ςαν πεντάρα». «Κε πόςα νὺμερα ίνε εκί»; «Θα ίνε κάπυ διακόςιες εφιμερίδες, έτςι λέγανε».

Κι'όταν ίνε κανὲνας άλος θα λέμε, ότι δεν ίνε τελία, μα μάβρι σταβρί στις γονιές.

Κε για τον καθένα θα λέμε διαφορετικές μάρκες. Κε για να μιν τα μπερδέπςυμε, ο Σένιας όλα κάπυ θα τα γράπςι.

Στο φόρτομα μας βάζανε να δυλέβυμε ςτ'αμπάρι, διλαδί να ςτεκύμαςτε ςτ'αμπάρι κε να κιτάζυμε να ςτιβάζυν καλά ι φορτοτές το φορτίο. Ι φορτοτές ίνε πὲρςι, ρύςικα δεν καταλαβὲνυνε καθὸλυ. 'Οτι κι'αν κάνο λιπόν, δε μπορὺνε να το πύνε. 'Ιςτερα εγό ςα να διεφθίνο όλι τι δυλιά-τυς. Το ίδιο κι'ο Σένιας στο δέφτερο αμπάρι. Ο καθένας-μας πίρε από ένα μπυγέλο με μπογιά κι'από ὲνα πινέλο. Τα ετιμάςαμε από πριν. Κ'εκί ςτι Μπαςόρα κάνι πολί μεγάλι ζέςτι. Ι μπογιά ςτεγνόνι ςαν το φτίζμα στιν παγονιά. Πατό τις φονές, ι πέρςι με κιτάζυν. Πιγένο αμέ ος με το μπυγέλο κε ςιμαδέβο τι μπάλα. Θαρύν, ότι αφτό έτςι πρέπι να γίνι. Με ςέβυντε, κ'εγό τυς δίχνο: προςεχτικά, μιν τι λερόνετε κε να τιν πὰτε εκί. Μ'ακύνε. Κατά το μεςιμέρι βὰλαμε όλες τις μάρκες-μας—27 μάρκες, όςυς ανθρόπυς ίχαμε. Τόρα απέμινε να κάνυμε 27 κυβέντες. Κε να μι δίκςυμε καθόλυ, ότι τις κάνυμε μόνο για «τα μάτια».

Τιν πρότι φορά λίγο έλιπςε να χαλὰςι όλι ι δυλιά. Ο βλάκας ο Σένιας δε μπορί να κρατίςι το γέλιο-τυ. Αρχίζο να μιλό έτςι ςοβαρά μπροςτά στον 'Οςιπ:—θιμάςε, τυ λέο, τί μάρκα έβαλες;

Κε βλέπο, ότι ο Σένιας δε μπορί να καταπιί το γέλιο-τυ. Ο βλάκας με κάνι κ'εμένα να ςπάςο στα γέλια. Δε μπορό να βλέπο τ μύρι-τυ. Τυ λέγο:

— Ανέβα στο κατάςτρομα να δις το γαλικό πυ μας περνὰι, το Μεςαζερί.

Μόλις μπόρεςε να πάι ος τιν πόρτα. Τί μπορίς να κάνις μ'ένα τέτιο βλάκα; Σκεφτόμυνα πια, ότι χάλαςε όλο το πλάνο-μας.

'Ιςτερα τυ λὲγο:

— Αν θ'αρχίςις να μυ γελάς κε να κάνις κομοδίες απάνο στιν κυβέντα, να καό αν δε ςυ κατεβάςο αμέςος στο κεφάλι αφτόν το μπακιρὲνιο μαςτραπά. Το κατάλαβες;

Τί ν'αρχίςυμε κςανά απ'τον 'Οςιπ; Τον αφίςαμε τελεφτέο. Πίραμε το Ζύεφ. 'Ολο τςιγάρα γιόμιζε, ςα μιχανί. 'Ιςτερα τα πυλύςε, ςτυς δικύς-μας πυ τέλιοναν τα τςιγάρα-τυς. Γιομὶζι, κ'εμίς ςα να μιν τον βλέπυμε. Αρχίςαμε τιν κυβέντα.

Ο Σένιας, φένετε, ότι σύφροςε τα χίλια-τυ μ'όλι τι δίναμί-τυ, τάχανε ςα ςολινάρι κε λὲι με κςένι φονί, ςαν πνιγμένος:

-- Τι ςιμάδεπςα με κόκινο σταβρό.

'Οςπυ να γιρίςυμε πίςο θέλυμε ένα μίνα, ςιμαδέπςαμε κε τυς 27 ανθρόπυς μ'όλες τις 27 μάρκες-μας, κι'όλυς τυς γράπςαμε.

'Ιςτερα ροτό το Σένια:

— Πιός λες να ίνε;

— Ο 'Οςιπ,—λέι.—'Ιρθε πιο ςιμά, όταν ίπες, ότι ίνε διακόςια νύμερα. Κ' εςί πιός λες να ίνε;

— Μα εγό ίπα ο Κοντράτοφ. Κι'αφτό, γιατί ο Κοντράτοφ ςικόθικε αμέςος κι' αποτραβίχτικε. 'Αμα άκυςε, ότι ίνε ςιμαδεμένι με μικρὸ κίκλο, άρχιςε να τραγυδάι ένα χαροπό τραγὺδι, ςαν να μιν έγινε τίποτα κε βγίκε όκςο. Κίτακςε τί κυτός.

— Δεν έχις δίκιο,—λέγο,—να ςκέφτεςε για τον 'Οςιπ. 'Ινε άνθροπος με φαμίλια. Θέλι να βγάλι το πςομί-τυ δίχος ςκυτύρες. Νά ζάχαρι δεν τρόι, μαζὲβι λεφτά για το ςπίτι-τυ.

Μα όταν ςιμόνανε πια ςτο πόρτο, τἄχαςα, δεν ὶκςερα πιόνα να βάλο στο νύ-μυ. 'Εχι φαμίλια, μα μπορὶ αφτός να ίνε ο προδότις: μ' αφτό κε κερδίζι παραπάνο. Ο άλος νά, ο Ζύεφ, γιατί να ίνε χαρύμενος, όταν πρέπι κι' όταν δεν πρέπι; Γιατί να κάνι αφτά τα τςακίζματα. 'Ετςι κε στριφογιρὶζι ςα να τυ βιδόςανε κανένα τριπάνι. Πιραμε κε διο θερμαςτές ςτο ςιμάδι: ο ένας ίνε παλιάνθροπος, φένετε κι' απ' τι μύρι-τυ. 'Ιςτερα άρχιςε να μας φένετε, ότι όλι μας κιτάζυνε ςα λίκι. Μπορί νἄγινε λόγος αναμετακςί-τυς για τιν κυβέντα-μας κε να μιριςτίκανε το πλάνο-μας. Δεν κςέραμε πια πότε θα φτάςυμε ςτο πόρτο.

Μα ι δυλιές δεν πίγανε άςκιμα. 'Ιρθε πάλι ο τζινόβνικος, ίρθε πάλι εκίνος ο ςκορπιός, ο χοροφίλακας, έτςι όπος γινότανε πάντα. Μα μόλις άρχιςε το κςεφόρτομα, βλέπυμε, ο ςκορπιός όλο ςτέκετε κε ςα να γλίφι με τα μάτια-τυ κάθε ανέβαζμα. Κ' εμίς κιτάζυμε. Ι φορτοεκφορτοτές ςτιν προκιμέα κυβαλὺν αφτές τις μπάλες από τέςερις άνθροπι κε τις ςτιβάζυν. 'Ακςαφνα ο ςκορπιός φονάζι:

— Ει, έι, να τιν πάτε ίςια ςτο τελονίο. Πιγένετε, πιγένετε, δίχος κυβὲντες.

Καλά πυ το ίδα. Μπορύςε να μας κςεφίγι. Στι γονιά ίχε κόκινο σταβρό. Κίτακςα τις ςιμιόςις—ο Ζύεφ.

Μα ς' όλο το βαπόρι ςικόθικε θόριβος: πίγανε τι μπάλα τυ βαμπακιύ ςτο τελονίο. Τορα ο τζινόβνικος ίρθε πια πάνο ςτο βαπόρι, προςκαλί αμέςος τον πρότο βοιθό—ο καπετάνιος ίτανε ςτιν πόλι. Φονάκςανε κε διο ανθρόπυς απ' το πλίρομα για να παρεβρεθὺνε ςτο ἀνιγμα τις μπάλας. Ο λοςτρόμος μυ λέι: «θα πας εςί». Κι' ακόμα ένας θερμαςτίς. Πιγένυμε. Ι κάμαρα ίνε μικρί. 'Εχι το όλο μια πάνκα ςιμά ςτον τίχο.

Διο παραθιράκια. Ι άνθροπι κιτάζυν απ' τα παραθιράκια. Στι μέσι ίνε κίνι ι μπάλα. Ο τζινόδνικος στέκετε, γλίφι τα χίλια-τυ. Κι' ο σκορπιός κιτάζι με τέσερα μάτια. Πσιθιρίζι κάτι σοδαρά στ' αφτί του τζινόδνικυ. Κι' ο τζινόδνικος μπροστά-τυ σαν κοριτσάκι όλο λέι:

—Αχ, πές-μυ σε παρακαλὸ. Μα εγό το κσέρο πια. Εσί βλέπις απ' ανάμεσα, ίσε ρεντγέν.

Περιμὲναμε το χοροφίλακα. Νά κι' ο χοροφίλακας. Στίλανε το θερμαστὶ για να φέρι ζυνάρια. Πίγε γλίγορα κε τἄφερε. Ο πρότος βοιθός τυ καπετάνιυ-μας λέι:

— Γράπστε προτὸκολο, ότι νά ι μπάλα τυ βαμπακιύ, πυ έχι βάρος 14 πύτια, ανίγι σίμφονα με τιν απέτισὶ-σας, ότι εσίς έχετε τιν εφθίνι.

Ο τζινόδνικος λέι χαμογελόντας:

— Πα-αρακαλό, κάντε-μυ τι χὰρι.

— 'Ανικσε τα χαρτιά-τυ πὰνο στιν πάνκα, γράφι.

— Ανίκστε-τιν,—λέι ο βοιθός στο θερμαστί.

— Καλά!—κι' ο θερμαστίς δάνκασε κ'έκοπσε αμέσος τα σιδερένια λυριά. Ι μπάλα φύσκοσε, σα ζοντανί.

— Κόπς'το!

'Εκοπσε ο θερμαστίς το τζυβαλόπανο, τ' άνικσε: τ' άσπρο βαμπάκι ίνε σφιγμένο σα χιόνι πυ πατίθικε με το φτιάρι.

— 'Αρχισε,—λέι με πσίθιρο ο τζινόδνικος.

Κι' ο σκορπιός άρχισε να βγάζι το βαμπάκι. Ο τζινόδνικος τριγιρίζι σιμά Στα παράθιρα μαζέφτικε τόσος κόζμος, πυ σκοτίνιασε ι κάμαρα. Ο χοροφίλακας πὶγε διο φορές να τυς φοβερίσι. Κε το βαμπὰκι όλο κε περίσεβε. Βγάζι ο σκορπιος ένα κομάτι, αρχίζι να το τινάζι, βλέπις, σικόνετε ολάκερο σίνεφο. Ο τζινόδνικος γιόμισε από βαμπάκι, όλο πάι πίσο. Αγαπιμένι-μυ! Ο σκορπιός δεν έβγαλε ακόμα κε το ένα τέταρτο τυ βαμπακιύ, κ' ι μισί κάμαρα γιόμισε από βαμπάκι κε σκέπασε το παράθιρο. Στέκετε μέσα-τυ ος τιν κιλιά, σα νἄνε μέσα σε αφρό τυ διαβόλυ ο γιος, κι' απ' τιν κακία-τυ βρίζι, το κοματιάζι, σκάφτι λάκο στι μέσι.

Ο θερμαστίς λέι:

— Να πάο να φέρο το πριὸνι;

Κι' ο τζινόδνικος πατάι τις φονές:

— Νκρεμίσυ, παλιάνθροπε!

Κι' ο βοιθός τυ καπετάνιυ-μας:

— Μα πός έτσι. Γράπστε στο προτόκολο: προζβάλατε το μάρτιρα.

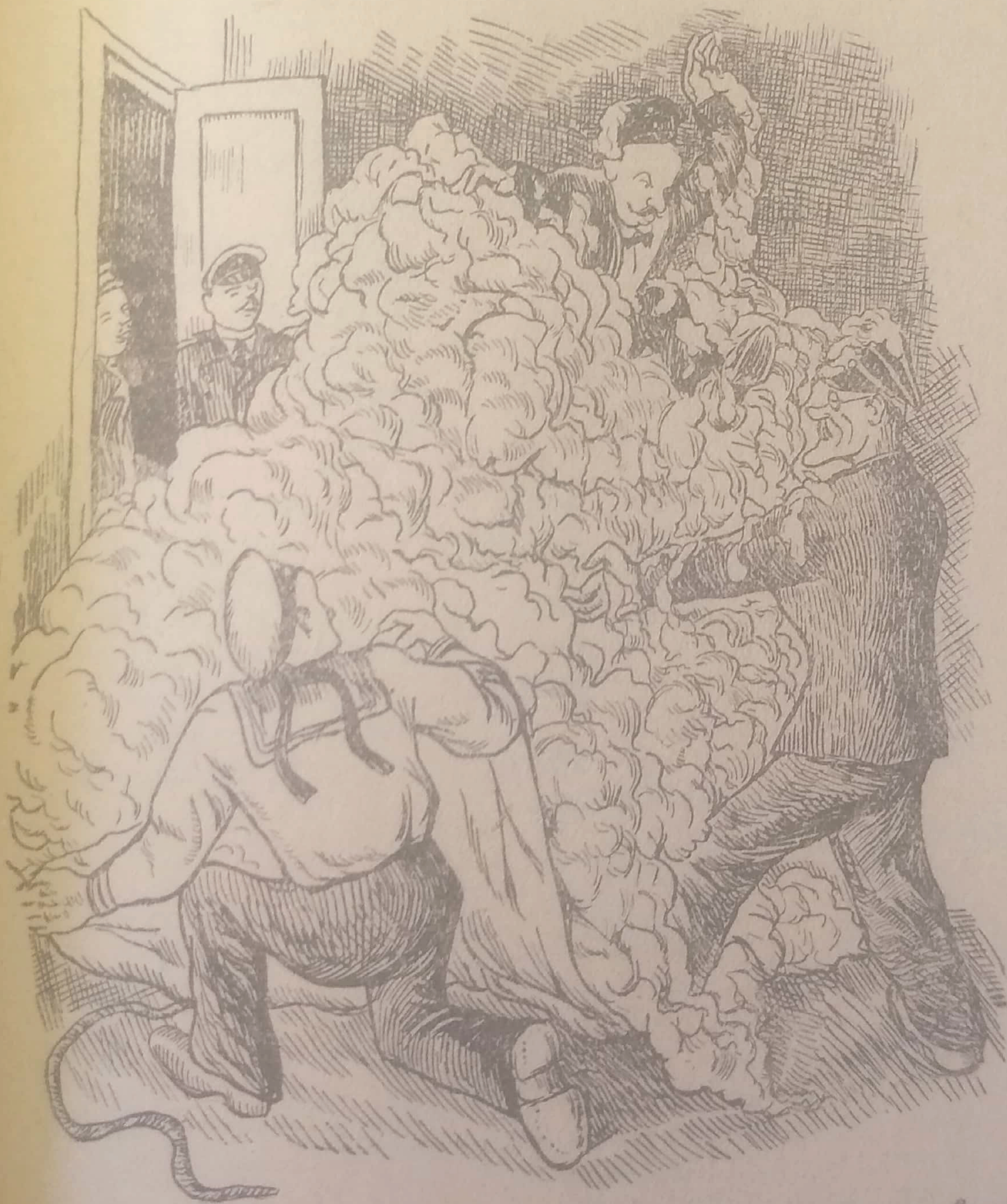
Τραβιύμαστε πια προς τιν πόρτα, το βαμπάκι ὲρχετε πάνο-μας. Ο τζινόδνικος βλέπι, ότι δεν μπορί πια να προφιλάκσι το κοστύμι-τυ κε σκαλίζι κι' αφτός.

Δε φένυντε πια, σα σε όνιρο, βύλιακσαν ολότελα.

Κι' ο βοιθός τυ καπετάνιυ-μας φονάζι!

— Τίποτα δε φένετε, μπορί να μας γελάςετε κε να χὸςετε τίποτα. Τον τζινόβνικο τον πιραν ι διαβόλι, ορμάι απ' εκί ςα στιχιό, ςαν άςπρος μπαμπύλας κε το βαμπάκι κρέμετε από πάνο-τυ ςα μαλί. Τα πεδιά πίραν το κατόπι-τυ. Εχ, κε πος φονάζανε:

— Ο άι-Βαςίλις! .

Γίριςε πίςο. Εκί θέλυνε με τον επιθεοριτί να πατίςυν το βαμπάκι, μα πύ να το πατίςυν! Φυςκόνι, γιόμιςε όλι τιν κάμαρα, κι' ακόμα δεν, άνιχςαν ύτε τι μιςί μπάλα.

Πετάχτικε ο τζινόβνικος!

— Παλιάνθροπε,— φονάζι.—Να τον κλιδόςετε εκί.

Κ' έτρεχςε στο ςπίτι-τυ. Από πίςο-τυ έτρεχε ένα ολάκερο κοπάδι πεδιά.

Πίγα στο βαπόρι. Ἰδρα το Σένια. «Πύ ίνε ο Ζύεφ», «Τόρα ἰτανε εδό». Πίγαμε δο, πίγαμε κ'ι, ο Ζύεφ δεν ίνε. Ἐτςι κε δεν τον ίδε πια κανένας. Δόςαμε το ςεντύκι-τυ στο γραφίο. Κε κανένας δεν ίρθε να το πάρι.

Κρίμα, πυ δεν ίρθε μαζί-μας στο άλο ταξίδι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός χαραχτιρίζι ο ςινγραφέας τον επιθεοριτί; Να βρίτε τα αντίςτιχα μέρι στο διίγιμα.
2. Τί κυβαλύςαν ι διο επαναςτάτες νάφτες απ'το εκςοτερικό;
3. Τί ίπε ι Επιτροπί ςτυς διο αφτύς νάφτες;
4. Τί πλάνο έςτροςαν ι διο νάφτες για να βρύνε τον προδότι;
5. Τί έκανε ο ςκορπιός άμα έφταςε το βαπόρι ςτο πόρτο;
6. Τί έγινε όταν άνιξαν τι μπάλα τυ βαμπακιύ;
7. Τί έκαναν τα πεδιά;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Επιτέλυς—наконец.
Τελονιακός—таможенный.
Ανεμιςτίρας, ο—вентилятор.
Σκορπιός, ο—скорпион.
Επιθεοριτίς, ο—досмотрщик.
Δεν επιτρέπετε—не разрешается.
Στόκολο, το—кочегарка.
Καρβυνιέρα, ι—угольная яма.
Κορδόνι, το—шнурок.
Κατάςτρομα, το—палуба.
Χοροφίλακας, ο—жандарм.
Διςάρεςτος—неприятный.
Εκςοτερικό, το—заграница.
Περιοδικό, το—журнал.
Πετινάρι, το—петух, πετινός, λυχτόρ.
Οχιά, ι—гадюка.
Προβοδίζο—провожать, ςινοδέβο.
Δίκανο τυφέκι, το—двустволка.
Εβγενέςτατε—ваше благородие.
Θερμαςτίς, ο—кочегар.
Ζογραφιά, ι—картинка.
Κερνό—угощать, ςιλιαέβο, ςιλαίζο.
Σίνδεςι, ι—связь.
Κςεμπαρκάρο—уволиться с парохода.
Επιτροπί, ι—комитет, комиссия.
Κιόλας—даже, же.
«Χαλβάς», ο—«шляпа».
Φαφλατάς, ο—болтун.

Εχςετάζο—рассматривать, проверять.
Ίδιος—одинаковый, тот же самый, сам.
Βέργα, ι—прут, τζυμπύχ.
Μπάλα, ι—тюк, ядро.
Διεφθίνο—управлять, заведывать.
Μπυγέλο, το—ведро, τςιμπέρκα.
Πινέλο, το—кисточка.
Βλάκας, ο—дурак, αχμάχς, λαφρός.
Καταπίνο—глотать, χορτό.
Μεςαζερὶ—Мессажери, (μια γαλικί ατμοπλοικί ετερία, ετερία πο έχι βαπόρια).
Μαςτραπάς, ο—кружка.
Σολινάρι, το—труба, трубочка.
Σκοτύρα, ι—морока.
Τςακίζματα, τα—ломание, жеманство.
Βιδόνο—ввинчивать.
Αναμετακςί-τυς—между собой.
Τελονίο, το—таможня.
Σιμίοςι, ι—заметка, записка, запись.
Λοςτρόμος, ο—боцман.
Απέτιςι, ι—требование.
Εφθίνι, ι—ответственность.
Κάντε-μυ τι χάρι—сделайте мне одолжение.
Παλιάνθροπος, ο—негодяй.
Προζβάλο—оскорблять.
Μάρτιρας, ο—свидетель, ςςαάτς.
Στιχιό, το—привидение, домовой.
Μπαμπύλας, ο—жупел, пугало, страшилище, χαραντζίχ.
Ταχςίδι, το—путешествие.
Αντίςτιχος—соответствующий.

Θ. ΚΟΡΝΑΡΟΣ

ΠΙΟΣ ΙΝΕ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ-ΤΥ

Τα «Μικονιάτικα» ίνε μια σινικία τις Αθίνας. Καθαρά εργατικός σινικιζμός.

Σπίτια μονοκάμαρα, χτιζμένα με τύβλα, με κσερές αβλές.

Μερικά έχυνε κε πιγάδι σιμά στιν πόρτα-τυς. Μα πρασινάδα δεν ιπάρχι. Μίτ' ένας βασιλικός, μίτε μια τριανταφιλιά.

Καταλαβένις αμέσος, πος ι ζοί τυ σινικιζμύ ίνε ζοί νίχτας.

Ακσιμέροτα θα φίγυνε για τι δυλιὰ-τυς ι άνθροπι, νίχτα θα γιρίσυνε πίσο, τσακιζμένι, δίχος να λαχταρύνε τίποτε άλο από τον ίπνο.

Κε δεν ιπάρχι πιο αχαίρεφτι ζοί από κίνι πυ ὲχι τον ίπνο για μοναδικό, για το πιο μεγάλο καλό.

Αναροτιὲσε: Τὶ το θέλανε τότες το πιγὰδι αφτί ι χριστιανί;

Χμ! Αφτό μαρτιρά, πος ι ιδιοχτίτες-τυ κάνανε κάποτε κε κάπια όνιρα. Κάπια σχέδια για τι ζοί-τυς. Νά, ένα περβολάκι να πύμε, λίγα λυλύδια.

Μα τόρα τα λιζμονὶσανε.

Για έναν άνθροπο πυ τα πσιλολογὰι τα πράματα, ι κσερές αβλές, τ' άχριστα πιγὰδια, τα σιοπιλά τυβλόχτιστα κοτέτσια, παραστένυνε πιο πολί νεκροταφίο, παρά χοριό πυ το κατικύνε πλάζματα τυ καλύ θεύ.

Ανάμεσα ς' αφτά τα ομιόμορφα σπιτάκια ίνε κε ένα πυ έχυνε φίγι κάμποσα τύβλα από τὄνα κι' από τ' άλο μάγυλο τις πόρτας. Κε στο κατόφλι άρχισε να φιτρόνι λίγι άγρια πρασινάδα.

Ι μόνι περίπτοσι πυ το πράσινο χορτὰρι, το βλασταράκι το δροσερὸ σε κάνυνε κε τρομάζις.

Ίνε ι ικόνα τις φθοράς. Ι σιοπί τις ερημιάς. Το σιμάδι, πος ο θάνατος έκανε κατοχί πια ς' εκίνο το σπιτάκι.

Κι' όμος δεν ίνε πολίς κερός πυ το κατόφλι εκίνο το δρασκελύσε άνθροπος κε το ζοντάνεβε τις πόρτας το άνιχσε-κλίσε.

Σαρανταπέντε μέρες έχυνε περάσι μόνο.

Ένα βράδι, όρα προχοριμένι, έβλεπες από τις χαραμάδες τις πόρτας έν' αδίνατο φος.

Κε μέσα στο σπίτι ς' ένα σορό κυρέλια, καθότανε ένας γέρος, πάνο ς' ένα πρόχιρο πατάρι, πυ παράστενε το κρεβάτι.

'Ενας νέος άνθροπος καταγινότανε να ταίσι αφτόν τον ασπρομάλι γέρο.

'Ιτανε πατέρας κε γιος.

'Ολι τιν ιμέρα δύλεβε ο νέος. Κι' ο γέρος έμενε κλιδομένος, ακίνιτος πάνο ς'αφτά τα στροςίδια, περιμένοντας το πεδί-τυ να γιρίςι, για να τυ πι μια κυβέντα, να τονε περιπιιθί, να τον κάνι να ζίςι όποςόπος λίγι όρα.

Γιατί ίτανε ὲκςι εφτά χρόνια στραβὸς ο κακομίρις ο μπάρμπα-Βαςίλις κε παράλιτος.

Ι μόνι-τυ επαφί με τι ζοί, ίτανε αφτός ο γιός-τυ.

Μα πόςιν όρα μπορύςε να κρατίςι κ' ι βραδινί ςιντροφιά; Μια όρα, διο; Κε πολί πίγενε...

Μόνος-τυ έλεγε στο γιό-τυ:—Σα να νίςτακςα πεδί-μυ. Βάλε-με να κιμιθό. Σκέπαςέ-με.

Ο Γιόργις τον κυκύλονε, τὔριχνε κε το ςακάκι κε το παντελόνι-τυ άμα γδινότανε για να μιν τον πιρυνιάζι το κρίο τι νίχτα. 'Ιςτερα τον καλινίχτιζε κ' έπεφτε ςτον ίπνο, βαρις, τςακιζμένος.

Μα ο γέρο-Βαςίλις δεν έκλινε μάτι όλι τι νίχτα. Τί μάτι να κλίςι ένας άνθροπος πυ κάθετε ς' ένα πατάρι, ακίνιτος, καμπυριαζμένος, ςτραβός κε παράλιτος, εφτὰ ολόκλιρα χρόνια!

— Μα πάλι καλά, έλεγε, πυ τὄχο κι' αφτό το πεδί.

Κι' αλίθια πάλι καλά! Για τι λίγι όρα πυ μιλύςανε το βράδι μαζί, ζύςε. Αφτί τιν όρα περίμενε κάθε μὲρα. Γι' αφτίν νιχτοκςιμερονότανε. Πόςες χιλιάδες μερόνιχτα νἄχυνε άραγε τα 7 χρόνια;

Μι λιζμονύμε πος ίνε μίνες πυ ὲχυνε 31 μέρες...

Αλά τὶ λέο! θὲ-μυ, τί πράμα λιζμονό!

Αφύ ίνε ςτραβός ο άνθροπος, δεν ιπάρχι γι' αφτόν μίτε αφτί ι πικιλία τον ςινόρον μέρας κε νίχτας. 'Υτε το γλικὸ, μαλακό φος τις αβγίς, ύτε τις νίχτας ι πρὸτι ίςκιι, ύτε τυ μεςιμεριύ ι πάλι με τον ίςκιο τυ αντικρινύ τίχυ.

Μια νίχτα δίχος αρχί, κε δίχος τέλος, ςιοπιλί, όλο ακινιςία, όλο θανάτυ μιρυδιά κε αναςαζμός.

Αφτί τι νίχτα τάραζε τυ πεδιύ-τυ ο ερχομός, τι γιόμιζε θόριβο, αγάπι, φροντίδα κε παριγοριά.

Κάπιο βράδι πριν από 45 μέρες πυ ίπαμε, ο Γιόργις έδινε στο «γερο-Βαςίλι» το μερτικό πυ μπορύςε να πάρι από τι ζοί με τον τρόπο πυ ίδαμε.

Κ' ι πόρτα χτίπιςε. Χοροφίλακας ίτανε. 'Ιθελε το Γιόργι.

'Ανιξε τιν πόρτα.

Ο γέρος με ανιχτό το ςτόμα περίμενε να τυ δόςυνε τιν πρότι κυταλιὰ από το βραδινό φαί-τυ.

Από το φαί διλαδί όλις τις μέρας-τυ.

— Τί τρέχι; Ακύι το γιό-τυ να ρατά.

— Κάτι ς' ίθελα. 'Ερχεςε μια ςτιγμί;

— Κε γιατί όχι;

Βγίκανε όκςο. Ο γέρος περίμενε. Μίτε πιός ίτανε ο επιςκέπτις κατάλαβε, μίτε έβαλε κακό με το νύ-τυ.

Περίμενε έτςι καθιςτός να γιρίςι ο γιός-τυ να τυ δόςι να φάι. Κ' ίςτερα να τον βάλι να κιμιθί.

Μα περίμενε πάρα πολί. Πονέςανε τα κόκαλά-τυ, κυράςτικε, μα τί να κάνι; «Θἄρθι ςε λίγο. Κάτι θα τὔτιχε», ίπε μέςα-τυ.

Μα κάποτε άφιςε το κορμί-τυ κ' έπεςε. 'Ετςι, ςαν άπςιχος ςορός.

'Ιθελε κε να ςκεπαςτί, γιατί κρίονε. Μα δε μπορύςε να κυνίςι τα χέρια-τυ. Μόνο το δεκςί-τυ πόδι ςάλεβε λιγάκι-λιγάκι ακόμα.

Μ' αφτό ανας ίκονε τα ςκεπάζματα, τα τραβύςε προς τα πάνο.

Κι' όταν τἄνιοςε ςιμά ςτο πρόςοπό-τυ, άρπακςε μιαν άκρι με τα δόντια-τυ κε τιν τραβύςε. Κυτςά-ςτραβά, παριγορίθικε πος ςκεπάςτικε. Τότες άρχιςε το παράπονο:

«Αφύ κςέρις το χάλι-μυ, καιμένο πεδί, γιατί αργίς; Πινό. Το κςέρις πολί καλά. Βιάςυ μορέ πεδάκι-μυ.

Δε βαριέςε, αποφάςιζε, κςένος πόνος. 'Οςο κι' αν ίνε κςένος πόνος».

Σε λίγο πάλι κςαναμυρμύριζε:

«Μιν έπαθε τίποτα; Παραγίνικε το πράμα. Θα κοντέβι να φέκςι πια. Δε θα κιμιθί απόψε. Κι' αν αροςτίςι, τί θ' απογίνο ο άμιρος».

Δεν ίχε πάρι ίδιςι ο κακομίρις ο γέρος πος ίχε κςιμερόςι, πος ίχε φτάςι κ' ι άλι νίχτα, κι' αφτός...μετρύςε ακόμα όρες με τυ ςτραβύ τιν ιπομονί!

Το ςτόμα-τυ ίτανε κατάκςερο. Στεγνό κε το λαρίνκι.

«Εχ! Μορέ ζοί! Πάρε-με, θέ-μυ, πια! Πάρε-με, γλίτοςέ-με παναγιά-μυ. Μια ςταλιά νερό, μορέ!»

'Ετςι παραπονιότανε τι μια, παρακαλύςε τιν άλι. Στάκςανε κε κάμποςα δάκρια από τα ςκοτινά, αςάλεφτα, κι' αμίλιτα μάτια-τυ.

Ι αβλί-τυ ίτανε δρόμος περαςτικός. Κάποτε άκυςε κε βίματα κε κυβέντα.

Κε μιαν άλι φορά: «Κακομίρι μπάρμπα-Βαςίλι! Να ζις ακόμι».

Φόνακςε, κςαναφόνακςε, μα τα βίματα ίχανε αλαργάρι κ' ι κυβέντες πάπςανε.

Ι νίχτα πάλι τον πλάκοςε μ' όλυς τυς χιλιόδιπλυς ίςκιυς-τις.

'Ινε μια ι νίχτα, ίνε διο, ίνε παραπάνο; 'Οτι κι' αν βάλι με το νύ-τυ ο γέρο—παράλιτος—ςτραβός, δε θα βρι τιν αλίθια.

'Ετςι πεζμένος, αςάλεφτος, άγριπνος, νιςτικός κε διπςαζμένος, περίμενε—περίμενε κι' όκςο ςτο φοτιζμένο κόζμο γίνανε τόςα πράματα μέςα ς'αφτί τιν ατέλιοτι νίχτα το τιφλύ πατέρα.

Ο γιός-τυ πέραςε από τμίμα ςε τμίμα, από μπουντρούμι ςε μπουντρούμι, ος πυ τονε μπαρκάρανε τιν έχτι μέρα για ένα νιςί.

Εκςορία τον ςτέλνανε, γιατί ίτανε, λέι, διμοκρατικός. Κι' από τυς... επικίνδινυς!...

Μαζί-τυ ςτίλανε κε το γίτονά-τυ Βανκέλι, γιατί το ίδιο βράδι πίγε από πςιχοπόνεςι να κιτάκςι μιν ίθελε τίποτε ο γέρος ο έριμος.

'Ενας χοροφίλακας πιγενοερχότανε εκί ςιμά να δι πιί θα ςιμόνανε ςτο ςταμπαριζμένο ςπίτι. Κε ςτιν αβλί, πριν μπι ακόμα, τον γράποςε τον «κενύριο ςινομότι» ο χοροφίλακας.

Ι γιτονιά τρομοκρατίθικε.

Καθένας μαζέφτικε ςτο ςπιτάκι-τυ με τα πεδάκια-τυ.

Τί τα θέλις, τί τα γιρέβις, ςτρατιοτικός νόμος ίν' αφτός! Με το τίποτα ςε κςεςπιτόνυνε κε κάθυ γίρεβε.

Αφτές τις μέρες γινότανε κε το διμοπςίφιζμα.

Αν ςόζυντε ακόμι ι κατάλογι, αν μπορί 'να γίνι κάπιος έλενχος ςτα πςιφοδέλτια, μπορίς να βρις το όνομα: «Βαςίλιος Καραδίμας» μέςα ς' αφτά.

Θα το βρις νάχι πςιφίςι ςτα Μικονιάτικα, ςτιν Κοκινιά, ςτον Πιρεά, ςτιν Αθίνα, για τιν «αναςτίλοςι τυ θρόνυ».

Μέςα ςτα 98 εκατοςτά τυ λαύ πυ φέρανε πίςο το βαςιλιά, ίνε κι' ο μπάρμπα Βαςίλις!

Δεν έχι ςχέςι πυ δεν τον ροτίςανε. Φτάνι πυ ίτανε εκςαςφαλιζμένι ι ςιοπί-τυ.

Γιατί ς' αφτό το μετακςί άρχιςε ο γέρος να ζαλίζετε, έχανε τις εςθίςις-τυ. Μόνο τιν αναπνοί-τυ έπερνε ακόμι, με πολί κόπο, γιατί το ςκέπαςμα ίχε φράκςι το ςτόμα-τυ, ι δίπςα ίχε καβυρντίςι το λαρίνκι-τυ κε ι πίνα παράλιςε κι' ότι άλο δύλεβε ακόμα ς' αφτόν τον οργανιζμό.

Μα ίτανε κε ςτιγμές πυ το μιαλό έκανε προςπάθιες να ςκεφτί. Τότε μέςα ςτο κεφάλι τυ έριμυ ανθρόπυ, γινόνταν τύτι ι ςιλογιςμί:

«Μπορί να με βαρέθικε πια ο κακομίρις. Εμ, νέος άνθροπος, μπαίλντιςε πια. Τί να κάνι... Κι' αν πέθανε; Αν ίτανε τίποτα λιςτίς αφτός πυ τονε φόναξε; Μα κ' ι γιτόνι μορέ! Ε! μορέ ανθρόπι! Μια γυλιά νερό. Τί ακςίζι μια γυλιά νερό! Κςένος πόνος, κςένος πόνος, πιός τον λογαριάζι»!...

Καμιά προςπάθιά δεν έκανε να ςιλογιςτί πια. Παραδινότανε ολοκλιροτικά, ς' αφτό το τίποτα, άβυλος, αδίναμος, άδιος, αδιάφορος, κςαλαφρομένος από κάθε έγνια κι' από κάθε λαχτάρα ζοντανύ.

Μια αράχνι που ίνε πλεγμένι ς' ένα κλαρί, που την κατακςέςκιςε ο βοριάς χτες, κε ςίμερα την αφίνι άνκιχτι από περιφρόνιςι κι' αιδία να πέςι κοματάκι-κοματάκι θλιβερό στο χόμα. Τίποτα άλο...

Κάτι πράματα οργόνανε το κορμί-τυ. 'Ενιωθε εκατομίρια ποδαράκια να μεταπατύνε στι ςάρκα-τυ κι' άλα τόςα στόματα να τςιμπολογύν το ςόμα-τυ.

Μα κε τί μ' αφτό! 'Οτι κι' αν ίτανε, ότι κι' αν ίχε γίνι μπορύςε να ενδιαφέρι πιο πολί τι γιτονιά, παρά τον ίδιο.

'Ικοςι υερόνιχτα περάςανε. 'Ενα κομάτι τις απέραντις νίχτας για τον μπάρμπα-Βαςίλι.

Τα χορταράκια στο κατόφλι πςιλόνανε. Ο χοροφίλακας γίριζε ςιχνά απ' έκςο, κι' ο βαςιλιάς ίρθε κε κάθιςε στο θρόνο-τυ, όλον τον ελίνον βαςιλιάς, όλον τον ελίνον κςένος.

Κι' άρχιςε να δίνι χάρι ς' όςυς φορέςανε κάποτε σπαθί ίτε ς' όςυς χτιπίςανε το πόδι-τυς πιζματικά στο βίμα τις Βολίς απάνο.

Ανάβαλε να ςκεφτί για τυς άλυς, που βρίςκονταν μακριά, στα κςερονίςια. Βιάςι δεν ίτανε καμιά γι' αφτύς. «Χριςτύγενα ςιμόνυνε, ίπε, πιο πολί εντίποςι θα κάνι, να δόςο ςιχόρια στο λαό-μυ, παραμονές, ςαν καλὸς κε άκακος χριςτιανός».

Κ' ίςος να δὸςι. Κε θα γιρίςυνε πίςο στα σπίτια-τυς ι άνθροπι.

Θάρθι κι' ο Γιόργις Καραδίμας, θα βρι την πόρτα-τυ χορταριαζμένι, το πιάτο που τάιζε τον πατέρα-τυ στι θέςι που τ' αφίκε, με μυχλιαζμένο, κςεραμένο το φαί το ίδιο. Κι' ανάμεςα στο πιρυνιύ τα δόντια μια πράςινι αράχνι θα βρι ν' αλάζι χρόματα κατά το φος που θα τι βλέπι.

Πάνο στο πατάρι π'άφικε το γονιό-τυ θα βρι κυρέλια ςοριαζμένα κε θα πι:

— Ακόμι θα κιμάτε ο κακομίρις!...

Θα κςεςκεπάςι κε θα σταθί.

Σκυλίκια, πςίρες, μιρμίνκια, πολιποδαρύςες, θάχυνε στίςι πόλεμο ανάμεςα στα γλιμένα, παςαλιμένα κόκαλα ενός ςκελετὺ.

— Πατέρα! Πατέρα-μυ! Θα ςκύκςι ο γιος.

Κε θα τρομάκςυνε τα μιρμίνκια, τα ςκυλίκια, ι πολιποδαρύςες κε θα τρέκςυνε στα κύφια κὸκαλα μέςα να κριφτύνε.

Αφτός ίν'ο γονιὸς-τυ: 'Ενα κομάτι-τυ στις πςίρας την κιλιά, άλο στυ ςκυλικιύ τα σπλάχνα, κι'άλο κομάτι—ίςος ι καρδιά!—στυ μιρμινκιύ το στρονκιλύτςικο αςκάκι...

Κι'όλι ι κίνιςι τον ςερνάμενον ετύτον ςκυλικιόν θάνε ι φονί τυ γονιύ ι ςινκινιμένι, θάνε ι ανκαλιά ι ανιχτί, θάνε το καλοςόριζμα που κάνι ο πατέρας στο γιο!

Μα αφτός θα τρέμι κε τον πατέρα-το θα βλέπι μόνο στα κόκαλα το σκελετό...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός περιπιότανε ο γιος τον πατέρα-το;
2. Τί λέι ο σινγραφέας, ότι δεν ιπάρχι για τον τιφλό;
3. Πός άφισε ο γιος τον πατέρα;
4. Γιατί στίλανε εκσορία κε το γίτονα το γέρο;
5. Πός έγινε στιν Ελάδα το διμοψίφιζμα για τιν «αναστίλοσι το θρόνο»;
6. Τί λέι ο σινγραφέας, ότι ίνε ο βασίλιάς;
7. Από τί πέθανε ο μπάρμπα Βασίλις;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σινικία, ι—часть населенного пункта, μαχαλάς.
Τύβλο, το—кирпич, τυλά.
Μονοκάμαρος—однокомнатный.
Πιγάδι, το—колодец.
Βασιλικός, ο—василек.
Τριανταφιλιά, ι—розовый куст.
Αχαίρεφτος—безполезный, неудачливый, несчастный, δίχος χαίρ.
Αναροτιέσε—спрашиваешь себя.
Μαρτιρό—свидетельствовать, мучиться.
Ιδιοχτίτις, ο—собственник, хозяин.
Σχέδιο, το—план, проект.
Κοτέτσι, το—курятник, ζύμο.
Παραστένο—изображать, представлять.
Κατικό—жить, населять.
Πλάζμα, το—творение.
Κατόφλι, το—порог, παρασιτό.
Περίπτοσι, ι—случай.
Φθορά, ι—разрушение, изнашивание.
Έχανε κατοχί—занял.
Προχοριμένι όρα—поздний час.
Πρόχιρος—сделанный на скорую руку, находящийся под руку, обиходный.
Καταγίνομε—заниматься ч.-л., возиться.
Ταΐζο—кормить, φαΐζο.
Στραβός—слепой, кривой, τιφλὸς, συχὸρς.
Επαφί, ι—прикосновение.
Σακάκι, το—пиджак.
Πιρουνιάζο—проколоть или пронзать вилкой.
Πικιλία, ι—пестрота, разнообразие.
Πάλι, ι—борьба, πολέμιζμα.
Μερτικό, το—часть при дележе, μίρα.
Κυταλιά, ι—содержимое ложки, χλαρέα.
Επισκέπτις, ο—посетитель.

Κάτι θα τὒτιχε—что-то с ним случилось, κάτι θα έπαθε.
'Απςιχος—бездыханный, безжизненный, бездушный.
Κυτςά-ςτραβά—с горем пополам».
Δε βαριέςε—«кому это надо!».
Παραγίνιχε το πράμα—это уже чересчур, πέραςε το χραρ.
'Αμιρος—несчастный, βαχτςίζ'ς.
Σταλιά, ι—немножечко. λιγύτςκο.
Αλαργάρο—удалять-ся.
Τμίμα, το—(здесь)—полицейский участок.
Μπουντρύμι, το—застенок, подвал.
Μπαρχάρο—садиться на корабль.
Εχςορία, ι—ссылка, изгнание.
Επικίνδινος—опасный, φοβερός.
Πςιχοπόνεςι, ι - жалость, χίεμο.
Σταμπαριζμένος—отмеченный, штемпелеванный.
Σινομότις, ο—заговорщик.
Τρομοχρατίθικε—был терроризирован.
Στρατιοτικός νόμος, ο—воен. положение, воен. закон.
Κςεςπιτόνο—выселять, отнимать дом.
Διμοψίφιζμα, το—плебисцит, всенародное голосование.
Αν ςόζυντε—если сохранились, αν απέμιναν.
Κατάλογος, ο—список, каталог.
'Ελενχος, ο—контроль.
Πςιφοδέλτιο, το—избирательний бюллетень.
Πςιφίζο—голосовать.
Αναςτίλοςι, ι—восстановление.
Δεν έχι ςχέςι πυ—ничего не значит что.
Εχςαςφαλιζμένος—обеспеченный.
Σιοπί, ι—молчание.
Σ'αφτό το μεταχςί—в это время, в этот промежуток.
Ζαλίζυμε—кружится голова,оглушаться, κλόθι το κεφάλι-μυ.
'Εςθιςι, ι—чувство.
Καβυρντίζο—жарить, χαβραίζο.
Σιλογιζμός, ο—рассуждение, умозаключение.
Διςτίς, ο—грабитель, бандит.
Γυλιά, ι—глоток, χυρτέα.
Ολοχλιροτικά—целиком, μπιτόν.
'Αβυλος—безвольный, необдуманный.
'Εγνια, ι—забота, νιαζμό.
Αράχνι, ι—обычно паук, но здесь паутина, κανκαράκ.
Κλαρί, το—веточка, μπονταχίτς.
'Ανκιχτος—нетронутый, ατίεφτος.
Περιφρόνιςι, ι—презрение.
Αιδία, ι—отвращение, αναγύλιαζμα.
Σόμα, το—тело, корпус, κορμί.
Γιτονιά, ι—соседы, χυμςςύδ.
Απέραντος—бесконечный, δίχος άκρα.
Δίνο χάρι,—помиловать.
Βίμα, το—трибуна, шаг.

Βυλὶ, ι—парламент.
Αναβάλο—откладывать, αφίνο πίςο.
Κςερονίςι, το—необитаемый остров.
Εντίποςι, ι—впечатление.
'Ιςος—может быть, μπορί.
Πιρύνι, το—вилка, διντέλκα
Πςίρα, ι—вошь, φτίρα.
Σπλὰχνα, τα—внутренности, недра.
Πολιποδαρὺςα, ι—сороконожка, ςαρανταπὸδαρος.
Αςκάκι, το—бурдючек.
Σερνάμενος—пресмыкающийся.
Σινκινιμένος—взволновачный.

Ν. ΚΑΡΒΥΝΙΣ

ΤΟ ΚΣΙΠΝΙΜΑ

'Ιμαστε τότες πεδιά δεκάκσι ος δεκαοχτό χρονόν. Ζύσαμε στις όχτες τυ Δύναβι κε ίχαμε μόλις τελιόσι το λίκιο στι Βραίλα, όπυ ίχαμε μίνι χάμποσα χρόνια εσοτερικί. Ι ζοί μας εφάνταζε όμορφι κ' έφκολι. Ι γονιί-μας βγάζανε πσιλά ίτε από το εμπόριο τον σιτιρόν, ίτε από τιν κίνισι τον μεγάλον βαποριόν πυ φορτόνανε στα μεγάλα ποταμίσια λιμάνια τις Βραίλας, τυ Γαλατσιύ τυ Συλινά, ίτε με τα σλέπια πυ κατεβάζανε τα σιτιρά από τις σκάλες τυ απάνο ποταμύ στα λιμάνια τύτα τις εκσαγογίς κε πυ τα περισότερα τα ίχανε ιδιοχτίτες 'Ελινες. Ι ρομιί αφτί εκμεταλέβονταν τις περιστάσις κε τιν απραγία τον διστιχιζμένον τον τσαράνον, πυ δεν ίκσεραν καμιά φορά να μετρίσυνε πέρα από το ίκοσι κε τυς μπέρδεβαν στο μέτριμα τυ σταριύ, τυ καλαμποκιύ, τις σίκαλις, όταν τ' αδιάζανε στις αποθίκες-τυς. 'Ολ' αφτά μας φενόντανε σοστά κε καλά. 'Ετσι τα βρίκαμε. Ο πιο καπάτσος στον κόζμο πρέπι να ζι σε βάρος τυ κυτύ κε τυ κακομίρι. Ο θεός, μας ίχανε μάθι, έπλασε τυς ανθρόπυς πσιλύς κε κοντύς, χοντρύς κε λιγνύς, έκσιπνυς κε κυτύς, δινατύς κε αδίνατυς. Ι χοριάτες ίνε πλαζμένι για χοριάτες. Δεν τυς χριάζυντε γράματα. Αν δεν τρόγανε παρά μαμαλίνκα ολοχρονίς, δεν τυς λιπόμασταν καθόλυ, έτσι ίτανε σινιθιζμένι αφτί. Κε χρέος—τυς—έτσι τόγραπσε ο θεός—ίτανε να ίνε ιποταγμένι στυς αφεντάδες-τυς. 'Οσο για μας, ο ένας-μας ίθελε να γίνι ακσιοματικός, ο άλος έμπορος σαν τον πατέρα-τυ κι' ο άλος γιατρός, για να μίνι χάμποσα χρονάκια στο Παρίσι. 'Ιχαμε κε μις τις μικροστεναχόριες-μας. Μα αφτό ίτανε σα να πύμε το αλάτι πυ έκανε πιο νόστιμι τι ζοί.

'Ιτανε προχοριμένο το φτινόπορο κι' ο πατέρας τυ ενός από μας —ίμαστε διο αδέρφια κ' ένας κσάδερφος—μας πίρε μαζί-τυ στιν Οντέσα. 'Ενα ρύσικο βαπόρι πυ ίχε τιν αντιπροσοπία-τυ—«Γιύζναγια ζβεζντά» το λέγανε—ίχε καθίσι στα ριχά όκσο από το Συλινά, έπαθε αβαρίες κε ι ασφάλιες, βρίσκοντας ιπερβολικές τις εκθέσις για τις ζιμίες-τυ, αρνίθικαν να πλιρόσυν. Ι ιπόθεσι έφτασε στα δικαστίρια κε ο αντιπρόσοπος τυ βαποριύ στι Ρυμανία ίταν από τυς σπυδεότερυς μάρτιρες. 'Ετσι βρεθίκαμε κ' εμίς απεπάντεχα στι μεγαλίτερι Ρύσικι πόλι τις Μάβρις θάλασας, ίστερ' από φυρτυνιαζμένο ταксίδι δέκα ορόν από τα μπυγάζια τυ ποταμύ.

'Ιχαμε στιν Οντέσα μερικές γνοριμιές από τι Βραίλα, τα πεδιά μιανίς εβρέικις ικογένιας. Μένανε πριν στιν Ρυμανία κε γνοριζόμασταν από πεδάκια με τι μαβρομάτα τι Μίνια, με τιν 'Εμα τι σοβαρί, με τον αδερφό-τυς τον Ισάκ, πυ τον λέγαμε χαιδεφτικά Σάκι. Κ' επιδί ο δικός-μας πατέρας κε θίος ίτανε όλι τιν ιμέρα απασχολιμένος με τα δικαστίρια κε με δυλιές, εμίς τα πεδιά γιρίζαμε με τυς σινομίλικυς τυς εβρέυς φίλυς-μας κε με τυς φίλυς τυς δικύς-τυς, πυ ίτανε εβρέι ι περισότερι.

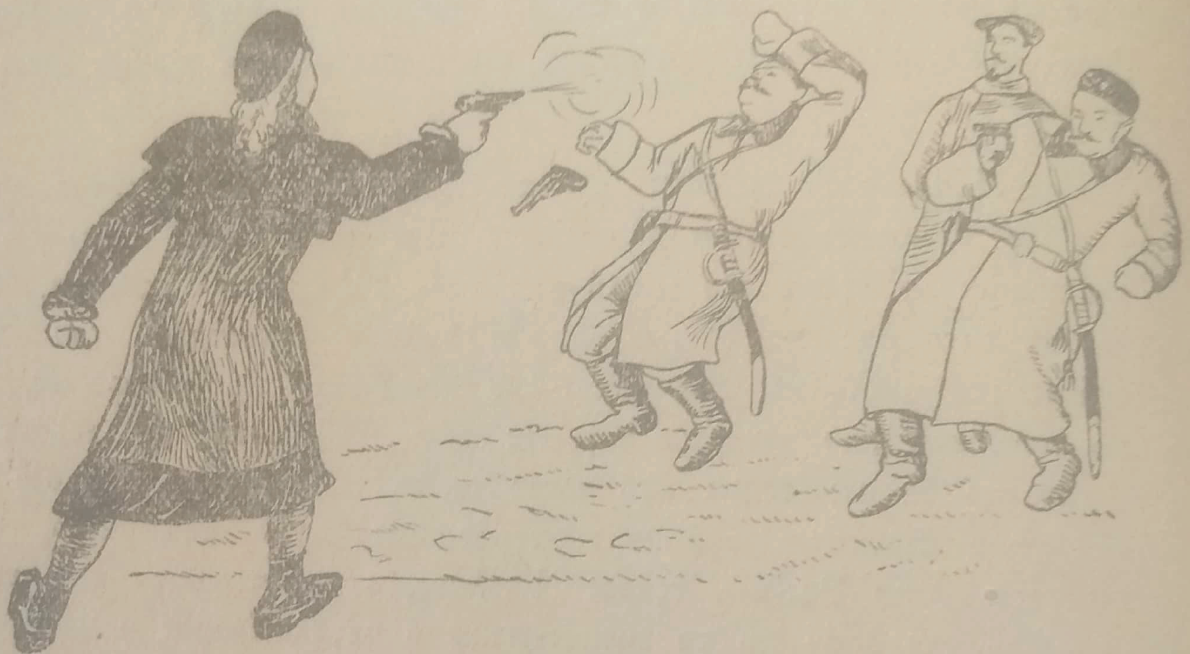
Διασκεδάζαμε έτσι κσένιαστι σαν τα πυλιά, αν κε βρίσκαμε τιν 'Εμα κε τι Μίνια παράκσενα αλαγμένες. Σαν πιο σοβαρές, σαν κάτι βαρί κ'επίσιμο να ίχανε στο μιαλό-τυς, κάτι πυ δεν το κσέραμε. Τις νιόθαμε κε τύτο μας τις έδιχνε σα σε κάπια απόστασι, σαν πιο μεστομένες στο μιαλό κε, στα μάτια-μας τα νεανικά, πιο γοιτεφτικές. Κ' εκί πυ γιρνύσαμε στιν κενύργια για μας πόλι, χαζέβοντας κε γελόντας, έγινε κάτι πυ δε μπορέσαμε από τότες να το λιζμονίσυμε πια, όσο κι' αν τα χρόνια περάσανε πολά κε ταραγμένα από κίνο τον κερό, πυ βασίλεβε στιν Αγία Ροσία ο τσάρος Νικόλαος, ο «πατεράκις» τον μυζίκον κε όλον τον λαόν πυ τυ εμπιστέφτικε ο μεγαλοδίναμος ο θεός.

'Ιχανε μόλις ανάψι τα φότα στυς δρόμυς κε στα μαγαζιά. 'Εριχνε το πρότο χιόνι κε το λιθόστροτο κε τα πεζοδρόμια τις μικρίς πλατίας, όπυ ίτανε το σχολιό τον κοριτσιόν, ίτανε σκεπασμένο με μια λεπτί άσπρι κρύστα μαλακί, πυ απάνο-τις τα σοσόνια-μας αφίνανε καθαροτιπομένα τ'αχνάρια-τυς. Ι Μίνια κε ι 'Εμα ίχανε πάι εκί να ιδύνε μια φιλενάδα-τυς, τιν όρα πυ θα σχολνύσε κ'εμίς πίγαμε μαζί-τυς, μια πυ βρίσκαμε τιν εφκερία να ιδύμε τα κορίτσια τυ σχολιύ από σιμά. Μόλις άνικσε ι μεγάλι αβλόπορτα, τα κορίτσια κσεχίθικαν με γέλια κε κυβέντες κε σιγά-σιγά σκορπύσανε από τυς δρόμυς πυ ανίγονταν στιν πλατία. Ι 'Εμα κε ι Μίνια βρίκανε τι φιλενάδα-τυς. Μας τιν παρυσίασαν. 'Ιταν ένα κορίτσι λεπτό, ψιλό, με πρόσοπό πολί σιμπαθιτικό κε γελαστό, αν κε στα μάτια-τις κάπια λάμψι ατσαλένια παρακσένεβε. Τιν λέγανε 'Ιρμα κε φένετε πος θάτανε εβρεοπύλα κι'αφτί. Κσεκινίσαμε για να γιρίσυμε προς το κσενοδοχίο, όπυ μέναμε, κυβεντιάζοντας χαροπά με τα τρία κορίτσια.

'Ακσαφνα σταματίσανε κε τα τρία—μαζί-τυς κ'εμίς δίχος να κσέρομε το γιατί. Από κάπιο δρόμο πρόβαλε στιν πλατία μια σινοδία παράκσενι. Στι μέσι ένας ψιλός, χλομός άντρας με γένια κσανθά, κσεσκύφοτος. Τα χέρια-τυ φενόντανε δεμένα, αν κε δε διακρίναμε καθαρά στο φος τυ μαγαζιύ. Από το ένα κε από τ' άλο πλεβρό ένας αστινομικός. Από πίσο διο στρατιότες με τα όπλα-τυς. Ι μικρί σινοδία μπίκε στιν πλατία. Διάβενε τόρα κάμποσο σιμά σ'εμάς. Μας έκαναν εντίποσι τα έντονα κε

εβγενικά χαραχτιριστικά του πσιλύ νέυ με τα κσανθά γένια κε ο τρόπος ο περίφανος που κρατύσε σικομένο το κεφάλι-του.

'Επιτα τα πράματα γενίκανε με τι γλιγοράδα τις αστραπίς: διο κορίτσια πυ ίχανε βγι από το σχολιό, δεκάκσι ος δεκαεφτά χρονόν, τρέκσανε προς τι σινοδία. Μια-διο λάμπσις, ένας διπλός κσερός κρότος

κι' ο ένας από τυς αστινομικύς κσαπλόθικε κυνόντας τα πόδια για λιγο' σπαζμοδικά. Μια κορδέλα κόκινι απλόθικε στο χιόνι από το στόμα-τυ, καθός έπεσε μπρύμιτα. Τιν ίδια στιγμί σχεδόν διο-τρις κενύργιες λάμπσις κε άλι τόσι κρότι κσερί. Τα διο κορίτσια πέσανε στο χιόνι κε μένανε ακίνιτα. Κ'έπιτα ι 'Ιρμα, ι νέα πυ μόλις τιν ίχαμε γνορίσι, πετάχτικε κατά εκί. Κσανακύστικαν διο-τρις κσερί κρότι κε ι 'Ιρμα έπεσε κι' αφτί στο χιόνι, ενό ένας από τυς στρατιότες γονάτισε μυνκρίζοντας κε ο άλος χτιπύσε λισαζμένα το νέο τον πσιλό με τα γένια τα κσανθά, με τον ιποκόπανο στι μέσι.

Δίχος να καταλάβυμε πος, βρεθίκαμε σ'ένα δρομάκο σκοτινό κε τρέχαμε μακριά από τιν πλατία, βυβί, σαν αποζβολομένι. 'Οταν βγίκαμε στι Ρισελιέβσκαγια, πλιμιριζμένι στα φότα, ο κόζμος γίριζε ίσιχος σαν πάντα, κάτυ από τιν ίρεμι, πσιλί χιονιά. Εμίς φτάσαμε βιαστικά στο κσενοδοχίο-μας, μαζί με τι Μίνια κε τιν 'Εμα. Για κάμποσιν όρα κιταζόμασταν δίχος μιλιά. 'Επιτα ι 'Εμα μας εκσίγισε τί ίχανε ιδί τα μάτια-μας.

Ο νέος πυ τον περνύσανε δεμένο ίταν επαναστάτις. Τον ίχανε σίγυρα για τι Σιβιρία, ίτε για μυσκετάριζμα. Τα κορίτσια—κε ι δίστιχι ι 'Ιρμα — ανίκανε σε μια επαναστατικί οργάνοσι κε... «κάνανε το καθίκον-τυς» — ίπε ι 'Εμα με σταθερί κε ίσιχι φονί, πυ τιν ακύγαμε πρότι φορά από τα χίλι-τις. Τί θέλανε; Μα ίνε να ροτά κανένας; Τι

λερτεριά, για όλο τον κόζμο, για τυς μυζίκυς κε για τυς δυλεφτάδες, για όλυς... Ι 'Ιρμα πλέροσε τίμια το μερίδιό-τις...

Μετά διο μέρες φίγαμε από τιν Οντέσα. Ο κόζμος μας φενότανε πος ίχε αλάκσι ολότελα. Μέσα-μας ίχε κσιπνίσι κάτι πυ δεν το ιποπσιαζόμασταν ος τότε. Ι ζοί έπερνε νόιμα κενύργιο στο μιαλό-μας. Κε ίνε κάτι πυ δε λιζμονιέτε εκίνες ι κόκινες κορδέλες πυ κσετιλίχτικαν στο χιόνι μιανίς πλατίας τις Οντέσας από τα κορμιά πυ κσαπλόθικαν — πάνε τόσα χρόνια! — μια πρόιμα χιμονιάτικι νιχτιά.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός φανταζότανε τι ζοί ο σινγραφέας μόλις ίχε τελιόσι το λίκιο; Γιατί;
2. Τί έγινε τότε στιν Οντέσα;
3. Γιατί πιροβόλισαν τα κορίτσια;
4. Πός επιρέασε το γεγονός αφτό το σινγραφέα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κσίπνιμα, το—пробуждение, γνέφιζμα.
Λίκιο, το—лицей, (средне-учебное заведение.)
Βραίλα, ι, Γαλάτσι, το, Συλινάς, ο—ρυμανικές πόλις στις ακροποταμιές τυ Δύναβι.
Δύναβις, ο—Дунай.
Εσοτερικός—пансионер в учебном заведении, внутренний.
Βγάζανε πσιλά—зарабатывали деньги.
Σλέπι, το—баржа, μπάριζα.
Λιμάνι, το—гавань, порт, πόρτο.
Εκσαγογί, ι—вывоз, экспорт.
Σκάλα, ι—пристань, гавань,лестница.
Περίστασι ι—случай, обстоятельство, обстановка.
Απραγία, ι—неопытность, неделовитость.
Τσαράνος, ο—крестьянин, χοριάτις (ρυμανικί λέκσι).
Αποθίκι, ι—склад.
Καπάτσος, ο—ловкач, μπασσχαριμένος.
'Επλασε—создал, έκανε.
Ιποταγμένος—покоренный, подчиненный.
Στεναχόρια, ι—стеснение, скука, смущение, σιχλέτ.
Αντιπροσοπία,—представительство.
Στα ριχά—на мель.
Ασφάλια, ι—страхование, страховое общество, безопасность.
Ιπερβολικός—чрезмерный.
'Εκθεσι, ι—доклад, выставка.
Αρνύμε—отказываться, κάνο νικιάρ.
Ιπόθεσι,—дело.
Ανεπάντεχα—неожиданно, χαμπάριστάν.
Μπυγάζι, το—устье реки, пролив.

Γνοριμιά, ι—знакомство.
Χαιδεφτικά—ласкательно, λαλασςάρκα
Επιδί—ввиду того что, так как.
Απασχολιμένος—занятый.
Επίςιμος—официальный.
Απόςταςι, ι—расстояние.
Μεςτομένος—наполненный, γιομάτος.
Γοιτεφτικός—очаровательный.
Χαζέβο—зевать, смотреть с любопытством или изумлением.
Κρύςτα, ι—кора, корка, χαπύχ.
Σοςόνια, τα—вид валенок.
Καθαροτιπομένος—чисто отпечатанный.
Σχολνό—кончать работу, шабашить.
Κςεχίνομε—выливаться.
Παρουσιάζο—представлять.
Παραχςένεβε—казалось странным, φένονταν ατζαίπκο.
Κςενοδοχίο το—гостиница.
Προβάλο—выступать, выставлять, высовываться.
Σινοδία, ι—кортеж, свита.
Κςεςκύφοτος—с непокрытой головой, ανιχτοκέφαλος.
'Εντονος—сильный, энергичный, решительный.
Κρότος, ο—стук, гул, шум, χτίπος.
Κορδέλα, ι—лента.
Λάμπςι, ι—блеск, γιάλιζμα.
Ριςελιέβςκαγια,—ένας δρόμος τις Οντέςας.
Πλιμιριζμένος—наводненный.
'Ιρεμος—спокойный, тихий, τίντζκος.
Μυςκετάριζμα, το—расстрел, τυφέκιζμα.
Καθίκον, το—долг, обязанность, задача.
Μερίδιο, το—часть при дележе, μερτικό, μίρα.
Πρόιμος—ранний.

ΚΟΣΤΑΣ ΒΑΡΝΑΛΙΣ

Ο ΛΑΟΣ

(ΑΠ' ΤΟ «ΦΟΣ ΠΥ ΚΕΙ»)

Πίςο από βυνά κε θάλαςες,
αδέρφια, πυ άλυς βλέπετε υρανύς,
άλα ςας βρέχυν κίματα κι' άλι ςας φένκυν ίλιι,
ς' άλι γι, μ' άλα ζόα κι' άλυς καρπύς
κι' αν ομιλίτε γλόςες διάφορες
κε διάφορες ςας δένυνε ςινίθιες
κι' αν χρόμα διάφορο ςας κςεχορίζι,
ι ίδια ςας ςπρόχνι Ανάνκι ολύθε,
το ίδιο με μας ςας διναμόνι μίςος
κι' ο ίδιος ςκοπός ςτιν ίδια Πράκςι!
Ο! πός ςφινκόμαςτε ςαν τίχος
χτιζμένος από θέλιςι, καρδιά κε γνόςι,
κε πέφτομεν απάνο ςτον οχτρό,
όλι μαζί ςαν τίχος!
Τον θέλυμε τον πόλεμο από μας
για μας!
Ορμάμε να ςκοτόςυμε τον πόλεμο,
τον πατρίδον τον κλέφτικο τον πόλεμο.
Ίμαςτε ο πόλεμος ο εμφίλιος,
τυ δύλυ ενάντια ςτον αφέντι,
ι Βία ενάντια ςτι Βία!
Οχτρός δεν ίν' ο αλόγλοςος, ο αλόθριςκος,
ο κςένος!
Οχτρός-μας: ίνε μες' ςτο ςπίτι-μας,
το Κράτος ίνε ο οχτρός-μας,
το Κράτος ίνε ο κςένος!
Το χέρι ετύτο δε θα ςικοθί
ςτυς αδερφύς ενάντια!
Το ατςαλένιο χέρι-μας θα ςικοθί
ςτυς τίρανυς ενάντια!
Πόςο ίνε λίγι! πέντε δέκα!

κ' ίμαςτε εμίς εκατομίρια.
ι αδικεμὲνι, ι πονεμένι,
ι εργάτες, ι χοριάτες, ι ςτρατιότες!
Ολάκερι ίμαςτε ι Ανθροπότι!

ΠΑΡΑΤΙΡΙΣΙ

Ο πιτίς έχι ςτο πίιμα αφτό ιπόπςι-τυ τα μπυρζυαζικὰ κρὰτι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί ςπρόχνι τυς εργαζομένυς όλον τον καπιταλιςτικόν χορὸν;
2. Τί πόλεμο θέλυν ι εργαζόμενι τυ εκςοτερικύ;
3. Πιός ίνε ο εχτρός τον εργαζομένον ςτις καπιταλιςτικές χόρες;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Καρπὸς, ο—плод.
Ολόθε—отовсюду, από όλες τις μεριές.
Εμφίλιος πόλεμος, ο—гражданская война.
Αλόθριςκος—иноверный, иноверец.
Αδικεμένος—обиженный, αγλατομένος.
Ιπόπςι—в виду, ςτο ιςὰπ.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΥΛΟΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΣΟΜΙ

— «Τί θέλυν αφτί κάτυ ςιναγμένι
κι' άγρια φονάζυν κ' έκςο με ζιτύν;» —
ο βαςιλιάς ροτά. Κ' ι καθιζμένι
γίρο βλέπυντε μόνο κε ςιοπύν.
Μα ι βοί δινατότερα γρικιέτε.
— «Τί θέλυν ίπα!» κςαναλέι με ορμί
ο Ρίγας. Κε ςκιαχτά τυ απολογιέτε
απ' τιν άκρι μια φονί: «πςομί!»
— «Πςομί, κε το γιρέβυν από μένα;
Δεν έχυν χέρια;» «Ακαμάτις λαός»,
μυρμύριςε ο ένας. Κι' ο άλος διλιαζμένα.
κςανάπε: «Ρίγα, ο τόπος-μας στενός».
— Γι' αφτό θέλο κ' εγό να τον πλατίνο.
μι άλο τις παςκίζο ολιμερίς;
— Στο μεγαλίο τυ τόπυ-μυ το πίνο
— Βαςιλιά-μας, χιλιόχρονος να ζις.
Κε τα ποτίρια ιπςόθικαν κε ζδίςαν
γλικά στι ςάλα ι κρυσταλένιι αχί.
Μα ι φονές πάλι κάτοθε βυίςαν:
«Ο βαςιλιάς, ο αφέντις-μας να βγι».
Σιγί κςανά μέςα στι ςάλα απλόθι,
το βαςιλιά όλι κίτακςαν διλά.
— «Να τυς ςκορπίςυν»! ίπε κε ςικόθι
κε βγίκε κε ι άρχοντι όλι μαζί.
— Ντροπί, λαέ. Τί θέλις μαζεμένος
ςτυ παλατιύ τιν έκςο πόρτα ορθός;
Έτςι έκραχςε ένας στα χριςά ντιμένος.
— «Πςομί! πςομί!» τον έκοπςε ο λαός.
— Πςομί απ' το βαςιλιά το ζιτάτε;
Τα χοράφια το δίνυν το πςομί.
— Τα χοράφια ςις λίγι τα κρατάτε
κε όςα μας μίναν μας τάπνιχςε ι βροχί.
Τάκαπςε ο λιβας, άλο δεν καρπίζυν.
Πινάμε! Ι γδίμνια δέρνι τα κορμιά.»

Βαριά, βραχνά χίλιες φονές βυίζυν.
— Σκορπιςτίτε! Μι θέλετε με βιά
να σας ςκορπίςυν. Ο άρχοντας προςτάζι
κε φέβγι με ματιά γεμάτι οργί.
— Ι πίνα, ι διςτιχία δε σας ςπαράζι;
Λιπιθίτε-μας αν ίςτε χριςτιανί.
Βονκά ο λαός. Κι' άλος τα χέρια δένι,
άλος πέφτι ςτι γις γονατιςτός.
Κε μέςα απ' το πλίθος κςάφνυ βγένι
κι' ορθός αγνάτια ςτέκετε ένας νιος.
Ι όπςι-τυ χλομί, αφςτιρί. Το μάτι
ςαν απόκοζμι λάμπςι τυ φοτά.
Σα χέτι λεονταριύ μακριά ςτιν πλάτι
τυ χίνυντε τα ολόμαβρα μαλιά.
— Απάνο! Ορθί όλι! Αλίμονό-τυ χάρι
πυ απ' το Διςτί τον τìρανο ζιτί,
Κε το δίκιο-τυ δε χιμάι να πάρι
κε τιν πόρτα δε ςπάι ςα δε ανίγι.
Κανένας δε ςαλέβι; Μες' ςτο ςτίθος
δε νιόθι αντρίκια τιν καρδιά κανίς;
Μπροςτά ς' ένα κε τρέμι τόςο πλίθος;
Σκιαχτά μπροςτά-τυ αναδέφτικαν διο-τρις.
Κε κάπυι ανακικόθικαν πιο πèρα

κε μαζέφτικαν γίρο-τυ διλά
Κάπια κεφάλια νιά. Κε τον αγέρα
γεμίςαν ι φονές «Στο Βαςιλιά»!
— «Πιό βαςιλιά;» Αγριεμένα ο νιος βριχίθι.

— «Τον άρχοντά-μας θέλυμε να βγι,
τον πòνο-μας να δι». Βυίςανε τα πλίθι.
— Πιόν άρχοντα, άρχοντας ίςε μόνο Εςί!
Κςίπνα μονάχα απ' τ' αποκίμιζμά-ςυ.

Σπάςε, όπιο μπρός-ςυ μπόδιζμα απαντάς.
Ρίχνε, ότι κόβι τιν ορμί-ςυ, χίμα
ςαν ακράτιτι θάλαςα πλατιά.
Κàθε μεγαλίο μπροςτά-ςυ, τρίμα

ας πέςι απ' τι γερί-ςυ τι γροθιά!

. . . .

Το δίκιο ποτές δε ζιτιανέβυν!
με το κεφάλι απàνο το ζιτύν.

Κε με το χέρι ορθό το διαφεντέβυν,
τ' αρπάζυν με βία απ' όπιυς το κρατύν.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί γίρεβε ο λαός απ' το βασιλιά;
2. Τί έλεγε ο άρχοντας κε τί τυ απαντύσε ο λαός;
3. Τί ίτανε ο νιος πυ περιγράφι το πίιμα κε τί έλεγε στο λαό;
4. Πός πέρνυν το δίκιο, έλεγε ο νιος;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σιναγμένος—собранный, ςορεμένος.
Γρικιέτε—слышится, γρικιςςκάτε.
Ρίγας, ο—король, βαςιλιάς.
Σκιαχτά—боязливо, робко, φοβιζμένα.
Απολογιέτε—отвечает, απαντάι.
Διλιαζμένα—робко.
Μι άλο τις πασκίζο—разве я о другом стараюсь, μίπος για άλο κάτι προςπαθό.
Ολιμερίς—целый день, όλι μέρα.
Μεγαλίο, το—величие.
Σάλα, ι—зал.
Αχός, ο—звук, ίχος.
Κάτοθε—снизу, από κάτο
Σιγί, ι—тишина, τιντζλίχ.
Απλόθι—распространился, растянулся, ιπλόθεν.
Λαός, ο—народ, κόζμος.
Παλάτι, το—дворец.
Λίβας, ο—суховей.
Καρπίζο—плодить.
Γδίμνια, ι—нагота, τζυπλαχία.
Με βία— силой, με το ζόρι.
Προςτάζο—повелевать, командовать, приказывать.
Ματιά, ι—взгляд, βλέμα.
Οργί, ι—гнев, χολί.
Σπαράζο—терзать.
Αγνάτια—напротив, χαρςςό.
Αφςτιρός—строгий.
Απόκοζμος—не от мира, сверхестественный.
Φοτά—освещает, φοτίζι.
Χέτι, ι—грива, γιάλ.
Αναδέφτικαν—приподнялись, ςικόθικαν.
Βριχίθι—зарычал, рявкнул.
Μπόδιζμα, το—препятствие, πατζαρία.
Απαντό—встречать, отвечать.
Τρίμα, το—обломок, кусочек, кроха, κομάτι, πςςιό.
Διαφεντέβο—защищать, охранять, χυρκέβο.

Π. ΒΛΑΣΙ

Ι ΜΑΝΑ ΤΥ ΑΓΟΝΙΣΤΙ

Δε ςτᾶλεγα πεδάκι-μυ το τί'χες για να πάθις;
Πεδί-μυ, πυ δεν άκυςες τι μάνα-ςυ τι μάβρι.
Α, πος ςε κλεν τα μὰτια-μυ, μόνι παριγοριά-μυ,
κε πός ζιτάι ι καρδύλα-μυ το γιόκα-τις για νᾶβρι.

Το γιόκα-μυ πυ χάθικε απάνο ςτον ανθό-τυ.
Μι ς'έχα γο για φιλακί, μι ς'έχα για κρεμάλες;
Εγό πυ ςε μεγάλονα με τόςες περιπιίςις,
με τόςυς πόνυς κε καιμύς, τόςες κριφές λαχτάρες;

Δε ς' έχα γο μοναχογιό, δεν ίχες τα καλά-ςυ;
Τί γίρεπςες κε ςτρὰτεπςες κε μ' άφιςες μονάχι;
Εςὶ τυ κόζμυ τ'άμιρα θα διόρθονες, πεδὶ-μυ;
'Αςε τις μάβρες ςιφορές για κίνον πυ θα λὰχι.

Τ'ίθελες κε μπερδέφτικες κε πας για κςένες ένιες;
Νε, γιέ-μυ, ίμασταν φτοχί, μα τί ςυ ίχε λίπςι;
Κι'αν εκαθόμυν νιςτικιά, μα ςι δεν πίναςες ποτέ,
κε τόρα να ςε δο νεκρό; Μ' αφτό μ'έχις αμίπςι;

Μα τί φονάζο ι λολί κε ςε μαλὸνο ακόμα
κε ςίμερα ςε θάβυνε κε θᾶμπις μές' ςτο χόμα;

Α, γιέ-μυ, πὸς ςε κάνανε, ανθρόπι νε ί θιρία;
α, δές-τα τα μαλάκια-ςυ πὸς ίνε κολιμὲνα,
αφτά πυ εγό τα χάιδεβα τα καςτανὰ μαλιά-ςυ
κε τόρα ο φρίκι, ο ςπαραγμός νᾶνε λερά 'π' το έμα.

Δὲς-το το προςοπάκι-ςυ πος τὄχυν χτιπιμένο,
έματα πα ςτο μάγυλο κ'έματα ςτα μαλιά-ςυ.
Πιό χέρι εςικόθικε, πιό ματομένο χέρι
κε δεν εκοντοςτάθικε μπροςτά ςτιν ομορφιά-ςυ;

Αχ, πρέπι ςτο φτοχό-μυ γιο φτὲκςιμο να τυ δὶνο;
Τεριάζι εγό να κλέγυμε ςαν ὸλες τις μανάδες;
Τεριάζι να τα βάζο εγό, καιμένο, με τα ςένα;
κε μπρός-μυ κίτεςε νεκρός κε νά-τι ι φονιάδες;

Τι ίχα κε ςε μάλονα, γιόκα-μυ, ςι χριςέ-μυ;
Το κςέχαςα πος ίςυν ςι το άκςιο-μυ πεδι.
Τ'άλα πεδιά τις γιτονιάς τὶ ίτανε μπροςτά-ςυ;
'Ιχε κανένα-τυς ποτές τις χάρες πῦχες ςι;

Πὰντοτε φρόνιμος, καλέ, κι'όλο με το διδλίο,
ύτε κςενίχτια, ύτε κραςί, ύτε λόγια τρελά.
'Ολο με τιν απόφαςι κε με το ςτοχαςμό
ςτο μὲτοπό-ςυ έλαμπε ι ςκέπςι-ςυ πλατιά.

Τί λεν, τί λεν, καμάρι-μυ, πος ίςυνα κακός;
Τρελί θε νἄνε, δε ροτύν να μάθυν για τ' εςένα·—
να μάθυν τ' άκςιό-ςυ μιαλό κε τιν καλί καρδιά-ςυ,
να μὰθυν τις φροντίδες-ςυ πυ ίχες για τ' εμένα;

Κι'αν μίςεπςες κε ςτράτεπςες κε μ'άφιςες μονάχι,
το κςέρο 'γο κε όχι αφτί (α, τιν καρδιά-μυ ρότα).
Τι μὰνα-ςυ αγάπιςες, μα ίχες κι'άλες ένιες
κε πάλι εγό ςε χὲρυμε, γιόκα-μυ, ςαν κε πρότα.

Πάλ' ίςε τ' άκςιο-μυ πεδί, πάλ' ίςε ςι ο γιός-μυ
πάλ' ίςε ςι ο πιο χριςός, ο πιο καλός τυ κόςμυ.

Δεν τὄλεγες, μανύλα-μυ πιγένο για το δίκιο
να τρόι ι φτοχολογιά λέφτερα το πςομί,
α, τὄλεγες, πεδάκι-μυ, κε τὄλεγες αλίθια
κι'όλο το δίκιο τὄχες ςι κε τ'άδικο αφτί.

Κι'αν μ'άφινες δεν ίτανε για διαςκέδαςες ποτές
τι νίχτα πός μυ γίριζες μές' ςτις δροχές, τα κρία
κι'ύτε να φας δεν πρόφτενες κι'ύτε να κιμιθίς
κε πότε ς'έχαν φιλακί κε πότε εκςορία.
Τί έκανες κε ςε ςκότοςαν αφτί πυ τόρ' ακόμα
φιλάνε με τι λόνχι-τυς το δόλιο-ςυ κορμί
να μι 'ρθυν τα ςιντρόφια-ςυ κε δυν πος ς'έχυν κάνι
να μι ςε τραγυδίςυνε, χαρὰ-ςυ ιςτερνί;
Γιέ-μυ, κιμίςυ ίςιχα, περάςαν τὸρα ι πόνι
κίτα, κ' εγό δεν κλέο πια, κίτα κ'εγό ςοπένο
κι' αν ςε ςκοτόςανε αφτί, μα ίν'άλι ςαν κ'εςένα
κε θἄ,' το ςπίτι-μυ γι'αφτὺς κε μάνα-τυς θα γένο.
Ο, γιέ-μυ, πόςο ς'έκλαπςε ι μάνα-ςυ ι μάβρι,
μα πάλι μές'ςτον πόνο-μυ κάτι μυ έχι μίνι
ίν' άλι ςαν κ'εςένανε μανάδον παλικάρια
κε κίνο πὔςυνα εςί ποτές, ποτές δε ςδίνι.

Κε θε να τὄβρυν απ'αλύ—στι γὲρικι καρδιά-μυ
κάπια αχτίδα έλαμπσε στι σκοτινί οδίνι—
Γιέ-μυ, κιμίσυ ίσιχα στιν ιστερνί-συ κλίνι
Κι'αφτό πυ θες θα γίνι!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί έλεγε πρότα ι μάνα για το σκοτομό τυ γιύ-τις;
2. Πιός σκότοσε το γιό-τις; Γιατί τον σκὸτοσαν;
3. Τί έλεγε ίστερα ι μάνα για το γιό-τις;
4. Γιατὶ έλεγε ι μάνα στο γιὸ-τις να κιμιθί ίσιχα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Ανθός, ο—цветок, λυλύδι, τζιτζάκ.
Μι ς'έχα—разве я тебя имела, μίπος σε ίχα.
Στράτεπσες—двинулся в путь, ντζυνάισες στο στρατὶο.
'Αμιρα, τα—несчастия, беды, χατέιδα.
Διορθόνο—исправлять, поправлять, ισάζο.
Για κὶνον πυ θα λάχι—для кого попадется, για τίνα θα έρτι ραστ.
Τί συ ίχε λίπσι;—что у тебя отсутствовало? Τί δεν ίχες;
Μ'έχις αμίπσι—меня вознаградил, με χάρεπσες.
Λολὸς—сумасшедший, τρελός.
Θιρίο, το—зверь, θεριό.
Καστανός—каштановый.
Σπαραγμός, ο терзание.
Λερός—грязный, γριντζός.
Φτέκσιμο, το—вина, χαμπαιάτ.
Τεριάζι—подобает, соответствует, γιαρασσέβι.
Τα βάζο με τα σένα—браню тебя, нападаю на тебя, τζορέβο-σε.
Κίτεσε—лежишь, πέφτις.
Φονιὰς, ο—убийца.
Κσέχασα—забыл, λιζμόνισα.
Φρόνιμος—разумный, благоразумный, здравомыслящий, смирный, тихий.
Κσενίχτι, το—бессонная ночь.
Στοχαζμός, ο—дума, размышление, мысль.
Μίσεπσες—уехал, φίχες κε διάβες.
Διασκέδασι, ι—забава, гулянье, ινκλένιμο.
Λόνχι, ι—штык, κσιφολόνχι.
Δόλιος, ο—бедный, несчастный, βαχτίζ'ς.
Γέρικος—старческий, γερὸντικος.
Αχτίδα—луч.
Οδίνι, ι—скорбь, печаль.
Αφτό πυ θες θα γίνι—то что ты хочешь сбудется, αφτό πυ θέλις θα δαλίζ.

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑΣ

Ο ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΣ ΤΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΥ ΠΟΛΕΜΥ

Το θιμάμε κι' όλο τρέμι,
όλο τρέμι το κορμί-μυ!
Τί κερί ίταν εκίνι,
τί κακό, τί χαλαζμός!

Απ'το βόλι-μυ επέφταν
ςκοτομέν' ι αδερφί-μυ
κε με τόμα-μας γλεντύσε
ςτα παλάτια ο εχτρός.

Πικνό ςκέπαζε ςκοτάδι
τι ζοί κε τα μιαλά-μας,
μάβρι νίχτα δίχος φότα,
δίχος άςτρο πυθενά·

ςκοτονόμαςτε τ' αδέρφια
κ' ι τιράνι τα δεζμά-μας
ατςαλόνανε ςτο έμα,
τις ςκλαβιάς-μας τα δεζμά!

Τιν παντιέρα-τυ ο χάρος
έςτιςε ανάμεςά-μας.
Χιλιάδες πλιγομένι,
χιλιάδες κε νεκρί.

Κε γλεντύςαν ι τιράνι
κε πεθέναν τα πεδιά-μας,
για το κράτος τον εχτρόν-μας
τιν «πατρίδα», τι ςκλιρί.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί λέι ο ςτρατιότις για τον ιμπεριαλιςτικό πόλεμο;
2. Τί έκαναν ι τιράνι; Διαβάςτε τ'αντίςτιχα μέρι ςτο πίιμα.
3. Για πιόνα πολεμύςαν τότες ι εργαζόμενι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Στρατιότις,ο—солдат.
Τỡμα—кровь, το έμα.
Γλεντό—пировать, χυνυςςέδο, ινκλινέδο.
Δεζμὰ, τα—оковы.
Παντιέρα, ι—знамя, флаг, ςιμέα.
'Εςτιςε—водрузил, посадил, поставил.
Σκλιρός—жестокий, твердый.

Α. Π. ΓΑΙΝΤΑΡ

ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΙΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

I.

Ο πατέρας-μυ ίτανε στρατιότις τυ 12 σιντὰγματος τις Σιβιρίας. Το σίνταγμα αφτό βρισκότανε στο γερμανικό μέτοπο σιμά στι Ρίγα.

Εγό ίμυνα μαθιτίς τις δέφτερις τάκσις τυ πραχτικύ λικίυ. Ι μιτέρα-μυ ίτανε νοσοκόμα, ίχε πάντα δυλιὲς, κ' εγό μεγάλονα μόνος-μυ.

Μια φορά, το Σεπτέμβρι, ο σινταξιότις-μυ Φέντιας ίχε μίνι ος τι νίχτα στο σπίτι-μας. Μελετύσαμε μαζί τα μαθìματὰ-μας.

Μόλις ίχαμε τελιόσι, ο Φέντιας μάζεψε τα βιβλία κε τα τετράδιά-τυ, ετιμαζότανε να τρὲκσι σπίτι, κι' ὰκσαφνα άρχισε δινατί βροχί. 'Ετρεκσα να σφαλίκσο το παράθιρο πυ έβγενε στο μπαχτζέ.

Ο δινατός άνεμος σφίριζε κε σίκονε ολόκλιρυς σορὺς από κσερά φίλα. Κάμποσες χοντρές σταλαγματιές μυ πιτσιλίσανε το πρόσοπο. Τράβικσα με δισκολία το ένα παραθιρόφιλο, κσεπρόβαλα για να σφαλίκσο κε τ' άλο, κι' άκσαφνα ένα κάμποσο μεγάλο κομάτι χόμα έπεσε πάνο στο σανίδι τυ παράθιρυ.

«Μορὲ άνεμος,—σκέφτικα,—έτσι μπορί να σπάσι όλα τα δὲντρα».

'Αμα γίρισα στι διπλανί κάμαρα, ίπα στο Φέντια:

—Σοστί μπόρα. Για πύ ετιμάστικες. Πέφτι τέτια βροχί. Κίτακσε τί κομάτι χόμα έριχσε ο άνεμος πάνο στο παράθιρο.

Ο Φέντιας κίτακσε διχος να πιστέβι.

—Γιατί λες ψέματα! Μίπος μπορί να ρίκσι τέτιο κομάτι;

—Ορίστε-μας,— μυ κακοφὰνικε.—Μα εγό συ λὲγο: μόλις ίθελα να σφαλίκσο το παραθιρόφιλο, κε το χόμα βρόντισε πάνο στο σανίδι τυ παράθιρυ.

Κίτακσα το κομάτι το χόμα. Να μιν το έριχσε κανίς επίτιδες; Μα αμέσυς άλακσα γνόμι κε ίπα:

—Τί ανοισία. Πιός θα το έριχνε; Πιός θα ίνε με τέτιο χερό μέσα στο μπαχτζέ; Βέβεα, ο άνεμος το έριχσε.

Ι μιτέρα-μυ καθότανε στι διπλανί κάμαρα κε έραβε. Ι αδερφύλα-μυ κιμότανε. Ο Φέντιας ίτανε στο σπίτι-μας ακόμα μισί όρα. Ο υρανός

καθάρισε. Το φενκάρι κίταξε στιν κάμαρα ανάμεσα απ'το βρεμένο παράθιρο, ο άνεμος άρχισε να πέφτι.

—Το λιπόν, εγό θα τρέχσο,—ὶπε ο Φέντιας.

—Πίγενε. Δε θα πάγο να κλιδόσο τιν πόρτα. Να τι χτιπίσις πιο δινατά, ι κλιδαριά μόνι-τις θα κλιδόσι.

Ο Φέντιας κατέβασε το καπέλο ος τ' αφτιά-του, έχοσε τα βιβλία στον κόρφο-του για να μι βραχύνε κ' ὲφιγε. 'Ακυσα πος χτίπισε δινατά ι πόρτα.

'Αρχισα να βγάζο τα παπύτσια-μυ, ετιμαζόμυνα να πέσο να κιμιθό. Κίταχσα στο πάτομα, κε ίδα ένα τετράδιο πυ έπεσε απ'τα χέρια τυ Φέντια κε το λιζμόνισε. 'Ιτανε το τετράδιο, όπυ λίναμε τα προβλίματα.

«Νά,—σκέφτικα—ὰβριο στο πρότο μάθιμα έχομε άλγεβρα... Πός θα το ζιτάι. Πρέπι να το πάρο μαζί-μυ».

Αφύ έβγαλα τα ρύχα-μυ, γλίστρισα κάτο απ'το πάπλομα, μα δεν πρόφτασα ακόμα να γιρίσο στο άλο πλεβρό, κε στιν εχσόπορτα ακύστικε ένα σιγανό, προφιλαχτικό κυδύνιζμα.

—Πιός μας κυβαλίθικε ακόμα;—ρότισε με θαβμαζμό ι μιτέρα.— Να μιν ινε κανὲνα τιλεγράφιμα απ' τον πατέρα; Μα ὸχι, ο ταχιδρόμος τινάζι δινατά το χερύλι. Για πίγενε ν' ανίχσις.

—Εγό, μαμά, έβγαλα πια τα ρύχα-μυ. Αφτός, μαμάκα, δε θα ίνε ο ταχιδρόμος, μα ο Φέντιας λιζμόνισε ένα τετράδιο πυ τυ χριάζετε, κε φὲνετε, θα το παρατίρισε στο δρόμο.

—Μορέ κι' αφτός, μίπος δε μπορύσε να τρέχσι το προί κε να το πάρι; Πύ ίνε το τετράδιο;

Ι μιτέρα πίρε το τετράδιο, φόρεσε τις παντὺφλες κε πίγε.

'Ακυα πός πλατσαρίζανε ι παντύφλες στα σκαλοπάτια. Κρότισε ι κλιδαριά. Κι' αμέσος από κάτο έφτασε στ' αφτιά-μυ μια ιπόκοφι, πνιγμένι φονί. Πετάχτικα στο πόδι. Στιν αρχί θὰρεσα, ότι πάνο στι μιτέρα-μυ πέσανε κλέφτες, κε, αρπάζοντας το καντιλέρι απ'το τραπέζι ίθελα μ'αφτό να σπάσο το παράθιρο κε να κσεφονίσο για να μ' ακύσι όλος ο δρόμος. Μα κάτο ακύστικε κάτι σα γέλιο, σα φιλιά, ένα ζοιρεμένο σιγανό πσιθίριζμα. 'Ιστερα ακυστίκανε βίματα από διο ζεβγὰρια πόδια, πυ ανεβὲνανε πάνο.

'Ανιχσε με δίναμι ι πόρτα, κ' εγό έτσι κε κόλισα στο κρεβάτι γιμνός κε με το καντιλέρι στο χέρι.

Στιν πόρτα, με τα μάτια γεμὰτα δάκρια, στεκότανε εφτιχιζμένι, γελαστί ι μιτέρα, κε δίπλα-τις με το πρόσοπο γεμάτο από τρίχες, καταλασπομὲνος, βρεμένος μύσκεμα στεκότανε ο πιο ακριβός για μένα στρατιότις, ο πατέρας-μυ.

'Ενα πίδιμα—κε ίμυνα πια σφιγμένος στα δινατά τραχιά-τυ χέρια.

Πίςο απ'τον τίχο άρχιςε να ςαλέβι στο κρεβάτι ι αδερφύλα-μυ ταραγμένι απ'το θόριβο. 'Ιθελα να τρέκσο κε να τιν κςιπνίςο, μα ο πατέρας δε μ' άφιςε κε ίπε με χαμιλί φονί:

—Δε χριάζετε, Μπόρια... μιν τιν κςιπνάς... κε πολί μι θοριβίτε.

Κε γίριςε προς τι μιτέρα κε τις ίπε:

—Βαριύςα, αν κςιπνίςι το κορίτςι, να μιν τις πις, ότι ίρθα. Ας κιμάτε. Πύ να τι ςτέλναμε γι' αφτὲς τις τρις μέρες;

Ι μιτέρα απὰντιςε:

— Θα τι ςτίλυμε προί-προί στο Ιβάνοβςκοε. 'Ινε πολίς κερός πυ παρακαλί να πάι στι γιαγιά-τις. Ο υρανός καθάριςε, μυ φένετε. Ο Μπορίς θα τιν πάι άβριο προί-προί. Κ'εςί Αλιόςςα μι μιλάς ψιθιριςτά,κιμάτε πολί βαριά. Πολές φορές έρχυντε τι νίχτα απ'το νοςοκομίο να με φονάκςυν, όςτε ςινίθιςε.

Στεκόμυνα με ανιχτό στόμα κε δεν ίθελα να πιςτέπςο ότι άκυα.

Πός;.. Θέλυνε μόλις κςιμερόςι να ςτίλυνε τι μικρί ςτρονκιλομάτα Τανιύςα στι γιαγιά για να μι δι τον πατέρα πυ ίρθε στο ςπίτι-μας. Μα τί ὶνε αφτό; Γιατί;

—Μπόρια,—μυ ίπε ι μιτέρα.—Να πέςις να κιμιθίς στιν κάμαρά-μυ, κε προί-προί, ι όρα έκςι, να πάρις τιν Τανιύςα κε να τιν πας στι γιαγά... Κε να μιν πις εκί ςε κανένα, ότι ίρθε ο πατέρας.

Κίτακςα τον πατέρα-μυ. Εκίνος μ'έςφιχςε δινατά στο ςτίθος-τυ, ίθελε κάτι να πι, μα, αντίς να μιλίςι, μ'ανκάλιαςε ακόμα πιο δινατά κε ςόπαςε.

'Επεςα στο κρεβάτι τις μιτέρας, ο πατέρας με τι μιτέρα απέμιναν στιν τραπεζαρία κε κλιδόςανε από μέςα τιν πόρτα. Πολίν όρα δε μπορύςα να κιμιθό. Γίριζα από το ένα πλεβρό ςτ'άλο, δοκίμαζα να μετρίςο ος τα πενὶντα, ος τα εκατό, μα ο ίπνος δεν ερχότανε.

Μέςα στο κεφάλι-μυ έγινε κὰπιο χάος. 'Εςονε μόνο ν'αρχίςο να ςκέφτυμε για όλα όςα έγιναν, κε στι ςτιγμί ι αντίθετες ιδέες χτιπύςαν ι μια τιν άλι, κ' ι πιο ανόιτες ςκέψςις χονόντανε μέςα στο μιαλό-μυ. Τα μιλίνκια άρχιςαν λιγάκι να μυ ςφίνκυν έτςι, όπος ςφίνκετε το κεφάλι, όταν γιρίζις πολίν όρα στο καρυςέλι.

Μόνο αργά τι νίχτα λαγοκιμίθικα. Κςίπνιςα από ένα λαφρί τρίκςιμο. Στιν κάμαρα μπίκε ο πατέρας με αναμένο κερί.

'Ανικςα λιγάκι τα μάτια. Ο πατέρας ίτανε δίχος ποδίματα. Αγάλια-αγάλια, με τις κάλτςες, ςίμοςε στο κρεβατάκι τις Τανιύςας κι' άφιςε το κερί. Στάθικε έτςι ος τρία λεφτὰ, κιτὰζοντας τις κςανθὲς μπύκλες κε το τριανταφιλένιο πρόςοπο τυ κοριτςιύ πυ κιμότανε. 'Ιςτερα έςκιψε απάνο-τις. Μὲςα-τυ παλέβανε διο ςςθίματα: ι επιθιμία να

χαιδέπςι τιν κὸρι-τυ κι' ο φόβος να μιν τιν κςιπνὶςι. Νίκιςε το δέφτερο. Γλίγορα ςικόθικε όρθιος, γίριςε κε βγίκε.

Ι πόρτα έτριкςε ακόμα μια φορά, κε το φας στιν κάμαρα έζβιςε.

II.

... Το ρολόγι χτίπιςε εφτά. 'Ανικςα τα μάτια-μυ. Ανάμεςα απ'τα κίτρινα φίλα τις ςιμίδας πέρα απ'το παράθιρο έλαμπε ο δινατός ίλιος. Φόρεςα γλίγορα κ' έριкςα μια ματιά ςτι διπλανί κάμαρα. Εκί κιμόντανε. Σφάλιкςα τιν πόρτα κι' άρχιςα να κςιπνό τιν αδερφύλα-μυ.

— Πύ ίνε ι μαμά;—ρὸτιςε τρίβοντας τα μάτια-τις κε τα κάρφοςε στο ὰδιο κρεβάτι.

— Τι μαμά τι φονάκςανε ςτο νοςοκομίο. Ι μαμά όταν έφεβγε μυ ίπε να ςε πάγο μυςαφίριςα ςτι γιαγιά.

Ι αδερφύλα-μυ γέλαςε κε με φοβέριςε πονιρὰ με το δάχτιλὸ-τις.

— Οι, πςέματα λες, Μπόρκα! Ι γιαγιά ακόμα χτες παρακάλεςε να πάγο κ' ι μαμά δε μ'άφιςε.

— Χτες δε ς'άφιςε, μα ςίμερα άλακςε γνόμι. Φόρεςε γλίγορα... Κίτακςε, τὶ καλό κερό πυ κάνι. Ι γιαγιά θα ςε πάρι ςίμερα ςτο δάςος να μαζέπςετε ςύρβα.

"Αμα το πίςτεπςε, ότι δε χορατέβο, ι αδερφύλα-μυ πίδιςε γλίγορα κε, ενόςο τι βοιθύςα να φορέςι τα ρύχα-τις, κελαιδύςε ςαν πυλί:

— "Οςτε ι μαμά άλακςε γνόμι; 'Οι, πὸςο μυ αρέςι, όταν ι μαμά αλάζι γνόμι.

Ι αδερφύλα-μυ πίδιςε απ'το κρεβάτι κ' έτρεκςε ςτιν πόρτα.

— Μπόρια, άνικςέ-μυ τιν πόρτα. Το μαντίλι-μυ ίνε εκί ςτι γονιά κι' ακὸμα κε το αμακςάκι-μυ.

Τιν τράβικςα πίςο κε τιν κάθιςα ςτο κρεβάτι.

—Εκί δεν κάνι, Τανιύςα, εκί κιμὰτε ένας κςένος μπάρμπας. 'Ιρθε χτες το βράδι. Θα ςυ φέρο μόνος το μαντίλι-ςυ.

—Τί μπάρμπας;—ρότιςε ι Τανιύςα.—'Οπος κε τιν περαζμὲνι φορά;

— Νε, όπος τιν περαζμένι.

— Κε με κςὶλινο πόδι;

— 'Οχι, με ςιδερένιο.

— Οι, Μπόρια! Εγό ακόμα καμιὰ φορά δεν ίδα με ςιδερὲνιο. 'Αφιςὲ-με να κιτάκςο απ'τι χαραμάδα ςιγά-ςιγα-ά. Θα πάγο με τις μίτες τον ποδαριόν-μυ.

— Θα ςυ κιτάκςο εγό! Κὰθιςε φρόνιμα.

Πέρασα προφιλαχτικά στιν κάμαρα, πίρα το μαντίλι κε γίρισα πίσο.

— Αμέ το αμαξάκι;

— Μορέ ίδρες ακόμα τί να πις, τί χριάζετε να κυβαλάς το αμαξάκι; Εκί ο μπάρμπα Γεγόρ θα σε πάι σεργιάνι με αλιθινό αμάξι.

Το μονοπάτι προς το Ιβάνοβσκοε περνύσε απ'τιν ακροποταμιά τυ Τέσα. Ι αδερφύλα-μυ έτρεχε μπροστά, σταματόντας κάθε λίγο, μια για να σικόσι κανένο ξερόκλαδο, μια για να κιτάξι τις χίνες, πυ τιναζόντανε μέσα στο νερό, μια για να κάνι τίποτα άλο. Εγό πίγενα αγάλια-αγάλια από πίσο-τις. Ι πρωινί δροσιά, ι κιτρινο-πράσινι απλοσιά τον φτινοποριάτικον κάμπον, τα μονότονα κυδυνίζματα τυ κοπαδιύ πυ έβοσκε — όλα αφτά με καθισίχαζαν.

Κε τόρα πια ι βαρετί εκίνι σκέψι, πυ τόσο με βασάνιζε τι νίχτα, μπίκε γερά μέσα στο μιαλό-μυ, κε δεν πολεμύσα πια να γλιτόσο απ'αφτίνα.

'Εφερα στο νύ-μυ το κομάτι το χόμα, πυ έριξαν στο παράθιρο. Βέβεα, ο άνεμος δεν το έριξε. Πός μπορύσε ο άνεμος να σικόσι απ'τι βραγιά ένα τέτιο κομάτι μπερδεμένο με τις ρίζες. Το έριξε ο πατέρας για να τον προσέξο. Εκίνος με τι μπόρα κε τι βροχί ίτανε κριμένος στο μπαχτζέ κε φίλαγε να φίγι ο Φέντιας απ'το σπίτι-μας. Δε θέλι να τον δι ι αδερφύλα-μυ, γιατί ίνε μικρί κε μπορί να πι τίποτα για τον ερχομό-τυ... Ι στρατιότες πυ έρχοντε με άδια δεν κρίβυντε από κανένα... Το ίξερα πια, ο πατέρας-μυ ίτανε φιγόστρατος.

'Οταν γίριζα πίσο σιναντίθικα άξαφνα πρόσοπο με πρόσοπο με τον επιθεοριτί τυ σκολιύ.

— Γόρικοφ, — ίπε αφστιρά, — αφτό πάλι τί ίνε;.. Γιατί δεν ίστε στο σκολιό, όταν έχετε μαθίματα;

— 'Ιμε άροστος, — απάντισα μιχανικά, δίχος να καταλάβο πόσο παράλογι ίνε ι απάντισί-μυ.

'Αροστος; — ξαναρότισε ο επιθεοριτίς. — Γιατί λέτε ανοισίες! Ι άροστι πλαγιάζυνε στο σπίτι κε δε γιρίζυνε στυς δρόμυς.

— 'Ιμε άροστος, — επανάλαβα με πίζμα, — κε έχο θερμοκρασία.

— Κάθε άνθροπος έχι θερμοκρασία, — απάντισε θιμομένος. — Μ' βγάζετε με το νύ-σας ανοισίες κε μαρς μαζί-μυ στο σκολιό...

«Μορέ δυλιά πυ έπαθα! — σκέφτικα, πιγένοντας από πίσο-τυ. — Κε γιατί τυ ίπα ψέματα, ότι ίμε άροστος. Μίπος δε μπορύσα, δίχος να πο τιν αλιθινί ετία τις απυσίας-μυ απ'το σκολιό να βρο καμιά άλι εξίγισι, πυ θα τιν πίστεβε εφκολοτερα;»

Το γεροντάκι, ο γιατρός τυ σκολιύ έβαλε τιν παλάμι-τυ στο μέτο-

πό-μυ κε, δίχος να μετρίσι κιόλας τι θερμοκρασία-μυ, έκανε φοναχτά τι διάγνοσι:

— Ίνε άροστος από μεγάλι τεμπελιά. Αντίς για γιατρικό σιμ-βυλέβο να πάρι ένα τεσάρι στι διαγογί κε ν'απομίνι νιστικός διο όρες ίστερα απ'τα μαθίματα.

Ο επιθεοριτίς σαν κανένας επιστίμονας φαρμακοπιός ίπε, ότι ίνε σοστί ι σινταγί αφτί. Φόναξε το φίλακα Σεμεόν κε τον διάταξε να με φέρι στιν παράδοσι.

Εκίνι τι μέρα τα κακά ερχόντανε στο κεφάλι-μυ το ένα ίστερα από το άλο.

Μόλις πρόφτασα να μπο μέσα, τον κερό πυ ι γερμανίδα Έλζα Φραντσίσκοβνα ίχε τελιόσι να ροτάι τον Τοροπίγιν, κε, δισαρεστιμένι απ' το ότι μπίκα στιν παράδοσι στι μέσι τυ μαθίματος, ίπε:

— Γόρικοφ, κόμμεν ζι χερ[1]! Δόστε-μυ το τετράδιό-σας.

— Λιζμόνισα το τετράδιο, Έλζα Φραντσίσκοβνα, έκανα τα μαθί-ματά-μυ, μόνο λιζμόνισα όλα τα βιβλία κε τα τετράδιά-μυ. Θα σας τα φέρο στο διάλιμα...

— Πός μπορί κανίς να λιζμονίσι όλα τα βιβλία κε τα τετράδιά-τυ! —θίμοσε ι γερμανίδα.—Δεν τα λιζμονίσατε, μα με γελάτε. Θα μίνετε γι'αφτό μια όρα ίστερα απ'τα μαθίματα.

— Έλζα Φραντσίσκοβνα,—ίπα αγαναχτιζμένος,—εμένα κ' έτσι ο επιθεοριτίς μ'άφισε σίμερα για διο όρες. Πὸς λιπόν ακόμα μια όρα; Μα τί, ος τι νίχτα θα κάθυμε;

Γι'απάντισι ι δασκάλα ξέσπασε με μια πολί μακριά γερμανικί φράσι, απ'τιν οπία μόλις κατάλαβα, ότι ι τεμπελιά κε τα πσέματα πρέπι να τιμορύντε, κε κατάλαβα καλὰ, ότι δε θα μπορέσο ν'αποφίγο τιν τρίτι όρα τις τιμορίας.

Στο διάλιμα με σίμοσε ο Φέντιας.

— Γιατί ίρθες δίχος βιβλία, κε γιατί σ'έφερε ο Σεμεόν στιν παράδοσι;

Τυ ίπα ένα πσέμα.

Το άλο, το τελεφτὲο, μάθιμα τις γεογραφίας το πέρασα σα μισο-κιμιζμένος. Τί έλεγε ο δάσκαλος, τί τυ απαντύσανε—όλα αφτά περάσανε δίπλα απ'το μιαλό-μυ, κε ξίπνισα μόνο τότε, όταν χτίπισε το κυδύνι.

Ο εφιμερέβοντας ίπε τιν προσεφχί. Τα πεδιά, χτιπόντας τα κα-πάκια τον θρανίον, το ένα ίστερα απ'το άλο πεταχτίκανε έξο απ'τιν πόρτα. Ι τάξι άδιασε. Απέμινα μόνος.

«Θεέ-μυ,—σκέφτικα με λίπι,—ακόμα τρις όρες... ολάκερες τρις

[1]) Ελάτε εδό.

όρες, όταν στο ςπίτι ίνε ο πατèρας-μυ, όταν όλα ίνε τόςο παράχςενα...»

Κατèδικα κάτο. Εκί σιμά στιν κάμαρα τον δαςκάλον ίτανε μια μακριά, στενί πάνκα, κατακομένι απ'τυς ςυγιάδες. Απάνο καθόντανε πια τρις. Ο ένας ίτανε απ'τιν πρότι τάκςι κε τον αφίςανε για μια όρα, γιατί πέτακςε ςε κάπιο ςίντροφό-τυ μαςιμένο χαρτί, ο άλος ίτανε για χαβγά, ο τρίτος—δε θιμύμε για τί.

Κάθιςα στιν πάνκα κε τὄρικςα στι ςκέπςι. Δίπλα-μας, βροντόντας τα κλιδιά, πέραςε ο φίλακας Σεμεόν.

Βγίκε ο εφιμερέβοντας επιςτάτις, πυ κίταζε από κερό ςε κερό τυς τιμοριμένυς, κε, αφύ χαζμυρίθικε τεμπέλικα, χάθικε.

Σικόθικα αγάλια-αγάλια κε κίτακςα το ρολόγι απ'τιν πόρτα τις κάμαρας τον δαςκàλον. Τί ίνε αφτò; Πέραςε όλο κι' όλο μιςί όρα, κ'εγό ίμυνα βέβεος, ότι κάθυμε πια όχι λιγότερο από μια òρα.

'Ακςαφνα μυ ίρθε στο μιαλό μια κακί ςκέπςι.

«Μα τί ίνε αφτό; Κλέφτις δεν ίμε κε δε μ'έχυνε φιλακιζμένο. Στο ςπίτι ίνε ο πατέρας-μυ, πυ δεν τον ίδα διο χρόνια κε τόρα πρέπι να τον δο τόςο παράκςενα, κ'εγό, ςαν κατάδικος, πρέπι να κάθυμε εδό, μόνο γιατί έτςι κατέβικε στο κεφάλι τυ επιθεοριτί κε τις γερμανίδας».

Σικόθικα, μα στι στιγμί κοντοςτάθικα. Το να φίγις τυ κεφαλιὺ-ςυ, τον κερό πυ ς'έχυνε τιμοριμèνο, — το ίχαμε ςαν ένα απ'τα πιο βαριά ςκολικά ενκλίματα.

«'Οχι, θα περιμένο πια»,— τ'αποφάςιςα κε πίγα προς τιν πάνκα. Μα τότε μ'έπιαςε μια ακατανόιτι κακία. «Το ίδιο κάνι, — ςκέφτικα,— νά ο πατέρας απ'το μέτοπο έφιγε... — εδό στραβοχαμογέλαςα, κ' εγό φοβύμε να φìγο απ' εδό».

'Ετρεκςα στο κρεμαστάρι, φόρεςα όπος-όπος το μανδία-μυ κε, αφύ βρόντιςα βαριά τιν πόρτα, πετάχτικα στο δρόμο.

III.

Σε πολά πράματα πολεμύςε ο πατέρας εκίνο το βράδι να μυ ανίκςι τα μάτια.

— Πατέρα, — ρότιςα, — μα πριν να φίγις απ'το μέτοπο ίςυνα άφοβος, εςί απ'το φόβο-ςυ δε θα έφιγες;

— Εγό κε τόρα δεν ίμε φοβιτςιάρις. — Αφτό το ίπε ίςιχα, μα εγό γίριςα άθελα το κεφάλι-μυ κατά το παράθιρο κι'ανατρίχιαςα.

Απ'τιν αντικρινί μεριά ίςια στο ςπίτι-μας ερχότανε ένας αστινομικός. Ερχότανε ςιγά, ανεβοκατεβάζοντας τις πλάτες-τυ. 'Εφταςε ος τι μέςι τυ δρόμυ κε γίριςε δεκςιά, πιγένοντας κατά μάκρος τυ λιθόςτροτυ προς τιν πλατία τις αγοράς.

— Δεν... έρχετε... σε μας, — ίπα χομένα, σχεδόν σιλαβιστά, ανασέ.οντας σιχνά.

Τιν άλι μέρα το βράδι ο πατέρας μυ έλεγε.

-- Μπόρια, από μέρα σε μέρα μπορύν να σας έρθονε μυσαφίριδες. Βαστάκσυ γερά. Εσί πια μυ έγινες κοτζάμ παλικάρι. Αν θα έχις για μένα φασαρίες στο σχολιό, γράπς'τα όλα στα παλιοπάπυτσά-συ κε μι φοβάσε τίποτα, πρόσεχε καλά όλα πυ γίνυντε ολόγιρα, κε τότε θα καταλάβις τί συ έλεγα.

— Θα ιδοθύμε ακόμα, πατέρα;

— Θα ιδοθύμε. Θα έρχυμε κάποτες εδό, μόνο όχι σε σας.

— Μα πύ;

— Θα το μάθις. Όταν θα πρέπι, θα σας το πύνε.

Ίτανε πια ολότελα σκοτινά, μα στιν πάνκα δίπλα στιν αβλόπορτα καθότανε ο τσανκάρις με τιν αρμόνικα κε σιμά-τυ κσεφόνιζαν πολά κορίτσια κε αγόρια.

. — Θα έπρεπε πια να πάγο, —ίπε ο πατέρας με φανερί σίνχισι, —να μιν αργίσο.

— Εκίνι, πατέρα, φένετε δε θα φίγυν ος αργά τι νίχτα, γιατί σίμερα ίνε Σαβάτο.

— Ο πατέρας σύφροσε τα φρίδια-τυ.

— Μορέ μπελάς. Δεν μπορό άραγε, Μπόρια, να περάσο πάνο από κανένα φράχτι ίτε από κσένο μπαχτζέ; Για σκέπσυ... Εσί πρέπι να κσέρις όλες τις τρίπες.

—Όχι, —απάντισα, —από κσένο μπαχτζέ δεν κάνι. Αριστερά ο φράχτις τον Αγλάκοφ ίνε πολί απσιλός κε έχι καρφιά, δεχσιά θα μπορύσαμε, μα εκί ίνε ένα σκιλί άγριο σα λίκος. Νά τι... Αν θέλις, ας κατεβόμε μαζί στιν τεχνιτί λίμνι, εκί έχο μια σχεδία, θα σε φέρο από πίσο ίσια στι χαράδρα. Τόρα ίνε σκοτινά, κανίς δε θα το νιόσι, κε το μέρος εκί ίνε απόκεντρο.

Κάτο απ' το βαρί κορμί τυ πατέρα ι σχεδία έκατσε κε το νερό έβρεκσε τις σιόλες-μας. Ο πατέρας στεκότανε δίχος να σαλέβι. Ι σχεδία γλιστρύσε αθόριβα στο μάβρο νερό. Το κοντάρι κολνύσε σιχνά στο λασπόδικο πάτο. Το έβγαζα με δισκολία απ' το μυχλιασμένο νερό.

Δοκίμασα διο φορές ν' αράκσο στιν άκρι τις τεχνιτίς λίμνις, μα όλο κε δε μπορύσα—ο πάτος τις χαράδρας ίτανε χαμιλός κε ιγρός. Τότε πίγα πιο δεχσιά κι' άρακσα στον ακρινό μπαχτζέ. Ο μπαχτζές αφτός ίτανε απόκεντρος, κανίς δεν τον φίλαγε, κ' ι φράχτες-τυ ίτανε χαλασμένι.

Προβόδισα τον πατέρα ος τιν πρότι τρίπα, απ' όπυ μπορύσε κανίς να περάσι στι χαράδρα. Εκί αποχερετιστίκαμε.

Στάθικα ακόμα λίγα λεφτά. Το τρίκσιμο τον κλαδιόν κάτο απ' τα βαριά βίματα τυ πατέρα-μυ γινότανε όλο κε πιο σιγανό...

IV.

'Ιςτερα από τρις μέρες φονάκςανε τι μιτέρα ςτιν αςτινομία κε τις ίπανε, ότι ο άντρας-τις έφιγε απ' το ςτρατιοτικό τμίμα-τυ. Πίρανε ιπογραφί απ' τι μιτέρα για το ότι «δεν κςέρι τόρα πυ βρίςκετε, κι' αν θα το μάθι, ιποχρεόνετε να το πι δίχος αργοπορία ςτις αρχές».

Απ' το γιο τυ αρχιαςτινόμυ μάθανε τιν άλι μέρα ςτο ςχολιό, ότι ο πατέρας-μυ ίνε φιγόςτρατος.

'Οταν ίχαμε θριςκεφτικά, ο παπάς έκανε ένα μικρό διδαχτικό κίριγμα για τιν πίςτι ςτον τςάρο κε ςτιν πατρίδα κε για το ότι πρέπι να κρατάμε τον όρκο.

'Ιςτερα από διο μέρες μυ ίπανε, ότι το διδαςκαλικό ςιμβόλιο απεφάςιςε να μυ βάλι ςτι διαγογί τρία, γιατὶ έφιγα απ' το ςχολιό δίχος να ροτίςο.

Το τρία ςινίθος ςίμενε, ὸτι με τιν πρότι παρατίριςι θα βγάλυν το μαθιτὶ απ' το ςχολιό.

'Ιςτερά από τρις μέρες μυ δόςανε ένα χαρτὶ, πυ έλεγε, ότι ι μιτὲρα-μυ πρέπι αμέςος να πλιρόςι για μένα όλα τα δίδαχτρα για το πρότο εκςάμινο. Πριν πλίρονα μόνο τα μιςά ςα γιος ςτρατιότι.

'Ιρθανε βαριές μέρες. Το προζβλιτικό παρατςύκλι «ο γιος τυ φιγόςτρατυ» μυ το κολὶςανε ςτα γερά. Πολί μαθιτές δεν ίχανε πια φιλίες μαζί-μυ. 'Αλι, αν κε μιλύςανε μαζί-μυ κε δε μ' αποφέβγανε, μα με φέρνονταν κάπος παράκςενα, ςα να μυ κόπικε το ποδάρι, ίτε ςα να ίχαμε ςτο ςπίτι πεθαμένο. Αγὰλια-αγὰλια αποτραβίχτικα απ' όλυς, δεν έπερνα μέρος ςτα πεχνίδια κε δεν πίγενα ςτα ςπίτια τον ςιντρόφον-μυ.

Περνύςα τις μεγάλες φτινοποριάτικες νίχτες ςτο ςπίτι-μας ίτε ςτο ςπίτι τυ Τιμόςα Στύκιν ανάμεςα ςτα πυλιά-τυ.

Εκίνο τον κερό ίχα μεγάλες φιλίες με τον Τιμόςα. Ο πατέρας-τυ, πυ δύλεβε φίλακας ςτιν εκλιςιά τυ νεκροταφίυ, μυ φερότανε καλόκαρδα. Μόνο δεν καταλάβενα, γιατί άρχιζε κάποτε να με κιτάζι προςεχτικά απ' το πλάι, ίςτερα ςὶμονε, με χάιδεβε ςτο κεφάλι κ' έφεβγε, βροντὸντας τα κλιδιά, δίχος να πι ύτε λέκςι.

Απ' τον πατέρα δεν ίχαμε κανένα χαμπάρι. Μάντεβα, ότι θα πρέπι να ίνε ςτο Σόρμοβο, ςιμά ςτο Νίζνι-Νόβγοροντ[1]), μα το ςιμπέραςμα αφτό τὄβγαζα απ' το ότι πριν να φιγι ο πατέρας πςιλοροτύςε πολί τι μιτέρα για τον αδερφό-τις Νικόλα, πυ δύλεβε ςτο εργοςτάςιο όπυ έφτιαχναν βαγόνια.

---

[1])Τόρα λέγετε Γόρκι.

V.

Μια μέρα το χιμόνα ίρθε ςιμά-μυ στο ςχολιό ο Τιμόςας Στόκιν κε μυ έγνεπςε ςιγά με το δάχτιλό-τυ να τον ακολυθίςο. Ι μιςτικότιτάτυ μ' έκανε περιςότερο ν' απορίςο παρά να ενδιαφερθό, κε τον ακολύθιςα αδιάφορα στι γονιά.

Αφύ κίταχςε ολόγιρα, ο Τιμόςας μυ ίπε πςιθιριςτά:

— Απόψε το βράδι έλα σε μας. Ο πατέρας-μυ ίπε να έρθις το δίχος άλο.

— Τί τυ χριάζυμε, τί πίγες κ' έβγαλες απ' το νύ-συ;

— Τίποτα δεν έβγαλα. 'Ελα το δίχος άλο, κε θα το μάθις.

'Οταν τα έλεγε αφτά, το πρόςοπο τυ Τιμόςα ίτανε ςοβαρό, φενότανε μάλιςτα λίγο φοβιζμένο, κε πίςτεπςα, ότι δε χορατέβι.

Το βράδι κςεκίνιςα για το νεκροταφίο. 'Εκανε χιονοστρόβιλο, τα θαμπά φανάρια ίτανε ςκεπαζμένα με χιόνια κε καθόλυ ςχεδόν δε φοτίζανε τυς δρόμυς. Για να πάι κανίς προς το νεαρό δάςος κε το νεκροταφίο, έπρεπε να περάςι ένα μικρό κάμπο. Το ςυβλερό χιόνι μυ τςιμπύςε το πρόςοπο. 'Εχοςα πιο βαθιά το κεφάλι στο γιακά-μυ κε πίγενα απ' το χιονοςκέπαςτο μονοπάτι προς το πράςινο φος τις καντίλας, πυ ίτανε αναμένι στιν αβλόπορτα τυ νεκροταφίυ. Το πόδι-μυ ςκάλοςε στιν πλάκα ενός μνίματος, έπεςα κε κιλίςτικα ολάκερος μέςα στα χιόνια. Ι πόρτα τις καλίβας ίτανε κλιςτί. Χτίπιςα—δε μυ άνιχςαν αμέςος, αναγκάςτικα να χτιπίςο κε δέφτερι φορά. Πίςο απ' τιν πόρτα ακυςτίκανε βίματα.

— Πιός ίνε;—με ρότιςε το αφςτιρό χοντρό μπάςο τυ φίλακα.

— Ανίχςτε, μπάρμπα Φεόντορ, εγό ίμε.

— Εςί ίςε, Μπόρια;

— Μα νε... Ανίχςτε γλίγορα.

Μπίκα στι ζεςτί καλίβα. Πάνο στο τραπέζι ίτανε το ςαμοβάρι, ένα πιατάκι με μέλι κε ένα στρονκ'λό ψομί. Ο Τίμκας επιδιόρθονε ένα κλυβί ςα να μιν ίχε γίνι τίποτα.

— Χιονοςτρόβιλο έχι;—ρότιςε, βλέποντας το κόκινο βρεμένο πρόςοπό-μυ.

— Κι' ακόμα τί λογιό!—απάντιςα. Χτίπιςα το πόδι-μυ. Τίποτα δε φένετε.

Ο Τιμόςας γέλαςε. Δεν καταλάβενα γιατί γελάι κε τον κίταχςα με θαβμαζμό. Ο Τιμόςας γέλαςε ακόμα πιο δινατά, κι' απ' το βλέμματυ κατάλαβα, ότι γελάι όχι για μένα, μα για κάτι πυ βρίςκετε απόπίςο-μυ.

Γίριςα πίςο κε ίδα το φίλακα μπάρμπα Φεόντορ, κε τον πατέρα-μυ.

'Ινε πια διο μέρες σε μας,—ίπε ο Τιμόςας, όταν καθίςαμε να πιύμε τζάι.

— Διο μέρες... κε ςι δε μυ ίπες τίποτα νορίτερα. Μα τί λογιό ςίντροφος ίςε ίςτερα απ' αφτό, Τιμόςα;

Ο Τιμόςας κίταγςε ςα φτέχτις πρότα τον πατέρα-τυ, ίςτερα το δικό-μυ, ςα να ζιτύςε απ' αφτύς ιποςτίριξι.

— Πέτρα, ίπε ο φίλακας, λαφροχτιπόντας με το βαρί χέρι το γιό-τυ ςτιν πλάτι.—Μιν τον κιτάζις πυ ίνε τόςο μικροκαμομένος, ς' αφτόνα μπορί κανίς να βαςιςτί.

Ο πατέρας-μυ φόρυςε πολιτικά. 'Ιτανε χαροπός κε ζοιρός. Με ροτύςε για τις ςχολικές-μυ ιποθέςις, κάθε λεφτό γελύςε κε μυ έλεγε:

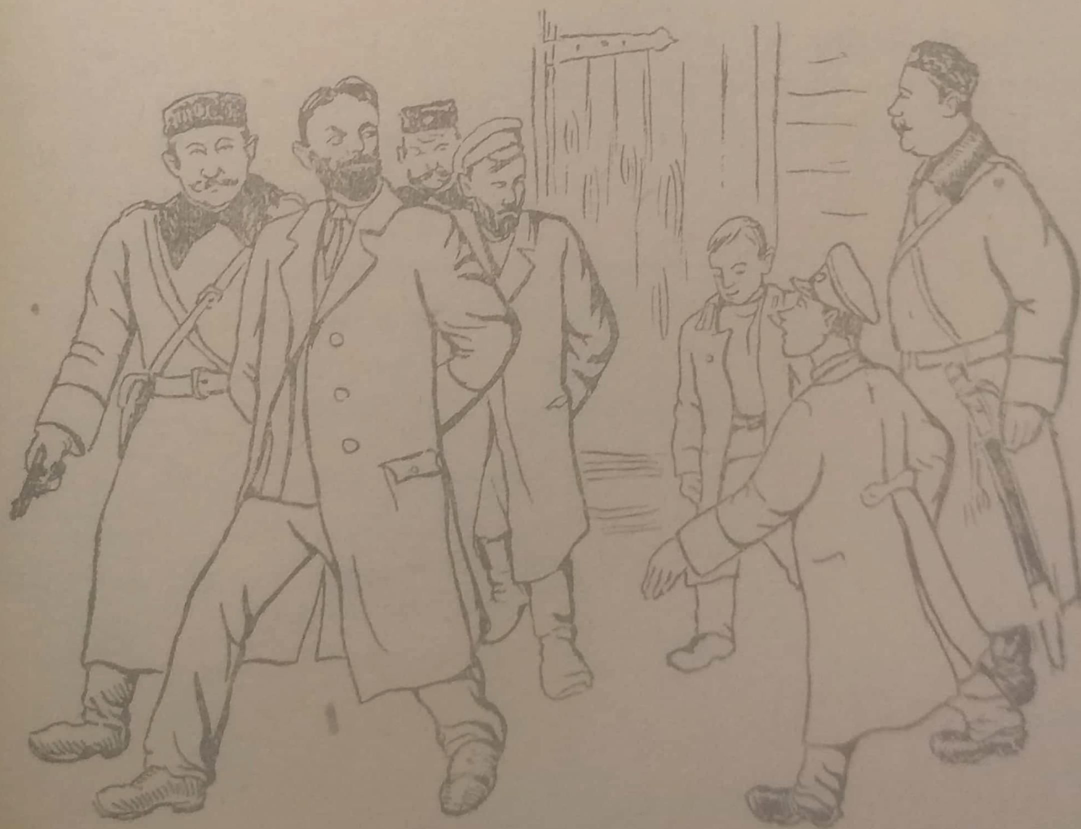
— Δεν πιράζι... δεν πιράζι... γράπς'τα όλα ςτα παλιοπάπυτςά-ςυ. Τί κερός, αδέρφι, ςιμόνι, το νιόθις;

— Πατέρα,—τον ρότιςα,— γιατί ίςε τόςο έφθιμος κε χαχανίζις; Για ςένα κι' ο παπάς έκανε κίριγμα, κι' όλι ςε λογαριάζυνε ςα μακαρίτι, κ' εςί νά τί λογιό ίςε!

Απ' τον κερό πυ έγινα άθελα ςινένοχος τυ πατέρα-μυ, αλιότικα κε μιλύςα μαζί-τυ: ςα με μεγαλίτερο, μα ίςο. 'Εβλεπα, ότι αφτό το πατέρα τυ αρέςι.

— 'Ιμε έφθιμος, γιατί έρχυντε έφθιμι κερί. Φτάνι πια όςο κλάψαμε. Καλά λιπόν. Πίγενε ςτο ςπίτι! Γλίγορα θα ξαναιδοθύμε.

'Ιτανε αργά. Τυς αποχερέτιςα, φόρεςα το μανδία κε βγίκα ςτον

εξόςτι. Δεν πρόφταςε ακόμα ο φίλακας να κατεβί κε να βάλι από πίςο-μυ το ςίρτι, κ' ένιοςα, ότι κάπιος με πέταξε ςτιν πάντα με τόςι δίναμι, πυ έπεςα με το κεφάλι ςτα χιόνια. Στι ςτιγμί μέςα ςτο χα-

γιάτι ακύστικαν σφιριγματιές, φονές, ποδοβολιτό. Πίδισα σικόθικα κε ιδά μπροστά-μυ έναν αςτιφίλακα.

Ίςτερα από λίγα λεφτά έβγαλαν απ' τιν καλίβα τον πατέρα κε το φίλακα. Από πίςο-τυς με μανδία, μα δίχος καπέλο, ςερνότανε ο Τιμόςας. Δεν έκλεε, μόνο έτρεμε κάπος παράκςενα.

— Τιμόςα! — ίπε αφςτιρὰ ο φίλακας. — Να κιμιθίς απόπςε στυ νυνὸ-ςυ κε να τυ πις να κιτάκςι το ςπίτι να μι χαθὶ τίποτα ίςτερα απ' τιν έρευνα.

Ο πατέρας-μυ πίγενε ςιοπιλός με χαμιλά ςκιμένο το κεφάλι. Τα χέρια-τυ ίτανε δεμένα πίςο. Άμα με ίδε, τεντόθικε όρθιος κε μυ φόναξε ενθαριντικά:

— Δε πιράζι, γιόκα-μυ! Γιά-ςυ για τιν όρα! Να μυ φιλίςις τ μιτέρα κε τιν Τανιύςα. Κε πολὶ-πολί μι λιπάςε: έρχετε, αδέρφι... έφθιμος κερός!

VI.

Στις ικοςιδιό τυ Φλεβάρι τυ 1917 το ςτρατοδικίο τυ έχτυ ςτρατιοτικύ ςόματος καταδίκαςε το ςτρατιότι τυ 12 ςιντάγματος τις Σιβιρίας Αλεκςὲι Γόρικοφ για λιποτακςία απ' το πολεμικό μέτοπο κε για βλαβερί αντικιβερνιτικί προπαγάντα ςε τυφέκιςμα.

Στις ικοςιπέντε τυ Φλεβάρι ι καταδίκι εχτελέςτικε.

Στις διο τυ Μάρτι ίρθε τιλεγράφιμα απ' τιν Πετρύπολι πυ έλεγε, ότι τα επαναςτατιμένα ςτρατέβματα κ' ι εργάτες πίρανε το Χιμερινό παλάτι τυ τςάρυ.

Ι πρότι εφκολοδιάκριτι κοκινάδα τις επανάςταςις πυ άναβε ίτανε για μένα ι κοκινάδα απ' τιν πιρκαγιά τυ αρχοντόςπιτυ τον Πολύτιν. Κίταζα ος τα μεςάνιχτα απ' τι ςοφίτα τυ ςπιτιὺ-μας τις πίρινες γλόςες, πυ ερεθίζανε το δροςερό ανικςιάτικο άνεμο. Χαιδέβοντας ςιγά μέςα ςτιν τςέπι-μυ το ζεςτό χερύλι τυ μάυζερ, πυ ίτανε το πιο ακριβό ενθίμιο τυ πατέρα-μυ, χαμογελύςα ανάμεςα απ' τα δάκρια, πυ δεν ίχαν ακόμα κςεραθί ίςτερα απ' τι βαριά απόλια, χερόμυνα, ότι ο «έφθιμος κερός» ςιμόνι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ.

1. Τί εποχί περιγράφετε ς' αφτό το διίγιμα;
2. Πός εκςιγύςε πρότα ο Μπορίς τι φιγί τυ πατέρα-τυ απ' το μέτοπο;
3. Γιατί κε για πιὰ ετία έφιγε ο πατέρας τυ Μπορίς απ' το μέτοπο;
4. Πός τιμόριςε ι τςαρικί κιβέρνιςι τον επαναςτάτι-πατέρα;
5. Τί λογιό ίτανε το ςκολιό, όπυ ςπύδαζε ο Μπορίς; Τί διαφορά έχι τα ςοβιετικό-μας ςκολιό απ' το παλιό ςκολιό;

6. Πός καθιςίχαζε ο πατέρας τον Μπορίς; Τί ίπε στο γιό-τυ, όταν τον αποχερέτιςε;

7. Τί χαραχτίρα ίχε ο Μπορίς; Τί, λέτε, θα γίνι ο Μπορίς άμα μεγαλόςι;

8. Τί μεγάλα γεγονότα έγιναν αμέςος ίςτερα απ'το τυφέκιζμα τυ πατέρα τυ Μπορίς;

ΑΣΚΙΣΙΣ.

1. Τα πεδιὰ, πυ διάβαςαν το «Σχολιό» τυ Γαιντάρ, ας πύνε ςτιν τάκςι για τιν παραπέρα ζοί τυ Μπορίς.

2. Γράπςτε μια έκθεςι πάνο ςτο θέμα: «Με τι ςχεδία» (για το πός ο Μπορίς βοίθιςε τον πατέρα-τυ να κριφτί απ'τιν αςτινομία).

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Πραχτικό λίκιο, το—реальное училище.
Νοςοκόμα, ι—фельдшерица.
Σινταкςιότις, ο—одноклассник.
Σταλαγματιὰ, ι—капля.
Παραθιρόφιλο, το—ставня κανάτι, χαπάχ.
Κςεπρόβαλα—высунулся.
Διπλανός—рядом лежащий, соседний.
Κάμαρα, ι—комната.
Μυ κακοφάνικε—обиделся я, πονίθα, βαριόθα.
'Αλακςα γνόμι—переменил мнение, одумался, ντόνεπςα.
Βρεμένος—мокрый, ςςυλομένος.
Κλιδαριά, ι—замок, κλιδί.
Προφιλαχτικός—осторожный, μυχατ'ς.
Κυδύνιζμα το—звук звонка.
Ταχιδρόμος ο—почтальон.
Παρατιρό—замечать, наблюдать.
Παντόφλες, ι—комнатные туфли.
Πλατςαρίζο—шлепать-ся.
Κρότιςε—щелкнул.
Καντιλέρι, το—подсвечник, ςςαμντάνι!.
Γιμνός—голый, раздетый, τζυπλάχος.
Καταλαςπομένος—перепачканный., λαπομένος.
Βρεμένος μύςκεμα—промокший „до нитки", κόπεν τςυλύπ.
Γιαγιὰ, ι—бабушка, μανάκα.
Νοςοκομίο, το—больница.
'Οςτε—так что.
Τραπεζαρία, ι—столовая дома.
Αντίθετος—противоречивый, противоположный.
Λαγοκιμίθικα—задремал.
Μπύκλα, ι—локон.
'Εςθιμα, το—чувство.
Σιμίδα, ι—береза.
Σύρβα, τα—рябина.

Κελαιδό—петь (о птицах).
Χίνα, ι—гусь, ςςναρ.
Βαρετός—надоедливый.
Βραγιὰ, ι—грядка, ιργά, αρύλι.
'Αδια, ι—разрешение, отпуск.
Φιγόστρατος, ο—дезертир.
Επιθεοριτίς, ο—инспектор.
Παράλογος—нелепый.
Πίζμα, το—упорство, упрямство, νιάτ.
Θερμοκρασία, ι—температура.
Απυςία, ι—отсутствие.
Γεροντάκι, το—старичок.
Διαγογί, ι—поведение.
Φαρμακοπιός, ο—аптекарь.
Σινταγί, ι—рецепт.
Φìλακας, ο—сторож, χαραύλς.
Παράδοςι, ι—классная комната.
Διςαρεςτιμένος—недовольный.
Αγαναχτιζμένος—возмущенный, χολιαζμένος.
Κυδύνι, το—звонок.
Εφιμερέβοντας, ο—дежурный.
Προςεφχί, ι—молитва.
Συγιάς, ο—перочинный нож, χιςμά.
Επιςτάτις, ο—надзиратель.
Βέβεος—уверенный.
Κατάδικος—арестант.
Τυ κεφαλιὺ-ςυ—самовольно.
'Ενκλιμα, το—преступление.
Ακατανόιτος—непонятный.
Το ίδιο κάνι—все равно, ὸλο ένα.
Μανδίας, ο—шинель.
Σιλαβιςτά—по слогам.
Γραπς' τα όλα ςτα παλιοπάπυτςά-ςυ—„плюнь на все“.
Θα ιδοθύμε—увидимся.
Σίνχιςι, ι—волнение.
Δεν κὰνι—нельзя, δεν έχι τζαρά.
Τεχνιτί λίμνι, ι—пруд, τυμπυιύχ.
Σχεδία, ι—плот.
Χαράδρα, ι—овраг, ταραμὰ.
Απόκεντρος—глухой (о местности), τιόρκος.
Σιόλα, ι—подошва, ταμπάν.
Αθόριβα—бесшумно.
Λαςπόδικος—илистый.
Αποχερετιςτίκαμε—распрощались.
Αρχὲς, ι—(здесь) власти.
Αρχιαςτινόμος, ο—полицмейстер.
Θριςκεφτικὰ, τα—урок закона божьего.
Κίριγμα, το—проповедь.
'Ορκος, ο—клятва, присяга, όμνιζμα.

Σιμβύλιο, το—совет.
Σινίθος—обычно.
Παρατίρισι, ι—замечание, примечание, наблюдение.
Δίδαχτρα, τα—плата за учение.
Προζβλιτικός—оскорбительный, обидный.
Παρατςύκλι, το—кличка, παρασίμιαζμο.
Πςιλοροτό—подробно расспрашивать.
Μιςτικότιτα, ι—таинственность.
Το δίχος άλο—непременно, обязательно.
Σκαλόνο—цеплять-ся, θελιάζο, θελιάγκυμε.
Κλυβί, το—клетка.
Χιονοςτρόβιλος, ο—вьюга, μπυράν.
Νορίτερα—раньше.
Ιποςτίριкςι, ι—поддержка.
Να βαςιςτί—положиться.
Πολιτικά—(здесь) штатская одежда.
Δεν πιράζι!—ничего!
Μακαρίτις, ο—покойный (умерший), ςιχορεμένος.
'Αθελα—невольно.
Σινένοχος, ο—сообщник.
'Εφθιμος—веселый, χαροπός, ςςένκος.
Εκςόςτις, ο—крыльцо, χαλντιρμά.
Σίρτις, ο—засов, ςιρτάρι.
Αςτιφίλακας, ο—городовой.
Νυνός, ο—крестный отец, καλότας.
Ενθαριντικὰ—подбадривающе.
Στρατοδικίο, το—военный суд.
Σόμα, το—(здесь) корпус.
Λιποτακςία, ι—дезертирство, побег.
Καταδίκαςε—приговорил.
Βλαβερός—вредный, ζαραρλίδκος.
Χιμερινὸ παλὰτι, το Зимний дворец.
Εφκολοδιάκριτος—хорошо или легко видимый.
Πιρκαγιά, ι—пожар.
Σοφίτα, ι—чердак.
Ενθίμιο, το—память.
Απὸλια, ι—утрата, утеря.

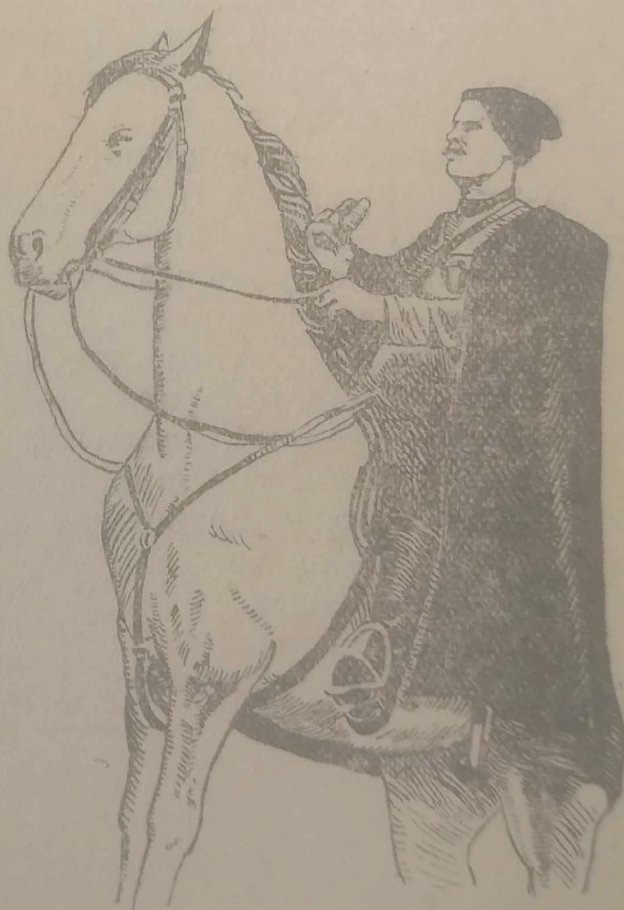
Δ. ΦΥΡΜΑΝΟΦ

ΤΖΑΠΑΕΦ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Το μυνκριτό τον κανονιόν ςκέπαζε τον τόπο. Ο βρόντος πετύςε πάνο απ' τον κάμπο, θαρίς κε τιναζότανε απ' τι μια πλεβρά ςτιν άλι κε μύνκριζε ετιμοθάνατο κανένα γιγαντένιο θεριό, πυ το ςτριμόκςανε ςε κίκλο. Ι γραμές, πέρνοντας κυράγιο απ' τι φοτιά προχορύςαν πιο χαροπά ανάμεςα ςτυς ςτόνυς, τις ςφιριγματιὲς κε τα μυνκριτά.

Ο Τζαπάεφ ορμύςε απ' τι μιαν άκρι ςτιν άλι, φορύςε μάβρι κατςύλα με κόκινο γίρο, μάβρι κάπα πυ κιμάτιζε ςτον άνεμο. Κι' όλι έβλεπαν πός φενότανε κςαφνικά κε χανότανε γλίγορα ι φιγύρατυ, πυ ίτανε κολιμένι ςτι ςέλα. 'Εδινε ςτα πεταχτά διαταγές, έλεγε ότι έπρεπε, ροτύςε. Κ' ι κομαντίρι, πυ τέςο καλά ίκςεραν τον Τζαπάεφ-τυς, έδιναν τις χριαζύμενες πλιροφορίες ςίντομα, γλίγορα δίχος περιτί λέκςι, δίχος να τον ςταματίςυν ύτε λεφτό.

— Ακέρια ίνε όλα τα πολιβόλα;—ροτύςε ςτα πεταχτά ο Τζαπάεφ.

— Ακέρια,—τυ φόναζε κάπιος απ' τις γραμές.

— Πόςα οβιδοφόρα έχετε;

— 'Εκςι...

— Πύ ίνε ο κομαντίρος;

— Στιν αριςτερί. .

'Ετρεχε ςτιν αριςτερί πλεβρά.

Ι γραμές ορμύςαν να τρέκςυν μπροςτά. Τιν ίδια ςτιγμί έφεβγαν απ' τις αλιςίδες τα πολιβόλα τον κοζάκον. Ι γραμές έπεφταν πρινιδόν,

χονόντανε στο χιόνι—κσαπλονόντανε σα νεκρές, περίμεναν νέα προσταγί.

Πίσο απ' τις γραμές πετύσε ο Τζαπάεφ, διέταζε σίντομα, γλίγορα κ' επιταχτικά, άρπαζε τις απαντίσις.

Νά-τος, γίρισε κσαφνικά τ' άλογο, τρέχι στον κομαντίρο τις πιροβολαρχίας:

— Να χτιπίσετε τυς μίλυς!

— Να θερίσετε όλα τα πολιβόλα απ' τυς μίλυς!

— Να μιν πιράκσετε τι στανίτσα, όσπυ να σας πο!

Κε, αφύ γίρισε γλίγορα τ' άλογο, έτρεκσε πίσο στις γραμές. Πιο σιχνά, πιο δινατά κε πιο άγρια βύιξαν τα κανόνια. Ι στανίτσα διάστικε νευρικά να σταματίσι τις γραμές, πυ προχορύσαν τροχάδιν. Ι μίλι μύνκρισαν κε άκσαφνα κσέσπασαν, θαρις με γάβγιζμα κε κσερό ανκαθερό κρότο—έβαλαν με μιας σε ενέργια όλα τα πολιβόλα. Κ' ι διο μεριές δινάμοναν τι φοτιά. Μα κάθε λεφτό ολοένα κε πιο σιμά ίνε ι κρασνοαρμέιτσι, όσο πάι με περισότερι ακριβια πέφτυν, σπάνυν ι οβίδες, ι ανάσα κόβετε απ' τι σκέψι, οτι ο θάνατος ίνε τόσο σιμά, ότι τόσο σιμά ίνε ο εχτρός, ότι πρέπι να τον τσακίσυμε κε να μπύμε καταπόδιτυ στι στανίτσα...

Αναμένος, με φλογιζμένα τα μάτια—ορμάι ο Τζαπάεφ απ' τι μιαν άκρι στιν άλι. Στέλνι ανκελιαφόρυς μια στα πολιβόλα, μια στα κανόνια, μια στον κομαντίρο τυ σιντάγματος, μια πάλι ορμάι ο ίδιος, κε βλέπυν ι πολεμιστές, πός γλιγοροπερνάι παντύ ι φιγύρα-τυ. Νά έτρεκσε ένας καβαλάρις, τυ ίπε κάτι γλίγορα-γλιγορα.

— Πύ; Στιν αριστερί πλευρά;—ανατινάχτικε ο Τζαπάεφ.

— Στιν αριστερί...

'Ινε πολί;..

— Πολί...

— Τα πολιβόλα ίνε στον τόπο-τυς;

— 'Ολα ίνε εντάκσι... Στίλανε για βοιθια.

Κε ορμάι εκί, στιν αριστερί πλευρά, όπυ πλάκοσε φοβερά ο κίνδινος. Ι κοζάκι τρέχυνε σα λάβα...

'Ινε πια σιμά, φένετε, πος καλπάζυν τ' άλογα... Ο Τζαπάεφ πετάχτικε στον κομαντίρο τυ τάγματος:

— Στον τόπο! 'Ολι στι γραμί... Με ομοβροντία πιρ!

— Αμέσος!..

Κ' έτρεκσε κατά μάκρος τις γραμίς τον πολεμιστόν.

— Μι φοβάστε, μι φοβάστε, παλικάρια! Μι σικόνεστε... να τυς αφίσετε σιμά—κε ν' ανίκσετε φοτιά άμα θα σας πο... 'Ολι στον τόπο!.. Πιρ!!!

'Ινε δινατά λόγια, πυ τόσο χριάζυντε στυς πολεμιστές τις τελεφτές αφτέες στιγμές. Ι πολεμιστές ίνε ίσιχι... Βλέπυν, εσθάνυντε, ότι ο Τζαπάεφ ίνε μαζί-τυς. Κε πιστέβυν, ότι δε θα πάθυν κανένα κακό...

Μόλις έφτασαν ι κοζάκι σε απόστασι βολίς—τυς χτίπισε μια ομοβροντία, ίστερα—δέφτερι... 'Αρχισε ο νεβρικός κρότος τον πολιβόλον...

Τρα-τα-τα... Τρα-τα-τα... Τρα-τα-τα...—έπεζαν ακατάπαφστα τα πολιβόλα.

Αχ-χχχ! Αχχχχ! Αχχχχ!—κσεκάθαρα με οκσίτιτα ακύονταν ι ομοβροντίες...

Ι κοζάκι τάχασαν, μπερδέφτικαν, για μια στιγμί νεκρόθικαν.

Αχχ! Αχχ!—κσέσπαναν ι κσερές ομοβροντίες. Ακόμα μια στιγμί —ι γραμί-τυς δεν κινίτε... Ακόμα μια στιγμί κε γίρισαν πίσο τις μύρες τον αλόγον. Ι κοζάκι τρέχυν πίσο, κε καταπόδι-τυς:

Τρα-τα-τα... Αχχ! Αχχ! Τρα-τα-τα... Αχχ! Αχχ!..

Αποκρύσαμε τιν έφοδο. Ι πολεμιστές σικόνυν πια από κάτο τα κεφάλια-τυς. Στα πρόσοπα μερικόν, πυ ακόμα δεν κρίοσαν κε ίνε ταραγμένα, μόλις φένετε ένα διλό χαμόγελο..

Ι γραμές-μας βρίσκυντε ολότελα σιμά στι στανίτσα. Πιο πικνά, πιο πικνά, πιο πικνά τρέχυνε... Ι πολεμιστές, κσεπέρασαν πια τυς πρότυς μίλυς, κρίφτικαν με ομάδες κάπυ πίσο απ'τυς λόφυς, κάπυ κάτο απ'τυς φράχτες, ολοένα κε πιο βαθιά, πιο βαθιά—στι στανίτσα...

Κι' άκσαφνα κσέσπασε το ανεπάντεχο:

—Σίντροφι!... Ζίτο!.. Ζίτο!.. Ζίτο!..

Ι γραμές τράντακσαν, ανατινάχτικαν, πίρανε τα όπλα «προτίνατε» κε με ορμιτικό λαφρό πίδιμα ρίχτικαν στι στερνί έφοδο..

Δεν ακύυντε πια τα πολιβόλα τον κοζάκον—ι πολιβολιτές, πετσοκόπικαν στον τόπο-τυς... Στι στανίτσα ακύυντε ι κυβέντες τον κρασνοαρμέιτσον. Κάπυ μακριά-μακριά γλιγοροπέρασαν ι στερνί καβαλάριδες...

Ο Κόκινος στρατός μπίκε στι στανίτσα Σλομίχινκα...

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έκανε ο Τζαπάεφ στι μάχι; Διιγιθίτε τ' αντίστιχα μέρι.
2. Πός ροτύσε τυς κομαντίρυς κε πός τυ απαντύσαν εκίνι;
3. Γιατί ίτανε ίσιχι ι πολεμιστές;
4. Διιγιθίτε πός νίκισαν ι κρασνοαρμέιτσι σ' αφτί τι μάχι.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Μυνκριτό, το—рев.
Κίκλος, ο—круг.
Σφιριγματιά, ι—свист, σσύριζμα.

Κατςύλα, ι—шапка.
Γίρος, ο—круг, околышек.
Κὰπα, ι—бурка.
Στα πεταχτὰ—на лету.
Διαταγί, ι—приказание, приказ.
Πλιροφορία, ι—сведение, информация, χαμπάρι.
Σίντομα—кратко, коротко, κοντά.
Περιτός—лишний, αρτίχχος.
Ακέριος—целый, μπυτύνς, ολάκερος.
Οβιδοφόρο, το—снарядная повозка.
Πολιβόλο, το—пулемет.
Πολιβολιτίς ο—пулеметчик.
Πρινιδόν!—ложись на землю!
Κςαφνικά—вдруг, ὰκςαφνα, χαμπαριςτάν.
Μίλος, ο—мельница, μλαρ.
Τροχάδιν—бегом.
Ανκαθερός—колючий, αχαντιάρκος:
Ανκελιαφόρος, ο—вестовой, вестник.
Ακρίβια, ι—точность, дороговизна.
Καλπάζο—скакать, φτερνίζο.
Εντάκςι—впорядке, как надо, τίλογα πρέπ.
Πολεμιςτίς, ο—боец.
Βόλι, ι—выстрел.
Καταπόδι—вдогонку.
Αποκρύο—отражать удар, отбивать.
'Εφοδος, ι—атака, штурм.
Λόφος ο—холм, υμπά.

ΒΛΑΔ. ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ

(1894—1930)

ΤΑ ΜΠΥΜΠΛΙΚΑ ΤΙΣ ΚΙΡΑΣ

1. Κάπυ σε ρεσπύμπλικα
γένικαν αφτά.
Πίγε με τα μπύμπλικα
μια στιν αγορά.

2. Μπόλικα εμπορèβματα
κι στα μαγαζιά.
Πάνε τα στρατèματα
στι φοτιά, μακριά.

3. —Δόσε,—λέγι, απ' αφτά,
θια,—ένας—να φάμε.
Σις εδό, μα στι φοτια
εμίς, βλέπις, πάμε.

4. Με στομάχι αδιανό
πόδι εμπρός δεν πάι.
Τι ρεσπύμπλικα—πσιτό
ο εχτρός θα φάι.

5. Το δικό-τις ι κιρά:
—-Δε συ δίνο μπύμπλικα.
Στο διάβολο δεν πας
σι κε ι ρεσπύμπλικα.

6. Πάι το τάγμα αχαμνό,
ι πάνι χορτάτι.
Μας ελίγις' ο εχτρός
στιν πρότι τι μάχι.

7. 'Αγριος, σκλιρός ορμά.
Χάρος-μας θερίζι.
Τιν κιρά στιν αγορά
κι' αφτίν αφανίζι.

8. Βλέπι αφράτι κε χοντρί
Πέρα 'κι γιρίζι.
Παν τα μπύμπλικα κι' αφτί—

τυς καταβροχθίζι.

9. Στιν πλατία χορικός
μίτε πσομάς τόρα.
Πρέπι ο κόκινος φρυρός
να τραφί ςτιν όρα.

10 Στον Κόκινο το ςτρατό
προςοχί μεγάλι,
Να μι χάςυμε τα διο:
ςτάρι κε κεφάλι.

Μετάφραςι—**Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ**

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Τί έλεγε ο κραςνοαρμέιτςος ςτιν κιρά;
2. Τί τυ απαντύςε αφτί;
3. Τί έγινε ίςτερα;
4. Σε τί προςκαλί ο Μαγιακόφςκι ς' αφτό-τυ το πίιμα;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Κιρὰ, ι—тетка (в обращении), θία.
Αδιανός—пустой, άδιος, όφκερος.
Πςιτό, το—жаркое, χαβυρεμένο κρέας.
Αχαμνός—худой, скверный, αρὶχς.
Αφανίζο—уничтожать, разрушать, χαλάνο.
Καταβροχθίζο—пожирать, проглатывать.

Γ. ΚΟΣΤΟΠΡΑΒ

ΠΙΟΣ ΦΤΕΙ

I.

Αφτό έγινε προπολύ.

Ακόμα στα 1919.

Ίτανε άνιχςι.

— Μπυ-υμ! μπυ-υ!—ακυότανε τις νίχτες απ' το ςταθμό. Εκί βροντύςανε τα κανόνια. Απ' τι βροντί-τυς εδό τρέμανε τα τζάμια. Εκί πολεμύςανε. Ι παρτιζάνι κ' ι άςπρι. Εκί ίτανε κι' ο πατέρας τυ Φέντια, ο Γριγόρις, κόκινος παρτιζάνος.

Στο χοριό απομίνανε μόνο ι ανιχνεφτές τον παρτιζάνον. Ι ανιχνεφτές πετύςανε καβάλα ς'αφριζμένα άλογα στον κάμπο, από απςίλομα ςε απςίλομα—δε φένετε άραγες ο εχτρὸς; Ένας ιτανε πάντα στο καμπαναριό...

Κι' απ' το καμπαναριό...

— Ντ-α-αν, ντα-α-αν... ςιρτα, αργά βούςε ι καμπάνα τις εκλιςίας το πρωί κε κατά το βράδι, κάθε μέρα.

Κε ςιχνά το αργὸςιρτο κ' ίςιχο αφτό βύιζμα άλαζε κι' ακυότανε ένα γλίγορο κι' ανίςιχο:

— Νταν-νταν-νταν!

Ι βαριά ςιδερένια γλόςα τις μεγάλις καμπάνας μόλις πρόφτενε να βγάλι αφτό το βύιζμα...

Τότες άδιαζε ι εκλιςία κε γιομίζανε ι δρόμι.

—Στα όπλα!

—Ο εχτρός ίνε ςιμά!

Προς τιν πλατία τρέχανε άνθροπι με δικράνια, με τςάπες, ο καθένας μ' ότι τίχενε.

Μα ι άςπρι δε φενόντανε.

Κε το χοριό για λίγο κερό κςαναιςίχαζε.

Κςανά βούςε: νταν-α-α-αν—αργόςιρτα.

Κε τραβύςανε για τιν εκλιςια: γινέκες, πεδιά κι' άλι πλανεμένι.

Ίτανε ι τελεφτέα βδομάδα τις ςαρακοςτίς.

Σίμονε το «πάςχα».

Ι μάνα τυ Φέντια ίτανε θρίςκα.

Κάθε βράδι κε προπάντον τότες, όταν βροντύσανε τρομερά τα κανόνια, γονάτιζε για πολί:ν κερό μπροστά στιν ικόνα κ' έκανε τιν προσεφχί-τις.

— Φίλαχςε τον άντρα-μυ, το Γριγόρι. Να μιν αφίσις τα πεδιά ορφανά!—άκυε ο Φέντιας.

Ίστερα απ' τιν προσεφχί ι μάνα έπεφτε να κιμιθί, μα στριφογίριζε πολί απ' το ένα πλεβρό στ' άλο, αναστενάζοντας κε ψιθιρίζοντας.

Κε μέσα στο πικνό σκοτάδι, στι γονιά, κάτο απ' το ταβάνι, απ' το θαμπό φος τις καντίλας αδίνατα αντιφένκιζε ι παλιά μαβριζμένι ικόνα...

II.

— Πρέπι να κσομολογιθίς κε να κινονίσις!—ίπε ι μάνα στο Φέντια.—Άβριο, το Σαβάτο, θα πας στιν εκλισία να κσομολογιθίς. Για να κινονίσις θα πας μαζί-μυ.

— Δε θέλο να πάο μόνος-μυ. Φοβύμε τον πάτερ Βαρθολομέο. Για όλα ροτάι. Ίνε κε μαλιαρός...

— Κυτέ! Τίποτα κακό δε θα σε ροτίσι. Κε τί κενύργιο πυκάμισο συ έραψα! Νά, σα δεν πας στιν εκλισιά, κε τι γιορτί θα περπατάς με το παλιό! Κι' ακόμα λες: «φοβύμε!» Ίσε δα πια μεγάλος!

— Αμέ πος!—σκέφτετε ο Φέντιας. Βέβεα, δεν ίνε μικρός. Πάι στο σχολιό. Ίνε πια στι II τάκσι! Στο σχολιό ίνε καλά, χαρύμενα περνάι ο κερός.

Μα τιν εκλισία ο Φέντιας δεν τιν αγαπάι.

Πέρσι ίτανε μια φορά.

Μισοσκόταδο, κρίο, όλι σοπένανε, μόνο κάπιος διάβαζε μονότονα κι' απ' όλα αφτά συ ερχότανε όρεκσι να κιμιθίς.

Δεν ίθελε να πάι στιν εκλισία!

Μα... το κενύργιο πυκάμισο!

Καθαρό, κενύριο πυκαμισο! Ι άλι θάχυνε, κι' αφτός δε θάχι! Κ' ι μάνα-τυ ίνε τέτια, πυ αν πι «δε θα συ δόσο»,—θα κρατίσι το λόγο-τις.

— Ας ίνε! Θα πά-ο!..

III.

Τί νίχτα τρέμανε πιο πολί τα τζάμια στα παράθιρα τον σπιτιόν τυ χοριύ κ' ι βροντί τον κανονιόν ακυότανε ος το πρoί.

Τι μέρα ι αργόσιρτι βοί κσανακόπικε κ' ι καμπάνα χτιπύσε πάλι κατά.

Αφτί τι φορά ο σιναγερμός ίτανε αλιθινός.

/Ιρθανε τρεχάτι κάμποσι καβαλάριδες-παρτιζάνι. Ι άσπρι τσακίσανε τ' απόσπαζμα. Εκίνι πυ γλιτόσανε, σκορπιστίκανε ος τον εργομό τον κόκινον. Το ίδιο κάνι, ι άσπρι δε θα ίνε πολίν κερό. Ο Κόκινος στρατός ίτανε σιμά.

Ίστερα απ' τυς καβαλάριδες πέρασε ένα καραβάνι με πρόσφιγες...

... Το χοριό ανίσιχα περίμενε τι νίχτα.

Μπορύσανε νἄρθυνε ι άσπρι.

Αργά τι νίχτα πέρασε απαρατίριτα στιν αβλί τυ Φέντια ένας αψιλός γενάτος άνθροπος. Χτίπισε λαφριά στο παράθιρο. Ο Φέντιας ίκσερε αφτό το χτίπο: έτσι χτιπύσε πάντα ο πατέρας-τυ.

Ι μάνα-τυ έτρεχσε γλίγορα στιν αβλί κε πολίν όρα δεν ερχότανε. Γίρισε μόνι-τις στιν κάμαρα κε, αναστενάζοντας λαφριά, άρχισε πάλι κάτι να ψιθιρίζι μπροστά στιν ικόνα.

— Ο πατεράκις γίρισε... σκέφτικε μέσα στον ίπνο-τυ ο Φέντιας κε κιμίθικε ίσιχος.

Ι νίχτα πέρασε ίρεμα.

Ι άσπρι δε φενόντανε.

— Μα πὺ ίνε ο πατὲρας;—ρότισε ο Φὲντιας το πρoί τι μιτέρα-τυ.

— Μα πύ μπορί να ίνε. Στο μέτοπο!—απάντισε ίσιχα ι μιτέρα-τυ.

— Μα πιός χτιπύσε τι νίχτα; Δεν ίτανε κίνος;

— Με τα σοστά-συ ίσε, με τα σοστά-συ! Ο μπάρμπα Ιγνάτις ίρθε.

— Κε γιατί ίρθε;

— Γιατί, γιατὶ! Για δυλιά θα ίρθε. Μι με σκοτίζις, δεν έχο κερό.

Ντα-αν-αν, ντα-αν...

Νά, λιπὸν. Ακύς; Σιμένι. Ετιμάσυ να πας να κσομολογιθίς!

IV.

...Ο παπάς σκέπασε το Φέντια με το πετραχίλι κι' άρχισε να μυρμυρίζι κάτι από πάνο-τυ. Ίστερα έσκιψε κι' άρχισε τιν κυβέντα:

— Πρέπι ν' ακύς κε να τιμάς τυς μεγαλίτερυς, νἄρχεσε πιο συχνά στιν εκλισία, ν' αγαπάς τυς γονιύς-συ... Νε-ε... Εσί, θαρό ίσε γιος τυ Γριγόρι Τς*.

— Νε.

— Αγαπάς τυς γονιύς-συ;

— Κε βέβεα.

— Κε κίνι σ' αγαπύνε;

— Μ' αγαπύνε.

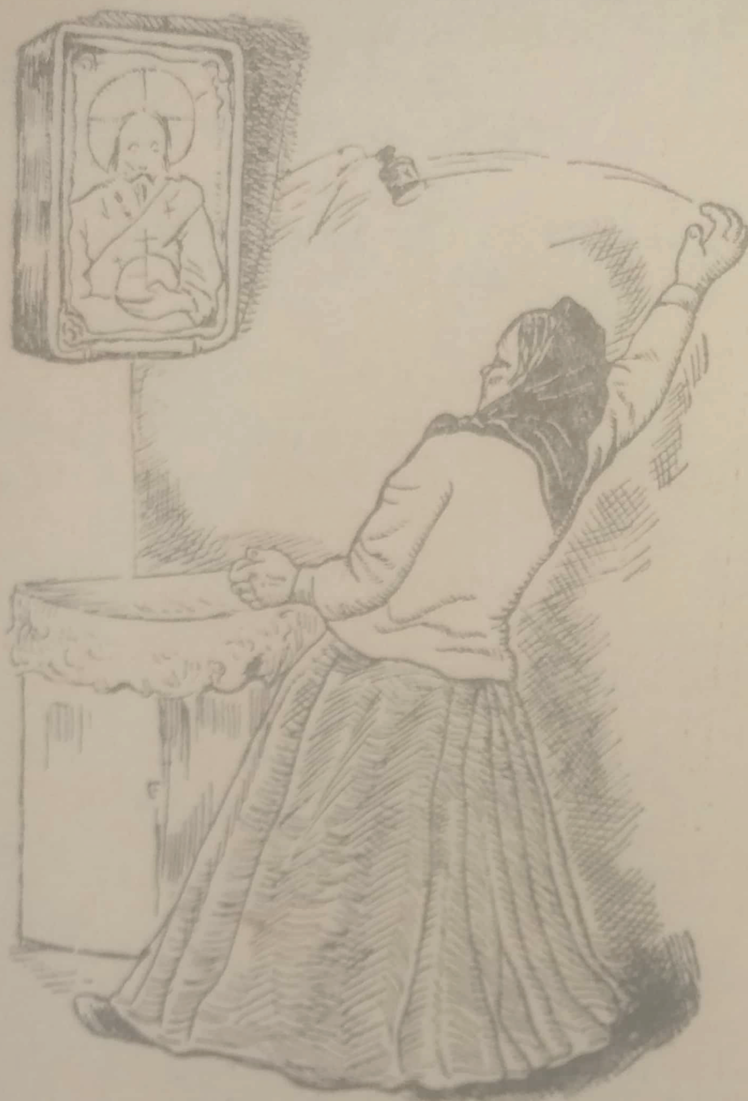
— 'Οχι, βλέπο, ότι ο πατέρας-συ δε ς' αγαπάι.
— Κι' από πύ το κσέρις; Αφτός ίσια ίσια μ' αγαπάι!...
— 'Ετσι, το κσέρο. Νὰ ι μάνα-συ απόμινε στο σπίτι, κι' ο πατέρας-συ σας άφισε κ' έφιγε. Μίπος θἄφευγε, αν σας αγαπύσε;
— Μα δεν έφιγε ολότελα.
— Πός δεν έφιγε ολότελα; Κε πύ ίνε; Μπορί να πις—γίρισε;
— Νε λιπόν γίρισε, αν θὲλις να κσέρις!
— Πσέματα θα λες!
— Μα το θεὸ!
—Δεν το πιστέβο! 'Ισε ακόμα τὸσο μικρός, κε θέλις να κσεγελάσις τυς μεγαλιτερυς...
— Εγό δεν ίμε τέτιος όπος ι άλι.
— Πιί ίνε αφτί ι άλι;
— Νά, όπος ι μάνα-μυ.

— Κε μίπος εκίνι σε κσεγελάι;
— Κε βέβεα. Τι νίχτα χτιπύσανε στο παράθιρο. Εγό κατάλαβα, πος ίνε ο πατὲρας. Κε κινι λέι, ότι ίρθε ο μπαρμπα Ιγνάτις!
— Καλά, λιπόν. Μι θιμόνις απ'τι μιτέρα-συ. Δεν πρέπι να θιμόνις. Πίγενε!

V.

Ο Φέντιας δεν πρόφτασε να κινονίσι.
Το Σαβάτο προς το βράδι ίρθανε ι άσπρι.
Το επιτελίο-τυς σταμάτισε στο σπίτι τυ παπά.
... Τι νίχτα βγίκανε απ'τυ παπά το σπίτι κε τραβίχσανε κατά τιν αβλί τυ Φέντια πέντε μπελογβαρντέιτσι.
Τον πατέρα-τυ τον ίβρανε μέσα στ' αμπάρι κάτο από τ'άχερο.
Τον πίγανε στο επιτελίο μαζί με τι μιτέρα-τυ.
...Πριν να κσιμερὸσι όχσο απ'το χοριό ακυστίκανε κάμποσες τυφεκιές κε στι βαθιά ρεματιὰ σοριάστικε το πτόμα ενός ανθρόπυ.
Στι ρεματιά πέρασε γλιγορα ο φρέσκος δροσερός αγέρας. Σταμάτισε σιμά στο πτόμα, σάλεψε τ' ὰχερα, πυ σκαλόσανε στα μάβρα γένια κε βιάστικε να πάι παραπέρα.

Ι μὰνα γίρισε στο σπίτι το πρωί, όταν χτιπὺσανε πανιγιρικά ι καμπάνες.
'Εκατσε στο κρεβάτι κε κίταζε παραζαλιζμένι τιν ικόνα.
— Πιός έφαε τον άντρα-μυ, πιός;—κσεφόνισε.
...Ο Φέντιας άκσαφνα τα κατάλαβε όλα...
— Μανύλα-μυ, εγό φτέο! Εγό το ίπα στον παπά..

— Α-α, όστε λιπόν αφτός! Όστε λιπόν ο ίδιος ο θεός... κ'εγό προσεφχόμυνα, τον παρακαλύσα...

Τα μάτια τις μιτέρας γιαλίσανε κε τα χέρια τρέμανε. Το βλέμα-τις σταμάτισε στο καλαμάρι πυ βρισκότανε πάνο στο τραπέζι. Έτρεξε προς το τραπέζι, άρπαξε το καλαμάρι κε το πέταξε με ορμί στιν ικόνα.

Ακύστικε ένας δινατός κρότος κε τιναχτίκανε ψιλά κοματάκια.

Ι μαβριζμένι ικόνα, πιτσιλιμένι απ' το μελάνι, έγινε ακόμα πιο μάβρι. Ι παχιές μάβρες σταλαγματιές στάζανε σιγά-σιγά στο πάτομα.

Μπροστά στο πρόσοπο τυ τσακιζμένυ θεύ διλά τρεμόζβινε το καντίλι.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Γιατί βροντύσανε τα κανόνια; Τί κερός ίτανε τότες;
2. Πύ έλεγε ι μάνα να πάι ο Φέντιας κε τί τις απαντύσε εκίνος;
3. Διιγιθίτε πὸς ξεγέλασε ο παπάς το Φέντια.
4. Πιός πρόδοσε τον πατέρα τυ Φέντια.
5. Τί έκανε ι μάνα όμα σκότοσαν το πατέρα τυ Φέντια;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Σταθμός, ο—станция, этап.
Ανιχνεφτίς, ο—разведчик.
Απσίλομα, ο—возвышенность, ψέλος, ψιλοσία.
Αργόσιρτος—протяжный.
Δικράνι, το—вилы, δικρὸ.
Τσάπα, ι—мотыга.

Πλανεμένος—обманутый, κομπομένος, αλταιμένος.
Μ'ότι τίχενε—чем попадало, μ'ότι ερχότανε ραςτ.
Θρίςκος—религиозный.
Αντιφενκίζο—отблеснуть, отсвечивать.
Δα—ведь, μπαρόχ, βερέχ.
Όρεκςι, ι—охота, аппетит, ιςςτάχ.
Τζάμι, το—стекло (оконное), γιαλί.
Σιναγερμός, ο—тревога
Πρόςφιγας, — беженец.
Απαρατίριτα — незаметно.
Γενάτος — бородатый.
Τιμό — почитать, уважать, ςαέβο.
Θιμόνο — сердится, χυλιάςςκυμ.
Επιτελίο, το — штаб.
Ρεματιά, ι — балка, овраг, ταρχμά.
Φρέςκος — свежий, ταζός.
Δροςερός — прохладный, σβοριγὸς.
Πανιγιρικά — торжественно.
Παραζαλιζμένος — ошеломленный, ςςαςςμαλατραιμένος.
Καλαμὰρι, το — чернильница, μελανοδοχίο.

ΕΤΣΙ ΝΙΚΑΙ Ι ΘΕΛΙΣΙ

I.

Εκίνο το χρόνο ο Βάςιας ίτανε 13 χρονό. Τιν άνικςι τέλιοςε τιν 3-τι τάκςι τυ ςκολιύ-τυς.

— Πότε θα περάςι το καλοκὲρι κε να πάγο πάλι ςτο ςκολιό; — μετρύςε τις μέρες. Να μάθο πιο πολά, να κςέρο τόςα, όςα κςέρι ο δάςκαλός-μας. Αν μάθο πολά — κ'εγό μπορό να γίνο δάςκαλος! Αλίθια, πατέρα; — ροτύςε ο Βάςιας τον πατέρα-τυ.

— Αλίθια, πεδί-μυ, — έλεγε λιπιμένα ςτο Βάςια ο πατέρας-τυ. Θα γίνι καλά ι μάνα-ςυ, θα ςυ ράπςι κενύργια τςάντα.

Εςί ίςε καλό πεδί, μαθένις καλά!

— Ο-ο, εγό θα μαθένο καλίτερα!..

Μα... ι δυλιές ίρταν έτςι, πυ ο Βάςιας δε μπόρεςε να πὰι εκίνο το χρόνο ςτο ςκολιό, το καλοκέρι πέθανε ι μάνα-τυ. Ο πατέρας-τυ απέμινε μ'ένα κοπάδι πεδιά, κι' απ' αφτά το μεγαλίτερο ίτανε ο Βάςιας. Ο πατέρας-τυ ίβρε άλι γινέκα—μια χίρα με 3 μορά. Ι φαμίλια μεγάλοςε, μα δεν ίτανε κανίς πυ να δυλέπςι, εκςόν απ᾽τον πατέρα τυ Βάςια..

— Σορέβυμε τα ςπαρτὰ-μας, κάπος φτάνυμε ος τα κενύργια, — έλπιζε ο πατέρας τυ Βάςια.

Μα ίςτερα από λίγο χάθικε κι'αφτί ι ελπίδα. Κάθε μέρα απ' το προί ος το βράδι έκεε ο ζεςτός ίλιος, ι κςερί πιρομένι γι έςκανε ςαν

ανεβαζμένο ζιμάρι. Θαρίς, ότι ι γι πνιγότανε απ' τι ζέστι κε πολεμύσε να πάρι ανάσα απ'αφτές τις χαραμάδες. Μα αντίς να μπι δροσερός αέρας, μέσα ς'αφτές τις χαραμάδες γονότανε πιράδα. Πάνο απ'τι γι, στ' ανιχτά χοράφια, ο άνεμος έπερνε κ'έφερνε το ζεστό αέρα, θαρίς κε κάπυ σιμα πίσο απ'τον ορίζοντα, εκί απ' όπυ ερχότανε ο άνεμος, έκεε μια μεγάλι, γιγαντένια πιρά.

Ο άνεμος έκεε τα χοράφια. Τα περισότερα σπαρτά ίτανε κοντά κε μαραμένα, δεν πρόφτασαν να βγάλυνε στάχια, κιτρίνισαν πρόορα κε μιάζανε με ξερό λιβαδίσιο χορτάρι.

Πλάκονε μεγάλι πίνα.

Σίμοσε το φτινόπορο του 1921. Ο πατέρας του Βάσια κατέβασε τα χέρια-του.

— Βλέπις, πεδί-μυ, δε θα μπορέσο να σας θρέψο όλυς-σας. Εσί ίσε πια κάμποσο παλικάρι, μπορίς να κερδίσις κανένα κομάτι ψομί. Κι'αν δε με βοιθίσις, πάλι θα γλιτόσις τον εαφτό-συ! 'Οσο για μάθισι— τόρα δεν ίνε τέτιος κερός. 'Αιντε, πάμε να σε βάλο να δυλέψις στυ Νικολάι Ιβάνοβιτζ. Εκίνος έναν κερό μόνος-τυ έκανε λόγο γι'αφτό!

'Ετσι έγινε ο Βάσιας μπατράκος στον κυλάκο, έτσι άρχισε τι ζοί-τυ.

II.

Το πρότο κερδιζμένο κομάτι ψομί ίτανε πικρό για το Βάσια.

Το πιο βαρί απ' όλα για το Βάσια ίτανε όταν πίγενε να βοσκίσι τα ζόα κε περνύσε σιμά απ' το σκολιό. 'Ιταν ακόμα πρωί, μα ένα-διο μαθιτές μάλοναν πια μέσα στιν τάξι. Ο Βάσιας αναστέναζε, χαμίλονε τα μάτια-τυ κε χτιπύσε θιμομένα τι βίτσα. Γίριζε αργά απ' τον κάμπο. Μόνο όταν έπεφτε στον κάμπο χιονένερο, κατέβαζε νορίς τα ζόα στο χοριό, μα μέσα στο κυλάκικο νικοκοιριό βρισκόντανε μπόλικες δυλιές. Μόνο το βράδι ο Βάσιας έκοβε λίγο απ' τον ίπνο-τυ κε πολεμύσε να μάθι...

Τότε τον σίμονε κάποτες ο Νικολάι Ιβάνοβιτζ.

— Διαβάζις;—τον ροτύσε.— Θέλις να γίνις μεγάλο κεφάλι! Τόρα ι αβράκοτι σαν κε σας ίβρανε λιμένο το σκινί κε πίρανε δρόμο! Μα ι στράτες-σας—χε-χε-χε—βρέθικαν κοντές... Φέτος κάμποσο θα λιγοστέψετε...

Ο Βάσιας δεν έλεγε τίποτα. Χαμίλονε τα μάτια-τυ κε κίταζε σα λικόπυλο...

—Αλίθια,—σκεφτότανε.— Εγό ίμε τόρα στα χέρια-τυ. 'Οποτε κατέβι στο νύ-τυ μπορί να μυ πι: Ξκρεμίσυ, απ' εδό! Τί να κάνο μέσα στο χιμόνα!... Τόρα ακόμα δεν ίνε τόσο φοβερό...

III.

— Κυμπάν, Κυμπὰν! Εκί έχι μπόλικο πσομί, εκί μπορίς να γλιτόσις απ' τιν πίνα. Χριάζετε μόνο να πας στιν πόλι, να καθίσις στι βάρκα, να περάσις πέρα απ' το γιαλό κε ν' αρχίσις νέα ζοί!

'Ετσι έλεγαν όλι παντὸ, κε κίνι πυ ίτανε στο Κυμπάν, κε κίνι πυ δεν ίκσεραν πὺ μεριά βρίσκετε.

Ο Βάσιας έβαλε στο νύ-τυ να πάι στο Κυμπάν.

— Δόσε τα χρίματα πυ έχο να πάρο,—ίπε στον τσορμπαντζί-τυ.

Ο τσορμπαντζίς γύρλοσε τα μάτια-τυ.

— Στο Κυμπὰν; Εσί; Κυτόμιαλε! Εσί δε θα φτάσις ύτε ος τιν πόλι!... Απόμινε εδό όσπυ να χιονίσι, κ' ίστερα πας με το τρένο. Κσέρις τόρα τί άγριος ίνε ο γιαλός. Σικὸνετε κανένας άνεμος, αναποδογιρίζι τι βάρκα,— κε πας χαμένος! Ν' απομίνις εδό, όσπυ να πέσι το χιόνι, να ίσε σιμά-μυ. Κ' ίστερα ίδε ο θεός. Δε χάνις τίποτα. Βρίσκετε κανένας καλός άνθροπος σαν κε μένα, σε πέρνι κε σε κιτάζι. Εμίς δίχος πσομί δεν απομίναμε. Τιν εκσυσία τιν έχετε σις, το πσομί εμίς! Χε-χε-χε! Διπόν, θ' απομὶνις;

— 'Οχι! — ίπε ο Βάσιας κ' έτσι απέμινε μ' αφτό το «όχι».

— Κίτακσε, πεδί, θα μετανιόσις!

— Μι φοβάσε!—ὲλεγε ο Βάσιας.

'Ιστερα από κάμποσες μέρες ο Βάσιας ίτανε με μια ομάδα από άντρες κε γινέκες, πυ πιγένανε στο Κυμπὰν. 'Ολα τα πράματά-τυ ίτανε μια σκιζμένι γυνίτσα κε 4 βιβλία μέσα στο σακύλι.

— Πόσα πύτια κριθάρι θα γιρὲπσις για τα βιβλία-συ; — γελύσαν ι χοριάτες.

— Κριθάρι, όχι, τί λες. Γίρεπσε σιτάρι.

— Χα-χα-χα!

Ο Βάσιας δεν έλεγε τίποτα.

IV.

Ι κυλάκι στο Κυμπάν ίτανε πολί πλύσιι. 'Ιχανε άπιρα ζόα, πολά σιτιρά κε κατικύσανε χόρια-χόρια στα χύτορ. Ο Βάσιας πέρασε κάμποσα τέτια χύτορ, όσπυ τον πίρε ένας κυλάκος για βοιθό τυ μπατράκυ-τυ.

Ο κυλάκος εκμεταλεβότανε το Βὰσια με όλυς τυς τρόπυς. 'Οταν βράδιαζε, ο Βάσιας μάθενε τα πεδιά τυ κυλάκυ γράματα.

Πέρασε ο πρότος χιμόνας.

'Ιστερα από λίγο στα χὺτορ ίρθε το χαμπάρι: ο τάδε μπατράκος μαθένι τυ τάδε τα πεδιά γράματα. Σχολιά σιμά δεν ίχε

πυθενά κε γι' αφτό τον άλο χιμόνα ο Βάσιας έγινε ςα δάςκαλος. Μάθενε γράματα ος 10 πεδιά απ' τα χύτορ.

'Ολι τι μέρα μπατράκος, τσομπάνις, το βράδι «δάςκαλος», — έτςι πέραςε ο Βάσιας τρία χρόνια.

Αφτά τα χρόνια όςο βαριά κι' αν ίτανε, δεν τα πέραςε τυ κάκυ. Με τα κερδιζμένα χρίματά-τυ αγόραςε τα χριαζύμενα ςκολικά βιβλία κε περίςεπςε τις γνόςις-τυ. 'Ιχε γερά στο νύ-τυ να κςακολυθίςι λίγο πιο ίςτερα τι μάθιςι ςε κανένα ςκολιό.

V.

'Εφταςε κι' αφτός ο κερός. 'Ενα χρόνο, όταν ςίμοςε το φτινόπορο, ο Βάσιας έκατςε ςτι βάρκα κε γίριςε ςτιν πόλι.

Ι βάρκα ςτάθικε στο πόρτο το πρωί. Ο Βάσιας ίςια απ' το πόρτο πίγε στο Ναρομπρὰζ.

— Τί θέλις—τον ρότιςαν εκί.

— Θέλο να μάθο!

— Πιός ίςε;

Ο Βάσιας ίπε με λίγα λόγια τιν ιςτορία-τυ κ' έδικςε τα χαρτιά-τυ.

— Μα πύ θέλις να ςπυδάςις;

— Αν κάνι, στο Πεδτέχνικυμ... ίπε ο Βάσιας.—Θέλο να γίνο δάςκαλος.

— Καλά! Μπράβο! — χάρικε ο διεφθιντίς τυ Ναρομπράζ.—Τὸρα ςυ γράφο ένα γράμα στον ντιρέκτορα τυ Πεδτέχνικυμ κε ςε πέρνι στο προκαταρχτικό κύρςο! 'Ιςτερα κίτακςε μόνος-ςυ: να γίνις ίτε να μι γίνις δάςκαλος—αφτό ίνε τόρα ςτα χέρια-ςυ.

— Γι' αφτό να μι φοβάςτε! — ίπε ο Βάσιας.

* * *

Γλίγορα πέραςαν ακόμα τρία-τέςερα χρόνια.

Ο Βάσιας τέλιοςε το Πεδτέχνικυμ. Τόρα ίνε δάςκαλος. Ι ζοί τυ χοριύ ςτα ςτερνά τα χρόνια άλακςε πολί. Μέςα ςτυ κυλάκυ το ςπίτι, όπυ άρχιςε ο Βάσιας το κςενοδύλεμα, τόρα ίνε λέςχι. Το βράδι ςτι λέςχι μαθένυν ι λικμπέζνικι. Τυς μαθένι γράματα ο δάςκαλος Βασίλι Στεπάνοβιτζ—ο προτινός τσομπὰνις Βάσιας.

Ανάμεςα ςτυς προτινύς φτοχύς κε μεςέυς, τυς ςιμερινύς κολχόζνικυς, ο Βὰςιας έχι μεγὰλι τιμί κε ιπόλιπςι. Καλιμέρα, Βαςίλι Στεπάνοβιτζ!—τον καλιμερίζυν ι κολχόζνικι, όταν τον ςιναντύν στο δρόμο.

Κι' ο καθένας-τυς ςκέφτετε:

— Καλό, γνοστικό παλικὰρι! 'Εβαλε στο νύ-τυ ένα πράμα, τὄφερε ος τιν άκρι κ' έγινε άνθροπος.

Μπράβο-τυ!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πός περιγράφετε ςτο διίγιμα ι κςιρασία;
2. Διιγιθίτε, πός πολεμύςε ο Βὰςιας να μάθι.
3. Τί το έλεγε ο κυλάκος; Να διιγιθίτε τ' αντίςτιχα μέρι.
4. Γιατί πίγε ο Βάςιας ςτο Κυμπὰν; Τί έκανε εκί;
5. Πός πίγε ο Βάςιας να ςπυδὰςι; Τί έγινε; Πός φέροντε μαζί-το ι κολχόζνικι;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Τςάντα, ι—сумка, ντυρβὰ, ντυβράς.
Πιρά, ι—костер, τζαλαφότα.
Στάχια—колосья, κιφαλίτζα, ςτὰςςα.
Πρόορα—преждевременно, έμπρο μέρα.
Θρέπςο—накормить, φαίςο.
Λικόπυλο, το—волченок.
Νκρεμίςυ!—проваливай! вон! χαθ' απ' εδό!
Βάρκα, ι—баркас, лодка.
Γόρλοςε—выпучил, γαργάλοςεν.
Κυτόμιαλος—глупый, дурак, αχμὰχς, λαφρός.
Τρένο, το—поезд.
Μετανιόνο—каяться, κὰμο μπυςςμὰν.
Γνόςι, ι—знание.
Σπυδὰζο—учиться, μαθένο.
Προκαταρχτικός—подготовительный, предварительный.
Τιμὶ, ι—честь, цена.
Ιπόληπςι, ι—уважение, ςαιγί, ςάεμο.
Γνοςτικός—умный, разумный, αχιλτὰρ'ς

ΝΤΕΜ. ΜΠΕΝΤΝΙ

(ΓΕΝΙΘΙΚΕ ΤΟ 1883)

ΤΙΜΙ ΣΤΟΝ ΚΡΑΣΝΟΑΡΜΕΙΤΣΟ

Κρασνοαρμέιτσε—Σοφρόνι,
Βαβίλα, Προβ, Ιβάν, Θομά,—
Εσί τυς εκανες δα σκόνι,
Κε δύκες, εβγενίς, βαρόνι
Χαθίκαν για παντοτινὰ.
Ντενίκιν; Τον κσεχὰσαν τόρα.
Γιουντένιτζ; Πάι πια στο νκρεμό.
Μια ίνε τον Σοβιέτ ι χόρα.
Δονμπάς, Μπακύ στιν άγρια μπόρα
Τα γλίτοσες απ' το χαμό.
Μα μια κορόνα ίχε μίνι,
Πυ δεν τιν έρικσες στι γι,
Στερνύ βαρόνυ, μα κ'εκίνι
Κομάτια, στάχτι για να γίνι
Στι μάχι πίγες τι στερνί.
Ι άσπρι μπρός-συ σα τυρτυρίζυν,
Σε καμαρόνο με χαρά.
Στεφάνια δάφνις στολίζυν.
Σα γίγαντα ς' αναγνορίζυν,
Σαν πιο τρανό παλικαρὰ!
Πυ σκότοσες το φίδι, γιά-συ!
Βαβίλα, Κλιμ, Στεπάν, Μινὰ,
Αμέτριτα τ' ονὸματά-συ!
Τιμό τα κατορθὸματά-συ.
Για τιν ατίμιτι δυλιά-συ
Τραγύδια γράφο γιορτινά!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Γιατί ο Ντ. Μπὲντνι τιμά τον κρασνοαρμέιτσο; Να πίτε τα λαμπρά κατορθόματα τυ Κόκινυ στρατό, για τα οπία λέι ο Ντ. Μπέντνι.
2. Πιὸς ίτανε «ο βαρόνος ο στερνός»;

3. Πιὸνα ο Ντ. Μπέντνι ονομάζι «φίδι»;

4. Πός φέρετε ο Ντ. Μπέντνι με τον χραςνοαρμέιτςο; Σε πιά λόγια εκφράζετε αφτό πιο δινατά;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Σκόνι, ι—порошок, пыль, πὺχνα.
Δύκες, ι—князья.
Εὐγενίς, ι—дворяне.
Βαρόνι, ι—бароны.
Νκρεμός,—ο пропасть, обрыв, γιάρ.
Κορόνα, ι—корона.
Στάχτι, ι—зола, пепел, ςαχτάρ.
Δάφνι, ι—лавр.
Τρανός—великий, большой, μὲγας.
Κατόρθομα, το—подвиг.
Ατίμιτος—бесценный.
Φέρετε—относится.
Εκφράζο—выражать.

Ντενίκιν κε Γιουντένιτζ—ἀςπρι ςτρατιγί (γενεράλι) οργανοτές κε καθοδιγιτές τυ ἀςπρυ ςτρατὺ, πυ πολεμὺςε ενάντια ςτι ςοβιετικί εκςυςία ςτιν εποχί τυ εμφίλιυ πολὲμυ.

ΑΜΦ. ΔΙΜΙΤΡΙΥ

ΣΙΒΑΣ

Ι κάμπι χάνοντε. Το τρένο τρέχι.
Βυΐζι ι γέφιρα. Νερά θολά
Απλόνοντε τριγίρο. Λοκσοβρέχι.
Τα ςίνεφα περνύνε χαμιλά.

Σιβὰς! Χοντρό ςτις αλικές τ'αλάτι
Σε λόφυς ςτιβαγμένο προςπερνά.
Αρπάζι λάκυς ςτρονκιλύς το μάτι
Κ' ι θίμιςὶ-μυ γλίγορα κςιπνά.

Ακύο μπομπονίζυν τα κανόνια.
Ανίγυν λάκυς. Βλέπο ςπαρταρύν
Χιλιάδες κςαπλομὲνι κε τα χιόνια
Αχόρταγα το έμα να ρυφύν.

Τα χιόνια κόκινα βαμένα λιόνυν...
Στι χαραμάδα μέσα ςα ςκορπιὶ
Στριμόχτικαν, δανκάνυν, φαρμακόνυν
Βαρόνι κι'αφεντάδον ςκιλογιί.

Δανκάνανε με λίςα πριν πςοφίςυν.
Τα κέφια, τι χλιδί, τιν τεμπελιὰ,
Τι νίχτα προςπαθύςαν ν'αναςτίςυν,
Να φέρυν πάλι πίςο τα παλιά.

Κε πέφτανε λεβέντες τραγυδόντας
Τ'αθάνατο τραγύδι τις ζοίς—
Τι Διεθνί! Σα ςίφυνας ορμόντας
Τραντάκςαμε τα θέμελα τις γις.

Πολί διχί-μας ίβραν μάβρο μνίμα,
Μα τίποτα δε βάςτακςε μπροςτά
Στ'ακράτιτο κε θεριεμένο κίμα,
Στο μίςος, ςτις καρδιάς-μας τι φοτιά.
Σαν κίματα περάςανε τα χρόνια
Φυρτυνιαζμένα. Βγίκανε πςιλά.

Γερά χτιπύνε τα ςφιριά ςτ'αμόνια
Κ' ι χόρα-μας παντύ χαμογελά.

Τις νίκες, τι ζοί-μας τραγυδύμε,
Πυ όλο περιςέβι το χιμό,
Μα τυ Σιβάς τυς λάκυς δεν κςεχνύμε,
Τον χαρδιακόν ςιντρόφον το χαμύ!

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πύ βρίςκετε το Σιβάς; Γιατί έχι εκί λάκυς;
2. Πιί «ςτριμόχτικαν ςτι χαραμάδα μέσα ςα ςκορπιί»; Γιατί εδό λέι χαραμάδα;
3. Πιί «λεβέντες πέφτανε τραγυδόντας»; Γιατί;
4. Τί τραγυδύμε τόρα κε τί δεν κςεχνύμε;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Γέφιρα, ι—мост, γεφίρι, κυπὺρ.
Λοκςοβρέχι,—идет косой дождь.
Αλικί, ι—соляной промысел.
Θίμιςι, ι—воспоминание, память.
Μπυμπυνίζυν—гремят, грохочут.
Βαμένος—окрашенный, μπογιατραιμένος.
Κέφι, ι—блаженство, наслаждение, веселое настроение.
Χλιδί, ι—роскошь, изнеженность.
Αναςτίςυν—воскресать, восстановить.
Διεθνίς—Интернационал, интернациональный.
Θέμελα, τα—основы, основание.
Ακράτιτος—неудержимый, αςτέγνιτος.
Θεριεμένος—разбушевавшийся.
Μίςος, το—ненависть.
Φυρτυνιαζμένος—бурный.
Αμόνι, το—наковальня, ςαντὰλ.
Χιμός, ο—сок, ζυμί.
Χαμός, ο—гибель.

ΑΓΟΝΑΣ

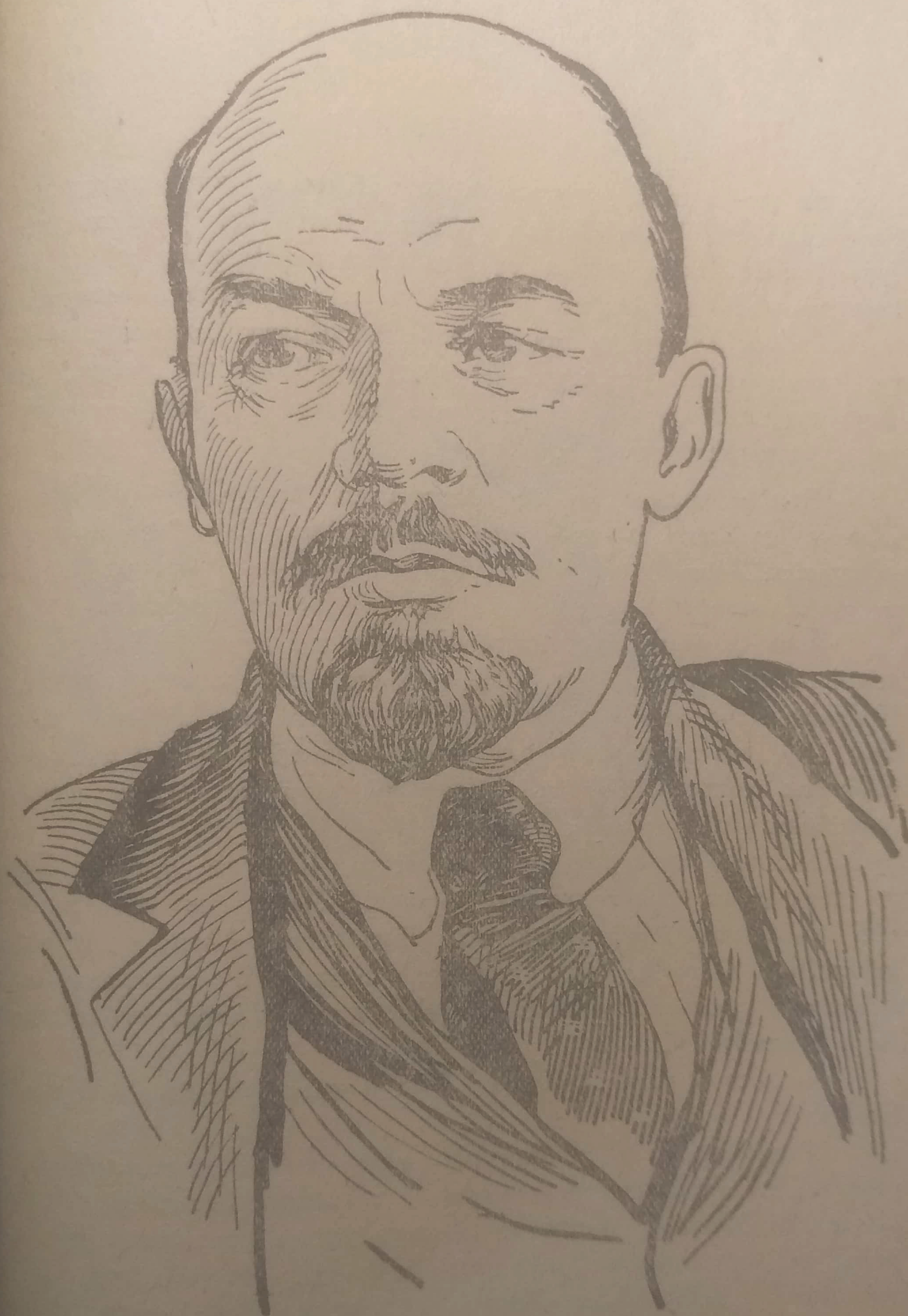
Μές'στο δάςος ςιγά περπατό.
Τυς πανίψιλυς βραχυς θαβμάζο.
Κςαφνικά ςκεφτικός ςταματό.
Σαςτιζμένος απάνο κιτάζο.

Νκρίζι βράχι ςαν τίχι μπροςτά
Δίχος χόμα κοφτί κατεβένον.

Πυ κε πυ κλαδοτα, φυντοτά,
Καταπράςινα πέφκα ανεβένυν.
Φιτρομένα με ρίζες γερές
Στυ νκρεμό τιν απότομι μέςι,
Βρίςκυν μέςα ςτιν πέτρα τροφές,
Κε κανένα δε θέλι να πέςι!
Ο αγέρας τα δέρνι ςιχνά
Κε τ'αςπρίζυνε πάντα τα χιόνια,
Μα τα πέφκα παλέβυν κςανά
Κε νικύνε τα δίςκολα χρόνια.
Τί φυρτύνες πικνοκαταχνιές,
Τί βροχές έχυν όλα περάςι,
Τί χαλάζια, ςκλιρές παγονιές,
Μα κανένα δε θέλι να ςπάςι!
Ι κορμί κοκινίζυν πςιλά
Σαν κατάρτια, ποτέ δε λιγίζυν.
'Εχυν δι πια τα πέφκα πολά,
Μα ςτον τόπο-τυς μένυν κι' ανθίζυν.
'Ετςι μπένι ςτο νύ-μυ βαθιά,
Πυ τα βλέπο περίφανα τόρα,
Πος περνύν τι ζοί μ'αφοβιά,
Δεν τα ςκιάζι ποτέ καμιά μπόρα.
'Ετςι πέραςε χρόνια ςκλιρά
Κ'ι γενιά-μας, παλέβοντας βγίκε.
Σ'ανθιζμένι πια ςτράτα. Χαρά
Κ' εφτιχία ςτιν πάλι-τις βρίκε.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Αγόνας, ο—борьба, πολέμιζμα
Πανίπςιλος—очень высокий, громадный
Βράχος, ο—скала, χαρατάςς
Σκεφτικός—задумчивый
Σαςτιζμένος—изумленный, θαβμαζμένος
Νκρίζος—серый, κόκκυ
Κοφτί—крутые, круто, τζαπρεφτό
Φυντοτός—пышно растущий
Πέφκο, το—сосна
Νκρεμός, ο—обрыв, γιαρ
Τροφί, ι—пища, корм, φαγί
Κςανά—снова, опять, πάλι
Πικνοκαταχνιές, ι густые туманы, ςςκρα τυμάνια.
Ανθίζο—цвести, расцветать, τζιτζακιάζο, λυλυδίζο.
Σκιάζο—пугать, φοβερίζο
Εφτιχία— счастье, βαχτ, κιςμετ.

Α. ΑΒΝΤΕΕΝΚΟ

ΠΡΟΙΠΑΝΤΙΣΙ

Θα γεράςο πολί, μα ποτέ δε θα λιζμονίςο πός προιπαντίςαμε τον Στάλιν ςτο VII ςινέδριο τον Σοβιέτ. Ποτέ δεν ίμυνα πιο εφτιχιζμένος, παρά όταν έβλεπα κ' εςθανόμυνα τι μεγάλι αγάπι κι' αφοςίοςι προς τον Στάλιν. Θα περάςυν εόνες κ' ι μελοντικές κομυνιςτικές γενιές θα μας λογαριάζυν ςαν τυς πιο εφτιχιζμένυς ανθρόπυς απ' όλυς τυς θνιτύς, απ' όλυς πυ έζιςαν πάνο ςτι γι ς' όλυς τυς εόνες, γιατί ίδαμε τον Στάλιν, το μεγαλοφιί αρχιγό, το ςοφό, γελαςτό, καλόκαρδο, με τι μεγαλιόδιχι απλότιτα.

'Ετςι κε λογαριάζυμε, ότι ίμαςτε ι πιο εφτιχιζμένι άνθροπι, πυ ζύμε ςε μια εποχί μ' αφτὸν τον άνθροπο, πυ δεν ίνε δινατό να επαναλιφτί. Tὸρα δεν ίνε καμιά γονιά ςτι χόρα-μας, όπυ να μι λένε το όνομα τυ αρχιγύ με μεγάλι αγάπι, ςεβαζμό κε περιφάνια.

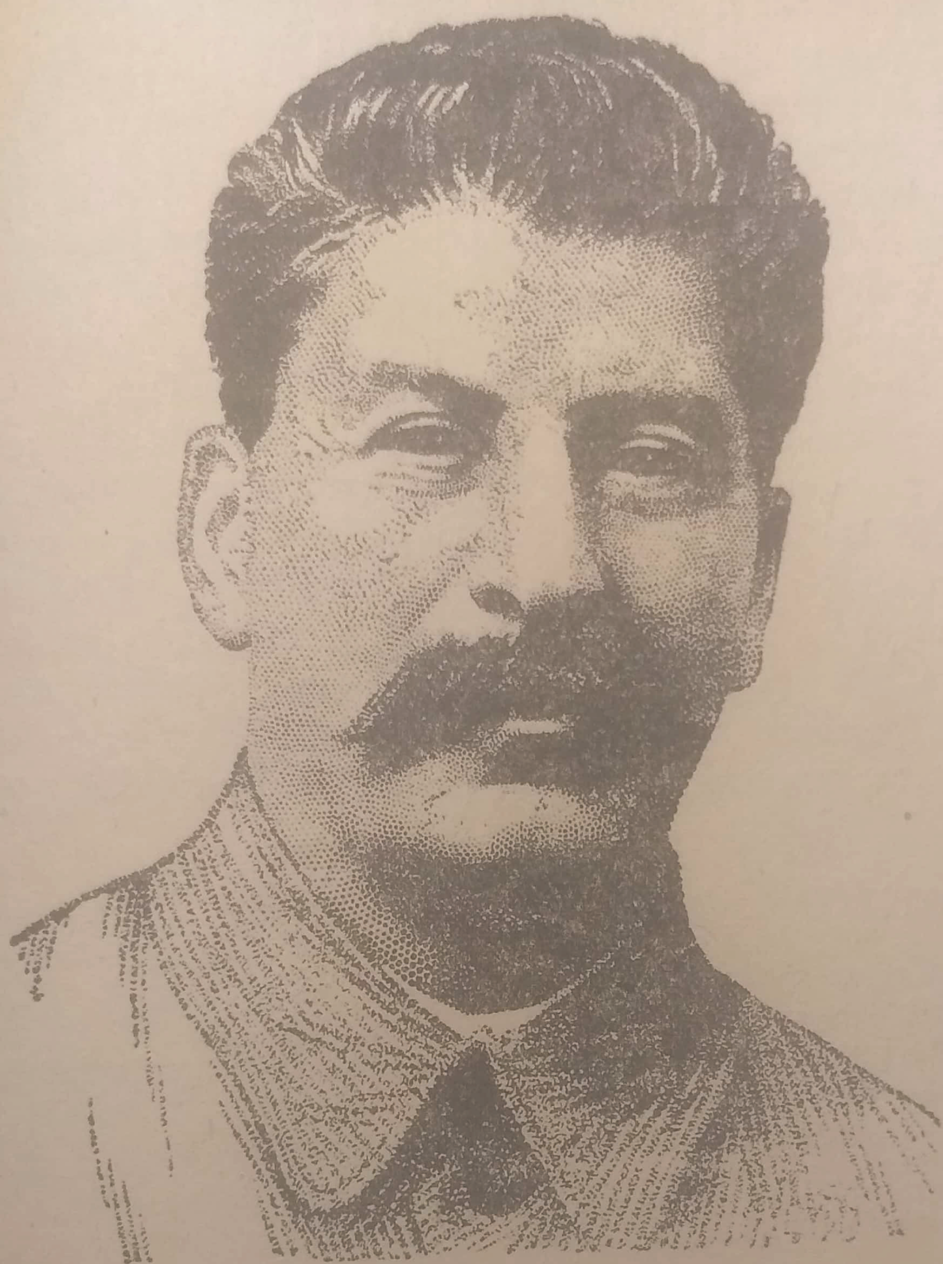
Ποτέ δε νόμιζα, ότι το ςινέδριο θ' αρχίςι ίςιχα. Απέμινε ένα λεφτό ος το άνιγμα. Στι μεγάλι ὲθυςα τυ μεγάλυ παλατιύ τυ Κρεμλίνυ ίτανε μεγὰλι ιςιχία. Χιλιάδες μάτια κ ταζαν το αφτιρό βίμα πυ ίνε καμομένο απὸ ςκύρο καριδὸκςιλο. 'Ολι ι αντιπρόςοπι καθόντανε κάπος αςινίθιςτα ιςιόκορμα, γέρνοντας λιγὰκι μπροςτά, — περίμεναν με έντας.

Ο Στάλιν βγίκε μαζί με τα μέλι τυ Πολιτικύ γραφίυ. Σίμοςε ςτο τραπέζι με μεγάλα γλίγορα βίματα. Μέςα ςτο παλάτι έγινε κάτι πυ δε μπορί να επαναλιφτί. Τόςι ίτανε ι δίναμι, το έςθιμα, ο ενθυςιαζμός, ι φονές. Ι διο χιλιὰδες αντιπρόςοπι πετάχτικαν απ' τα καθίζματα, χιροκροτύςαν, φόναζαν, γελύςαν πυ έβλεπαν τον αγαπιμένο Ιοςίφ Βιςαριόνοβιτζ.

— Ζίτο ο μεγάλος Στάλιν! Ζίτο ο αγαπιμένος-μας, ο μεγαλοφιής Στάλιν!

Ι ιςχιρί χερετιζμί κιλύςαν με ςιρές απ' τυς αντιπροςόπυς τις Μόςχας, τις Υκρανιας, τυ Λενινγράντ, τις Μεςέας Αςίας, τις Μπελορύςιας, τις Μακρινίς Ανατολίς. Χιροκροτύςαν ι παραςιμοφοριμένι, τα μέλι τυ επιτελίυ, τα μέλι τις κιβέρνιςις, τα μέλι τις ΚΕ, ι ακαδιμαικί, ι ςιδιρυργί τις Μόςχας, ι ανθρακορίχι τυ Δονμπάς.

Τα ςτίθια-μυ γεμίςανε από ένα άφταςτα μεγάλο έςθιμα. Μέςα-τυς, χίθικε κάτι ζεςτό. Χιροκροτύςα, φόναζα, κε τρέχανε τα δάκριά-μυ,

τιν χαρδιά-μυ τιν έχεε μια αφάνταστι χαρά, πυ νά, ςτέκετε ο
χαρδιακός-μας, ο μεγαλιόδικα απλός, ο καλός, ο αγαπιμένος από όλυς
Στάλιν. Σ'ένα λεφτό διέτρεχςαν χιλιάδες εςθίματα. Ίθελα χε να τον
ανχαλιάςο —τον Στάλιν,—ςαν τον πιο χαρδιακό, τον πιο αγαπιμένο,
να πάγο άγνοστο πύ, όπυ θα διατάχςι, να χάνο χανένα χατόρθομα
γι'αφτόν, να δόςο τι ζοί-μυ.

Πέραςαν 5—10 λεφτά, μπορί χε εονιότιτα, χ' ι εχατοντάδες
—χιλιάδες αντιπρόςοπι δεν ιςίχαζαν. Κίταχςα ολόγιρα χε ς'όλα τα
πρόςοπα, ς'όλα τα μάτια ίδα το ίδιο έςθιμα τις αγάπις, τις αφοςίοςις,
τις αφτοθιςίας. Ο ςιδιρυργός τυ εργοςτασίυ Αρ. 69 Σάβχιν δίχος να
ςχυπίςι τα δάχριά-τυ φόναζε «ζίτο» χε χιροχροτύςε. Ἑτο τραπέζι τυ
προεδρίυ ο Λαζαρ Μοιςέεβιτζ Καγανόβιτζ έγιρε προς τον Στάλιν,
τον χίταζε με αγάπι, χερετύςε το φίλο χε αρχιγό. Κ' ι ίδια αγάπι
ίτανε ςτα χαρδιακά, αγαπιτά χαμόγελα χε τα θερμά χιροχροτίματα

τυ Μόλοτοφ, Βοροςίλοφ, Καλίνιν. Ορτζονικίδζε, Κοςιόρ, Πόςτιςεφ, Πετρόφςκι, τυ ίροα τις Σοβιετικίς Ένοςις Γρόμοφ κε τυ Νικίτα Ιζότοφ.

Ποτέ δεν ίμυνα πιο εφτιχιζμένος όςο τότε, πυ ίδα κε ένιοςα αφτί τιν αγάπι κε αφοςίοςι προς τον μεγάλο Στάλιν.

Ι εργάτρια μιας φάμπρικας τυ Καλίνινςκ Νατάλια Ιβάνοβνα Γιάκοβλεβα έςκιπςε προς εμένα, μυ έςφιξε το χέρι, ψιθίριςε:

— Τί απλὸς κε μετριόφρονας πυ ινε. Κε γελάι ἐτςι—πολί χαροπά: κ' ι ίδια θέλο να γελάςο.

— Ίνε πιο αγαπιμένος απ'όλυς—προςθέτι ο Σάβκιν...

Κι'όταν ίπανε το όνομα τυ Στάλιν τον κερό πυ γινότανε ι εκλογές τυ προεδρίυ, το ςινὲδριο κςανκςικόθικε, φόναζε «ζίτο», χιροκροτύςε. Δεν κςέρο από πιά γονιά τυ παλατιύ άρχιςε το ιςχιρὸ τραγύδι τυ αγόνα—«Ι Διεθνίς». Τιν τραγυδύςε όλο το ςινέδριο. Εγό δε μπορό να τραγυδίςο, μα ενόθικα με το ιςχιρό κόρο κε, πιάνοντας το χέρι τυ ςιδιρυργύ Σάβκιν, επαναλὰβενα τα λόγια πυ προςκαλύν ςτι μάχι. Τραγυδύςα, ίτε φόναζα—δεν κςέρο. Τα ςτίθια-μυ κοματιάζονταν απ'τιν περιφάνια, τι χαρά για τον ιροκό-μας λαό, για το κόμα-μας.

ΕΡΟΤΙΣΙΣ

1. Πότε κε πύ έγινε ι προιπάντιςι;
2. Πιὶ ίταν εκὶ;
3. Πός προιπάντιςαν τον ςιν. Στάλιν; Πός έδιχναν τιν αγάπι κι' αφοςίοςί-τυς; Διιγιθίτε τ' αντὶςτιχα μέρι.
4. Τί έλεγαν ι εργάτες για τον ςιν Στάλιν;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Προιπὰντιςι, ι—встреча.
Σινέδριο, το—с'езд.
Αφοςίοςι, ι—преданность.
Εόνας, ο—век.
Μελοντικός—будущий.
Θνιτός—смертный.
Μεγαλοφιίς—гениальный.
Σοφός—мудрый.
Μεγαλιὸδικος—величественный, грандиозный.
Απλότιτα, ι—простота.
Δεν ίνε δινατὸ να επαναλιφτί—неповторимый, невозможно повторить.
Έθυςα, ι—зал, ςάλα.
Σκύρος—темный о (цвете), μαβριάρκος.
Αντιπρόςοπος—представитель, делегат, депутат.
Έντιςι, ι—напряжение.
Μέλι, τα—члены.

Χιροκροτό—аплодировать.
Ιςχιρός—мощный, могучий.
Παρασιμοφοριμένος—награжденный орденом, орденоносец.
Ανθρακορίχος, ο—шахтер.
'Αφταστος—непостижимый, недосягаемый.
Αφάνταστος—невообразимый.
Κατόρθομα, το—подвиг.
Εονιότιτα, ι—вечность.
Αφτοθιςία, ι—самопожертвование.
Προεδρίο, το—президиум.
Γέρνο, έγιρε—наклоняться, наклонился, ςκίφτο, έςκιπςε.
Σκυπίζο—вытирать, заметать, подметать, φυρχαλίζο.
Μετριόφρονας,—скромный.
Εκλογές, ι—выборы.
Κόρο, το—хор.

Κ. ΚΑΡΒΟΝΙΔΙΣ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Χαρμόσινα τα τίμπανα βαρύνε,
ι νέι πιονέρι-μας περνύνε.
Με τα τραγύδια, τις χαρές
ι νεαρί λενινιστὲς
περνύνε.

Τ' Οχτόβρι ίν' λιογένιτα βλαστάρια.
Τις γίς-μας τις ελέφτερις καμάρια.
Κε σαν τι φλόγα τιν τρανί
ορμὺν εμπρός με μια ορμί
στιν πάλι.

Κ' εκί όπυ ροβόλισε ι όρα
να σπα τις επανάστασις ι μπόρα,
με τις καρδιές τις φλογερές
στι μάχι παν' αγονιστές
χιλιάδες.

Τιν κὸκινι σικόνοντας σιμὲα,
τραβάν κ' ι πιονέρι-μας γενέα.
Με μία θέλισι κινί,
για μιάν ασκλάβοτι ζοί
παλέβυν.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ

Χαρμόςινος—радостный, ςςένκος, χαρύμενος.
Βαρùνε—бьют, χτιπύνε.
Διογένιτος—рожденный солнцем.
Βλαςτάρι το—росток.
Καμàρι, το—гордость, μεγαλία.
Τρανός—великий, большой, μέγας.
Γενέος—храбрый, доблестный, καρδάρς.
Κινός—общий, (общественный).
Αςχλάβοτος—непорабощенный, свободный.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Π α ρ α μ ὶ θ ι α

Ο χοριάτις κι' ο αφέντις 3
Ο τραγόπαπας 7
Για τον Λὲνιν χε τιν αλίθια 10
Ι εφτιχία τυ φτοχύ χοριάτι 13

'Ο μ ι ρ ο ς

Ο Οδιςέας ςτυς κὶκλοπες 16

'Ε ς ο π ο ς

Το λιοντάρι, ο γὰιδαρος κ' ι αλεπύ 28
Ι ςκιά τυ γαιδάρυ 29
Ι λιονταρίνα κ' ι αλεπύ 29
Ο γεοργός χε το φίδι 29
Ο κάβυρας κ' ι αλεπύ 29
Το κατςίκι κι' ο λὶκος 30
Ο ςκὶλος 30
Ο άνθροπος με τις διο κρεμαςμένες ςακύλες 30

Λ α φ ο ν τ έ ν

Ο λὶκος κι' ο ςκίλος 32

I. A. Κ ι λ ό φ

Ι μαιμύ χε τα γιαλιά 35

Α. Σ. Π ύ ς κ ι ν

Φτινόπορο 37
Χιμὸνας 38
Δεζμότις 39

Τ. Γ. Σ ε β τ ζ έ ν κ ο

Στο μπαχτζέ 40
Δεν αροστό 40

Ν. Α. Ν ε κ ρ ά ς ο φ

Πριν να βρέχσι 42

Δ ι ο ν. Σ ο λ ο μ ό ς

Ι Εβρικόμι 44

Α ρ ι ς τ. Β α λ α ο ρ ί τ ι ς

Το γλικοχάραγμα 45

Κ ο ς τ. Π α λ α μ ά ς

Ρόδο μοςκοβόλιμα 46

Γ. Δ ρ ο ς ί ν ι ς

Λίπι κ' ελπίδα 47
Θαλαςινό τραγύδι 47

Κ. Κ ρ ι ς τ ά λ ι ς

Το ιλιοβασίλεμα 50

Διμοτικό
Ι τρικιμία 51

Αντρ. Καρκαβίτςας
Ι ςφυνκαράδες 52

Κ. Παροριτις
Το πέραμα 65

Κ. Στύρνας
Το κενύργιο ιποκίμενο. 73

Ζ. Παπαντονίυ
Τ' άλογο. 79

Α. Π. Τζέχοφ
Ο Βάνιας. 84

Β. Υνκό
Ο Γαβριάς. 91

Μ. Γόρκι
Ο Πέπε. 102
Ι Προτομαγιά 108

Π. Π. Πόςτιςεφ
Ο καιμός τις Μάρθας 119

Δ. Νευςίχιν
Πός ο Κίροφ οργάνοσε παράνομο τιπογραφίο . . . 125

Μπ. Ζιτκόφ
Το βαμπάκι 127

Θ. Κορνάρος
Πιός ίνε ο πατέρας-τυ 136

Ν. Καρβύνις
Το κςίπνιμα 144

Κ. Βάρναλις
Ο λαός 149

Κ. Χατζόπυλος
Για το πςομί 151

Π. Βλάςι
Ι μάνα τυ αγονιςτί 154

Δ. Εριςτέας
Ο ςτρατιότις τυ ιμπεριαλιςτικύ πολέμυ 157

Α. Γαιντάρ
Στις παραμονές τις επανάςτασις 159

Δ. Φύρμανοφ
Τζαπάεφ 174

Βλ. Μαγιακόφςκι
Τα μπύμπλικα τις κιράς 178

Γ. Κοςτοπράβ
Πιός φτέι 180
Έτςι νικάι ι θέλιςι 185

Ντ. Μ π έ ν τ ν ι
Τιμί στον χρασνοαρμέιτσο 190
Α μ φ. Δ ι μ ι τ ρ ί υ
Σιβάς 192
Αγόνας 193
Α. Α б ν τ έ ε ν χ ο
Προιπάντισι 196
Κ α ρ б ο ν ί δ ι ς
Πιονέριχο τραγύδι 200

Ιπέφθινος ςιντάχτις: **Γ. ΚΥΝΤΑΚΟΤΣΕΦ.**

Τεχνικός ςιντάχτις: **Θ. ΣΑΜΑΡΤΖΙΔΙΣ.**

Подписано к печати 29-VIII 1936 г. Уполоблита № 1432. Тираж 850.

Стат. формат 144x203, печат. листов 13, в листе 50912 знак., автор. листов $16^1/_2$, бум. листов $6^1/_2$. Мариуполь, типография Донецкого Областного Греческого Издательства. Зак. № 42.

ТІМІ 85 хап.

ΔΕΣΙΜΟ 35 хап.

ЦЕНА 85 коп.

ПЕРЕПЛЕТ 35 коп.

НА ГРЕЧЕСКОМ ЯЗЫКЕ:

А. ДИМИТРИУ

ХРЕСТОМАТИЯ

ПО ЛИТЕРАТУРЕ

Учебник для начальной школы

Часть II.

ДОНЕЦКОЕ ОБЛАСТНОЕ ГРЕЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
МАРИУПОЛЬ—1936